

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา
คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

(เล่ม ๑)

บรรจุนิติบัญญัติวารสารประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญทั่วไป)
วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

อ.พ. ๑/๒๕๕๓

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. มีผู้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวมทั้งสิ้น ๔ ฉบับ ดังนี้

๑. เสนอโดย**ศาลฎีกา** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๑ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒

๒. เสนอโดย**นายเจริญ จรรย์โกมล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย กับคณะ** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒

๓. เสนอโดย**นางหุสดี ตามไท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ กับคณะ** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

๔. เสนอโดย**คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไป ด้วยคะแนนเสียง ๒๗๔ เสียง ไม่รับหลักการ ๑ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ลงคะแนน ๑๔ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๕๔ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นคณะกรรมการ เนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ตามมาตรา ๑๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวนคณะกรรมการวิสามัญต้องประกอบด้วย

ผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการพิจารณาทั้งหมด **โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา** กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) ในวันพุธที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันพุธที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๓ และครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันพุธที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐ โดยนายเจริญ คันธวงศ์ ประธานคณะกรรมการวิสามัญได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมโดยใส่เครื่องหมายอัฒประกาศ (“.....”) ในมาตรา ๔ ที่บทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม” และนายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสสรณ์ กรรมการ ได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ โดยขอตัดคำว่า “จะ” ในมาตรา ๑๓๓ (๓) ออก และได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ กล่าวคือลงมติเห็นชอบ ๓๔๖ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มีและงดออกเสียง ไม่มี ทั้งนี้ เพื่อเสนอให้วุฒิสมาชิกพิจารณาต่อไป ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมการได้มีข้อสังเกตและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา และลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันได้มีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และโครงสร้างใหม่

“คดีครอบครัว” หมายความว่า คดีแพ่ง ที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับครอบครัว

“คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ” หมายความว่า คดีที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก หรือบุคคลในครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว

“คดีธรรมดา” หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“ศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู” หมายความว่า มาตรการที่กำหนดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือสนับสนุนเด็กหรือเยาวชนให้สามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้โดยปกติสุข เช่น การรับคำปรึกษาแนะนำ การเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด การเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษา หรือการฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ

“การฝึกอบรม” หมายความว่า การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยมีการควบคุม

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และให้หมายความรวมถึงพนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายอื่น

“ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็น ผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

“คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๗. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๘.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

- กำหนดให้คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น (ร่างมาตรา ๕)

- กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖)

๘.๒ หมวด ๒ ศาลเยาวชนและครอบครัว

- กำหนดให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และให้มีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร และกำหนดให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นในทุกจังหวัด และให้มีเขตอำนาจตลอดเขตจังหวัดนั้น (ร่างมาตรา ๘)

- กำหนดให้การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจของศาลนั้นไว้ด้วย และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๙)

- กำหนดอำนาจพิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๐)

- กำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น (ร่างมาตรา ๑๑)

- กำหนดให้ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการโอนคดีในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา (ร่างมาตรา ๑๒)

- กำหนดให้ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แม้จำเลยจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์สำหรับคดีอาญา หรือผู้เยาว์จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว ด้วยการสมรสสำหรับคดีครอบครัว ให้ศาลนั้นคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน และถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ศาลดังกล่าวคงมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓)

- กำหนดให้ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องผิดไป หรือศาลอื่นใดได้รับพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๒ ซึ่งถ้าปรากฏเสียแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลดังกล่าวไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ข้อบกพร่องดังกล่าวไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา และศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเสียไป (ร่างมาตรา ๑๔)

- กำหนดให้มีผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาล (ร่างมาตรา ๑๕)

- กำหนดให้การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นผู้มีอรรถชาติและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน และเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๖)

- กำหนดให้ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคน รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางสองคน และเลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และกำหนดให้ในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดศาลละหนึ่งคน (ร่างมาตรา ๑๗)

- กำหนดผู้ทำการแทนในกรณีที่ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และกำหนดผู้ทำการแทนในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (ร่างมาตรา ๑๘)

คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๕)

- กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา (ร่างมาตรา ๒๖)

- การพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบ (ร่างมาตรา ๒๗)

- กำหนดให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกบุคคลแทนตำแหน่งที่ว่าง ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๗ (๑) และกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน (ร่างมาตรา ๒๘)

- กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี กำหนดเวรปฏิบัติภารกิจของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๙)

- กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วย โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๓๐)

- กำหนดให้ในระหว่างพิจารณาคดีเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษาแนะนำ

การสังคมสงเคราะห์ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น มาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความเห็นเกี่ยวกับสภาพร่างกาย สภาพจิต สวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ (ร่างมาตรา ๓๑)

- กำหนดให้สถานที่ที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เด็ก เยาวชน บุคคลในครอบครัว คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ารับการตรวจรักษา หรือรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา ๓๒)

- กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัว มีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนการด้านเด็ก เยาวชน สตรี หรือครอบครัว ที่ประสงค์จะปฏิบัติงานด้านแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ด้านการสังคมสงเคราะห์ หรือด้านให้คำปรึกษาแนะนำร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องถิ่นนั้น ๆ (ร่างมาตรา ๓๓)

๘.๓ หมวด ๓ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

- กำหนดให้สถานพินิจเป็นหน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา (ร่างมาตรา ๓๔)

- กำหนดให้จัดตั้งสถานพินิจขึ้นในทุกจังหวัด และกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๓๕)

- กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงาน คุมประพฤติ และนักสังคมสงเคราะห์ แสดงบัตร ประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ หน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๒)

- กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครู พนักงาน คุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ และ พนักงานอื่นตามที่กฎกระทรวงระบุตำแหน่ง เพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๓)

๘.๔ หมวด ๔ ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และ สถานแนะนำทางจิต

- กำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรม เป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการ เป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแล ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ผู้อำนวยการ สถานพินิจส่งตัวมา (ร่างมาตรา ๕๔)

- กำหนดให้อธิบดี มีอำนาจ ออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหา ว่ากระทำความผิด เป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน และมีอำนาจควบคุมดูแลสถานที่ดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้ นั้นด้วย (ร่างมาตรา ๕๕)

- กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๕ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๕๖)

๘.๕ หมวด ๕ การฝึกอบรม

- กำหนดให้ในการฝึกอบรมเด็กหรือ เยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้เข้ารับการฝึกอบรมให้กระทำโดยสถานที่ ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๕๗)

- กำหนดให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการ สถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบส่งเด็กหรือ เยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมตามที่ ศาลกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง เมื่อศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือ เยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม (ร่างมาตรา ๕๘)

- กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนที่เข้ารับ การฝึกอบรมต้องปฏิบัติตามระเบียบและ ข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม หากผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์ หรือ ได้ ทำ ความ ชอบ เป็น พิเศษ ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต พิจารณาให้เด็กหรือเยาวชนได้รับ ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๙)

- กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับ ประโยชน์ตามมาตรา ๕๙ (๒) (๓) และ (๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด หากฝ่าฝืนระเบียบให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึก และอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือ สถานแนะนำทางจิตมีอำนาจแก้ไข เปลี่ยนแปลง

ดังกล่าวตามที่กฎกระทรวงระบุตำแหน่ง เพื่อช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญาในการปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖๕)

๘.๖ หมวด ๖ การสอบสวนคดีอาญา

- กำหนดให้ห้ามมิให้จับกุมเด็ก ซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้น ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีหมายจับหรือ คำสั่งของศาล (ร่างมาตรา ๖๖)

- กำหนดให้การพิจารณาออกหมายจับ เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด นอกจากต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วให้ศาลคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือ เยาวชนเป็นสำคัญ (ร่างมาตรา ๖๗)

- กำหนดห้ามมิให้ควบคุม คุ่มขัง กักขัง คุมความประพฤติ หรือใช้มาตรการอื่นใด อันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็ก หรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด หรือเป็นจำเลย เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือเป็นกรณีการคุมตัวเท่าที่จำเป็น เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๕ มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๒ (ร่างมาตรา ๖๘)

- กำหนดให้ในการจับกุมเด็ก หรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น ว่าเขาต้องถูกจับ และแจ้งข้อกล่าวหา รวมทั้ง สิทธิตามกฎหมายให้ทราบ หากมีหมายจับ ให้แสดงต่อผู้ถูกจับ แล้วนำตัวผู้ถูกจับไปยัง ที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ ที่ถูกจับทันที เพื่อให้พนักงานสอบสวน ของท้องที่ดังกล่าวส่งตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการ

ของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๖๙)

- กำหนดให้เมื่อพนักงานสอบสวน ได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็ก หรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น เข้ามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน และคดีนั้น เป็นคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชน และครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถาม เด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ สถานที่เกิดและ อาชีพของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และรายละเอียดเกี่ยวกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็ก หรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้งข้อกล่าวหา ให้บุคคลดังกล่าวทราบ และแจ้งให้ผู้บัญชาการ สถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ใน เขตอำนาจเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๒ (ร่างมาตรา ๗๐)

- กำหนดให้เมื่อได้สอบถามเบื้องต้น และแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๗๐ แล้ว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็ก หรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๗๑)

- กำหนดให้ในกรณีที่พนักงานสอบสวน ได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาล

- กำหนดมิให้ับระยะเวลาที่หลบหนีรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนีจากการควบคุมในระหว่างสอบสวน (ร่างมาตรา ๗๙)

- กำหนดห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๘๐)

- กำหนดห้ามมิให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาไว้ปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ และห้ามมิให้ควบคุมไว้ในห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน จำต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาไว้ก่อนส่งตัวไปศาลตามมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๒ (ร่างมาตรา ๘๑)

- กำหนดหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจเมื่อได้รับแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง หรือได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๓ แล้ว (ร่างมาตรา ๘๒)

- กำหนดให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับการมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน (ร่างมาตรา ๘๓)

- กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็ก

หรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืนให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๘๔)

- กำหนดให้ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็ตี ระหว่างการตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตหรือรับการรักษาพยาบาลก็ตี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้ศาลหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจออก (ร่างมาตรา ๘๕)

๘.๗ หมวด ๗ มาตราพิเศษ แทนการดำเนินคดีอาญา

- กำหนดให้ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนรับสารภาพก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา

หรือเยาวชนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ดังกล่าวเสียไป (ร่างมาตรา ๙๖)

- เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่บุคคลอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์ กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้น ยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชน และครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้น เป็นเด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๙๗)

- กำหนดให้ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่นตาม มาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยังศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณาคดีต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้ (ร่างมาตรา ๙๘)

๘.๙ หมวด ๙ การฟ้องคดีอาญา

- กำหนดห้ามมิให้ผู้เสียหาย ฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชน กระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๙๙)

- กำหนดให้ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึง

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๘๖ แล้ว เห็นว่าเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน สมควรให้มีการคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควรก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนได้และให้นำ มาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๐๐)

- กำหนดให้ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้ว ให้อัยการสูงสุด แต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคน ตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด และจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๐๑)

๘.๑๐ หมวด ๑๐ การพิจารณาคดีอาญา

- กำหนดให้ในกรณีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใด ทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๑๐๒)

- กำหนดห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี (ร่างมาตรา ๑๐๓)

- กำหนดให้เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลานั่งพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

- กำหนดให้เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีจะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๐๕)

- กำหนดให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ ให้กระทำในห้องที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาคดี โดยอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบกระทำการแทนได้ ไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลชี้ขาดตัดสินคดี (ร่างมาตรา ๑๐๖)

- กำหนดให้การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยให้กระทำในห้องที่มีชื่อห้องพิจารณาคดีธรรมดา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้พิจารณาคดีในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดาแต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา (ร่างมาตรา ๑๐๗)

- กำหนดให้การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้กระทำเป็นการลับ และเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ (ร่างมาตรา ๑๐๘)

- กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ เมื่อเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๑๐๙)

- ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้ ถ้าศาลเห็นสมควรที่จะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะหรือเห็นว่าบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา (ร่างมาตรา ๑๑๐)

- กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยหรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำางานหรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๑๑)

- กำหนดให้ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย เมื่อศาลเห็นเองหรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน กระทำทารุณกรรม หรือกระทำการอันมีลักษณะเกือหนุนให้เด็กหรือเยาวชนประพฤตินิสัยเสียหาย หรือปล่อยปละละเลยให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงได้ หากเห็นสมควรศาลอาจสั่งถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินสองปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้นบรรลุนิติภาวะและตั้งบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้แทนองค์การด้านเด็กที่ยอมรับเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ในความปกครองดูแลเป็นผู้ปกครองชั่วคราว หรือจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนนั้นชั่วคราวหรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (ร่างมาตรา ๑๑๒)

- กำหนดให้เมื่อครบระยะเวลาการตั้งผู้ปกครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๒ ให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองกลับมีอำนาจหน้าที่ดังเดิม เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๑๑๓)

- กำหนดให้ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถ

เข้าใจได้ง่าย กับต้องให้ออกาสจำเลยรวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษาให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง แกลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็นตลอดจนระบุและซักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น (ร่างมาตรา ๑๑๔)

- กำหนดให้ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าประวัติ อายุ เพศ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๕)

- กำหนดให้ในกรณีที่ไม่มี การสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๘๒ (๑) ถ้าศาลเห็นสมควร จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมด ตามมาตรา ๓๖ (๑) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตามมาตรา ๘๒ (๒) เสนอต่อศาลก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๑๖)

- กำหนดให้ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) หรือมาตรา ๑๑๖ แล้ว ถ้าศาลเห็นว่ารายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะ

ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๑๗)

- กำหนดให้ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะรับฟังรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ที่มีใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกฟ้องโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเช่นนั้นให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ให้ศาลแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบในกรณีเช่นว่านี้จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและสืบพยานหักล้างได้ (ร่างมาตรา ๑๑๘)

- กำหนดให้ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกาย และสภาพจิตใจของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน (ร่างมาตรา ๑๑๙)

- ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กำหนดให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความ ในกรณีที่จำเลย

ไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ (ร่างมาตรา ๑๒๐)

- กำหนดคุณสมบัติของที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๑๒๐ (ร่างมาตรา ๑๒๑)

- กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๑ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๒๒)

- กำหนดให้ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งศาลแต่งตั้ง ได้รับค่าปฎิการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา ๑๒๓)

- กำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๒๔)

- ในกรณีที่ปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายซึ่งจำเลยหรือศาลแต่งตั้งนั้นไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยในคดีใด ให้ศาลสั่งเพิกถอนได้ (ร่างมาตรา ๑๒๕)

- กำหนดให้ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคล

เมื่อศาลสอบถามผู้เสียหายแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวแล้วมอบตัวจำเลยให้บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยกำหนดเงื่อนไข ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ ในการนี้ศาลมีอำนาจสั่งให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย เข้าร่วมกิจกรรม หรือรับคำปรึกษา แนะนำด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๓๒)

- กำหนดให้เมื่อจำเลยได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ตามมาตรา ๑๓๒ แล้ว ให้ศาลสั่งยุติคดี โดยไม่ต้องมีคำพิพากษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลย เว้นแต่คำสั่งเกี่ยวกับของกลาง และให้ถือว่าสิทธิภาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ (ร่างมาตรา ๑๓๓)

- กำหนดให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุด ซึ่งเป็นองค์คณะเป็นประธานในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้ประธานของที่ประชุมถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน (ร่างมาตรา ๑๓๔)

- กำหนดให้การอ่านคำพิพากษากระทำการเป็นการลับ และให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๓๕)

- กำหนดห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาลในการโฆษณา ไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๓๖)

- กำหนดให้เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏต่อศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๙ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณา คดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิพากษาหรือมีคำสั่งหรือซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษ หรือถูกควบคุมตัวอยู่เห็นว่า มีเหตุอันสมควร ก็ให้มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้แจ้งศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๓๗)

- กำหนดให้ในกรณีที่ศาลพิพากษาปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชน มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปให้กระทำผิดและเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลจะว่ากล่าวตักเตือน

- กำหนดให้ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้ แต่รอการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาได้ (ร่างมาตรา ๑๔๔)

- กำหนดให้ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับห้ามมิให้ศาลสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควรตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี (ร่างมาตรา ๑๔๕)

๘.๑๓ หมวด ๑๓ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

- กำหนดให้ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๔๖)

- กำหนดให้ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๓ ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้เป็นผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้เป็นผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า

สองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้ (ร่างมาตรา ๑๔๗)

- กำหนดให้ในคดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการไกล่เกลี่ยและการรายงานผล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๑๔๘)

- กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัว มีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว และกำหนดคุณสมบัติของผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๔๙)

- กำหนดให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม และรักษาความลับที่ตนล่วงรู้จากการปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดตามคำแนะนำที่ประธานศาลฎีกากำหนด (ร่างมาตรา ๑๕๐)

- กำหนดให้ศาลสั่งยุติการไกล่เกลี่ยแล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไป ในกรณีที่คู่ความไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้หรือลักษณะของคดีไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ (ร่างมาตรา ๑๕๑)

- กำหนดให้ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรที่เป็นผู้เยาว์ ในระหว่างการไกล่เกลี่ยหรือพิจารณาคดีศาลอาจมอบหมายให้ผู้อำนวยการสถานพินิจนักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัว เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท

บรรดาคดีที่ค้างการพิจารณาในแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปพิจารณา
พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด
ที่จัดตั้งขึ้นแทน (ร่างมาตรา ๒๐๒)

และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาใช้บังคับ
(ร่างมาตรา ๒๐๕)

- กำหนดให้กรรมการสงเคราะห์เด็ก
และเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงาน
คุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ และ
ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติที่ได้รับการแต่งตั้ง
ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการ
สงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการ
สถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ
นักสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงาน
คุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี
(ร่างมาตรา ๒๐๓)

- กำหนดให้สถานศึกษา สถานฝึกและ
อบรม และสถานแนะนำทางจิตที่ได้รับอนุญาต
ให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณา
คดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
เป็นสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม
และสถานแนะนำทางจิตที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง
ขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๐๔)

- กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกมิให้
นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ มาใช้บังคับ ภายใน
สองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้
โดยในระหว่างนั้นให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๔
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

เล่มที่ ๑

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ กับ ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

เล่มที่ ๒ ภาคผนวก

: พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๓๔

: ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร

: ร่างพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิศ ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒

นางสาวจินดา สัตยาริฐานาวาณิชย์ นิตกร ๕ นางสาวสิริกัญย์ สองแสง เจ้าพนักงานธุรการ ๖

นางสาวกรรณิกา พัชระ วิทยากร ๔ นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๙๒๙๖-

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๕๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา..... ก

ส่วนที่ ๑	ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.	
•	ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.	๑
•	สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.	๗
•	ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.	๕๓
๑.	ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ	๕๓
๒.	ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง	๑๐๑
๓.	สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง	
๓.๑	ประเด็นสำคัญที่มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง	๑๐๑
๓.๒	ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา	๑๐๗
๔.	ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม	๑๗๓
ส่วนที่ ๒	ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ กับ ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว).....	๑๗๕

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๙
- สถิติคดีประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยสถานพินิจ ฯ ทั่วประเทศ ๒๙๐
 - จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
จำแนกตามอายุ เป็นรายสถานพินิจฯ
(ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒) ๒๙๗
 - จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
จำแนกตามสาเหตุของการกระทำผิด เป็นรายสถานพินิจฯ
(ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒) ๓๐๐
 - จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
จำแนกตามฐานความผิด เป็นรายสถานพินิจฯ
(ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒) ๓๐๔
- มิติใหม่ในการพัฒนาวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ๓๐๗
- กระบวนทัศน์ใหม่ของศาลเยาวชนและครอบครัว ๓๑๑
- กระบวนการยุติธรรมกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ๓๑๙
- การดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชน ๓๓๔
- อัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ๓๕๕

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นที่มีการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว

และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. มีผู้เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวม ๔ ฉบับ คือ

๑. เสนอโดย**ศาลฎีกา** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๑ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒

๒. เสนอโดย**นายเจริญ จรรย์โกมล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย** กับ**คณะ** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒

๓. เสนอโดย**นางผุสดี ตามไท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์** กับ**คณะ** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

๔. เสนอโดย**คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี** เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ โดยมีหลักการและเหตุผลทำนองเดียวกัน ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันได้มีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่

๔. นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
- *๕. นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล
- *๖. นางอภิรดี โพธิ์พร้อม
๗. นายสุวิทย์ พรพานิซ
- *๘. นางสาวสุนทรียา เหมือนนพะวงศ์
๙. นางมุสตี ตามไท
๑๐. นางสาวปาริชาติ ซาลีเครือ
๑๑. นายกฤต รัตนคามินี
๑๓. นายกมล บันไดเพชร
๑๕. นางชนิษฐา สังสิทธิ์ยากร
๑๗. นางสาวชะวรัลท์ ชินธรรมมิตร
๑๙. นายณัฐ วัลลิโกดม
๒๑. ผศ. ทิพย์วัลย์ สมุทรักษ์
๒๓. นายธวัช เสถียรนาม
๒๕. นางนภยา เบ็ญจศิริวรรณ
๒๗. นางนิภา พริ้งสุลกะ
๒๙. ผศ. เนตรนภา ชุมทอง
๓๑. นางปวีณา หงสกุล
๓๓. นายพร พันธุ์โอสถ
๓๕. นางมานวิกา ชินวัตร
๓๗. นางสาวรัตนา กิตติพิบูลย์
- *๓๙. นายวรรณชัย บุญบำรุง
๔๑. นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์
๔๓. นางสาววาสนา แก้วพันธ์
๔๕. นางศรีศักดิ์ ไทยอารี
๔๗. รศ.ดร. สมใจ วิชัยดิษฐ
๔๙. นางสิรินทร รามสุด
๕๑. นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์
๕๓. นายอภิชาติ การิกาญจน์
- รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
- รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
- เลขานุการคณะกรรมการ
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
- ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
- โฆษกคณะกรรมการ
- โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายกฤษดาภรณ์ เสียมภักดี
๑๔. นายเกื้อ แก้วเกิด
๑๖. นางชมภู จันทาทอง
๑๘. นางญาดา ปาลีมาพันธ์
๒๐. นางสาวตรีษฐ เทียนทอง
๒๒. นายธนาชาติ แสงประดับธรรมโชติ
๒๔. นายธวัชชัย สุทธิบงกช
๒๖. นายนิติวัฒน์ จันทร์สว่าง
๒๘. นายนิยม วิศวกรรมดิฐกุล
๓๐. นางประกายรัตน์ ดันธีรวงศ์
๓๒. นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข
๓๔. นางสาวเพ็ญวดี แสงจันทร์
๓๖. นางรัชนี ธงไชย
๓๘. นางละมัย วรรณลังกา
๔๐. นายวัชระ เพชรทอง
๔๒. นางสาววันเพ็ญ น้าวิลัยเจริญ
- *๔๔. นายวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ
๔๖. รศ. สมพงษ์ จิตระดับ
๔๘. นายสัญญาชัย อินทรสุด
๕๐. นายสุชาย ศรีสุรพล
๕๒. นายอนุสรณ์ ไกรวัตนุสรณ์
๕๔. นายอสิ มะหะมัดยงกี

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

สาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันได้มีการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรม โดยมีสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยธุรการของศาลยุติธรรมที่เป็นอิสระ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และโครงสร้างใหม่ ประกอบกับสมควรปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิสวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว รวมทั้งในส่วนของกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้
ผู้พิพากษาศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

- กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
เป็นผู้รับผิดชอบงานของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นและอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่บัญญัติไว้ใน
พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้รับผิดชอบงาน
ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร โดยให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษา
ศาลชั้นต้นและอธิบดีผู้พิพากษาศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม

- กำหนดให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม และให้มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
ตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้มี
หน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชน
และครอบครัวกลางมอบหมาย

- กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลภูมิภาคมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ แห่ง
พระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในเขตอำนาจ
ของตน และให้เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานธุรการของศาลเยาวชนและครอบครัว
ที่อยู่ในเขตอำนาจของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย
เมื่อมอบหมายแล้วให้ผู้มอบหมายรายงานไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลภูมิภาคมีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔
แห่งพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่อยู่ในเขตอำนาจของตน
และให้เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานธุรการของศาลเยาวชนและครอบครัว ที่อยู่ในเขตอำนาจ
ของตนตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมอบหมาย เมื่อมอบหมายแล้ว
ให้ผู้มอบหมายรายงานไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม

- กำหนดให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด
มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลตามที่บัญญัติไว้ในพระราชธรรมนูญศาลยุติธรรม

**- กำหนดองค์คณะพิจารณาคดีและการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
ในศาลเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๒๓)**

มาตรา ๒๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคน และผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรีจึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ ส่วนการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้น ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งจะต้องทำโดยองค์คณะพิจารณาคดี คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นจะต้องบังคับตามคะแนนเสียงฝ่ายข้างมากของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่เป็นองค์คณะพิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวใดจะต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะหรือไม่ ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๔๗

- กำหนดให้ในคดีซึ่งอยู่ในอำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับตนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ในคดีซึ่งอยู่ในอำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าในการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับตนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

- กำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็ก หรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

(๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

(๔) มีความสุขุมรอบคอบ ทัศนคติ อัจฉริยะ และความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

(๕) ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนาธรรมและการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกา และจะต้องปฎิญาณตนต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณี ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนถึงแวดล้อม ทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาล หรือเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

(๒) ควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวน หรือการพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๓) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการสงเคราะห์ แก้ไข และบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย

(๔) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการตรวจรักษา และพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวน การพิจารณาคดี หรือการควบคุมตัว ในสถานพินิจ

(๕) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม หรือการดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๖) สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว รวมทั้งจัดให้แพทย์ หรือจิตแพทย์ตรวจสภาพร่างกาย หรือสภาพจิตของคู่ความในกรณีที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๑๕๒

(๗) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัว ตามมาตรา ๑๖๗

(๘) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่ว ๆ ไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชน และเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำให้การกระทำความผิดนั้นลดน้อยลง

(๙) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งสั่งตามกฎหมายอื่น

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

- กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจ (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงตลอดจน การปกครองบังคับบัญชาพนักงานของสถานพินิจนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงาน คุมประพฤติและนักสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น

- กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็ก และเยาวชนสำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๓๘)

มาตรา ๓๘ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่

(๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

- กำหนดให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่นตามที่จะได้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ (ร่างมาตรา ๓๙)

มาตรา ๓๙ ให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่นตามที่จะได้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจตามสมควร

- กำหนดให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปอยู่ในความดูแลของสถานพินิจ (ร่างมาตรา ๔๐)

มาตรา ๔๐ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปอยู่ในความดูแลของสถานพินิจ ให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว

- กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานพินิจ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ (ร่างมาตรา ๔๑)

มาตรา ๔๑ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้เด็กหรือเยาวชน ได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญ ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ รับการอบรม หรือปฏิบัติการงานอื่นใดให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย สภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลดังกล่าว

(๒) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๓) ลงทัณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ แก่เด็กและเยาวชนที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่ว หรือกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ส่งบุคคลที่อยู่ในความควบคุมซึ่งมิใช่เด็ก ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงอันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่นไปควบคุมไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งอันจะเป็นภัยต่อบุคคลอื่นจะส่งบุคคลดังกล่าวไปยังเรือนจำก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

(๕) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(๖) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่า การอนุญาตเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

(๗) ย้ายเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมในสถานพินิจอื่นหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินจะย้ายเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่า การย้ายเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

- กำหนดทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ (ร่างมาตรา ๔๒)

มาตรา ๔๒ ทัณฑ์ที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้มี ดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม
- (๒) ตัดสิทธิประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจอำนวยความสะดวกให้บางประการ

- กำหนดให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการสถานพินิจในกรณีตามที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๔๓)

มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพด้านจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ สาธารณสุข และการศึกษา ด้านละหนึ่งคน มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการสถานพินิจในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การจำแนกเด็กและเยาวชน
- (๒) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย
- (๓) หน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการสหวิชาชีพอย่างน้อยหนึ่งต้องไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจ และในแต่ละสถานพินิจอาจมีคณะกรรมการสหวิชาชีพหลายคณะก็ได้

(๔) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและสาบานหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติจะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่งศาล

- กำหนดให้มีผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติดำเนินการหน้าที่ยังพนักงานคุมประพฤติเพียงเท่าที่อธิบดีได้มอบหมาย (ร่างมาตรา ๔๙)

มาตรา ๔๙ ให้มีผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติดำเนินการหน้าที่ยังพนักงานคุมประพฤติเพียงเท่าที่อธิบดีได้มอบหมาย

ให้อธิบดีแต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดอำนาจหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ (ร่างมาตรา ๕๐)

มาตรา ๕๐ ให้นักสังคมสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจหรือที่ได้ปล่อยไปแล้ว ตลอดจนให้คำแนะนำ ควบคุมดูแล และอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนนั้น

(๒) ให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เกี่ยวกับการเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

(๓) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัว และใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

(๔) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) และ (๓) เพื่อเสนอต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ

- กำหนดให้นักสังคมสงเคราะห์มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ (ร่างมาตรา ๕๑)

มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ ให้นักสังคมสงเคราะห์มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

การจัดให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรใด ต้องจัดให้เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย สภาพจิต วุฒิภาวะ และประโยชน์ที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับในอนาคต โดยคำนึงถึงความประสงค์ของเด็กหรือเยาวชนประกอบด้วย

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานที่อื่นตามวรรคหนึ่ง ให้สถานที่ดังกล่าวได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

- กำหนดให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมตามที่ศาลกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่งเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม (ร่างมาตรา ๕๘)

มาตรา ๕๘ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม ให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมตามที่ศาลกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ในกรณีมีความจำเป็นต้องส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมอื่นให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจส่งไปได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินจะส่งเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวไปก่อนก็ได้แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่าการส่งไปเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ให้ศาลแจ้งไปยังผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

- กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม หากผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์หรือได้ทำความชอบเป็นพิเศษ ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตพิจารณาให้เด็กหรือเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ (ร่างมาตรา ๕๙)

มาตรา ๕๙ เด็กหรือเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม หากผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์หรือได้ทำความชอบเป็นพิเศษ ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตพิจารณาให้เด็กหรือเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

อบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เสนอรายงานต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชน
รับการฝึกอบรมเพื่อขอให้ศาลพิจารณาเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ
หรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

ในกรณีเด็กหรือเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรมแล้วประสงค์เข้ารับการศึกษ ฝึกอาชีพ
หรือวิชาชีพต่อให้จบหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม
มีอำนาจให้การสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนโดยจัดให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมหรือสถานที่รับการฝึก
และอบรม หรือให้เข้ารับการศึกษหรือฝึกอาชีพหรือวิชาชีพแบบเข้ามาเย็นกลับก็ได้

**- กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนยังคงมีสิทธิได้รับหรือถูกตัดประโยชน์
ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒ โดยให้
ผู้ดูแล หรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวที่รับเด็กหรือเยาวชนไว้ในความควบคุม
เป็นผู้ทำรายงานเสนอ และให้ศาลมีคำสั่งตามความเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางกำหนด ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษา
หรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝึกอบรมหรืออยู่ในความดูแลของ
สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตอื่น นอกจากสถานที่ที่กำหนดไว้
ในหมวด ๔ (ร่างมาตรา ๖๓)**

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็ก
หรือเยาวชนไปฝึกอบรมหรืออยู่ในความดูแลของสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำ
ทางจิตอื่น นอกจากสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ให้เด็กหรือเยาวชนยังคงมีสิทธิได้รับหรือถูกตัด
ประโยชน์ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒
โดยให้ผู้ดูแล หรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวที่รับเด็กหรือเยาวชนไว้ในความควบคุมเป็นผู้ทำรายงาน
เสนอ และให้ศาลมีคำสั่งตามความเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีผู้พิพากษา
ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางกำหนด

**- กำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒
มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับกับสถานที่ที่กำหนดไว้
ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๗ ที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหา
ว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุมโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๖๔)**

มาตรา ๖๔ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒
มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับกับสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔
หรือสถานที่อื่นที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๗ ที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด
ไว้ในความควบคุมโดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

- กำหนดให้เมื่อเด็กหรือเยาวชนมาอยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็กหรือเยาวชนยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งให้ (ร่างมาตรา ๗๓)

มาตรา ๗๓ เมื่อเด็กหรือเยาวชนมาอยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็กหรือเยาวชนยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งให้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปพบพนักงานสอบสวนหรือพนักงานคุมประพฤติหรือศาล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำของเด็กหรือเยาวชนมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในสถานพินิจหรือในสถานที่อื่นใดตามที่เห็นสมควร

ถ้าเยาวชนนั้นมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่น หรือมีอายุเกินยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมไว้ในเรือนจำหรือสถานที่อื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่ผู้ดูแลตามวรรคหนึ่งหรือการปล่อยชั่วคราว หากปรากฏต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนมีความจำเป็นต้องเข้ารับการรักษา หรือรับคำปรึกษา แนะนำหรือเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดใด ๆ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการเช่นนั้นด้วยก็ได้

- กำหนดให้ก่อนมีคำสั่งควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือซึ่งเป็นจำเลยทุกครั้ง ให้ศาลสอบถามเด็กหรือเยาวชนหรือที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนนั้นว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงความจำเป็นหรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้ (ร่างมาตรา ๗๔)

มาตรา ๗๔ ก่อนมีคำสั่งควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือซึ่งเป็นจำเลยทุกครั้ง ให้ศาลสอบถามเด็กหรือเยาวชนหรือที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนนั้นว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวน

(ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

(ข) ให้แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตในเบื้องต้น และถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้รับการรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องด้วย

- กำหนดให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับการมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน (ร่างมาตรา ๘๓)

มาตรา ๘๓ เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับการมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้าตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตหรือรับการรักษาพยาบาลหรือแก้ไข บำบัด หรือฟื้นฟูในสถานพยาบาล หรือศาลกำหนดเงื่อนไขระหว่างปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเงื่อนไขดังกล่าวให้แก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

- กำหนดห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืนให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๘๔)

มาตรา ๘๔ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืนให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลยที่อยู่ในระหว่างการควบคุมดูแลของบุคคลหรือองค์กรใด ๆ จะต้องได้รับการฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรี

ความเป็นมนุษย์ หากมีการแสวงหาประโยชน์ การกระทำอันมิชอบ การทรามาน การลงโทษ การปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือด่าช้รูปแบบอื่น หรือกระทำการใด ๆ ที่มีได้เป็นไปเพื่อฟื้นฟู ร่างกายหรือจิตใจหรือเพื่อการกลับคืนสู่สังคม และมีลักษณะที่ขัดต่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก หรือเยาวชน ให้ศาลสั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำที่ฝ่าฝืน และกำหนดค่าเสียหาย หรือบรรเทา ผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

- กำหนดให้ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่าง การสอบถามปากคำตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็ดี ระหว่างการตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิต หรือรับการรักษาพยาบาลก็ดี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาล หักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ หรืออยู่ในความควบคุม ของสถานพินิจออก (ร่างมาตรา ๘๕)

มาตรา ๘๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบถาม ปากคำตามมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาคดีก็ดี ระหว่างการตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตหรือรับการรักษาพยาบาลก็ดี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่าง การสอบปากคำ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลหลบหนี ไปจากการควบคุมแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษา หรือมีคำสั่ง หรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้ เพื่อฝึกอบรม มีอำนาจสั่งกำหนดเวลาที่ต้องฝึกอบรมเพิ่มขึ้นตามที่เห็นสมควรแทนการลงโทษอาญา ก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

๘.๗ หมวด ๗ มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

- กำหนดให้ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วย หรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนรับสารภาพก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำ ความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตน เป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ

และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย (ร่างมาตรา ๘๖)

มาตรา ๘๖ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนรับสารภาพ ก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณา เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการ ไม่เห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้สั่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไปและให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการ เห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าว และให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ทันที พร้อมทั้งให้รายงานให้ศาลทราบ

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรานี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

- กำหนดให้ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จ และเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนรับสารภาพ (ร่างมาตรา ๘๗)

มาตรา ๘๗ ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนรับสารภาพ

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชน เว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้ว่ากล่าวตักเตือน กำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ กำหนดให้ชดใช้เยียวยาความเสียหาย กำหนดให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมง หรือกำหนดให้นำมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

- กำหนดให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ และแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป (ร่างมาตรา ๘๘)

มาตรา ๘๘ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ และแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ หากพนักงานอัยการเห็นชอบให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด และสิทธิภาคดีอาญาไม่ฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

- กำหนดให้ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือดำเนินการใด ๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้ มีให้นับระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ (ร่างมาตรา ๘๙)

มาตรา ๘๙ ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือดำเนินการใด ๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้ มีให้นับระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘

- กำหนดให้เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสี่ปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพและผู้เสียหายยินยอมเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควรและศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร หากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผน

ที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ หากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแบ่ง (ร่างมาตรา ๙๒)

มาตรา ๙๒ ในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ และให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป แต่ถ้าปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ หากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแบ่ง

- กำหนดห้ามมิให้นำพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๑ มาใช้อ้างต่อศาล (ร่างมาตรา ๙๓)

มาตรา ๙๓ ห้ามมิให้นำพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๑ มาใช้อ้างต่อศาล

- กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ หรือแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๐ และมาตรา ๑๓๒ ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา ๙๔)

มาตรา ๙๔ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ หรือแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๐ และมาตรา ๑๓๒ ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๙.๘ หมวด ๘ อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา

- กำหนดให้ในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้ (ร่างมาตรา ๙๕)

มาตรา ๙๕ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้

- กำหนดให้ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน ให้แยกฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชน และถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาดังกล่าวเสียไป (ร่างมาตรา ๘๖)

มาตรา ๘๖ ถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน ให้แยกฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนและถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดามีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาดังกล่าวเสียไป

- เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่บุคคลอายุยังไม่เกินยี่สิบปี บริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๘๗)

มาตรา ๘๗ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปี บริบูรณ์กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัว พิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะ กระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด มีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณา ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้

- กำหนดให้ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยัง ศาลอื่นตามมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยัง ศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณาคดีต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้ (ร่างมาตรา ๙๘)

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่น ตามมาตรา ๒๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยังศาลอื่นที่ใช้ วิธีพิจารณาคดีต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้

๙.๙ หมวด ๙ การฟ้องคดีอาญา

- กำหนดห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชน กระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ สถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ (ร่างมาตรา ๙๙)

มาตรา ๙๙ ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำ ความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็ก หรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับการร้องขอของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีอาญา ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนว่าข้อกล่าวหา นั้นมีมูล สมควรอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องหรือไม่ แล้วแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าจะอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่อนุญาต ให้ฟ้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ฟ้อง ผู้เสียหายจะร้องต่อศาลขอให้สั่ง อนุญาตก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจมาสอบถามแล้วสั่งตามที่ เห็นสมควร คำสั่งศาลให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องของผู้เสียหายแล้ว ให้ผู้อำนวยการ สถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ตามควรแก่กรณี

- กำหนดให้ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดี ที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็ก หรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจ พิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๘๖ แล้ว เห็นว่า เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน สมควรให้มีการคุ้มครองประพฤติดของเด็ก

หรือเยาวชนนั้น ก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดของเด็กหรือเยาวชนได้และให้นำมาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๐๐)

มาตรา ๑๐๐ ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๘๖ แล้ว เห็นว่าเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนสมควรให้มีการคุ้มครองประพฤติดของเด็กหรือเยาวชนนั้น ก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดของเด็กหรือเยาวชนได้และให้นำมาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- กำหนดให้ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้วให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๐๑)

มาตรา ๑๐๑ ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้วให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

๙.๑๐ หมวด ๑๐ การพิจารณาคดีอาญา

- กำหนดให้ในกรณีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๑๐๒)

มาตรา ๑๐๒ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

- กำหนดห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี (ร่างมาตรา ๑๐๓)

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี

- กำหนดให้เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลาดำเนินพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาดำเนินคดีได้ (ร่างมาตรา ๑๐๔)

มาตรา ๑๐๔ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลาดำเนินพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาดำเนินคดีได้

ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๘๐ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๘๒ ตามควรแก่กรณี

- กำหนดให้เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี จะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๐๕)

มาตรา ๑๐๕ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี จะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณบดีคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้

- กำหนดให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด บุคคลลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ทั้งนี้ ให้กระทำในห้องที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาคดี

บรรลุนิติภาวะ และตั้งบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้แทนองค์การด้านเด็กที่ยอมรับเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ในความปกครองดูแลเป็นผู้ปกครองชั่วคราว หรือจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนนั้นชั่วคราว หรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (ร่างมาตรา ๑๑๒)

มาตรา ๑๑๒ ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย เมื่อศาลเห็นเองหรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเกี่ยวแก่ตัวเด็กหรือเยาวชน กระทำทารุณกรรม หรือกระทำการอันมีลักษณะก่อเหตุให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติดันเสียหาย หรือปล่อยปละละเลยให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ศาลได้สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงได้ หากเห็นสมควรศาลอาจสั่งถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินสองปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้นบรรลุนิติภาวะ และตั้งบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้แทนองค์การด้านเด็กที่ยอมรับเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ในความปกครองดูแลเป็นผู้ปกครองชั่วคราว หรือจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนนั้นชั่วคราว หรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ผู้ปกครองชั่วคราวที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่ การอบรมสั่งสอน การคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือการให้การอุปการะเลี้ยงดูแก่เด็กหรือเยาวชนตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการใช้อำนาจปกครองและการตั้งผู้ปกครองมาใช้บังคับแก่การตั้งผู้ปกครองชั่วคราวโดยอนุโลม

- กำหนดให้เมื่อครบระยะเวลาการตั้งผู้ปกครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๒ ให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองกลับมีอำนาจหน้าที่ดังเดิม เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๑๑๓)

มาตรา ๑๑๓ เมื่อครบระยะเวลาการตั้งผู้ปกครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๒ ให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองกลับมีอำนาจหน้าที่ดังเดิม เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองตามมาตรา ๑๑๒ เห็นว่าเหตุดังกล่าวสิ้นไปแล้ว เมื่อตนเองหรือญาติของเด็กหรือเยาวชนหรือบุคคลหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้อำนวยการสถานพินิจร้องขอ ศาลจะสั่งให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองมีอำนาจดังเดิมก็ได้

การที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครอง บางส่วนตามมาตรา ๑๑๒ ไม่เป็นเหตุให้ผู้นั้นพ้นจากหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชน ตามกฎหมาย

- กำหนดให้ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่าย กับต้องให้ออกาสจำเลยรวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง แลลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและชักถาม พยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น (ร่างมาตรา ๑๑๔)

มาตรา ๑๑๔ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจ ได้ง่าย กับต้องให้ออกาสจำเลยรวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง แลลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและชักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณา คดีนั้น

- กำหนดให้ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มี อำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าประวัติ อายุ เพศ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจน สิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัย อยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้อง พิจารณาคดีด้วย (ร่างมาตรา ๑๑๕)

มาตรา ๑๑๕ ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจ พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าประวัติ อายุ เพศ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาคดีด้วย

และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน (ร่างมาตรา ๑๑๙)

มาตรา ๑๑๙ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่า การที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกาย และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน

- ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กำหนดให้จำเลย มีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ (ร่างมาตรา ๑๒๐)

มาตรา ๑๒๐ ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลย จะมีทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับ ทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้

- กำหนดคุณสมบัติของที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๑๒๐ (ร่างมาตรา ๑๒๑)

มาตรา ๑๒๑ ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๑๒๐ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความและผ่านการอบรมเรื่อง วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่น ที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา หรือ

(๒) ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและผ่านการ อบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา ๑๒๒

- กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียน ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๑ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาล ที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๒๒)

มาตรา ๑๒๒ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียน ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๑ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจ พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าไม่สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

- กำหนดให้ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณาได้ ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้สืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ลับหลังจำเลยได้ แต่ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น (ร่างมาตรา ๑๒๗)

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้สืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ลับหลังจำเลยได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น

- ในการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาศาล ถ้าศาลได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การอื่นตามมาตรา ๗๓ หรือมาตรา ๑๒๖ ให้ศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาล ถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจ หรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นว่านั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่ศาลภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๒๘)

มาตรา ๑๒๘ การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาศาล ถ้าศาลได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การอื่นตามมาตรา ๗๓ หรือมาตรา ๑๒๖ ให้ศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาล ถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจ หรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นว่านั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่ศาลภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

- กำหนดให้ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหรือไปจากศาล หรือในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาลห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ (ร่างมาตรา ๑๒๙)

มาตรา ๑๒๙ ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหรือไปจากศาล หรือในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาลห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

- กำหนดห้ามมิให้บันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น (ร่างมาตรา ๑๓๐)

มาตรา ๑๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

๙.๑๑ หมวด ๑๑ การพิพากษาคดีอาญา

- ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๘๒ (๒) หรือมาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๑๑๗ แล้ว (ร่างมาตรา ๑๓๑)

มาตรา ๑๓๑ ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๘๒ (๒) หรือมาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๑๑๗ แล้ว และถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงเพิ่มเติมด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาด้วย

- กำหนดให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดซึ่งเป็นองค์คณะเป็นประธานในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้ประธานของที่ประชุมถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน (ร่างมาตรา ๑๓๔)

มาตรา ๑๓๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดซึ่งเป็นองค์คณะเป็นประธาน และให้ประธานของที่ประชุมนั้นถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน

- กำหนดให้การอ่านคำพิพากษากระทำการลับ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๓๕)

มาตรา ๑๓๕ การอ่านคำพิพากษาให้กระทำการลับ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้ศาลเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยมาฟังคำพิพากษาด้วย

- กำหนดห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาลในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๓๖)

มาตรา ๑๓๖ ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาล

- กำหนดให้เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏต่อศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๙ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิพากษาหรือมีคำสั่งหรือซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่เห็นว่า มีเหตุอันสมควรก็ให้มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้แจ้งศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดภายหลัง

**หนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับอยู่
เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้
(ร่างมาตรา ๑๓๗)**

มาตรา ๑๓๗ เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและ
เยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏต่อศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ
หรือผู้ดูแลหรือผู้ปกครอง สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดา มารดา
ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ว่า
ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๙ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าศาลที่มี
อำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิพากษาหรือมีคำสั่งหรือซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็ก
หรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่เห็นว่า มีเหตุอันสมควรก็ให้มีอำนาจแก้ไข
เปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้
ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้แจ้งศาลที่พิพากษา
หรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดภายหลังหนักกว่าโทษ
หรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์
และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ในคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็ก
หรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมยังสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ให้ศาลเยาวชน
และครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ มีอำนาจแก้ไข
เปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามหลักเกณฑ์
และวิธีการในวรรคหนึ่ง

**- กำหนดให้ในกรณีที่ศาลพิพากษาปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่า
เด็กหรือเยาวชน มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่
อันอาจชักนำไปให้กระทำผิดและเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น
ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็ก
หรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนก็ได้ ถ้าจะกำหนดเงื่อนไข
เกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไข
เพื่อคุ้มครองความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษาเท่าที่จำเป็น (ร่างมาตรา ๑๓๘)**

มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่าเด็ก
หรือเยาวชน มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไป
ให้กระทำผิดและเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็ก
หรือเยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การ
ที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนก็ได้ ถ้าจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน

นั้นด้วย ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติก่อเหตุหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษาเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือห้องที่ได้อันอาจชักนำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิด

(๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจชักนำไปสู่การกระทำความผิด

(๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติดนอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิด

(๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษา เข้ารับการฝึกอบรม รับคำปรึกษาแนะนำ รับการรักษา แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

(๗) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำหรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนตามที่ศาลกำหนด

(๘) กำหนดเงื่อนไขอื่นใดเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน

ในการกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วยเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามวรรคหนึ่งนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของบุคคลตามมาตรา ๑๓๙ วรรคหนึ่ง ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวแก่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติก่อเหตุหรือเยาวชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร อาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดหรือทุกข้อก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

- กำหนดให้เมื่อศาลได้กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๓๘ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่จะสอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๑๓๙)

มาตรา ๑๓๙ เมื่อศาลได้กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๓๘ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่จะสอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนนั้นและบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนมาดักเตือน แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว เมื่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การดังกล่าวยินยอมหรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานที่ตามที่ศาลเห็นสมควรเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

- กำหนดให้ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๓ ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้รับการฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ครบตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือตามที่ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๑๓๗ ถ้ามีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนก่อนปล่อยตัวไปเมื่อศาลเห็นเองหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๓๘ ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๔๐)

มาตรา ๑๔๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๓ ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้รับการฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ครบตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือตามที่ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๑๓๗ ถ้ามีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการคุ้มครองประพฤติดังกล่าวของเด็กหรือเยาวชนก่อนปล่อยตัวไป เมื่อศาลเห็นเองหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๓๘ ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดี อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี มีอำนาจตรวจสถานพินิจ สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ สถานที่อื่นใดหรือเรือนจำ เกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน หรือคู่ความในคดีครอบครัวหรือคดีคุ้มครองสวัสดิภาพซึ่งถูกส่งตัวไปควบคุม ฝึกอบรม แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือรับคำปรึกษาแนะนำในสถานที่ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๔๑)

มาตรา ๑๔๓ การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ถ้าศาลได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงนั้นก็ได้ ในกรณีดังกล่าว ศาลจะกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติตามมาตรา ๑๓๘ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และระยะเวลาที่จะฝึกอบรมนั้นอาจจะเกินหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่เหลืออยู่

- กำหนดให้ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้ แต่รอการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาได้ (ร่างมาตรา ๑๔๔)

มาตรา ๑๔๔ คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้ แต่รอการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้ แม้ว่า

(๑) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว

(๒) โทษที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก

(๓) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสามปี

- กำหนดให้ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี (ร่างมาตรา ๑๔๕)

มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับแต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐/๑ มาตรา ๓๐/๒ และมาตรา ๓๐/๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีการชำระค่าปรับ หากเด็กหรือเยาวชนได้ถูกควบคุมตัวมาบ้างแล้ว ให้คิดหักระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวออกจากค่าปรับที่จะต้องชำระตามอัตราที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา

๙.๑๓ หมวด ๑๓ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

- กำหนดให้ในการพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๔๖)

มาตรา ๑๔๖ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้นไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว เพื่อการนี้ให้ศาลคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้เพื่อประกอบดุลพินิจด้วย คือ

(๑) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

(๒) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์

(๓) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ

(๔) หามาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

- กำหนดให้ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๓ ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้ มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้ มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้ (ร่างมาตรา ๑๔๗)

มาตรา ๑๔๗ ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๓ ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้ มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้ มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่าคดีนั้นเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๓ เป็นองค์คณะ แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว

ในกรณีจำเป็นต้องฟังความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษาแนะนำ การสังคมสงเคราะห์ และการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ศาลอาจเรียกบุคคลดังกล่าวมาร่วมปรึกษาหารือหรือให้ความเห็นตามมาตรา ๓๑ ก็ได้

- กำหนดให้ในคดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการไกล่เกลี่ย และการรายงานผล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๑๔๘)

มาตรา ๑๔๘ คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการไกล่เกลี่ย และการรายงานผล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันในคดีครอบครัว ศาลอาจมอบหมายให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ศาลเห็นสมควร ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว ที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งก็ได้ และในคดีครอบครัวที่มีผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลจะเรียกพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กมาร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้ว ให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยประนีประนอมต่อศาล ในกรณีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมเป็นผลสำเร็จ ให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้น แล้วรายงานศาล หรือจะนัดหรือขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น หรือศาลจะยังไม่พิพากษาแต่กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้คู่ความทดลองปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความก่อนก็ได้ โดยเฉพาะการใช้อำนาจปกครองหรือการอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ถ้าคดีครอบครัวนั้นผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ศาลคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์เป็นสำคัญ

๙.๑๙ บทเฉพาะกาล

- กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวได้ต่อไป (ร่างมาตรา ๑๙๓)

มาตรา ๑๙๓ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวได้ต่อไป

- กำหนดให้สถานพินิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๙๔)

มาตรา ๑๙๔ ให้สถานพินิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

- กำหนดให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวและของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๙๕)

มาตรา ๑๙๕ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวและของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

- กำหนดให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจดังกล่าวไปเป็นของสถานพินิจ หรือของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๙๖)

มาตรา ๑๙๖ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับราชการของสถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจดังกล่าวไปเป็นของสถานพินิจ หรือของเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

- กำหนดให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ชำราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (ร่างมาตรา ๑๙๗)

มาตรา ๑๙๗ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ชำราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

- กำหนดให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ชำราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับสถานีที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสถานีตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๙๘)

มาตรา ๑๙๘ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ชำราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับสถานีที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของสถานีตามพระราชบัญญัตินี้

- กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๑๙๙)

นายเจริญ จรรย์โกมล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ผู้เสนอ
ได้แถลงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เป็นกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม และให้เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม แต่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน กลับให้การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดต่ำกว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ให้การคุ้มครองผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าขัดกับเจตนารมณ์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนประกอบกับสถานพินิจได้แยกไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตัวอย่างเหมาะสม และมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๖) และมาตรา ๕๒ และเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญารวมทั้งเพื่อให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นางมุสดี ตามไท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ผู้เสนอ
ได้แถลงหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ดังนี้

หลักการ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และให้เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม แต่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน กลับให้การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนที่ต้องการหาว่ากระทำผิดต่ำกว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่ให้การคุ้มครองผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าขัดกับเจตนารมณ์ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน นอกจากนี้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาคดีตามกฎหมายดังกล่าว ประกอบกับสถานพินิจได้แยกไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม จึงจำเป็นต้องปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แนวทางในปัจจุบัน และกฎอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและสมาชิก อันจะเป็นการเอื้อประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชน

เหตุผล

๑. เพื่อให้เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๖) และมาตรา ๕๒ วรรคสอง

๒. เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนซึ่งต้องการหาว่ากระทำผิดสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนและมาตรฐานของสหประชาชาติ

๓. เพื่อให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

องค์กรต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่และทำความตกลงกันในการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

นายวิชาญ มีนชัยนันท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ได้แสดงความคิดเห็นโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ แต่ในปัจจุบันการดูแลเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเกิดปัญหาขึ้นมากมาย รัฐบาลมีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายที่แก้ไขปรับปรุงนี้หรือไม่ อีกทั้งรัฐบาลมีความพร้อมในการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และรัฐบาลมีวิธีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างไรบ้าง

นายสัญญาชัย อินทรสูตร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้แสดงความคิดเห็นโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยมีข้อสังเกตในประเด็นเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติงานตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ประเด็นที่หนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรจะสืบสวนสอบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงให้ถูกต้องแน่นอนก่อนที่จะสรุปความเห็นในสำนวนคดี ประเด็นที่สอง คือ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการอบรมด้านศีลธรรม การฝึกอาชีพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ เมื่อพ้นโทษออกมาจะได้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่เดือดร้อน และประเด็นที่สาม คือ ผู้พิพากษา อัยการ และผู้พิพากษาสมทบ ควรเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ชีวิตสูง มีครอบครัว มีบุตร เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ

นายทศพล เพ็งส้ม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้แสดงความคิดเห็นโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ ตั้งข้อสังเกตในร่างฯ ที่เสนอโดยศาลฎีกา มาตรา ๓๒ ที่กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวชั้นต้นมีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนองค์การด้านเด็ก เยาวชน สตรีหรือครอบครัวที่ประสงค์จะปฏิบัติงานด้านแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ด้านการสังคมสงเคราะห์ หรือด้านให้คำปรึกษาแนะนำ ร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องถิ่น ๆ เห็นว่าการรับจดทะเบียนองค์การด้านเด็ก เยาวชน สตรีหรือครอบครัวที่ประสงค์จะปฏิบัติงานตามมาตรา ๓๒ ควรจะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม ไม่ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวชั้นต้น เนื่องจากการรับจดทะเบียนองค์การด้านเด็ก เยาวชน สตรีหรือครอบครัวดังกล่าวนี้ เป็นเรื่องของการบริหารงานยุติธรรม ไม่ใช่เรื่องกระบวนการยุติธรรม

อำนาจหน้าที่ของตน การกำหนดบทบาทมาตรฐานผู้รักษาการเช่นนี้จะเกิดความยุ่งยากซับซ้อน ในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่

นายไพจิต ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
ได้แสดงความคิดเห็นโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ มีข้อสังเกตเรื่องการจัดตั้งศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนที่ควรจัดตั้งให้ครบทุกจังหวัด เพื่อช่วยในการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤติกรรมเด็ก และเยาวชน หรือฝึกอาชีพ หรือวิชาชีพให้แก่เด็กและเยาวชน

นายเทียนชัย สุวรรณเพ็ญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
ได้แสดงความคิดเห็นโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ มีข้อสังเกตประเด็นผู้พิพากษาสมทบ เห็นว่า หากการแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบจากบุคคลภายนอกมีปัญหาในการปฏิบัติงาน อาจทำให้เกิด ความผิดพลาดในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรืออาจทำให้ไม่อาจอำนวยความสะดวกให้แก่ คู่ความได้อย่างเต็มที่ เสนอว่า ควรพิจารณาแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบจากผู้พิพากษาอาวุโส ที่เป็นสตรี และมีครอบครัว มีบุตรแล้ว ซึ่งมีประสบการณ์การทำงาน และมีความรับผิดชอบ สูงกว่า การที่จะแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบจากบุคคลภายนอก หรืออีกแนวทางหนึ่งคือแต่งตั้ง ผู้พิพากษาสมทบตามหลักเกณฑ์เดิมตามกฎหมาย แต่เห็นควรลดอำนาจของผู้พิพากษาสมทบ ในการพิจารณาคัดสินคดี หรือการลดจำนวนผู้พิพากษาสมทบลง

นายสพโชค สุขารมณ์ รองประธานศาลฎีกา ได้ตอบชี้แจงว่า เดิมที ศาลเยาวชนและครอบครัวใช้ชื่อว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งพิจารณาเฉพาะคดีอาญา ที่ผู้กระทำความผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนเท่านั้น แต่หลังจาก พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีการแก้ไขกฎหมาย โดยให้ศาลนี้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ด้วย จึงเปลี่ยนชื่อศาลเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ในประเด็นเรื่องผู้รักษาการ ตามกฎหมายนั้น ในปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่กำหนดให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายร่วมกัน ซึ่งไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด

นายพีระพันธ์ สาลีรัฐวิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ได้ตอบชี้แจงว่า ตามที่ได้มีสมาชิกแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเรื่องงบประมาณนั้น ขอชี้แจงว่า หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณสูงสุด คือ กรมราชทัณฑ์ ซึ่งต้องดูแลผู้ต้องขัง เป็นจำนวนมาก แต่งบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด จึงทำให้มีปัญหาในเรื่องการปรับปรุง ค่าตอบแทนในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ ซึ่งไม่ได้รับการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ในอนาคต จะต้องมีการดูแล ปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างแน่นอน และในประเด็นเรื่องบทผู้รักษาการตามกฎหมาย ที่กฎหมายนี้กำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายร่วมกับรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม ขอชี้แจงว่า ประเด็นดังกล่าวไม่เป็นปัญหา เพราะมีกฎหมายหลายฉบับ ที่กำหนดให้มีผู้รักษาการตามกฎหมายมากกว่าหนึ่งท่าน และในทางปฏิบัติศาลและกระทรวง ยุติธรรมก็ต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดเกี่ยวเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา การกำหนดบทผู้รักษาการร่วมกัน

เช่นนี้จึงมีผลดีมากกว่า เพราะได้มีการร่วมหารือกัน ฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน แต่อย่างไรก็ดี ในประเด็นข้อสังเกตต่าง ๆ ที่สมาชิกทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นมานั้นจะขอรับไป เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ตามที่ศาลฎีกาเป็นผู้เสนอ ด้วยคะแนนเสียง ๒๗๔ เสียง ไม่รับหลักการ ๑ เสียง งดออกเสียง ๑ เสียง และไม่ลงคะแนน ๑๔ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๕๔ คน เพื่อพิจารณาต่อไป โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๓. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

๓.๑ ประเด็นสาระสำคัญที่มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง

หลังจากที่คณะกรรมการวิสามัญได้รายงานผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายในชั้นการพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๔

กรรมการผู้สงวนความเห็นและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ในมาตรา ๔ เป็นการกำหนดบทนิยาม ซึ่งได้แก่ ข้อความที่กำหนดหรือจำกัดความหมายที่แน่นอนเป็นลายลักษณ์อักษรในกฎหมาย บทนิยามกำหนดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายในการให้หรืออธิบายความหมายของถ้อยคำหรือข้อความที่ใช้ในกฎหมาย เนื่องจากการเขียนถ้อยคำในบทบัญญัติของกฎหมายนั้นอาจมีความหมายที่ไม่แน่นอนหรือมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน จึงต้องกำหนดบทนิยามขึ้นเพื่ออธิบายความหมายหรือขอบเขตของถ้อยคำหรือข้อความในการร่างกฎหมายที่แน่นอนและชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้กฎหมายเข้าใจความหมายของถ้อยคำหรือข้อความในกฎหมายตรงกัน และถ้อยคำที่กำหนดเป็นบทนิยามนั้น เป็นถ้อยคำที่ใช้ซ้ำกันในหลาย ๆ มาตรา จึงเป็นการกำหนดบทนิยามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำยาว ๆ ซ้ำกันหลายครั้ง ซึ่งในมาตรา ๔ นี้ ได้ให้บทนิยามคำว่า "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แต่คณะกรรมการได้ตัดบทนิยามคำนี้ออก

มาตรา ๒๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบปรชษพษสฎฐฎฎ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) คุณสมบัติ

(๓๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓๒) มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็ก หรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลา ไม่น้อยกว่าสามปี

(๓๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

(๓๔) มีความสุขุมรอบคอบ ทักษะคดี อธิราชย์ และความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

(๕) ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ

(๒) ลักษณะต้องห้าม ไม่เป็นข้าราชการปรชษฎฎฎฎ ข้าราชการปรชษฎฎฎฎ รัฐสภา ทนายความ หรือที่ปรึกษาศาลฎฎฎฎ

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนารมณ์และการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกา และจะต้องปฎิญาณตนต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว

จังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งคนจะเข้าสังกัดแล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่ "

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓๐	มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

"มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วยโดยอนุโลม"

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๓๘ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน สำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่

- (๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ
- (๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน *

กำหนด

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง คราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่ง ของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๙

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔๐ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็ก หรือเยาวชน ไปอยู่ในความดูแลของสถานพินิจ ให้ศาลส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังสถาน พินิจ เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะอยู่ในครอบครัวของผู้ปกครองสถานพินิจแล้ว แต่ให้ผู้บัญชาการ สถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

* ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๔

มาตรา ๔๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพด้านจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ สาธารณสุข และการศึกษา ๑๗/๕ ด้าน ละ หนึ่ง คน มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการสถานพินิจในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การจำแนกเด็กและเยาวชน
- (๒) การตีต่อขรมแก้ไขบำบัดพื้นพุค็กหรือเยวาชนแด่ละราย
- (๓) หน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการสหวิชาชีพอย่างน้อยหนึ่งต้องไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจ และในแต่ละสถานพินิจอาจมีคณะกรรมการสหวิชาชีพหลายคณะก็ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการพ้นจาก ตำแหน่งของคณะกรรมการสหวิชาชีพให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสหวิชาชีพที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่สถานพินิจ ให้ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔๔ สถานพินิจต้องจัดให้มีการแยกเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ใน ความควบคุม ดังต่อไปนี้

- (๑) แยกเด็กหรือเยาวชนหญิงและชายให้มีที่อยู่ต่างหากจากกัน
- (๒) แยกเด็กหรือเยาวชนตามอายุ พฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำ

ความผิด

มาตรา ๔๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๗ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับคดีพหุหรือคดีครอบครัว

(๓) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดศึกษาหรือเคยศึกษาอยู่ เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษานิสัยและสติปัญญาของเด็กหรือเยาวชนนั้น และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้บุคคลเช่นว่านี้ทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วยก็ได้

(๔) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกำหนดและสอบถามหรือปฏิบัติตนและให้ถ้อยคำ

(๕) สั่งให้เจ้าชองหรือผู้ครอบครองสัตว์หรือเชือกสารพันระงับใช้เป็นที่พศนที่สัตว์นั้นได้ สัตว์หรือเชือกสารพัน

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติจะกระทำได้อต่อเมื่อมีคำสั่งศาล”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ

* ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๔

มาตรา ๕๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ ให้นักสังคมสงเคราะห์ที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง หรือเข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของกลุ่มความในคดีครอบครัวหรือของบุคคลซึ่งผู้ความอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้อง ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๓) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานอื่นตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*กำหนดและสาบานหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๔) เรียกกลุ่มความหรือบุคคลใดมาพบเพื่อไต่ถามเกี่ยวกับประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น นักสังคมสงเคราะห์จะกระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งศาล”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการสิทธิการ

มาตรา ๕๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๓

มีการแก้ไข

* ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๔

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครู พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ และพนักงานอื่น ตามที่ระบุไว้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

หมวด ๔ ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา **ไม่มีการแก้ไข**
สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิต

มาตรา ๕๔ **คณะกรรมการตัดออก**

คณะกรรมการตัดออก ดังนี้

“มาตรา ๕๔ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจส่งเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งไปยังศูนย์ฝึกและอบรมที่ศาลกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ในกรณีมีคำสั่งเป็นคำสั่งส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมอื่น ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ มีอำนาจส่งไปได้ แต่ต้องรายงานเหตุผลส่งคำสั่งไปยังให้ศาลตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลที่เห็นว่ามีคำสั่งส่งไปยังศูนย์ฝึกและอบรมที่อื่นได้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการตัดออกของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๕ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๕๕ ศูนย์ฝึกและอบรมเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแล ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ผู้อำนวยการสถานพินิจส่งตัวมาตามบทมาตรา ๕๔ แล้วรายงานผล ศาลที่ส่งมาเพื่อให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๖

คณะกรรมการการคัดออก

คณะกรรมการการคัดออก ดังนี้

“มาตรา ๕๖ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๕๔ มาใช้บังคับกับชุมชนที่พิเศษของชนชาติชนกลุ่มน้อย”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการคัดออกของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๕๗ ให้อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*มีอำนาจออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด เป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน และมีอำนาจควบคุมดูแลสถานที่ดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้ด้วย

การออกใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๕๘ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๗ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*กำหนด

ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

* ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๔

* เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ให้ศาลแจ้งไปยังผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าว เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๖๐ เด็กหรือเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม หากผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์ หรือได้ทำความชอบเป็นพิเศษ ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตพิจารณา ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เลื่อนชั้น
- (๒) ลาเยี่ยมบ้าน
- (๓) ลดวันฝึกอบรม
- (๔) พักการฝึกอบรม

การเลื่อนชั้น การลาเยี่ยมบ้าน การลดวันฝึกอบรม และการพักการฝึกอบรม ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*กำหนด แต่การลดวันฝึกอบรมและการพักการฝึกอบรมจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อเด็กหรือเยาวชนได้รับการฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้วรายงานให้ศาลทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หากมีเหตุอันสมควร”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

* คณะกรรมการแก้ไขในที่ประชุม

* * ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๔

มาตรา ๖๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖๑ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๖๐ (๒) (๓) และ (๔) ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*กำหนด หากฝ่าฝืนระเบียบให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตมีอำนาจแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรืองดประโยชน์ที่ได้ให้ นั้น แล้วรายงานให้ศาลทราบ ภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หากมีเหตุอันสมควร”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการสิทธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖๒ เด็กหรือเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม ไม่ตั้งใจรับการฝึกอบรม หลบหนีหรือพยายามหลบหนี หรือกระทำการใด อันก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ หรือขัดต่อความสงบสุขของเด็กหรือเยาวชนอื่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่ฝึกและอบรม ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ พิจารณาดัดประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลดชั้น

(๒) งดการลาเยี่ยมบ้านเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน

(๓) ลดการเข้าร่วมกิจกรรมบางประการที่ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตแห่งนั้นจัดให้

(๔) งดหรือเปลี่ยนแปลงประโยชน์ที่ได้รับตามมาตรา ๕๑ (๖) และมาตรา ๖๐ (๓) และ (๔) แล้วรายงานให้ศาลทราบ ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

* ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๕

มาตรา ๖๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖๓ เมื่อเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมตามระเบียบที่อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกำหนด โดยความเห็นชอบของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางแล้ว หรือเมื่อผู้อำนวยการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสหวิชาชีพ ประจำศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนได้ประพฤติตนเป็นคนดีและไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมตัวไว้ฝึกอบรมอีกต่อไป ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เสนอรายงานต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อขอให้พิจารณาปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นหรือปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนก่อนครบกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมชั้นต่ำตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลแล้วแต่กรณีได้

ระหว่างการฝึกอบรมถ้าปรากฏเหตุที่เด็กหรือเยาวชนสมควรได้รับการแก้ไข เปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ในทางที่เป็นคุณแก่เด็กหรือเยาวชน ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เสนอรายงานต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนรับการฝึกอบรมเพื่อขอให้ศาลพิจารณาเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กหรือและเยาวชน

ในกรณีเด็กหรือเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรมแล้วประสงค์เข้ารับการศึกษาศึกษาฝึกอาชีพหรือวิชาชีพต่อให้จบหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม มีอำนาจให้การสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน โดยจัดให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมหรือสถานที่รับการฝึกและอบรม หรือให้เข้ารับการศึกษาศึกษาหรือฝึกอาชีพหรือวิชาชีพแบบเข้ามาเยี่ยมกลับก็ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ

* ตามร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนั้น ใช้คำว่า “อธิบดี” เนื่องจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับคณะกรรมการเสียงข้างน้อย ให้คงบทนิยามคำว่า “อธิบดี” ไว้ในร่างมาตรา ๔

ทั้งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

มาตรา ๖๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการศึกษา ดังนี้

“มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝึกอบรมหรืออยู่ในความดูแลของสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตอื่น นอกจากสถานที่ซึ่งอยู่ในคำสั่งผู้ดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ให้เด็กหรือเยาวชนยังคงมีสิทธิได้รับหรือถูกตัดประโยชน์ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ โดยให้ผู้ดูแล หรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวที่รับเด็กหรือเยาวชนไว้ในความควบคุมเป็นผู้ทำรายงานเสนอ และให้ศาลมีคำสั่งตามความเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๔/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๖๔/๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับกับสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๘ ที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุมโดยอนุโลม ทั้งนี้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๔/๒

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๖๔/๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม ผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๘ และพนักงานอื่นของสถานที่ดังกล่าวตามที่กฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

หมวด ๖ การสอบสวนคดีอาญา

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้น ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือเป็นกรณีที่เป็นวงเล็บของมาตรา ๖๕ บรรทัดหนึ่ง หรือ มีหมายจับหรือคำสั่งของศาล

การจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖๖/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๖๖/๑ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้ควบคุม คุมขัง กักขัง คุมความประพฤติ หรือใช้มาตรการอื่นใดอันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของ เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือเป็นกรณีการคุมตัวเท่าที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๖๙”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖๗ ในการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นว่าเขาต้องถูกจับ และแจ้งข้อกล่าวหารวมทั้ง สิทธิตามกฎหมายให้ทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ แล้วนำตัวผู้ถูกจับ ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับทันที เพื่อให้พนักงานสอบสวน ของท้องที่ดังกล่าวส่งตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยเร็ว

ถ้าขณะจับกุมมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย อยู่ด้วยในขณะนั้น ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งเหตุแห่งการจับให้บุคคลดังกล่าวทราบ และในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ให้จำคุกไม่เกินสามปี เจ้าพนักงานผู้จับจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ถ้าในขณะนั้นไม่มีบุคคลดังกล่าวอยู่กับผู้ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งให้บุคคลดังกล่าวคนใดคนหนึ่งทราบถึงการจับกุมในโอกาสแรกเท่าที่สามารถกระทำได้ และหากผู้ถูกจับประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบุคคลเหล่านั้น ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการจับกุมและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้เจ้าพนักงานผู้จับดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในการจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนต้องกระทำโดยละมุนละม่อม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และไม่เป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน และห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมเด็กหรือเยาวชนเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น แต่ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ เว้นแต่มีความจำเป็นอย่างอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น

ก่อนส่งตัวผู้ถูกจับให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับทำบันทึกการจับกุม โดยแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ทั้งนี้ ห้ามมิให้ถามคำให้การผู้ถูกจับ ถ้าขณะทำบันทึกดังกล่าวมีบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย อยู่ด้วยในขณะนั้น ต้องกระทำต่อหน้าบุคคลดังกล่าวและจะให้ลงลายมือชื่อเป็นพยานด้วยก็ได้ ถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนในชั้นจับกุมมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของเด็กหรือเยาวชน แต่ศาลอาจนำมาฟังเป็นคุณแก่เด็กหรือเยาวชนได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๘

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการศึกษา ดังนี้

“มาตรา ๖๘ ภา๒ได้ขั้บังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๕ เพื่อเป็นกรคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้พ่อขง กุขขั้ กั๒ขั้ กุขขั้ประพฤ๒ติ หรือใช้ข๒คร๒รอื่นใดขั้บังคับข๒ณะเป็นกรขั้กั๒สิทธิเสรี๒ภาพขงเด็กหรือเยาวชนขั้ต้องท๒ข๒ระท๒ข๒มคิดหรือขั้เส๒ เห็นแก่ขั้ข๒หรือกั๒ขั้ข๒ข๒ส๒

เม๒พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนขั้ถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชน ขั้ต้องหาว่ากระท๒ความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัว อยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามาบ๒ตัวต่อพนักงาน สอบสวน และค๒นั้นเป็นค๒ที่ขั้ต้องพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบ๒งค๒นเพื่อทราบชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ ส๒ข๒ติ ถิ่นที่อยู่ สถานที่เกิดและอาชีพขงเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล และ รายละเอียดเกี่ยวกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การขั้เด็กหรือเยาวชนอาศัย อยู่ด้วย แล้วแจ้งข๒กล่าวหาให้บุคคลดังกล่าวทราบ และแจ้งให้ผู้อ๒นวยการสถานพินิจ ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอ๒นาจเพื่อค๒เนินการตามมาตรา ๑๘

การสอบถามเบ๒งค๒นตามวรรค๒ข๒หนึ่ง ให้กระท๒ในสถานที่ที่ข๒เหมาะสม มีข๒ข๒เป็นข๒ข๒ส๒ด ไม่ปะปนกับผู้ข๒หาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้น อันมีลักษณะเป็นการประจ๒นเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยค๒นั้ถึงอายุ เพศ สภาวะขงเด็ก หรือเยาวชนเป็นข๒ข๒ และขั้ต้องใช้ภาษาหรือถ้อยค๒ที่ข๒ให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจ ได้โดยง่าย โดยค๒นั้ถึงศ๒ค๒ศ๒ริข๒เป็นมนุษย์ ถ๒เด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือ ไม่เข้าใจภาษาไทยก็ให้จัดหาล๒มให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากเด็ก หรือเยาวชนประสงค๒จะติดข๒สื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือ ผู้แทนองค์การขั้เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยและอยู่ในวิสัยที่จะค๒เนินการได้ ให้พนักงาน สอบสวนค๒เนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักข๒

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขขงคณะกรรมการ

มาตรา ๖๘/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๖๘/๑ เมื่อได้สอบถามเบื้องต้นและแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๘ แล้ว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ ต่อหน้าพนักงานสอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามาพบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยอนุโลม”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๖๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖๕ เมื่อได้สอบตมเบื้องต้นและแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๖๕ แล้ว ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวน นำตัวเด็กหรือเยาวชน ไปศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที หน้าที่ของ ทั้งนี้ภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือปรากฏตัวซึ่งที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แล้วแต่กรณี แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชน ไม่ชอบปฏิบัติตนตามคำสั่งให้ไปศาล ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจจับกุมเด็กหรือเยาวชนนั้น เพื่อนำตัวไปศาลได้ โดยถือข้อนี้เป็นกรณีข้อยกเว้นที่จับได้โดยไม่ได้ต้องส่งมอบข้อข

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และบุคคลหรือองค์การดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ายังสามารถปกครองดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแลและสั่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายในสี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนภายหลังถูกจับหรือปรากฏตัวซึ่งที่ทำการของพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๗๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๗๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๗๒ ในการสอบสวน ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสมซึ่งสภาพเป็นส่วนตัวไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชน เป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาและถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจภาษาไทยให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าเด็กหรือเยาวชนมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชน อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ทั้งนี้ เมื่อคำนึงถึงอายุ เพศ และสภาพจิตใจของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดแต่ละราย ~~ทุกคดีที่มีเหตุจำเป็นต้องคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนนั้นที่ให้พนักงานสอบสวนสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นผ่านนักจิตวิทยาหรือ นักสังคมสงเคราะห์ แล้วแต่คดี~~

ในการแจ้งข้อหาและการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนตามวรรคหนึ่ง สอง บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยจะเข้าร่วมรับฟังการสอบสวน ดังกล่าวด้วยก็ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๗๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๗๓ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมเด็กหรือเยาวชน หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีหรืออนุญาตให้มีหรือยินยอมให้มีการถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

(๒) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาล พร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

(๓) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย

(ข) ให้แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตใจเบื้องต้น และถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตใจด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้รับ การรักษาพยาบาล ก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่น ตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ที่เกี่ยวข้องด้วย ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๓๕ เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานอื่นใดที่ได้รับการมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้าตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตใจ หรือรับการรักษาพยาบาลหรือแก้ไข บำบัด หรือฟื้นฟูในสถานพยาบาล หรือศาลกำหนดเงื่อนไขระหว่างปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๓๐ วรรคสี่ ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเงื่อนไขดังกล่าวให้แก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๘๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๘๑ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปอยู่ในความควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหลบหนีไปจากที่คุมขังแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรม มีอำนาจสั่งกำหนดเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นเห็นสมควรแทนการลงโทษอาญาก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ ระหว่างการสอบถามปากคำตามมาตรา ๖๗ และมาตรา ๖๘ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็ตี ระหว่างการตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตหรือรับการรักษาพยาบาลก็ตี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหลบหนี ไปจากการควบคุมแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรม มีอำนาจสั่งกำหนดเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นเห็นสมควรแทนการลงโทษอาญาก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

หมวด ๗ มาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

* “มาตรา ๘๒ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนรับสารภาพก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ฐานะแห่งชีวิต สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนอาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การ ซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายซึ่งให้คำปรึกษาขอแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการไม่เห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้สั่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไปและให้ผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าว และให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ทันที พร้อมทั้งให้รายงานให้ศาลทราบ ศาลขอส่งข้อเท็จจริงที่ส่งมา อัยการ ผู้สอบสวน ศาล พินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วพิจารณาสั่งลงโทษที่เห็นสมควร หรือขอส่งคำสั่งให้ปรับปรุงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใหม่ หากเป็นไปได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ

รายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา นี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

มาตรา ๑๐๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๐	มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๑๐ ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่า ประวัติ อายุ ประวัติ เพศ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ สภาวะแห่งชีวิต สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของ จำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคล ซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็น ประเด็นที่จะต้องพิจารณาคด้วย ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๑๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๔	มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๑๔ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชน กระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและ อนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัว เป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ

สุขภาพ และสภาพแห่งจิตสภาพร่างกาย และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็น
คน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับ
ตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิด
ร่วมกัน ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๑๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑๙	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๕	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๑ การพิพากษาคดีอาญา	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒๖	ไม่มีการแก้ไข

* “ มาตรา ๑๓๓ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นข้าฝืดไม่มีค้ำค้ำพิศ
 ฝืดปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่ามิใช่เหตุอันสมควรเด็กหรือเยาวชนมีพฤติกรรมที่
 เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปให้กระทำผิดและ
 เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือ
 เยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือ
 องค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนก็ได้ ถ้าจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็ก
 หรือเยาวชนนั้นด้วย ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติ
 ข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษาเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือห้องที่ใดอันอาจชักนำไป
 ให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่วนั้นกระทำผิด

(๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางวัน เว้นแต่จะมี
 เหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัย
 อยู่ด้วย

(๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาล
 เห็นไม่สมควรที่อาจชักนำไปสู่การกระทำผิด

(๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดอันระงับโทษให้เด็กหรือเยาวชนนั้น
 ประพฤติชั่วตนอันอาจนำไปสู่การกระทำผิด

(๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล พนักงานคุมประพฤติ หรือ
 นักสังคมสงเคราะห์เป็นครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษา เข้ารับการฝึกอบรม รับคำปรึกษาแนะนำ
 รับการรักษา แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

(๗) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย
 หรือบุคคลหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำหรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ
 เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนตามที่ศาลกำหนด

(๘) กำหนดเงื่อนไขอื่นใดเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน

* คณะกรรมการแก้ไขในที่ประชุม

หมวด ๑๒ การเปลี่ยนโทษ
และการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๓๓ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจ
ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้
ดังต่อไปนี้

(๑) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๕ (๑)
แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม
ในสถานพินิจ สถานศึกษา สถานฝึกหัดสหชอชมรม สถานพัฒนาอาชีพสมัคร หรือองค์การ
ด้านเด็กหรือเยาวชนที่สมควรที่ศาลกำหนดสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่น
ตามที่ศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้น
มีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยจะกำหนดเงื่อนไขข้อเดียว
หรือหลายข้อตามมาตรา ๑๓๓ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำบทบัญญัติ
มาตรา ๑๓๓ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลได้พิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้ว
เห็นว่า ควรจะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (๑) ต่อ ไปอีกหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้น
มีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำ
ตามเวลาที่ศาลกำหนด

ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและอุปการชนสถานศึกษา สถานฝึกหัดสหชอชมรม
สถานพัฒนาอาชีพสมัคร หรือองค์การด้านเด็กหรือเยาวชนที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นข้าราช
ไว้ในควบคุมเพื่อฝึกหัดอบรม อบรมงานตามประเพณี สุขภาพ จิตใจ นิเทศและเรื่องอื่น ๆ
ตามที่ศาลกำหนดหรือที่สมควรสมควรให้ทราบข้อเท็จจริงซึ่งต้องไม่ขัดต่อสภาพเดิมต่อคดี
หรือโทษในระยะเวลาที่รับตัวนั้นตามที่ศาลสั่ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๕๕	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๔ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว ที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖๒	มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๖๒ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบ

เมื่อได้รับแจ้งจากศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจประมวลและรายงานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของครอบครัว สวัสดิภาพ ความประสงค์หรือประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์และข้อเท็จจริงอื่นและเสนอความเห็นต่อศาลโดยไม่ชักช้า เมื่อศาลได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๖๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖๕	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๕ การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖๖	มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

* “มาตรา ๑๖๖ ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการ
ดำเนินคดีทางศาลแพ่งว่าด้วยคดีคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ศาลแพ่งว่าด้วยคดีคุ้มครอง
ผู้ถูกละเมิดทำด้วยศาลปกครองหรือศาลอาญารัฐ หรือศาลแพ่งอื่นใดที่กำหนดให้ศาลแพ่งชนชั้น
ศาลอาญารัฐหรือศาลปกครองพิพากษา ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าว
เป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม โดยคำนึงถึงความผาสุก
และประโยชน์ของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นสำคัญ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๖๗

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๖๗ ผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิร้องขอ
ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ตนมีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนาหรือศาลที่มูลเหตุดังกล่าวเกิดขึ้น
ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง
ผู้ถูกละเมิดทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้

ในกรณีที่ผู้ถูกละเมิดทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัย
ที่จะร้องขอตามวรรคหนึ่งได้ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่
หรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ
หรือครอบครัว จะกระทำการแทนก็ได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๖๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๙

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๖๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์น่าจะก่อให้เกิด
อันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่ง
คุ้มครองสวัสดิภาพโดยห้ามผู้ถูกกล่าวหาเสพสุราหรือสิ่งมีนเมา เข้าใกล้ที่อยู่อาศัยหรือที่
ทำงานของผู้ร้อง ใช้หรือครอบครองทรัพย์สิน หรือกระทำการใดอันอาจนำไปสู่ความรุนแรง
ในครอบครัวเป็นระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าหกเดือน และศาลอาจ
กำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับคำปรึกษาแนะนำ หรือเข้ารับบำบัดหรือบำบัดหรือรับคำปรึกษา
จากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาล หรือหน่วยงานหรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่
คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี หรือครอบครัว ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

ในกรณีศาลสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นคิดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งและรายงาน ให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่เห็นสมควรและจะสั่งให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาศาลเพื่อสอบถามความเป็นไปหรือการปฏิบัติตามคำสั่งศาลก็ได้ คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด แต่ถ้าพฤติการณ์ เปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขคำสั่งเดิมได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๗๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๗๐ เมื่อศาลเห็นว่าผู้ร้องมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ บำบัดรักษา ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องเข้ารับคำปรึกษาแนะนำ หรือเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูจากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือ สถานพยาบาลหรือหน่วยงานหรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือครอบครัวตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ในกรณีศาลมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา ๑๖๕ วรรคหนึ่ง ให้ศูนย์ ให้คำปรึกษาแนะนำ สถานพยาบาล หน่วยงาน หรือองค์กรซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพ เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือครอบครัว ได้รับคำตอบแทนตาม ระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจาก กระทรวงการคลัง ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๗๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๗๒ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่ง คุ้มครองสวัสดิภาพครบถ้วนแล้ว คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นอันสิ้นสุด ผู้ร้องหรือ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ ก่อนครบระยะเวลาตามเงื่อนไขหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกกล่าวหาหรือ ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๗๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗๔	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๖ อุตสาหกรรม	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗๖	มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๗๖ ในคดีซึ่งห้ามอุตสาหกรรมตามมาตรา ๑๗๕ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าข้อความที่คัดค้านั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุตสาหกรรมหรือศาลอุตสาหกรรมภาคและอนุญาตให้อุตสาหกรรมก็ได้รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๗๗	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๗ ฎีกา	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗๙	ไม่มีการแก้ไข
หมวด ๑๘ บทกำหนดโทษ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘๕	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการศึกษา ดังนี้

“ มาตรา ๑๕๕ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษา และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

ให้ผู้พิพากษาสมทบตามวรรคหนึ่งและวรรคสองดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๕๖

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๕

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“ มาตรา ๑๕๕ ให้กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ
 พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติที่ได้รับ
 การแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
 และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการสงเคราะห์
 เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์
 และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๐๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐๐/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“ มาตรา ๒๐๐/๑ ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๖ มาใช้บังคับ
 ภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ โดยในระหว่างนั้นให้นำบทบัญญัติ
 มาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
 และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาใช้บังคับ ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการ

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เรียงตามลำดับ
 มาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่งตามข้อบังคับการประชุม
 สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติม
 ถ้อยคำ จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง ต่อจากนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา
 ต่อไปในวาระที่สาม

๔. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ กล่าวคือ ลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๓๔๖ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี และงดออกเสียง ไม่มี

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

(๑) รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่สำนักงานศาลยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนไว้ เพื่อสนับสนุนการทำการกิจกรรมบำบัดหรือกิจกรรมทางเลือกเพื่อเยียวยาแก้ไขเด็กหรือเยาวชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

(๒) รัฐบาลควรให้การสนับสนุนกรอบอัตรากำลังแก่สำนักงานศาลยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ให้เพียงพอแก่ภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

(๓) รัฐบาลควรส่งเสริมด้านวิชาการและเทคนิคด้านการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้ตระหนักเรื่องสิทธิเด็กและเยาวชน โดยมีจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ด้วย

(๔) ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนควรนำหลักศาสนามาใช้ที่เหมาะสม

(๕) ในการป้องกัน แก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนควรนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

(๖) ให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕^๔

^๔ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ กำหนดว่า “เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีกรแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

กับ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔”

[๑]
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๒๔
- (๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖
- (๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๖๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔
- (๔) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๐๕
- (๕) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๖) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๓
- (๗) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๓
- (๘) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๙) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. ๒๕๓๐
- (๑๐) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดนครสวรรค์ พ.ศ. ๒๕๓๐

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๒) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓
- (๓) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

- (๑๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๓๓
- (๑๒) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๑๓) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖
บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือ
แย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

“คดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณา

พิพากษิตามพระราชบัญญัตินี้

“คดีธรรมดา” หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาล ที่มี
อำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“ศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและ
ครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

“คดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณา

พิพากษิตามพระราชบัญญัตินี้

“คดีครอบครัว” หมายความว่า คดีแห่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ในทางศาล
เกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วย
การจดทะเบียนครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

“คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ” หมายความว่า คดีที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ
ในทางศาลเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว ซึ่งจะต้องบังคับตามกฎหมายว่าด้วย
การคุ้มครองเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือบุคคลในครอบครัว

“คดีธรรมดา” หมายความว่า คดีอื่น ๆ นอกจากคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาล
ที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“ศาลเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชน
และครอบครัวจังหวัด หรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

“ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า รวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจให้ปฏิบัติราชการแทน
“พนักงานคุมประพฤติ”^[๒] หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ

^[๓]
“ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

[๒] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “พนักงานคุมประพฤติ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและ

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

“ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

“ศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู” หมายความว่า มาตรการที่กำหนดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือสนับสนุนเด็กหรือเยาวชนให้สามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้โดยปกติสุข เช่น การรับคำปรึกษาแนะนำ การเข้าร่วมกิจกรรมบำบัด การเข้าร่วมกิจกรรมทางเลือก การศึกษา หรือการฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ

“การฝึกอบรม” หมายความว่า การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยมีการควบคุม

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม” หมายความว่า ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายอื่น

“ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น

“คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

[๓] มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

“พนักงานสังคมสงเคราะห์” หมายความว่า ผู้มีอำนาจหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ควบคุมและสอดส่องความประพฤติเด็กและเยาวชน ให้คำแนะนำและสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ตลอดจนครอบครัวของเด็กและเยาวชน รวมทั้งมีอำนาจสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและใกล้เคียงประณีต ประนีประนอมข้อพิพาทตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น

มาตรา ๖ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้เท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๕ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันทำการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น

มาตรา ๖ ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ประธานศาลฎีกาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน กฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ หรือระเบียบ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

หมวด ๒
ศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ ให้จัดตั้ง

- ม.๑ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และให้มีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร
- ม.๒ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลาขึ้นในจังหวัดสงขลา และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดสงขลา
- ม.๓ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมาขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดนครราชสีมา
- ม.๔ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดเชียงใหม่
- ม.๕ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานีขึ้นในจังหวัดอุบลราชธานี และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดอุบลราชธานี
- ม.๖ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยองขึ้นในจังหวัดระยอง และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดระยอง
- ม.๗ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ม.๘ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์ขึ้นในจังหวัดนครสวรรค์ และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดนครสวรรค์
- ม.๙ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่นขึ้นในจังหวัดขอนแก่น และให้มีเขตอำนาจตลอดจังหวัดขอนแก่น

ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดที่ได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดทุกศาล แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดใดจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

หมวด ๒
ศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ ให้จัดตั้ง

- ๑) ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร และให้มีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร
- ๒) ศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นในทุกจังหวัด และให้มีเขตอำนาจตลอดเขตจังหวัดนั้น

ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดใดที่มีศาลจังหวัดมากกว่าหนึ่งศาล หากมีความจำเป็นจะเปิดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดที่ยังมิได้มีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้นอีกก็ได้ ทั้งนี้ จะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุเขตอำนาจศาลเดิมหรือแผนกเดิม และแผนกที่จัดตั้งขึ้นใหม่ไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

ให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดมีเขตอำนาจเช่นเดียวกับศาลที่ตั้งแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวนั้น สำหรับจังหวัดที่มีศาลจังหวัดมากกว่าหนึ่งศาลถ้าจะเปิดทำการแผนก
คดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดเพียงบางศาลจะให้แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดที่เปิดทำ
การนั้นมีเขตอำนาจตลอดท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดที่ยังมิได้เปิดทำการแผนกคดีเยาวชนและครอบ
ครัวด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ให้ระบุเขตอำนาจดังกล่าวไว้ในพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองด้วย

ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๙ ให้โอนบรรดาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ศาลคดีเด็กและ
เยาวชนจังหวัดสงขลา ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ศาล
คดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ และศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดขอนแก่น ก่อนวันที่
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัว
จังหวัดสงขลา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่ ศาล
เยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดระยอง ศาลเยาวชนและครอบครัว
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์ หรือศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนอกจากที่ได้จัดตั้งตามมาตรา ๘ ให้
กระทำโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งจะต้องระบุเขตอำนาจของศาลนั้นไว้ด้วย และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดย
พระราชกฤษฎีกา

เมื่อได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่มีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
เปิดทำการอยู่แล้ว ให้ยุบเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น และให้โอนบรรดาคดีที่ค้างพิจารณาในแผนกตั้ง
กล่าวไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๙ การจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ซึ่งจะต้อง
ระบุเขตอำนาจของศาลนั้นไว้ด้วย และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

เมื่อได้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่มีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
เปิดทำการอยู่แล้ว ให้ถือว่าเป็นการยุบเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น และให้โอนบรรดาคดีที่ค้างพิจารณา
ในแผนกดังกล่าวไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๑ ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีดังต่อไปนี้

- (๑) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
- (๒) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ออนมาตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง
- (๓) คดีครอบครัว ได้แก่ คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำการใดๆ ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์หรือครอบครัว แล้วแต่กรณี ซึ่งจะต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- (๔) คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๑๒ ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น ไม่ว่าจะเกิดปัญหาขึ้นในศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการโอนคดีในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๑๐ ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดี ดังต่อไปนี้

- (๑) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
- (๒) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ออนมาตามมาตรา ๙๗ วรรคหนึ่ง
- (๓) คดีครอบครัว
- (๔) คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ
- (๕) คดีอื่นที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๑๑ ในกรณีมีปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น ไม่ว่าจะเกิดปัญหาขึ้นในศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลยุติธรรมอื่น ให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาให้เป็นที่สุด

การขอให้ประธานศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดตามวรรคหนึ่ง คู่ความจะต้องร้องขอก่อนวันสืบพยาน แต่ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรให้กระทำได้ก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลนั้นรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว

คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกา ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาของศาลที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

มาตรา ๑๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วยการโอนคดีในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดในท้องที่นั้นรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไว้พิจารณาพิพากษา

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แม้จำเลยจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์หรือเกินยี่สิบปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส แล้วแต่กรณี ให้ศาลนั้นคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน และถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวหรือศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ศาลเช่นว่านั้นคงมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงในเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องจะผิดไป หรือศาลอื่นใดได้รับพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๓ ซึ่งถ้าปรากฏเสียแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลนั้น ๆ ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาก็ตาม ข้อบกพร่องดังกล่าวไม่ทำให้การพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาและศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเสียไป

ถ้าข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งปรากฏขึ้นในระหว่างการพิจารณา ไม่ว่าในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ศาลนั้น ๆ โอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๖ ในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลให้มีผู้พิพากษา และผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งเป็นผู้มีอรรถชาติและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนและเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นอื่นด้วยก็ได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๓ ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แม้จำเลยจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์สำหรับคดีอาญา หรือผู้เยาว์จะมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรสสำหรับคดีครอบครัว ให้ศาลนั้นคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จสำนวน และถ้าจะมีอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ที่จะพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ศาลดังกล่าวคงมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงเรื่องอายุหรือการบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสของบุคคลที่เกี่ยวข้องจะผิดไป หรือศาลอื่นใดได้รับพิจารณาพิพากษาคดีโดยไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๒ ซึ่งถ้าปรากฏเสียแต่ต้นจะเป็นเหตุให้ศาลดังกล่าวไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ข้อบกพร่องดังกล่าวไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาและศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเสียไป

ถ้าข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งปรากฏขึ้นในระหว่างการพิจารณา ไม่ว่าในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ให้ศาลนั้น ๆ โอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๕ ในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลให้มีผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบตามจำนวนที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๖ การแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นผู้มีอรรถชาติและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน และเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจะเป็นผู้พิพากษาในศาลชั้นต้นอื่นด้วยก็ได้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๑๘ ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคน รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางสองคนและเลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลางซึ่งแต่งตั้งจากราชการตุลาการหนึ่งคน ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมากกว่าสองคนก็ได้

ในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดศาลละหนึ่งคน ในกรณีที่ตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดใด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดนั้นหนึ่งคน และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีฐานะเสมือนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

มาตรา ๑๙ เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุดเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาผู้มีอาวุโสสูงสุดในศาลหรือแผนกนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษามีอาวุโสสูงสุดในศาลหรือแผนกนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษามีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๗ ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคน รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางสองคน และเลขานุการศาลเยาวชนและครอบครัวกลางหนึ่งคนซึ่งแต่งตั้งจากราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม และในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในทางราชการ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมโดยความเห็นชอบของประธานศาลฎีกาจะกำหนดให้มีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนก็ได้

ในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดศาลละหนึ่งคน ในกรณีที่มีการจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดใด ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดนั้นหนึ่งคน และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีฐานะเช่นเดียวกับผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด

มาตรา ๑๘ เมื่อตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่างลงหรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้ทำการแทน ถ้ามีผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้มีอาวุโสสูงสุด เป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้มีอาวุโสสูงสุดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวว่างลง หรือผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษามีอาวุโสสูงสุดในศาลหรือแผนกนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษามีอาวุโสสูงสุดในศาลหรือแผนกนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษามีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับเป็นผู้ทำการแทน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ทำการแทนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ประธานศาลฎีกาจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนก็ได้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๒๕ ในคดีซึ่งอยู่ในอำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับตนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ให้มีอำนาจสั่งได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๒ (๔) หรือ (๖) แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๖ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๖ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (๑) มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (๒) มีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว หรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับภารกิจหรือการอบรมเด็กมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสองปี
- (๔) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการตุลาการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เว้นแต่ในเรื่องพื้นความรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๖) มีอัธยาศัยและความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
- (๕) ไม่เป็นข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภาหรือหนายความ

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๒๔ ในคดีซึ่งอยู่ในอำนาจอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าการพิจารณาคดีนั้นมีเหตุอันสมควรจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดคนหนึ่งนั่งพิจารณาร่วมกับตนหรือร่วมกับผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวก็ได้ หรือจะสั่งให้ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวคนใดคนหนึ่งร่วมเป็นองค์คณะด้วยก็ได้ และให้องค์คณะเช่นว่านี้มีอำนาจพิพากษาคดีตามมาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

มาตรา ๒๕ ผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๑๕ จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดในระเบียบ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๒) มีหรือเคยมีบุตร หรือเคยอบรมเลี้ยงดูเด็ก หรือเคยทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน หรือครอบครัว มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี
- (๓) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่พื้นฐานความรู้ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความสุจริตรอบคอบ ทัศนคติ อริยาศัย และความประพฤติเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว
- (๕) ไม่เป็นข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือหนายความ

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

(๓) ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลเยาวชนและครอบครัว และหน้าที่ตุลาการมาแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิบัติตามต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๘ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ออกตามวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๖

(๕) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

ก่อนเข้ารับตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบจะต้องได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนารมณ์และการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบประธานศาลฎีกา และจะต้องปฏิบัติตามต่อหน้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งตนจะเข้าสังกัด แล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเที่ยงธรรม และรักษาความลับในราชการ

ผู้พิพากษาสมทบให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ผู้พิพากษาสมทบที่พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระให้คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้พิพากษาสมทบคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๖ ผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๗ ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ออกตามวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๕
- (๕) ขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวรปฏิบัติที่กำหนดถึงสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

หรือกระทำการใด ๆ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการตุลาการแล้วจะต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะถูกลงโทษไล่ออก ปลดออกหรือให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๘ (๑) จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลที่คณะกรรมการตุลาการคัดเลือกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา ๓๐ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี กำหนดระเบียบปฏิบัติการของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่

ผู้พิพากษาสมทบที่นั่งพิจารณาคดีใด จะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ เว้นแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้พิพากษาสมทบจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบโดยอนุโลม

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

การพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ ถ้าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตาม (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมและให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระตามมาตรา ๒๗ (๑) จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งบุคคลที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมคัดเลือกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ ให้ผู้พิพากษาสมทบซึ่งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา ๒๙ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี กำหนดระเบียบปฏิบัติการของผู้พิพากษาสมทบซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่

ผู้พิพากษาสมทบที่นั่งพิจารณาคดีใด จะต้องพิจารณาคดีนั้นจนเสร็จ เว้นแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เพราะเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่น ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้มีอำนาจตามวรรคหนึ่งจัดให้ผู้พิพากษาสมทบอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน

ผู้พิพากษาสมทบจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๐ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบด้วยโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๓๑ ในระหว่างพิจารณาคดี เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจขอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษาแนะนำ การสังคมสงเคราะห์ หรือการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น มาให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความเห็นเกี่ยวกับสภาพร่างกาย สภาพจิต สวัสดิภาพ และความเป็นอยู่ของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญให้ได้รับค่าจ้าง ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๒ ให้สถานที่ที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เด็ก เยาวชน บุคคลในครอบครัว คู่ความ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ารับการตรวจรักษา หรือรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๓๓ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนแจ้งองค์การด้านเด็ก เยาวชน สตรี หรือครอบครัว ที่ประสงค์จะปฏิบัติงานด้านแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ด้านการสังคมสงเคราะห์ หรือด้านให้คำปรึกษาแนะนำ ร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่นั้น ๆ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๓
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

หมวด ๓
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

บัญชี

มาตรา ๓๒ สถานพินิจเป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา
ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจ

มาตรา ๓๔ สถานพินิจเป็นหน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม
มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา
ให้อธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสถานพินิจ

[๗]
มาตรา ๓๒ ทวิ ปลัดกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา
สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลย
หรือเป็นผู้ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษหรือให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และมีอำนาจ
ควบคุมดูแลสถานศึกษาหรือสถานดังกล่าวรวมทั้งมีอำนาจตักเตือนและสั่งเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้นั้นด้วย
การขอ การออก การกำหนดอายุ การต่ออายุ การตักเตือน และการเพิกถอนใบอนุญาต ให้เป็นไป
ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ การจัดตั้งสถานพินิจ การกำหนดเขตอำนาจและการแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจ
ออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๕ ให้จัดตั้งสถานพินิจขึ้นในทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร
วันเปิดทำการ เขตอำนาจ และการแบ่งแยกกิจการของสถานพินิจออกเป็นสาขาต่าง ๆ ให้เป็นไป
ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุม
ประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนอกเขตอำนาจได้

[๗] มาตรา ๓๒ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๓๔ ให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่นและโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาล

(๒) สอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล

(๓) ควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๔) สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย

(๕) จัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ

(๖) จัดการศึกษา ฝึกและอบรม ดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๗) สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว รวมทั้งจัดให้แพทย์หรือจิตแพทย์ ตรวจร่างกาย สุขภาพหรือจิตใจของคู่ความในกรณีที่มีคำสั่งตามมาตรา ๑๑๒

(๘) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัวตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๗

(๙) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่ว ๆ ไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชนและเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำให้ลดน้อยลง ซึ่งการกระทำความผิดนั้น

(๑๐) ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาลหรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๓๖ ให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่นและโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาลหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

(๒) ควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๓) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการสงเคราะห์ แก้ไข และบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย

(๔) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวน การพิจารณาคดี หรือการควบคุมตัวในสถานพินิจ

(๕) ดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม หรือการดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๖) สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวในคดีครอบครัว รวมทั้งจัดให้แพทย์หรือจิตแพทย์ ตรวจสภาพร่างกาย หรือสภาพจิตของคู่ความในกรณีที่มีคำสั่งตามมาตรา ๑๕๒

(๗) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริง รวมทั้งเสนอความเห็นต่อศาลในคดีครอบครัวตามมาตรา ๑๖๗

(๘) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่ว ๆ ไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชนและเผยแพร่วิธีป้องกันหรือทำให้การกระทำความผิดนั้นลดน้อยลง

(๙) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งสั่งตามกฎหมายอื่น

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๓๗ ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงตลอดจนการปกครอง บังคับบัญชาพนักงานของสถานพินิจนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงาน สังคมสงเคราะห์และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและ เยาวชนสำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่

- (๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ
- (๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับ แต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๖ ให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่นตามที่จะได้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานของสถานพินิจหรือพนักงานของสถานที่ซึ่ง ได้รับมอบหมายให้ควบคุม ฝึกและอบรมหรือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชน เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย อาญา

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๓๗ ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการทั้งปวงตลอดจนการปกครอง บังคับบัญชาพนักงานของสถานพินิจนั้น และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติและนักสังคม สงเคราะห์ รวมทั้งอำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๓๔ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ เพื่อทำหน้าที่

- (๑) ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ
- (๒) ช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน
- (๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับ แต่งตั้งใหม่ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์ เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๖ ให้มีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่นตามที่จะได้มีกฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจตามสมควร

มาตรา ๔๐ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปอยู่ ในความดูแลของสถานพินิจ ให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการ ให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๓๘ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญอย่างน้อยให้อ่านออกเขียนได้ ฟีกอาชีพหรือวิชาชีพ หรือให้ปฏิบัติการงานอื่นใดเพื่อมิให้มีเวลาว่างโดยไม่จำเป็นให้เหมาะสมกับจิตใจและสุขภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น

(๒) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๓) ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙ แก่เด็กและเยาวชนที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่วหรือกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ส่งเด็กหรือเยาวชนซึ่งมีความประพฤติเลวร้ายอันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่นไปกักไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่กรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งจะส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังเรือนจำก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

(๕) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๖) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ ตามที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี เห็นชอบแล้ว

มาตรา ๓๙ ทณฑ์ที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้มีดังต่อไปนี้

(๓) ตัดประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจอำนวยความสะดวกให้บางประการ

(๑) เขียนไม่เก็บสิบสองที่

(๒) ทำงานหนัก

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๔๑ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้เด็กหรือเยาวชน ได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญ ฟีกอาชีพหรือวิชาชีพ รับการอบรมหรือปฏิบัติการงานอื่นใดให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย สภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลดังกล่าว

(๒) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

(๓) ลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ แก่เด็กและเยาวชน ที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่วหรือกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) ส่งบุคคลที่อยู่ในความควบคุมซึ่งมิใช่เด็ก ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงอันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่นไปควบคุมไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งอันจะเป็นภัยต่อบุคคลอื่น จะส่งบุคคลดังกล่าวไปยังเรือนจำก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

(๕) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

(๖) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่าการอนุญาตเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

(๗) ย้ายเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมในสถานพินิจอื่นหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นโดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีเหตุฉุกเฉินจะย้ายเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่าการย้ายเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๔๒ ทณฑ์ที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้มี ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม

(๒) ตัดสิทธิประโยชน์และความสะดวกที่สถานพินิจอำนวยความสะดวกให้บางประการ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๐ เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจนั้นต้องจัดแยกหญิงและชายให้
มีที่อยู่ต่างหากจากกัน

มาตรา ๔๑ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจรับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมแบบเข้ามา
เยี่ยงกลับตามคำสั่งศาล

มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพ
ด้านจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ สาธารณสุข และการศึกษา ด้านละหนึ่งคน มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่อ
ผู้อำนวยการสถานพินิจในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การจำแนกเด็กและเยาวชน
- (๒) การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย
- (๓) หน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการสหวิชาชีพอย่างน้อยหนึ่งต้องไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานพินิจและในแต่ละ
สถานพินิจอาจมีคณะกรรมการสหวิชาชีพหลายคณะก็ได้

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของ
คณะกรรมการสหวิชาชีพให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสหวิชาชีพที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่สถานพินิจ ให้ได้รับค่าตอบแทน
ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด โดยความเห็นชอบ
จากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๔๔ สถานพินิจต้องจัดให้มีการแยกเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม ดังต่อไปนี้

- (๑) แยกเด็กหรือเยาวชนหญิงและชายให้มีที่อยู่ต่างหากจากกัน
- (๒) แยกเด็กหรือเยาวชนตามอายุ พฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำความผิด
- (๓) แยกเด็กหรือเยาวชนซึ่งมีลักษณะที่อาจเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่น ไว้ต่างหาก

การแยกเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจอื่นนอกจากที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตาม
ระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา ๔๕ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู
แบบเข้ามาเยี่ยงกลับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๔๒ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมหรือสถานแนะนำทางจิตที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุม รายงานความประพฤติ สุขภาพ จิตใจ นิสัยและเรื่องอื่น ๆ ที่ศาลต้องการทราบหรือที่เห็นว่าศาลควรทราบต่อศาลซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกเดือนต่อครั้ง หรือภายในระยะเวลาเร็วกว่านั้นตามที่ศาลสั่ง

มาตรา ๔๓ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๔ (๑) เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาและบุคคลอื่น

(๒) คุมประพฤติเด็กหรือเยาวชนตามคำสั่งศาล ตลอดจนดูแลอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ระหว่างคุมประพฤติ

(๓) สอดส่องให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด

(๔) ให้คำแนะนำแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ในเรื่องการเลี้ยงดู อบรมและสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน

(๕) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องบังคับใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในคดีแพ่งที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย เพื่อรายงานต่อศาล

(๖) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) เพื่อเสนอต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

ยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ ^[๔]

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๔๒ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุม รายงานความประพฤติ สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย ผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและเรื่องอื่น ๆ ที่ศาลต้องการทราบหรือที่เห็นว่าศาลควรทราบต่อศาลไม่น้อยกว่าหกเดือนต่อครั้ง หรือภายในระยะเวลาเร็วกว่านั้นตามที่ศาลสั่ง

มาตรา ๔๓ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๖ (๑) เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาและบุคคลอื่น

(๒) คุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนตามคำสั่งศาล ตลอดจนดูแลอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ระหว่างคุมประพฤติ

(๓) สอดส่องให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด

(๔) ให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยในเรื่องการเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน

(๕) ประมวลและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะต้องบังคับใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในคดีแพ่งที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย เพื่อรายงานต่อศาลตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

(๖) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) และ (๕) เพื่อเสนอต่อศาลตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ศาลสั่งเกี่ยวกับคดีเยาวชนและครอบครัวหรือที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

[๔] มาตรา ๔๓ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๔๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๓ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจ
อย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย
คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด
หรือของบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับตัว ในเวลา
ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกและสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดา หรือผู้ปกครองผู้เยาว์หรือของบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัย
อยู่ ศึกษาหรือทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับตัว ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถาม
บุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีครอบครัวที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๑๑
(๓)

(๓) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด
ศึกษาหรือเคยศึกษาอยู่เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัยและสติปัญญาของเด็กหรือเยาวชนนั้น และถ้าเห็น
สมควรจะสั่งให้บุคคลเช่นนั้นทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวด้วยก็ได้

(๔) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบและสอบถามหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๕) สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองวัตถุหรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ส่งวัตถุหรือ
เอกสารนั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระ
อาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติจะกระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถาน
พินิจ

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๔๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๒ ให้พนักงานคุมประพฤติมีอำนาจ
ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัย
อยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษ ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและ
พระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ด้วย
หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษ ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก
และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้นเกี่ยวกับคดีครอบครัว

(๓) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด
ศึกษาหรือเคยศึกษาอยู่ เกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัยและสติปัญญาของเด็กหรือเยาวชนนั้น
และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้บุคคลเช่นนั้นทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ด้วยก็ได้

(๔) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานอื่นตามระเบียบที่
อธิบดีกำหนดและสอบถามหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่าง
พระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคุมประพฤติจะกระทำได้ต่อเมื่อมีคำสั่งศาล

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔	ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๔๔ [๔] ให้ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่อย่างพนักงานคุมประพฤติเพียงเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจ ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๔๖ ให้พนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) สงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจหรือที่ได้ปล่อยไปแล้ว ตลอดจนให้คำแนะนำ ควบคุมดูแลและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนนั้น (๒) ให้คำแนะนำแก่บิดามารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ เกี่ยวกับการเลี้ยงดู อบรมและสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์และบำบัดแก้ไขเด็กหรือเยาวชน (๓) สอดส่องให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติตามที่ศาลกำหนด (๔) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว (๕) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) เพื่อเสนอต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ มาตรา ๔๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๖ ให้พนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือของบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องด้วย ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น	มาตรา ๔๔ ให้มีผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติมีอำนาจหน้าที่อย่างพนักงานคุมประพฤติเพียงเท่าที่อธิบดีได้มอบหมาย ให้อธิบดีแต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๕๐ ให้พนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) แก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจ หรือที่ได้ปล่อยไปแล้ว ตลอดจนให้คำแนะนำ ควบคุมดูแล และอบรมสั่งสอนเด็กหรือเยาวชนนั้น (๒) ให้คำแนะนำแก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เกี่ยวกับการเลี้ยงดู อบรม และสั่งสอนเด็กหรือเยาวชน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน (๓) ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวและใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว (๔) ทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม (๑) (๒) และ (๓) เพื่อเสนอต่อศาลหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ มาตรา ๕๑ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๐ ให้พนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ (๑) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษ ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

๑๔๗

[๔] มาตรา ๔๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครองผู้เยาว์ หรือของบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับ หรือเข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของคู่ความในคดีครอบครัว หรือของบุคคลซึ่งคู่ความนั้นอาศัยอยู่ ศึกษาหรือทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๓) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบและสอบถามหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๔) เรียกคู่ความหรือบุคคลใดมาพบเพื่อไต่ถามเกี่ยวกับประณิประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานสังคมสงเคราะห์จะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่งศาลหรือคำสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจ

มาตรา ๔๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ และพนักงานสังคมสงเคราะห์ แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

(๒) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งผู้เยาว์อาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับ หรือเข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของคู่ความในคดีครอบครัวหรือของบุคคลซึ่งคู่ความอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก และสอบถามบุคคลซึ่งอยู่ในที่นั้น

(๓) เรียกบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อเท็จจริงมาพบที่สถานพินิจหรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดและสอบถามหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำ

(๔) เรียกคู่ความหรือบุคคลใดมาพบเพื่อไต่ถามเกี่ยวกับประณิประนอมข้อพิพาทในคดีครอบครัว

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างอื่นที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ตาม (๑) หรือ (๒) ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น นักสังคมสงเคราะห์จะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่งศาล

มาตรา ๕๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ

พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ และนักสังคมสงเคราะห์ แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์ จิตแพทย์

นักจิตวิทยา ครู พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ และพนักงานอื่นตามที่กฎกระทรวงระบุตำแหน่ง เพื่อช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๔

ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิต

มาตรา ๕๔ ศูนย์ฝึกและอบรมเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจหน้าที่ปกครองดูแลฝึกอบรมเด็กและเยาวชน
ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจส่งตัวมา

มาตรา ๕๕ ให้อธิบดีมีอำนาจออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม
หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหว่ากระทำความผิด เป็นจำเลย หรือเป็นผู้ต้อง
คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน และมีอำนาจควบคุมดูแลสถานที่
ดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตที่ได้ออกให้ด้วย

การออกใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๕ ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด
ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๕
การฝึกอบรม

มาตรา ๕๗ การฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เข้ารับการฝึกอบรม
ให้กระทำโดยสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

การจัดให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรใด ต้องจัดให้เหมาะสมกับอายุ
สภาพร่างกาย สภาพจิตใจ ภูมิภาวะ และประโยชน์ที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับในอนาคต โดยคำนึงถึงความประสงค์
ของเด็กหรือเยาวชนประกอบด้วย

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานที่อื่น
ตามวรรคหนึ่ง ให้สถานที่ดังกล่าวได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด
โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕๘ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรม
ในศูนย์ฝึกและอบรม ให้ศาลแจ้งไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบส่งเด็กหรือเยาวชนไปยัง
ศูนย์ฝึกและอบรมตามที่ศาลกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ในกรณีมีความจำเป็นต้องส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกและอบรมอื่น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ
มีอำนาจส่งไปได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน จะส่งเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวไปก่อนก็ได้
แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ถ้าศาลเห็นว่าการส่งไปเช่นนั้นไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน
ศาลอาจพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา
สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร
ให้ศาลแจ้งไปยังผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๕๙ เด็กหรือเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับ
ของสถานที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม หากผลการฝึกอบรมก้าวหน้าเป็นที่ประจักษ์ หรือได้ทำความชอบเป็นพิเศษ
ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม
หรือสถานแนะนำทางจิตพิจารณาให้เด็กหรือเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เลื่อนชั้น
- (๒) ลาเยี่ยมบ้าน
- (๓) ลดวันฝึกอบรม
- (๔) พักการฝึกอบรม

การเลื่อนชั้น การลาเยี่ยมบ้าน การลดวันฝึกอบรม และการพักการฝึกอบรมให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่อธิบดีกำหนด แต่การลดวันฝึกอบรมและการพักการฝึกอบรมจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อเด็กหรือเยาวชนได้รับการ
ฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของระยะเวลาการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล แล้วรายงานให้
ศาลทราบภายในสิบห้าวัน ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หากมีเหตุอันสมควร

มาตรา ๖๐ เด็กหรือเยาวชนที่ได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๕๙ (๒) (๓) และ (๔) ต้องปฏิบัติ
ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด หากฝ่าฝืนระเบียบให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม
หรือสถานแนะนำทางจิตมีอำนาจแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรืองดประโยชน์ที่ได้ให้นั้น แล้วรายงานให้ศาลทราบภายใน
สิบห้าวัน ทั้งนี้ ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้หากมีเหตุอันสมควร

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๖๑ เด็กหรือเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของสถานที่ที่ได้รับการฝึกอบรมไม่ตั้งใจรับการฝึกอบรม หลบหนีหรือพยายามหลบหนี หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ หรือขัดต่อความสงบสุขของเด็กหรือเยาวชนอื่น หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยในสถานที่ฝึกและอบรม ให้คณะกรรมการสหวิชาชีพเสนอแนะต่อผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ พิจารณาตัดประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนนั้นอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ลดชั้น

(๒) งดการลาเยี่ยมบ้านเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน

(๓) ลดการเข้าร่วมกิจกรรมบางประการที่ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตแห่งนั้นจัดให้

(๔) งดหรือเปลี่ยนแปลงประโยชน์ที่ได้รับตามมาตรา ๔๑ (๖) และมาตรา ๕๙ (๓) และ (๔)

แล้วรายงานให้ศาลทราบ ศาลจะพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๖๒ เมื่อเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ได้รับการฝึกอบรมใน ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ได้ผ่าน หลักสูตรการฝึกอบรมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางแล้ว หรือเมื่อผู้อำนวยการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนได้ประพฤติตนเป็นคนดีและ ไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมตัวไว้ฝึกอบรมอีกต่อไป ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เสนอรายงานต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนได้รับการฝึกอบรม เพื่อขอให้พิจารณาลปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นหรือปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนก่อนครบกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมขั้นต่ำตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล แล้วแต่กรณีได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ระหว่างการฝึกอบรมถ้าปรากฏเหตุที่เด็กหรือเยาวชนสมควรได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในทางที่เป็นคุณแก่เด็กหรือเยาวชน
ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต เสนอรายงานต่อศาล
ที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนรับการฝึกอบรมเพื่อขอให้ศาลพิจารณาเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือ
คำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

ในกรณีเด็กหรือเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรมแล้วประสงค์เข้ารับการศึกษ ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพต่อ
ให้จบหลักสูตร ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม มีอำนาจให้การลงเคราะห์
เด็กหรือเยาวชนโดยจัดให้อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมหรือสถานที่รับการฝึกและอบรม หรือให้เข้ารับการศึกษหรือ
ฝึกอาชีพหรือวิชาชีพแบบเข้ามาเยี่ยมกลับก็ได้

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝึกอบรม
หรืออยู่ในความดูแลของสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตอื่น นอกจากสถานที่ที่กำหนดไว้
ในหมวด ๔ ให้เด็กหรือเยาวชนยังคงมีสิทธิได้รับหรือถูกตัดประโยชน์ในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙
มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ และมาตรา ๖๒ โดยให้ผู้ดูแล หรือผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าวที่รับเด็กหรือเยาวชนไว้ใน
ความควบคุมเป็นผู้ทำรายงานเสนอ และให้ศาลมีคำสั่งตามความเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางกำหนด

มาตรา ๖๔ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓
มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับกับสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่
ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๗ ที่รับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ในความควบคุมโดยอนุโลม
ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด.

มาตรา ๖๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม
ผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นที่ศาลเห็นสมควรตามมาตรา ๕๗ และพนักงานอื่น
ของสถานที่ดังกล่าวตามที่กฎกระทรวงระบุตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว เป็นเจ้าพนักงานตามประมวล
กฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

หมวด ๔
การสอบสวนคดีอาญา

มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับหรือมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์ไว้แล้ว หรือมีหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การจับกุมเยาวชนให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๖
การสอบสวนคดีอาญา

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล

การจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๖๗ การพิจารณาออกหมายจับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด นอกจากต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วให้ศาลคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องอายุ เพศ และอนาคตของเด็กหรือเยาวชนที่พึงได้รับการพัฒนา และปกป้องคุ้มครอง หากการออกหมายจับจะมีผลกระทบต่อจิตใจของเด็กหรือเยาวชนอย่างรุนแรง โดยไม่จำเป็น ให้พยายามเลี่ยงการออกหมายจับ โดยใช้วิธีติดตามตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยวิธีอื่นก่อน

มาตรา ๖๘ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้ควบคุม คุมขัง กักขัง คุมความประพฤติ หรือใช้มาตรการอื่นใดอันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด หรือเป็นจำเลย เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือเป็นกรณีการคุมตัวเท่าที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๒

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๖๙ ในการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ให้เจ้าพนักงานผู้จับ
แจ้งแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นว่าเขาต้องถูกจับ และแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งสิทธิตามกฎหมายให้ทราบ หากมีหมายจับ
ให้แสดงต่อผู้ถูกจับ แล้วนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับทันที
เพื่อให้พนักงานสอบสวนของท้องที่ดังกล่าวส่งตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยเร็ว

ถ้าขณะจับกุมมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย
อยู่ด้วยในขณะนั้น ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งเหตุแห่งการจับให้บุคคลดังกล่าวทราบ และในกรณีความผิดอาญา
ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี เจ้าพนักงานผู้จับจะสั่งให้บุคคลดังกล่าว
เป็นผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ถ้าในขณะนั้นไม่มี
บุคคลดังกล่าวอยู่กับผู้ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งให้บุคคลดังกล่าวคนใดคนหนึ่งทราบถึงการจับกุม
ในโอกาสแรกเท่าที่สามารถกระทำได้ และหากผู้ถูกจับประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษาหาหรือกับบุคคล
เหล่านั้น ซึ่งไม่เป็นอุปสรรคต่อการจับกุมและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้เจ้าพนักงานผู้จับดำเนินการให้
ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในการจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนต้องกระทำโดยละมุนละม่อม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์และไม่เป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน และห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมเด็กหรือเยาวชนเกินกว่า
ที่จำเป็นเพื่อป้องกันความรุนแรงหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น แต่ห้ามมิให้
ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ เว้นแต่มีความจำเป็นอย่างยิงอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้เพื่อป้องกัน
การหลบหนีหรือเพื่อความคุ้มครองของเด็กผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น

ก่อนส่งตัวผู้ถูกจับให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับทำบันทึกการจับกุม
โดยแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ทั้งนี้ ห้ามมิให้ถามคำให้การผู้ถูกจับ
ถ้าขณะทำบันทึกดังกล่าวมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย
อยู่ด้วยในขณะนั้น ต้องกระทำต่อหน้าบุคคลดังกล่าวและจะให้ลงลายมือชื่อเป็นพยานด้วยก็ได้ ถ้อยคำของเด็ก
หรือเยาวชนในชั้นจับกุมมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานเพื่อพิสูจน์ความผิดของเด็กหรือเยาวชน แต่ศาลอาจนำมาฟัง
เป็นคุณแก่เด็กหรือเยาวชนได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๗๐ เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ หรือเด็กหรือเยาวชน
ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงาน
สอบสวน หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน และคดีนั้นเป็นคดีที่ต้องพิจารณา
พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบถามเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นเพื่อทราบ
ชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สัญชาติ ถิ่นที่อยู่ สถานที่เกิดและอาชีพของเด็กหรือเยาวชน ตลอดจนชื่อตัว ชื่อสกุล
และรายละเอียดเกี่ยวกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย แล้วแจ้ง
ข้อกล่าวหาให้บุคคลดังกล่าวทราบ และแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ
เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๘๒

การสอบถามเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสม ไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่น
หรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึง
อายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถ
เข้าใจได้ง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจ
ภาษาไทยก็ให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากเด็กหรือเยาวชนประสงค์จะติดต่อ
สื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย
และอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๗๑ เมื่อได้สอบถามเบื้องต้นและแจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา ๗๐ แล้ว ในกรณีที่เด็ก
หรือเยาวชนถูกเรียกมา ส่งตัวมา เข้าหาพนักงานสอบสวนเอง มาปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน
หรือมีผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบคดีอาญาเมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และคดีนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัว ให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นแจ้งการจับกุมหรือควบคุมไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ ตลอดจนบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่โดยไม่ชักช้า ในกรณีเช่นว่านี้พนักงานสอบสวนจะต้องถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายในเวลาสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหรือเยาวชนแล้ว ให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังสถานพินิจ ผู้อำนวยการสถานพินิจดังกล่าวจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ยังสถานพินิจหรือจะปล่อยชั่วคราวโดยมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่โดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การที่เห็นสมควรก็ได้

เมื่อมีคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาสั่งโดยพลันหากเห็นไม่สมควรให้ปล่อยชั่วคราวให้รับส่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวพร้อมทั้งความเห็นไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาสั่งคำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวให้เป็นที่สุด แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที ทั้งนี้ ภายในเวลาสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่ชั่วโมงนั้นด้วย

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดมีบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย และบุคคลหรือองค์การดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังสามารถปกครองดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ พนักงานสอบสวนอาจมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บุคคลดังกล่าวไปปกครองดูแลและส่งให้นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังศาลภายในสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนภายหลังถูกจับ ในกรณีเช่นว่านี้ หากมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนจะไม่ไปศาล พนักงานสอบสวนจะเรียกประกันจากบุคคลดังกล่าวตามควรแก่กรณีก็ได้

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๗๓ เมื่อเด็กหรือเยาวชนมาอยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็กหรือเยาวชนยังไม่มี ที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งให้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัว เด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคล หรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าว มีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปพบพนักงานสอบสวนหรือพนักงานคุมประพฤติหรือศาล แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำของเด็กหรือเยาวชนมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็น กภัยต่อบุคคลอื่นอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหา ว่ากระทำความผิดไว้ในสถานพินิจหรือในสถานที่อื่นใดตามที่เห็นสมควร

ถ้าเยาวชนนั้นมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัย ต่อบุคคลอื่น หรือมีอายุเกินยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมไว้ในเรือนจำหรือสถานที่ยื่นตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่ผู้ดูแลตามวรรคหนึ่งหรือการปล่อยชั่วคราว หากปรากฏต่อศาล ว่าเด็กหรือเยาวชนมีความจำเป็นต้องเข้ารับการบำบัดรักษา หรือรับคำปรึกษาแนะนำหรือเข้าร่วมกิจกรรมบำบัดใด ๆ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการเช่นนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๗๔ ก่อนมีคำสั่งควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือ ซึ่งเป็นจำเลยทุกครั้ง ให้ศาลสอบถามเด็กหรือเยาวชนหรือที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนนั้นว่าจะมี ข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงความจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในการพิจารณาออกคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและประโยชน์สูงสุด ของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และการควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนให้กระทำเป็นทางเลือกสุดท้าย

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๗๕ ในการสอบสวน ให้กระทำในสถานที่ที่เหมาะสมไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่นหรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้นอันมีลักษณะเป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงอายุ เพศ สภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ และต้องใช้ภาษาและถ้อยคำที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถสื่อสารหรือไม่เข้าใจภาษาไทย ให้จัดหาล่ามให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าเด็กหรือเยาวชนมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ ทั้งนี้ เมื่อคำนึงถึงอายุ เพศ และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดแต่ละราย

ในการแจ้งข้อหาและการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนตามวรรคสอง บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยจะเข้าร่วมรับฟังการสอบสวนดังกล่าวด้วยก็ได้

มาตรา ๗๖ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้จับกุมเด็กหรือเยาวชน หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีหรืออนุญาตให้มีหรือยินยอมให้มีการถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

มาตรา ๗๗ ในระหว่างการสอบสวน หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กที่ถูกจับกุมหรือควบคุม ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่หากปรากฏภายหลังว่าเด็กนั้นมีอายุไม่เกินสิบปีในขณะที่กระทำความผิดและเด็กอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือองค์การอื่นใด ให้สถานพินิจหรือองค์การดังกล่าวรายงานให้ศาลทราบเพื่อให้ศาลมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กและดำเนินการต่อไปตามที่กำหนดไว้ในวรรคสองโดยอนุโลม

หากปรากฏเป็นที่แน่ชัดว่าเด็กซึ่งถูกจับกุมหรือควบคุมนั้นในขณะที่กระทำความผิดอายุไม่เกินสิบปีบริบูรณ์ให้ดำเนินการต่อไป ดังนี้

มาตรา ๕๐ วรรคสาม ส่วนการสอบสวนนั้น ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้ว่าจะมีข้อสงสัยเกี่ยวกับอายุของเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับหรือควบคุมนั้นก็ตาม

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

(๑) ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อสอบสวนเสร็จแล้วให้พนักงานสอบสวนทำความเข้าใจว่าเด็กนั้นได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา หรือไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา หรือพยานหลักฐานรับฟังไม่ได้ว่าเด็กกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

ในระหว่างการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้อยู่ในความปกครองดูแลของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย ในกรณีที่เด็กไม่มีบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคล หรือองค์การดังกล่าว ให้ส่งตัวเด็กไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เด็กนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบ

(๒) ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าเด็กไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือพยานหลักฐานรับฟังไม่ได้ว่าเด็กกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้พนักงานสอบสวนแจ้งบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือองค์การซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณี ทราบในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบความเห็นของพนักงานอัยการ

(๓) หากพนักงานอัยการเห็นว่าเด็กนั้นได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กในโอกาสแรกที่กระทำได้แต่ต้องภายในเวลาไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบความเห็นของพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๕๑ เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดแล้วให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม

ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาลให้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวันแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบสองครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตตามคำขอนั้นได้ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในกรณีเช่นว่านี้ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้อีก ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในการพิจารณาคำร้องขอผิดฟ้อง เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาจะตั้งที่ปรึกษากฎหมายเพื่อแถลงข้อคัดค้านหรือซักถามพยานก็ได้

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแห่งท้องที่นอกเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้ดำเนินการสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนเช่นว่านี้จะต้องรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม เว้นแต่ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ขยายระยะเวลาเป็นหกสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม เว้นแต่ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี จะมีโทษปรับขยายระยะเวลาเป็นเก้าสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๗๔ เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง หรือกรณีเด็กหรือเยาวชนปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมหรือปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินหกเดือน แต่ไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาลได้ทันภายในระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อศาลสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบสองครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอผิดฟ้องต่อไปอีก โดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตตามคำขอนั้นได้ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้แสดงถึงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ในกรณีเช่นว่านี้ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง

ในการพิจารณาคำร้องขอผิดฟ้อง ถ้าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาที่ไม่มีที่ปรึกษากฎหมายให้ศาลแต่งตั้งให้เพื่อแถลงข้อคัดค้านหรือซักถามพยาน

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนีจากการควบคุมในระหว่างสอบสวน มิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีนั้นรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่พนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจจำต้องควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาไว้ก่อนส่งตัวไปยังสถานพินิจตามมาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหานั้นไว้ประปนกับผู้ใหญ่ และห้ามมิให้ควบคุมไว้ในห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๕๕ เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๕๐ แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) เว้นแต่ในคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่จำเป็นแก่คดี จะสั่งงดการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้ แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง

(๒) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

(๓) ในกรณีที่มิได้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปชั่วคราวหรือไม่ได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้กับบุคคลหรือองค์การตามมาตรา ๕๐ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติดังต่อไปนี้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาหลบหนีจากการควบคุมในระหว่างสอบสวน มิให้นับระยะเวลาที่หลบหนีนั้นรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘

มาตรา ๘๐ ห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด

มาตรา ๘๑ ในกรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน จำต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหาไว้ก่อนส่งตัวไปศาลตามมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ต้องหานั้นไว้ประปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ และห้ามมิให้ควบคุมไว้ในห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๘๒ เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง หรือได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๓ แล้ว ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) เว้นแต่ในคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าการสืบเสาะข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่จำเป็นแก่คดี จะสั่งงดการสืบเสาะข้อเท็จจริงนั้นเสียก็ได้ แล้วให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้อง

(๒) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะเพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ให้เสนอรายงานและความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย

(๓) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

- (ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
- (ข) ให้แพทย์ตรวจร่างกายและถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจจิตใจด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้การรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้อง

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

- (ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
- (ข) ให้แพทย์ตรวจสภาพร่างกายและสภาพจิตในเบื้องต้น และถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจสภาพจิตด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้การรักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจหรือสถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๘๓ เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับการมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดี

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้เด็กหรือเยาวชนเข้าตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิต หรือรับการรักษาพยาบาลหรือแก้ไข บำบัด หรือฟื้นฟูในสถานพยาบาล หรือศาลกำหนดเงื่อนไขระหว่างปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๘๓ วรรคสี่ ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเงื่อนไขดังกล่าวให้แก่เด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำตามมาตรา ๕๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็ดี ระหว่างการตรวจร่างกายหรือจิตใจหรือรับการรักษาพยาบาลก็ดี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ศาลจะคิดหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้ก็ได้

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหลบหนีไปจากการควบคุมแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมมีอำนาจสั่งเพิ่มกำหนดเวลาที่ต้องฝึกและอบรมขึ้นตามที่เห็นสมควรแทนการลงโทษอาญาได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๔๔ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำ ความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาลเพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีกฏว่าฝ่าฝืนให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร เด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือเป็นจำเลยที่อยู่ในระหว่างการควบคุมดูแลของบุคคลหรือองค์การใด ๆ จะต้องได้รับการฟื้นฟูทั้งร่างกายและจิตใจ และส่งเสริมให้มีโอกาสกลับคืนสู่สังคม รวมทั้งได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากมีการแสวงหาประโยชน์ การกระทำอันมิชอบ การทรมาน การลงโทษ การปฏิบัติที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้ารูปแบบอื่นหรือกระทำการใด ๆ ที่มีได้เป็นไปเพื่อฟื้นฟูร่างกายหรือจิตใจหรือเพื่อการกลับคืนสู่สังคม และมีลักษณะที่ขัดต่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลสั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำที่ฝ่าฝืน และกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๗๐ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีก็ดี ระหว่างการตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิตหรือรับการรักษาพยาบาลก็ดี ไม่ให้ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ศาลหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ หรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหลบหนีไปจากการควบคุมแล้วภายหลังจับตัวมาได้ ให้ศาลชั้นต้นที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกส่งตัวไปควบคุมไว้เพื่อฝึกอบรม มีอำนาจสั่งกำหนดเวลาที่ต้องฝึกอบรมเพิ่มขึ้นตามที่เห็นสมควรแทนการลงโทษอาญาได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์ต่างๆ แห่งคดีแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง และเด็กหรือเยาวชนนั้นยินยอมที่จะอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจด้วยแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วย ให้มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการนั้นให้เป็นที่สุด

การควบคุมเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาตามที่ผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสองปี

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำความผิดอาญาที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินกว่าห้าปีขึ้นไป

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

หมวด ๗

มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๘๖ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนรับสารภาพก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

เมื่อพนักงานอัยการได้รับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามวรรคหนึ่งแล้ว หากมีข้อสงสัยอาจสอบถามผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ ถ้าพนักงานอัยการ ไม่เห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ส่งแก้ไขแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือสั่งดำเนินคดีต่อไปและให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ หากพนักงานอัยการเห็นว่าแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนแล้วเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนดังกล่าว และให้มีการดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ทันที พร้อมทั้งให้รายงานให้ศาลทราบ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลว่ากระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย
ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร

ศาลต้องมีคำสั่งตามวรรคสามภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ทั้งนี้ ให้ประธานศาลฎีกา
โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการของศาลด้วย
แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา นี้ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชนด้วย

มาตรา ๔๗ ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญ
ฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ
จากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและ
เสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนรับสารภาพ

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชน
เว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ
และไม่ต้องมีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามวรรคหนึ่ง อาจกำหนดให้ว่ากล่าวตักเตือน กำหนดเงื่อนไขให้เด็ก
หรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา
ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ กำหนดให้ชดเชยความเสียหาย
กำหนดให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมง หรือกำหนดให้นำมาตรวจ
อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติ
ตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่อธิบดีกำหนด

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๔ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ และแจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ หากพนักงานอัยการเห็นชอบให้มีอำนาจส่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุด และสิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแพ่ง และให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

มาตรา ๔๕ ในระหว่างจัดทำและปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือดำเนินการใด ๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้ มิให้นับระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗๔

มาตรา ๕๐ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสี่สิบปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพและผู้เสียหายยินยอมเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมและศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร หากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติแล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ดำเนินการตามนั้นและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๑ การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๔๐ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๔๐ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ศาลเห็นชอบฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม หรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูนั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบและให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป แต่ถ้าปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลสั่งให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายงานให้ศาลทราบ หากศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และมีคำสั่งในเรื่องของกลาง โดยให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้มีส่วนได้เสียที่จะดำเนินคดีส่วนแบ่ง

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้นำพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๑ มาใช้อ้างต่อศาล

มาตรา ๔๔ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๔๖ หรือแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๑๓๒ ได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

**หมวด ๕
อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา**

มาตรา ๕๘ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้า

(๑) ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวแต่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้ศาลซึ่งความผิดได้เกิดในเขตนั้นมีอำนาจพิจารณาคดี

(๒) มีศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้ด้วย

[๑๐]

(๓) ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลจังหวัดที่มีเขตอำนาจเหนืออำเภอที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดมีอำนาจพิจารณาคดีที่เกิดในเขตจังหวัดนั้น โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๓๑ และบทบัญญัติในหมวด ๕ และหมวด ๖ ถึงหมวด ๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในท้องที่ที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสถานพินิจมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๐ ถึงมาตรา ๕๗ มาตรา ๖๔ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๙๔ และมาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับ

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

**หมวด ๔
อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา**

มาตรา ๙๕ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

[๑๑]

มาตรา ๕๘/๑ ในท้องที่ที่ยังมิได้มีการจัดตั้งสถานพินิจ ก่อนที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีตามมาตรา ๕๘ (๓) จะมีคำพิพากษาในคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินกว่าสามปี หรือปรับเกินกว่าหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้ศาลมีคำสั่งให้พนักงานคุมประพฤติของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ทำการสืบเสาะและพินิจข้อเท็จจริงและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๓๕ (๑) เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้นและบุคคลอื่นแล้ว รายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นให้ศาลทราบเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษา

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ารายงานข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งยังไม่เพียงพอที่จะประกอบการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีอำนาจสั่งสืบเสาะและพินิจและรายงานเพิ่มเติมได้

มาตรา ๕๙ ถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน ให้แยกฟ้องคดีเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนและถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่มีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณา ยังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๘ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้

มาตรา ๖๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๘ ในกรณีที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีตั้งแต่สองศาลขึ้นไปและเป็นศาลซึ่งอยู่ต่างท้องที่กัน หากศาลใดศาลหนึ่งเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ให้พิจารณาคดีนั้นที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจพิจารณาคดีมีมากกว่าหนึ่งศาล จะพิจารณาคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวในศาลใดศาลหนึ่งก็ได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ

มาตรา ๖๖ ถ้าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชน ให้แยกฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องเด็กหรือเยาวชนร่วมกับบุคคลซึ่งมิใช่เด็กหรือเยาวชนต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต่อมาความปรากฏแก่ศาลนั้นว่าจำเลยเป็นเด็กหรือเยาวชนและถ้าศาลเห็นสมควร ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่มีอำนาจโอนคดีเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณายังศาลเยาวชนและครอบครัวตามกรณีที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๕๕ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรโอนคดี ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แก่จำเลยที่เป็นเด็กหรือเยาวชนได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ไม่ทำให้การดำเนินการในชั้นสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตั้งกล่าวเสียไป

๐๓๒

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๖๑ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์ กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้วเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะที่กระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่นตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยังศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณาคดีต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๙๗ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลใดอายุยังไม่เกินยี่สิบปีบริบูรณ์ กระทำความผิดและเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าศาลนั้นพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าบุคคลนั้นยังมีสภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีอำนาจและให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะที่กระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่มีการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปยังศาลอื่นตามมาตรา ๖๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะโอนคดีไปยังศาลอื่นที่ใช้วิธีพิจารณาคดีต่างกับศาลเยาวชนและครอบครัวไม่ได้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

**หมวด ๖
การฟ้องคดีอาญา**

มาตรา ๖๔ ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับการร้องขอของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีอาญาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนว่าข้อกล่าวหาอันมีมูลสมควรอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องหรือไม่ แล้วแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าจะอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่อนุญาตให้ฟ้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ฟ้อง ผู้เสียหายจะร้องต่อศาลขอให้สั่งอนุญาตก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจมาสอบถาม แล้วสั่งตามที่เห็นสมควร คำสั่งศาลให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องของผู้เสียหายแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ตามควรแก่กรณี

มาตรา ๖๕ ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๖๓ แล้วเห็นว่าเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน สมควรให้มีการคุ้มครองประพฤติดังเด็กหรือเยาวชนนั้นก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังเด็กหรือเยาวชนได้และให้นำมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้ว ให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

**หมวด ๙
การฟ้องคดีอาญา**

มาตรา ๙๙ ห้ามมิให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ

เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจได้รับการร้องขอของผู้เสียหายที่จะฟ้องคดีอาญาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการสืบสวนและสอบสวนว่าข้อกล่าวหาอันมีมูลสมควรอนุญาตให้ผู้เสียหายฟ้องหรือไม่ แล้วแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าจะอนุญาตให้ฟ้องหรือไม่อนุญาตให้ฟ้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ฟ้อง ผู้เสียหายจะร้องต่อศาลขอให้สั่งอนุญาตก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจมาสอบถามแล้วสั่งตามที่เห็นสมควร คำสั่งศาลให้เป็นที่สุด

เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องของผู้เสียหายแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๙๒ ตามควรแก่กรณี

มาตรา ๑๐๐ ก่อนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบก่อน ในกรณีเช่นนี้ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๙๖ แล้วเห็นว่าเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชน สมควรให้มีการคุ้มครองประพฤติดังเด็กหรือเยาวชนนั้นก็ให้เสนอความเห็นต่อศาล ถ้าศาลเห็นสมควร ก็ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังเด็กหรือเยาวชนได้และให้นำมาตรา ๑๓๘ และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๑ ในท้องที่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเปิดดำเนินการแล้ว ให้อัยการสูงสุดแต่งตั้งพนักงานอัยการคนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็นเพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดและจะต้องฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

หมวด ๗
การพิจารณาคดีอาญา

มาตรา ๖๗ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี

มาตรา ๖๙ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และแจ้งให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลาดำเนินการพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาด้วยก็ได้

ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๕๓ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ตามควรแก่กรณี

มาตรา ๗๐ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวจะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๑๐
การพิจารณาคดีอาญา

มาตรา ๑๐๒ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างพิจารณา ให้ศาลสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กในระหว่างเวลาที่จำเป็นต้องควบคุมเด็กนั้นไว้เพื่อการพิจารณาคดี เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกเกินสิบปี

มาตรา ๑๐๔ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ และบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลาดำเนินการพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรศาลจะเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาฟังการพิจารณาด้วยก็ได้

ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๕๐ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ตามควรแก่กรณี

มาตรา ๑๐๕ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับฟ้องคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้ว อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณีจะเป็นเจ้าของสำนวนหรือจะให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งในศาลนั้นเป็นเจ้าของสำนวนก็ได้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๗๑ ไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลชี้ขาดตัดสินคดี ถ้าผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควร ให้มีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา ๗๔ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีนั้น ทั้งนี้ ให้กระทำในห้องที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๗๒ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยให้กระทำในห้องที่มีไซ้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้นัดพิจารณาคดีดังกล่าวในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดาแต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา

มาตรา ๗๓ การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้กระทำเป็นการลับ และเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ซึ่งได้แก่

- (๑) จำเลย ที่ปรึกษาทนายความของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๒) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่
- (๓) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร
- (๔) โจทก์ และทนายโจทก์
- (๕) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- (๖) พนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- (๗) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๐๖ ไม่ว่าเวลาใดก่อนศาลชี้ขาดตัดสินคดี ถ้าผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเห็นสมควร ให้มีอำนาจเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงที วาจา และข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๑๕ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาคดีนั้น ทั้งนี้ ให้กระทำในห้องที่เหมาะสมซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาคดี โดยอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาสมทบกระทำการแทนได้

มาตรา ๑๐๗ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลยให้กระทำในห้องที่มีไซ้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้พิจารณาคดีในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดาแต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา

มาตรา ๑๐๘ การพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวให้กระทำเป็นการลับ และเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้นมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ ซึ่งได้แก่

- (๑) จำเลย ที่ปรึกษาทนายความของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๒) บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย
- (๓) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร
- (๔) โจทก์ และทนายโจทก์
- (๕) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- (๖) พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- (๗) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๗๔ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๗๕ ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นสมควรที่จะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะ หรือเห็นว่าบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้

มาตรา ๗๖ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับจำเลยได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๐๙ ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การของพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกไปนอกห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๑๐ ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ถ้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเห็นสมควรที่จะพูดกับจำเลยโดยเฉพาะ หรือเห็นว่าบุคคลบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมดหรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณาได้

มาตรา ๑๑๑ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษา ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับจำเลยได้

มาตรา ๑๑๒ ในการพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย เมื่อศาลเห็นเองหรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเกี่ยวแก่ตัวเด็กหรือเยาวชน กระทำทารุณกรรม หรือกระทำการอันมีลักษณะเกื้อหนุนให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติตนเสียหาย หรือปล่อยปละละเลยให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลได้สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงได้ หากเห็นสมควรศาลอาจสั่งถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินสองปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้นบรรลุนิติภาวะ และตั้งบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้แทนองค์การด้านเด็กที่ยอมรับเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ในความปกครองดูแลเป็นผู้ปกครองชั่วคราว หรือจะตั้งผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนนั้นชั่วคราว หรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๗๗ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่าย กับต้องให้ออกาสจำเลยรวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษาก่อน หรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับจำเลย แถลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและซักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๗๘ ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลยและของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษาก่อน หรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาคดีด้วย

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

ผู้ปกครองชั่วคราวที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับการกำหนดที่อยู่ การอบรมสั่งสอน การคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือการให้การอุปการะเลี้ยงดูแก่เด็กหรือเยาวชน ตามสมควรแก่ความสามารถและฐานะานุรูป และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการใช้อำนาจปกครองและการตั้งผู้ปกครองมาใช้บังคับแก่การตั้งผู้ปกครองชั่วคราวโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๓ เมื่อครบระยะเวลาการตั้งผู้ปกครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๒ ให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองกลับมีอำนาจหน้าที่ดังเดิม เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ถ้าผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองตามมาตรา ๑๑๒ เห็นว่าเหตุดังกล่าวสิ้นไปแล้ว เมื่อตนเองหรือญาติของเด็กหรือเยาวชนหรือบุคคลหรือครอบครัวอุปถัมภ์หรือผู้อำนวยการสถานพินิจร้องขอ ศาลจะสั่งให้ผู้ถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองมีอำนาจดังเดิมก็ได้

การที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองบางส่วนตามมาตรา ๑๑๒ ไม่เป็นเหตุให้ผู้พ้นหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนตามกฎหมาย

มาตรา ๑๑๔ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด และให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่าย กับต้องให้ออกาสจำเลยรวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษาก่อน หรือมีความเกี่ยวข้องกับจำเลย แถลงข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็น ตลอดจนระบุและซักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๑๑๕ ในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวถือว่าประวัติ อายุ เพศ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งให้การศึกษาก่อน ให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาคดีด้วย

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่ไม่มี การสืบเสาะข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๕๕ (๑) ถ้าศาลเห็นสมควร จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดตาม มาตรา ๓๔ (๑) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตาม มาตรา ๕๕ (๒) เสนอต่อศาลก็ได้

มาตรา ๘๐ ในกรณีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๓๔ (๑) หรือ มาตรา ๗๙ แล้ว ถ้าศาลเห็นว่ารายงานของสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๗๘ ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้

มาตรา ๘๑ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะรับฟังรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๗๘ ที่มีข้อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกฟ้องโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเช่นนั้นให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ให้ศาลแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบ ในกรณีเช่นว่านี้จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและสืบพยานหักล้างได้

มาตรา ๘๒ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการฝึกอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่องแม่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๘๗ ในกรณีที่ไม่มี การสืบเสาะข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๘๒ (๑) ถ้าศาลเห็นสมควร จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงข้อใดข้อหนึ่งหรือทั้งหมดตาม มาตรา ๓๖ (๑) และทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นตาม มาตรา ๘๒ (๒) เสนอต่อศาลก็ได้

มาตรา ๑๘๗ ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๓๖ (๑) หรือ มาตรา ๑๘๖ แล้ว ถ้าศาลเห็นว่ารายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๑๘๕ ยังมีข้อที่ควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจสืบเสาะข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อศาลได้

มาตรา ๑๘๘ การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะรับฟังรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตาม มาตรา ๑๘๕ ที่มีข้อข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกฟ้องโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลประกอบรายงานนั้นก็ได้ แต่ถ้าศาลจะรับฟังรายงานเช่นนั้นให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ให้ศาลแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบ ในกรณีเช่นว่านี้จำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและสืบพยานหักล้างได้

มาตรา ๑๘๙ ในการพิจารณาและพิพากษาคดีที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และในการพิพากษาคดีนั้นให้ศาลคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สภาพร่างกาย และสภาพจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือเปลี่ยนโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔	ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๔๓ ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมีทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษาทนายความเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษาทนายความ ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษาทนายความให้ เว้นแต่จำเลยนั้นไม่ต้องการและศาลเห็นว่าไม่จำเป็นแก้คดีจะไม่แต่งตั้งที่ปรึกษาทนายความให้ก็ได้ มาตรา ๔๔ ที่ปรึกษาทนายความตามมาตรา ๔๓ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ (๑) เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ หรือ (๒) ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษาทนายความตามมาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้มีความประพฤติดีตามมาตรา ๔๕ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษาทนายความในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง และการลบชื่อออกจากทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๔๖ ที่ปรึกษาทนายความซึ่งศาลแต่งตั้ง ให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด	มาตรา ๑๒๐ ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมีทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษาทนายความเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษาทนายความ ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษาทนายความให้ มาตรา ๑๒๑ ที่ปรึกษาทนายความตามมาตรา ๑๒๐ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ (๑) เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความและผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา หรือ (๒) ได้รับปริญญาทางกฎหมายไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษาทนายความตามมาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๒ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้มีความประพฤติดีตามมาตรา ๑๒๑ (๒) ซึ่งประสงค์จะจดทะเบียนเป็นที่ปรึกษาทนายความในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง และการลบชื่อออกจากทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา มาตรา ๑๒๓ ที่ปรึกษาทนายความซึ่งศาลแต่งตั้ง ให้ได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๔๗ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติของที่
ปรึกษากฎหมายในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๔๘ ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายซึ่งจำเลยหรือศาลแต่งตั้งนั้นไม่เหมาะสมที่จะ
เป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยในคดีใด ก็ให้ศาลสั่งเพิกถอนเสีย

มาตรา ๔๙ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถานอื่นใดที่ได้รับ
มอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าว ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน แล้วแต่กรณี มาสอบถามความเห็นก่อน

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าไม่
สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็กหรือ
เยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานอื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้สืบ
พยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่สืบหลังจำเลยได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำ
ต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๒๔ ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมายในศาลที่มี
อำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๑๒๕ ถ้าปรากฏแก่ศาลว่าที่ปรึกษากฎหมายซึ่งจำเลยหรือศาลแต่งตั้งนั้นไม่เหมาะสม
ที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือจำเลยในคดีใด ก็ให้ศาลสั่งเพิกถอนเสีย

มาตรา ๑๒๖ ในระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ในสถานพินิจหรือสถานอื่นใด
ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะมีคำสั่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชน
ชั่วคราวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บิดา
มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้
แต่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนแก่บุคคลหรือองค์การดังกล่าว ให้ศาลเรียกผู้อำนวยการ
สถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน แล้วแต่กรณี มาสอบถาม
ความเห็นก่อน

ถ้าบุคคลหรือองค์การที่รับมอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้จากศาล แสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า
ไม่สามารถจะอบรมดูแลเด็กหรือเยาวชนต่อไปได้ และขอมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ก็ให้ศาลส่งตัวเด็ก
หรือเยาวชนไปควบคุมไว้ในสถานพินิจหรือสถานอื่นใดทำนองเดียวกันตามที่ศาลเห็นสมควร

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา ถ้าศาลเห็นสมควรศาลจะสั่งให้
สืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่สืบหลังจำเลยได้ แต่ทั้งนี้
ต้องกระทำต่อหน้าที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยนั้น

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๔๑ การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาสถานพินิจหรือศาล ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การอื่นตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๔๙ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาสถานพินิจหรือศาลถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้วให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาสถานพินิจหรือศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นว่านั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่สถานพินิจหรือศาล แล้วแต่กรณี ภายในเวลาที่ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหรือไปจากศาล หรือในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาลห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดหรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดหรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๒๔ การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนมาศาล ถ้าศาลได้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การอื่นตามมาตรา ๗๓ หรือมาตรา ๑๒๖ ให้ศาลออกหมายเรียกให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมาศาลถ้าได้ส่งหมายเรียกให้บุคคลดังกล่าวรับไว้แล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับหมายเรียกแล้ว ให้บุคคลซึ่งได้รับหมายเรียกส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาศาลตามหมายเรียก ถ้าไม่ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมาโดยจงใจหรือโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลเช่นว่านั้นชำระเงินจำนวนไม่เกินห้าพันบาทแก่ศาลภายในเวลาที่ศาลเห็นสมควร ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ ในการควบคุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยมาหรือไปจากศาล หรือในระหว่างควบคุมตัวไว้ก่อนนำเข้าห้องพิจารณา ถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากศาลห้ามมิให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่

มาตรา ๑๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาลหรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

หมวด ๘
การพิพากษาคดีอาญา

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ (๑) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความคิดเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๔๕ (๒) หรือมาตรา ๗๔ และมาตรา ๘๐ แล้ว และถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงการณ์เพิ่มเติมด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ก็ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา ศาลจะมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวหรือจะส่งตัวไปควบคุมไว้ยังสถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งชั่วคราว หรือจะให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๑๑
การพิพากษาคดีอาญา

มาตรา ๑๓๑ ในกรณีที่ได้มีการสืบเสาะข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความคิดเห็นจากผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๔๖ (๒) หรือมาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๑๑๗ แล้ว และถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงการณ์เพิ่มเติมด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือ ให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๑๓๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษา หรือบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยร้องขอ เมื่อศาลสอบถามผู้เสียหายแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวแล้วมอบตัวจำเลยให้บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยกำหนดเงื่อนไข เช่น ให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าพนักงานอื่น หรือบุคคลใดหรือองค์การด้านเด็ก ให้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รับคำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมกิจกรรมบำบัด หรือกิจกรรมทางเลือก หรือให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ในกรณีที่ศาลมีอำนาจสั่งให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยเข้าร่วมกิจกรรม หรือรับคำปรึกษาแนะนำด้วยก็ได้

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเลยไม่สมควรใช้วิธีการตามวรรคหนึ่ง ศาลจะส่งตัวจำเลยไปยังสถานพินิจหรือสถานอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรที่ยินยอมรับตัวจำเลยไว้ดูแลชั่วคราวหรือจะให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนวิธีการประเมินสภาพปัญหาการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การเตรียมความพร้อมเพื่อมอบตัวจำเลยให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๙๖ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้พิพากษาอาวุโสเป็นประธาน และให้ประธานของที่ประชุมนั้นถกความเห็นของผู้พิพากษาสมาชิกก่อน

มาตรา ๙๗ การอ่านคำพิพากษาให้กระทำเป็นการลับ และให้นำมาตรา ๗๓ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม
ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้ศาลเรียกบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่มาฟัง คำพิพากษาด้วย

มาตรา ๙๘ ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มี อำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อัน จะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๑๓๓ เมื่อจำเลยได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๑๓๒ แล้ว ให้ศาลสั่งยุติคดีโดยไม่ต้องมีคำพิพากษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลย เว้นแต่คำสั่งเกี่ยวกับของกลาง และให้ถือว่าสิทธิหน้าที่อาญาไม่ฟ้องเป็นอันระงับ

ถ้าจำเลยผิดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๓๒ ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

มาตรา ๑๓๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุด ซึ่งเป็นองค์คณะเป็นประธาน และให้ประธานของที่ประชุมนั้นถกความเห็นของผู้พิพากษาสมาชิกก่อน

มาตรา ๑๓๕ การอ่านคำพิพากษาให้กระทำเป็นการลับ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้ศาลเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย มาฟังคำพิพากษาด้วย

มาตรา ๑๓๖ ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาล

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๙๙ เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏแก่ศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองโรงเรียนหรือสถานกักและอบรมหรือสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจหรือปรากฏจากคำร้องของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามมาตรา ๒๐ (๒) ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๙๘ และมาตรา ๘๒ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่ เห็นว่ามีเหตุอันสมควรก็ให้มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งให้แจ้งให้ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดในภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กหรือเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ในคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมยังสถานพินิจ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๐๐ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไม่มีความผิดและปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่ามีเหตุอันสมควรจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยก็ได้ ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษา ดังต่อไปนี้

- (๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๓๗ เมื่อได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว และต่อมาความปรากฏต่อศาลเอง หรือปรากฏจากรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ดูแลหรือผู้ปกครองสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือปรากฏจากคำร้องของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๙ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิพากษาหรือมีคำสั่งหรือซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่เห็นว่า มีเหตุอันสมควรก็ให้มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ในกรณีที่ศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้แจ้งศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งทราบ และถ้าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กำหนดภายหลังหนักกว่าโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับอยู่ เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ในคดีที่ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมยังสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๘ ในกรณีที่ศาลพิพากษาปล่อยเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปให้กระทำผิดและเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนก็ได้ ถ้าจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ก็ได้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อไว้ในคำพิพากษาเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

- (๑) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดซึ่งอาจชักนำไปให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำผิด

๒๒๒

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

- (๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย
- (๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร
- (๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำการใดอันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติชั่ว
- (๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาลหรือพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมายเป็นครั้งคราว
- (๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษา เข้ารับการฝึกอบรมหรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

ในการกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วย แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามวรรคหนึ่งนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของบุคคลตามมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่งว่า ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวแก่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร อาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดหรือทุกข้อก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๑๐๑ เมื่อศาลได้กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมายที่จะสอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาล

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

- (๒) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือได้รับอนุญาตจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย
- (๓) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่อาจชักนำไปสู่การกระทำผิด
- (๔) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติตนอันอาจนำไปสู่การกระทำผิด
- (๕) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล พนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นครั้งคราว

(๖) ให้เด็กหรือเยาวชนไปศึกษา เข้ารับการฝึกอบรม รับคำปรึกษาแนะนำ รับการรักษา แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

(๗) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำหรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนตามที่ศาลกำหนด

(๘) กำหนดเงื่อนไขอื่นใดเพื่อพัฒนาและส่งเสริมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน

ในการกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลกำหนดระยะเวลาที่จะให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นด้วยเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

เงื่อนไขตามที่ศาลได้กำหนดตามวรรคหนึ่งนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลเองหรือปรากฏจากรายงานของบุคคลตามมาตรา ๑๓๔ วรรคหนึ่ง ว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวแก่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดหรือทุกข้อก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๑๓๔ เมื่อศาลได้กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๓๓ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประเวศติ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่จะสอดส่องและทำรายงานเสนอต่อศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกหรือหมายจับเด็กหรือเยาวชนนั้นมาตักเตือน หรือส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจหรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) แห่งหนึ่งแห่งใดเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๐๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๐๕ ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้รับการกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) ครบตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือตามที่ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๙๙ ถ้ามีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนก่อนปล่อยตัวไป เมื่อศาลเห็นเองหรือเมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือเมื่อผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๐ ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำมาตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรคสามและมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจตรวจสถานพินิจ สถานศึกษาสถานฝึกและอบรม สถานแนะนำทางจิต สถานพยาบาล หรือเรือนจำ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกส่งตัวไปควบคุมไว้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกเด็กหรือเยาวชนนั้นและบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่หรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนมาตักเตือน แต่ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าว เมื่อบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การดังกล่าวยินยอมหรือศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในสถานที่ตามที่ศาลเห็นสมควรเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

มาตรา ๑๔๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๓ ในกรณีที่จะมีการปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้รับการฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ ครบตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดหรือตามที่ศาลมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา ๑๓๗ ถ้ามีเหตุอันสมควรกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการควบคุมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนก่อนปล่อยตัวไป เมื่อศาลเห็นเองหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานศึกษาหรือสถานฝึกและอบรมร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๓๘ ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดี อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง อธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกา ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี มีอำนาจตรวจสถานพินิจ สถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ สถานที่อื่นใด หรือเรือนจำ เกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนหรือคู่ความในคดีครอบครัวหรือคดีคุ้มครองสวัสดิภาพซึ่งถูกส่งตัวไปควบคุม ฝึกอบรม แก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือรับคำปรึกษาแนะนำในสถานที่ดังกล่าว

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

หมวด ๔
การเปลี่ยนโทษ และการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๐๔ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ดังต่อไปนี้

(๑) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๙ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นกักและอบรม ซึ่งจะต้องกักและอบรมในสถานกักและอบรมของสถานพินิจตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมยังสถานพินิจ สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๓) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขให้นำมาตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรคสามและมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์วิธีการกักและอบรมหรือการฝึกและอบรมเด็กหรือเยาวชนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ศาลได้พิจารณาคความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่าควรจะกักตัวหรือควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (๑) หรือ (๒) ต่อไปหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

หมวด ๑๒
การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๔๒ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๙ (๑) แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

(๒) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติ โดยจะกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา ๑๓๔ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๔ วรรคสองและวรรคสามและมาตรา ๑๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลได้พิจารณาคความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่า ควรจะควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนตาม (๑) ต่อไปอีกหลังจากที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๑๐๕ การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ หรือส่งตัวไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๒๐ (๒) ถ้าศาลได้กำหนดระยะเวลาชั้นต่ำและชั้นสูงไว้ ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในช่วงระยะเวลาชั้นต่ำและชั้นสูงนั้นก็ได้ ในกรณีดังกล่าวศาลจะกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐๐ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขไว้ให้นำมาตรา ๑๐๐ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และระยะเวลาที่จะกักและอบรมหรือฝึกและอบรมนั้นจะเกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๐๖ คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาให้รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้ แม้ว่า

- (๑) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว
- (๒) โทษจะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก
- (๓) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสองปี

มาตรา ๑๐๗ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๔๓ การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ถ้าศาลได้กำหนดระยะเวลาชั้นต่ำและชั้นสูงไว้ ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในช่วงระยะเวลาชั้นต่ำและชั้นสูงนั้นก็ได้ ในกรณีดังกล่าวศาลจะกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติตามมาตรา ๑๓๔ ด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้าได้กำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๔ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๑๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และระยะเวลาที่จะฝึกอบรมนั้นอาจเกินหนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกำหนดระยะเวลาที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๔๔ คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้แต่รอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาก็ได้ แม้ว่า

- (๑) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว
- (๒) โทษที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก
- (๓) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสามปี

มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่ชำระค่าปรับ ห้ามมิให้ศาลสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับแต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๐/๑ มาตรา ๓๐/๒ และมาตรา ๓๐/๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีการชำระค่าปรับ หากเด็กหรือเยาวชนได้ถูกควบคุมตัวมาบ้างแล้ว ให้คิดหักระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวออกจากค่าปรับที่จะต้องชำระตามอัตราที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

หมวด ๑๐
การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

มาตรา ๑๐๘ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้นไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว เพื่อการนี้ให้ศาลคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้เพื่อประกอบดุลพินิจด้วย คือ

- (๑) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ
- (๒) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ยังต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์
- (๓) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ
- (๔) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

มาตรา ๑๐๙ ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่มีผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียก่อนเริ่มพิจารณาคดี ให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๑๓
การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว

มาตรา ๑๔๖ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวนั้นไม่ว่าการพิจารณาคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาทโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว เพื่อการนี้ให้ศาลคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้เพื่อประกอบดุลพินิจด้วย คือ

- (๑) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้การหย่าเป็นไปด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ
- (๒) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ยังต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่บุตรที่เป็นผู้เยาว์
- (๓) การคุ้มครองสิทธิของบุตรและส่งเสริมสวัสดิภาพของบุตร และ
- (๔) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

มาตรา ๑๔๗ ในการกำหนดองค์คณะตามมาตรา ๒๓ ถ้าศาลเห็นว่าคดีครอบครัวใดที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาเป็นคดีที่มีผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ก่อนเริ่มพิจารณาคดีให้ศาลสอบถามคู่ความว่าประสงค์จะให้มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วยหรือไม่ ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะให้มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะด้วย ให้ผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีได้

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่าคดีนั้นเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๔ เป็นองค์คณะ แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว

มาตรา ๑๑๐ เพื่อประโยชน์ในการประนีประนอมในคดีครอบครัว ศาลอาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควร เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกัน หรืออาจมอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้ว ให้รายงานผลการประนีประนอมต่อศาลด้วยในกรณีที่การประนีประนอมเป็นผลสำเร็จ บุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้นหรือจะขอให้เรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

ในระหว่างการพิจารณาของศาลที่ไม่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ ถ้าข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลว่าคดีนั้นเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา ๒๓ เป็นองค์คณะ แต่ทั้งนี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนกระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินไปแล้ว

ในกรณีจำเป็นต้องฟังความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การให้คำปรึกษาแนะนำ การสังคมสงเคราะห์ และการคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ศาลอาจเรียกบุคคลดังกล่าวมาร่วมปรึกษาหารือหรือให้ความเห็นตามมาตรา ๓๑ ก็ได้

มาตรา ๑๔๔ คดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว เพื่อไกล่เกลี่ยให้คู่ความในคดีครอบครัวได้ประนีประนอมกัน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการไกล่เกลี่ย และการรายงานผล ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ประนีประนอมกันในคดีครอบครัว ศาลอาจมอบหมายให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ศาลเห็นสมควร ให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวที่ศาลตั้งตามวรรคหนึ่งก็ได้ และในคดีครอบครัวที่มีผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้องและจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ศาลจะเรียกพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กมาร่วมในการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแล้วให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยประนีประนอมต่อศาล ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยประนีประนอมเป็นผลสำเร็จ ให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความขึ้น แล้วรายงานศาล หรือจะนัดหรือขอให้ศาลเรียกคู่ความมาทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันต่อหน้าศาลก็ได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น เว้นแต่คดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียและศาลไม่เห็นชอบด้วยการยอมความนั้น

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เมื่อศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ศาลพิพากษาไปตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น หรือศาลจะยังไม่พิพากษาแต่กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้คู่ความทดลองปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความก่อนก็ได้ โดยเฉพาะการใช้อำนาจปกครองหรือการอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ ไม่ว่าจะกรณีจะเป็นประการใด ถ้าคดีครอบครัวนั้นผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียให้ศาลคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์เป็นสำคัญ

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าสัญญาประนีประนอมยอมความฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียและมีได้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์ ให้ศาลปฏิเสธการพิพากษาดำเนินคดีตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น

การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๗ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวต้องเป็นผู้สมบัต ดังต่อไปนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์

(๒) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เว้นแต่ในเรื่องพื้นความรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

(๓) มีอัธยาศัย บุคลิกภาพ และความประพฤติเหมาะสมแก่การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

(๔) ได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติจนสามารถผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนารมณ์ของศาลเยาวชนและครอบครัว การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และวิธีการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว การจดทะเบียนหรือลบชื่อออกจากทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๑๑๑ ถ้าคู่ความไม่อาจประนีประนอมกันได้หรือศาลเห็นว่า สัญญาประนีประนอมยอมความฝ่าฝืนต่อกฎหมาย หรือคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียและศาลไม่เห็นชอบด้วยกับการตกลงยินยอมนั้น หรือลักษณะของคดีนั้นไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๑๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรที่เป็นผู้เยาว์ ในระหว่างการพิจารณาคดีศาลมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานสังคมสงเคราะห์หรือนักจิตวิทยาดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท หรือเมื่อเห็นเป็นการสมควรและคู่ความได้ยินยอมแล้ว จะสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ ตรวจร่างกายสุขภาพหรือจิตใจของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๕๐ ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เที่ยงธรรม และรักษาความลับที่ตนล่วงรู้จากการปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดตามคำแนะนำที่ประธานศาลฎีกากำหนด ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวจะได้รับค่าป่วยการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม กำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๕๑ ถ้าคู่ความไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ หรือลักษณะของคดีไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ ให้ศาลส่งยุติการไกล่เกลี่ยแล้วดำเนินการระบวนพิจารณาคดีต่อไป บันทึกรหัสคดีในชั้นไกล่เกลี่ยจะนำมาบันทึกในชั้นพิจารณาไม่ได้

มาตรา ๑๕๒ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรที่เป็นผู้เยาว์ ในระหว่างการไกล่เกลี่ยหรือพิจารณาคดี ศาลอาจมอบหมายให้ผู้ช่วยการสถานพินิจ นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักจิตวิทยา ดำเนินการสืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความได้ตกลงหรือประนีประนอมกันในข้อพิพาท หรือเมื่อเห็นเป็นการสมควรและคู่ความได้ยินยอมแล้ว จะสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจสภาพร่างกายหรือสภาพจิต ของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๕๓ เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลจะสั่งให้ดำเนินการเป็นการลับเฉพาะต่อหน้าตัวความทุกฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยจะให้มีความลับหรือไม่ต้องก็ได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔	ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)
มาตรา ๑๑๓ ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งค่าคู่ความข้อเท็จจริงหรือ พฤติการณ์ใด ๆ ในคดี หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือ แสดงข้อความหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือถูกกล่าวถึงในคดี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล มาตรา ๑๑๔ ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือ ค่าเลี้ยงชีพนั้น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๒๔๖ (๑) (๒) และ (๓) แห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเป็นจำนวนตามที่ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จำนวนบุพการี และผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความ อุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย	ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจา เป็นหนังสือ เผยแพร่ทางสื่อมวลชน สื่อสารสนเทศหรือโดยวิธีการ อื่นใดซึ่งค่าคู่ความ ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ใด ๆ ในคดี หรือคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณา คดีครอบครัวหรือการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว ห้ามมิให้แพร่ภาพ แพร่เสียง ระบุชื่อหรือแสดงข้อความหรือกระทำกร ด้วยประการใด ๆ อันอาจทำให้รู้จักตัวคู่ความหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคล ที่เกี่ยวข้องหรือถูกกล่าวถึงในคดี เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล มาตรา ๑๕๔ ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือค่าเลี้ยงชีพนั้น สิทธิเรียกร้องเป็นเงินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาตรา ๒๔๖ (๑) (๒) และ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีเป็นจำนวนตามที่ ศาลเห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะในทางครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จำนวนบุพการี และผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง ศาลอาจตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานศาล เจ้าพนักงานอื่น หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดำเนินการ โดยค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีให้ได้รับการยกเว้น มาตรา ๑๕๕ ในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีครอบครัวเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียม และค่าฤชาธรรมเนียม มาตรา ๑๕๖ การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดไปยังคู่ความในคดีครอบครัว ให้ส่ง ไปทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยเจ้าพนักงานศาล หรือศาลจะกำหนดให้ส่งโดยวิธีอื่น

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๕๗ ในการฟ้องคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียหรือฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู โจทก์หรือผู้ร้องอาจยื่นคำฟ้องหรือคำร้องเป็นหนังสือหรือมาแถลงข้อหาด้วยวาจาต่อหน้าศาลก็ได้ ถ้ามาแถลงข้อหาด้วยวาจาให้ศาลมีอำนาจสอบถามตามที่จำเป็นแล้วบันทึกการแห่งข้อหาเหล่านั้น อ่านให้โจทก์หรือผู้ร้องฟังและให้ลงลายมือชื่อไว้

โจทก์หรือผู้ร้องตามวรรคหนึ่งจะมอบอำนาจให้บุคคลหรือองค์การใดดำเนินคดีแทนหรือบุคคลหรือองค์การใดจะขออนุญาตต่อศาลดำเนินคดีแทนผู้เยาว์ก็ได้

มาตรา ๑๕๘ ในกรณีคู่ความไม่มีทนายความ จะขอให้ศาลแต่งตั้งให้ก็ได้ ทนายความซึ่งศาลแต่งตั้งให้ได้รับค่าปฎิการตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๕๙ ในคดีครอบครัวให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการหรือมาตรการคุ้มครองชั่วคราวในเรื่องสินสมรส ค่าทดแทน ที่พักอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยาและการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือวิธีการใด ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์ของคู่ความหรือบุตรได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีจำเป็นเพื่อสงเคราะห์ผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ไม่ว่าจะมีคู่ความฝ่ายใดหรือบุคคลที่ปกครองดูแลผู้เยาว์นั้นร้องขอหรือไม่ ศาลมีอำนาจสั่งให้กองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้เยาว์ดังกล่าวตามความจำเป็นระหว่างการไกล่เกลี่ยหรือการพิจารณาคดีก็ได้ โดยให้ถือว่าเป็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๖๐ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในระหว่างการศึกษาคดี เมื่อคู่ความฝ่ายใดร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลเห็นสมควร ตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่สำคัญแห่งคดี ทั้งนี้ ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ และจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของบุคคลนั้น

ในกรณีผู้เยาว์อายุยังไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ ก่อนที่แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญจะเก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง หรือสารพันธุกรรมของผู้เยาว์เพื่อใช้ในการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์นั้นด้วย

หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ให้ความยินยอมให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญตรวจเพื่อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงที่ต้องการให้ตรวจพิสูจน์เป็นผลร้ายแก่คู่ความฝ่ายนั้น

ให้แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลสั่งตามมาตรา นี้ ได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๖๑ เมื่อศาลมีคำสั่งหรือคำสั่งที่ไม่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของคู่ความตามคำพิพากษาหรือมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวตามมาตรา ๑๕๙ หากความปรากฏต่อศาลเองหรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือผู้แทน หรือผู้มีส่วนได้เสียร้องต่อศาลว่าคู่ความหรือผู้ที่ถูกคำสั่งบังคับฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำสั่งของศาล หากยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำสั่งอีกโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีพฤติการณ์จงใจหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม ให้ศาลมีอำนาจกักขังจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำสั่งบังคับ แต่ห้ามมิให้กักขังแต่ละครั้งเกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันจับหรือกักขัง แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะได้รับ การปล่อยชั่วคราว

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๖๒ ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษานำเงินมาวางศาลตามเงื่อนไขหรือระยะเวลาที่ศาลกำหนด ในกรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษามีรายได้ประจำ ศาลอาจสั่งให้อายัดเงินเท่าจำนวนที่จะชำระเป็นค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพเป็นรายเดือน แล้วให้ผู้มีหน้าที่จ่ายเงินดังกล่าวนำเงินมาวางศาลแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อความปรากฏต่อศาลเองหรือผู้มีสิทธิได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ ร้องต่อศาล ว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลเรียกตัวมาสอบสวน หากปรากฏเป็นความจริงให้ศาล ว่ากล่าวตักเตือนให้ปฏิบัติตามคำสั่งศาล

ในกรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำตักเตือนของศาลตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจออกหมายจับและสั่งให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้จนกว่าลูกหนี้จะนำเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพมาชำระหรือวางศาล แต่ห้ามมิให้กักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาแต่ละครั้งเกินกว่าสิบห้าวันนับแต่วันจับหรือกักขัง แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว

มาตรา ๑๖๓ ในคดีที่มีการร้องขอให้ศาลสั่งให้บุคคลเป็นคนไร้ความสามารถ ถ้าศาลเห็นสมควร อาจสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจพิจารณาที่ทางกายหรือทางจิตบุคคลที่ขอให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นจัดทำรายงานสภาพครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ไร้ความสามารถกับผู้ขอเป็นผู้อุปนบาล แล้วรายงานศาลเพื่อประกอบการพิจารณาคดี

ในกรณีศาลมีคำสั่งตั้งผู้อุปนบาลถ้าศาลเห็นสมควรเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและทรัพย์สินของผู้ไร้ความสามารถ ศาลจะมีคำสั่งตั้งนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นทำหน้าที่กำกับดูแล การใช้อำนาจของผู้อุปนบาลเกี่ยวกับผู้ไร้ความสามารถหรือทรัพย์สินของผู้ไร้ความสามารถหรือค่าอุปการะเลี้ยงดู และการรักษาพยาบาลผู้ไร้ความสามารถก็ได้ แล้วให้เจ้าพนักงานที่ได้รับแต่งตั้งรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่เห็นสมควรหรือตามที่ศาลสั่ง แล้วแต่กรณี

ให้แพทย์ จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นที่ศาลสั่งตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๑๑

การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย

มาตรา ๑๑๕ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนอกจากการพิจารณาพิพากษาคดีจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวด ๑๐ แล้ว ยังอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวดนี้ด้วย

มาตรา ๑๑๖ การดำเนินคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๑๔ ในคดีที่ร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับผู้ใช้อำนาจปกครองหรือร้องขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ถ้าศาลเห็นสมควรหรือคู่ความร้องขอ ศาลจะมีคำสั่งหรือกำหนดเงื่อนไขเป็นการชั่วคราวให้ผู้จะใช้อำนาจปกครองหรือผู้ที่จะเป็นผู้ปกครองทดลองปกครองเลี้ยงดูผู้เยาว์นั้นเป็นการชั่วคราวก่อนเป็นระยะเวลาไม่เกินหกเดือนก็ได้ และให้ศาลสั่งให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นเป็นผู้กำกับการทดลองปกครองเลี้ยงดูผู้เยาว์แล้วรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ในการพิจารณารายงานของผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลเห็นสมควรจะเรียกบุคคลดังกล่าวมาแถลงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้ เมื่อปรากฏว่าผู้จะใช้อำนาจปกครองหรือจะเป็นผู้ปกครองมีความเหมาะสม ให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครอง แล้วแต่กรณี

หมวด ๑๔

การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย

มาตรา ๑๑๕ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียนอกจากการพิจารณาพิพากษาคดีจะอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวด ๑๓ แล้ว ยังอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในหมวดนี้ด้วย

มาตรา ๑๑๖ การดำเนินคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการที่มีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามกฎหมายอื่น

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

มาตรา ๑๑๗ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบ เมื่อได้รับแจ้งจากศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจประมวลและรายงานข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อศาลโดยไม่ชักช้า เมื่อศาลได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๑๘ ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจ เมื่อได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ ในกรณีเช่นว่านี้คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๑๙ ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้กำกับการปกครอง และให้ผู้กำกับการปกครองมีอำนาจหน้าที่สอดส่องว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ได้ใช้อำนาจปกครองเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่ และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ศาลมอบหมาย รวมทั้งรวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับการปกครองต่อศาลเป็นครั้งคราว

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ หรือผู้พิทักษ์ของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถโดยอนุโลม

ในระหว่างการทำกำกับการปกครองตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากผู้อยู่ใต้การกำกับการปกครองเห็นว่าการกระทำหรือคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองไม่เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์ หรือตามที่ศาลมอบหมาย ผู้อยู่ใต้การกำกับการปกครองอาจร้องต่อศาลที่สั่งตั้งผู้กำกับการปกครองภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ทราบการกระทำหรือคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขการกระทำหรือสั่งยืนกลับ หรือแก้ไขคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองหรือสั่งการอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร

**ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๖๗ เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจทราบ เมื่อได้รับแจ้งจากศาลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจประมวลและรายงานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของครอบครัว สุขภาพ ความประสงค์หรือประโยชน์สูงสุดของผู้เยาว์และข้อเท็จจริงอื่นและเสนอความเห็นต่อศาลโดยไม่ชักช้า เมื่อศาลได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๖๘ ก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย ให้ศาลฟังความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจ เมื่อได้รับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว ให้ศาลแจ้งความเห็นนั้นให้คู่ความทราบ ในกรณีเช่นว่านี้คู่ความมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและนำสืบหักล้างได้

มาตรา ๑๖๙ ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้กำกับการปกครอง และให้ผู้กำกับการปกครองมีอำนาจหน้าที่สอดส่องว่ามีบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ได้ใช้อำนาจปกครองเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่ และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ศาลมอบหมาย รวมทั้งรวบรวมและรายงานข้อเท็จจริงและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้กำกับการปกครองต่อศาลเป็นครั้งคราว หรือภายในกำหนดเวลาที่ศาลสั่ง

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้อนุบาลของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ หรือผู้พิทักษ์ของผู้เยาว์ซึ่งเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถโดยอนุโลม

ในระหว่างการทำกำกับการปกครองตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากผู้อยู่ใต้การกำกับการปกครองเห็นว่าการกระทำหรือคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองไม่เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์ หรือตามที่ศาลมอบหมาย ผู้อยู่ใต้การกำกับการปกครองอาจร้องต่อศาลที่สั่งตั้งผู้กำกับการปกครองภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้ทราบการกระทำหรือคำวินิจฉัยนั้น ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขการกระทำหรือสั่งยืนกลับ หรือแก้ไขคำวินิจฉัยของผู้กำกับการปกครองหรือสั่งการอย่างอื่นตามที่เห็นสมควร

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๒๐ ในกรณีที่ศาลจะตั้งผู้ปกครองของผู้เยาว์ถ้าผู้เยาว์ไม่มีบิดามารดา หรือบิดามารดา
ถูกถอนอำนาจปกครอง หรือความเป็นผู้ปกครองของผู้เยาว์สิ้นสุดลง หรือมีเหตุจะถอนผู้ปกครองของผู้เยาว์ และ
ศาลเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์ หรือจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ ศาลจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่
ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ก็ได้

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๗๐ ในกรณีที่ศาลจะตั้งผู้ปกครองของผู้เยาว์ ถ้าผู้เยาว์ไม่มีบิดา มารดา หรือบิดา
มารดาถูกถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองของผู้เยาว์สิ้นสุดลง หรือมีเหตุจะถอนผู้ปกครองของผู้เยาว์
และศาลเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมที่จะปกครองผู้เยาว์ หรือจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ ศาลจะตั้งผู้อำนวยการ
สถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจหรือครอบครัวอุปถัมภ์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือบุคคลอื่นใด
เป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ก็ได้

หมวด ๑๕
การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ

มาตรา ๑๗๑ ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการดำเนินคดีคุ้มครอง
สวัสดิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็ว
และเที่ยงธรรม โดยคำนึงถึงความผาสุกและประโยชน์ของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นสำคัญ

มาตรา ๑๗๒ ผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิร้องขอให้ศาลเยาวชนและ
ครอบครัวที่ตนมีถิ่นที่อยู่หรือมีภูมิลำเนาหรือศาลที่มูลเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการ
เพื่อบรรเทาทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้

ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอ
ตามวรรคหนึ่งได้ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่
คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือครอบครัว จะกระทำการแทนก็ได้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๗๓ เมื่อศาลได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๑๗๒ แล้ว ให้ทำการไต่สวนโดยมิชักช้า และไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด ในระหว่างการไต่สวน ถ้าศาลเห็นว่าผู้ร้องขอไม่ควรเผชิญหน้ากับผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำด้วยความรุนแรง ศาลอาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกนอกห้องพิจารณาหรือใช้วิธีการอื่นใดเพื่อลดการเผชิญหน้า และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับแก่การไต่สวนโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยห้ามผู้ถูกกล่าวหา เสพสุราหรือสิ่งมีนเมา เข้าใกล้ที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงานของผู้ร้อง ใช้หรือครอบครองทรัพย์สิน หรือกระทำการใด อันอาจนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวเป็นระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินกว่าหกเดือน และศาลอาจกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับคำปรึกษาแนะนำจากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาล หรือหน่วยงานตามที่ศาลกำหนด

ในกรณีศาลสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือเจ้าพนักงานอื่นติดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งและรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลา ที่เห็นสมควรและจะสั่งให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาศาลเพื่อสอบถามความเป็นไป หรือการปฏิบัติตามคำสั่งศาลก็ได้

คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด แต่ถ้าพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจสั่งแก้ไขคำสั่งเดิมได้

มาตรา ๑๗๕ เมื่อศาลเห็นว่าผู้ร้องมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวและ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ บำบัดรักษา ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องเข้ารับคำปรึกษาแนะนำหรือรับการอบรม หรือบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูจากศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำหรือสถานพยาบาลหรือหน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือครอบครัวตามระยะเวลา ที่ศาลกำหนด

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ในกรณีศาลมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา ๑๗๔ วรรคหนึ่ง ให้ศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำ
สถานพยาบาล หน่วยงาน หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
หรือทุพพลภาพ หรือครอบครัว ได้รับคำตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด
โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

มาตรา ๑๗๖ ให้ศาลแจ้งคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ที่ถูกกล่าวหาว่ามีถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาในเขตอำนาจเพื่อทราบ

ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยไม่มีเหตุอันสมควร
ศาลมีอำนาจออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินกว่าหนึ่งเดือน ถ้าผู้ถูกกล่าวหา
ได้รับการปล่อยชั่วคราว ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติในระหว่างการปล่อยชั่วคราวก็ได้

มาตรา ๑๗๗ เมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ
ครบถ้วนแล้ว คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นอันสิ้นสุด

ก่อนครบระยะเวลาตามเงื่อนไขหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้อง
ขอให้ศาลมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพได้

มาตรา ๑๗๘ ในระหว่างมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพศาลจะกำหนดให้ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ
ค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่อีกฝ่ายตามความเห็นสมควรได้ ในกรณีไม่มีภาระจดทะเบียนสมรส ให้ศาลมีอำนาจกำหนด
เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะให้แก่ผู้เสียหายหรือสมาชิกในครอบครัวได้

มาตรา ๑๗๙ ในกรณีที่มีการปฏิบัติต่อกันโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก
ให้เด็กหรือผู้ปกครองของเด็กนั้นร้องขอให้ศาลออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวดนี้ได้ โดยให้นำบทบัญญัติ

มาตรา ๑๕๕ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๔ มาตรา ๑๗๖ มาตรา ๑๗๗
และมาตรา ๑๗๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

หมวด ๑๒
อุทธรณ์

มาตรา ๑๒๑ คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งแล้วให้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความเหมือนคดีธรรมดา เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดให้ใช้วิธีการตามมาตรา ๗๔ (๑) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- (๒) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๐๔ เว้นแต่ในกรณีที่การใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นการพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งเด็กหรือเยาวชนไปเพื่อกักและอบรมมีกำหนดระยะเวลาเกินสามปี
- (๓) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๐๕ เว้นแต่การกักและอบรมนั้นมิกำหนดระยะเวลาชั้นสูงเกินสามปี

มาตรา ๑๒๒ ในคดีซึ่งห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๑ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคและอนุญาตให้อุทธรณ์ก็ให้รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๒๓ ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาคจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคแผนกเดียวหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีอุทธรณ์จากศาลเยาวชนและครอบครัว

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๑๒
อุทธรณ์

มาตรา ๑๔๐ คดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งแล้วให้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความเหมือนคดีธรรมดา เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษาหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดให้ใช้วิธีการตามมาตรา ๗๔ (๑) และ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- (๒) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๔๒ เว้นแต่ในกรณีที่การใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นเป็นการพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมมีกำหนดระยะเวลาเกินสามปี
- (๓) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๔๓ เว้นแต่การฝึกอบรมนั้นมิกำหนดระยะเวลาชั้นสูงเกินสามปี

มาตรา ๑๔๑ ในคดีซึ่งห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๔๐ ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัด แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคและอนุญาตให้อุทธรณ์ ก็ให้รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาต่อไป

มาตรา ๑๔๒ ให้ประธานศาลอุทธรณ์และประธานศาลอุทธรณ์ภาคจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคแผนกเดียวหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีอุทธรณ์จากศาลเยาวชนและครอบครัว

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

หมวด ๑๓
ฎีกา

มาตรา ๑๒๔ คดีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวได้พิพากษา
หรือมีคำสั่ง ให้ฎีกาค่าพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลฎีกาได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ
เหมือนคดีธรรมดา เว้นแต่กรณีที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามมาตรา ๑๒๑

มาตรา ๑๒๕ ให้ประธานศาลฎีกาจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลฎีกาแผนก
เดี่ยวหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีฎีกาจากศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค
แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

หมวด ๑๔
บทกำหนดโทษ

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๑๗
ฎีกา

มาตรา ๑๔๓ คดีที่ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง ให้ฎีกาค่าพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไปยังศาลฎีกาได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วย
วิธีพิจารณาความเหมือนคดีธรรมดา เว้นแต่กรณีที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามมาตรา ๑๔๐

มาตรา ๑๔๔ ให้ประธานศาลฎีกาจัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลฎีกา
แผนกเดี่ยวหรือหลายแผนกตามความจำเป็น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่มีฎีกาจากศาลอุทธรณ์หรือ
ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

หมวด ๑๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
และได้รู้ความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ กระทำการโดยประการใด ๆ
อันมีขอบด้วยหน้าที่ได้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๒๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒) หรือ
มาตรา ๔๗ (๑) หรือ (๒) ขัดขืนไม่ยอมให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุม
ประพฤติหรือพนักงานสังคมสงเคราะห์เข้าไปในสถานที่ดังกล่าวในระหว่างเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ หรือ
มาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๒๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้อยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑)
หรือ (๒) หรือมาตรา ๔๗ (๑) หรือ (๒) ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุม
ประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็น
เท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๒๘ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๓) ไม่ยอมตอบคำ
สอบถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ โดยไม่มีเหตุอัน
สมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษา ไม่ยอมทำรายงานตามมาตรา ๔๔
(๓) หรือทำรายงานเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๔๖ ผู้ใดช่วยเหลือหรือกระทำความผิดประการใด ๆ ให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนีไป
จากการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งควบคุมไว้ระหว่างสอบสวน ระหว่างพิจารณาคดี หรือเพื่อฝึกอบรม
ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี
หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑) หรือ (๒)
หรือมาตรา ๕๑ (๑) หรือ (๒) ขัดขืนไม่ยอมให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ
ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปในสถานที่ดังกล่าวในระหว่างเวลาที่บัญญัติไว้
ในมาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง หรือเป็นผู้อยู่ในสถานที่ตามมาตรา ๔๔ (๑)
หรือ (๒) หรือมาตรา ๕๑ (๑) หรือ (๒) ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ
ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๓)
ไม่ยอมตอบคำถามของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ หรือผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ
โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดเป็นครู อาจารย์ หรือผู้จัดการสถานศึกษา ไม่ยอมทำรายงาน
ตามมาตรา ๔๔ (๓) หรือทำรายงานเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

**พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔**

**๑. ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
๖. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)**

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ โดยไม่มายังสถานพินิจไม่ยอมสาบานหรือปฏิญาณตัว ไม่ยอมให้อัยคำตามมาตรา ๔๔ (๔) หรือมาตรา ๔๗ (๓) หรือไม่ยอมส่งวัตถุหรือเอกสารอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานตามมาตรา ๔๔ (๕) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๑๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้รู้ความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ กระทำการโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดช่วยเหลือหรือกระทำความด้วยประการใด ๆ ให้เด็กหรือเยาวชนหลบหนีไปจากการควบคุมของเจ้าพนักงาน ซึ่งควบคุมไว้เพื่อฝึกและอบรมตามคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ หรือนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งใช้อำนาจตามมาตรา ๔๔ (๔) หรือมาตรา ๕๑ (๓) แล้วแต่กรณี โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๓๐ มาตรา ๑๓๑ หรือมาตรา ๑๕๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๕ ให้แผนกคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในแผนกคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าวได้ต่อไป

มาตรา ๑๓๕ ให้สถานพินิจที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓๖ คดีตามมาตรา ๑๑ ที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นตามมาตรา ๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวคงพิจารณาพิพากษาต่อไปจนเสร็จ แต่ถ้าศาลนั้นเห็นว่าคดีมีเหตุอันสมควรจะโอนคดีนั้นไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่โอนไป ก็ให้โอนไปได้

มาตรา ๑๓๗ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศาลคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าว ไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวและของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๓ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่ค้างการพิจารณาอยู่ในศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวได้ต่อไป

มาตรา ๑๓๔ ให้สถานพินิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓๕ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวและของเจ้าหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ให้ขยายวาระดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาสมทบในศาลคดีเด็กและเยาวชนตามวรรคหนึ่งออกไป
มีกำหนดสามปีนับแต่วันที่ผู้พิพากษาสมทบนั้นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในศาลคดีเด็กและเยาวชน

มาตรา ๑๔๒ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งอื่นใดอ้างถึงศาลคดีเด็ก
และเยาวชน สถานพินิจตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี
เด็กและเยาวชน ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึงศาลเยาวชนและ
ครอบครัว สถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๓ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออก
ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและ
เยาวชน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัด
หรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำ
สั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษา และผู้พิพากษา
สมทบในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ผู้พิพากษา และผู้พิพากษา
สมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

ให้ผู้พิพากษาศมทบตามวรรคหนึ่งและวรรคสองดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ

มาตรา ๒๐๐ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งอื่นใดอ้างถึงศาลเยาวชน
และครอบครัว และสถานพินิจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชน
และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นอ้างถึง
ศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐๑ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออก
ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔
ซึ่งใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติ
แห่งพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตาม
พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๐๒ ในกรณีที่มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นในจังหวัดที่มีแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวเปิดทำการอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยมีเขตอำนาจเช่นเดียวกับแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวดังกล่าว และได้มีการยุบเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวนั้นแล้ว ให้โอนบรรดาคดี
ที่ค้างการพิจารณาในแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนและ
ครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นแทน

ให้โอนบรรดาคงการ ทรัพย์สิน หนี้ ราชการการ ลูกจ้าง และงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวกับแผนกคดี
เยาวชนและครอบครัวดังกล่าวไปเป็นของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๒๐๓ ให้กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ นักสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๐๔ ให้สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิตที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิตที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐๕ ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๑ มาใช้บังคับภายในสองปีนับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ โดยในระหว่างนั้นให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ มาใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

เรื่องเสรีจที่ ๑๗๐ - ๑๗๑/๒๕๕๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๖๒๘ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเด็นการอภิปรายตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๕ ของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) ไปพิจารณาด้วย สำหรับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ให้รวมเป็นร่างเดียวกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ ซึ่งค้างการพิจารณาอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ให้เชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็กและเยาวชน เช่น สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) มาร่วมพิจารณาด้วย

ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๔๔๐๖ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๗ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเด็นการอภิปรายตามข้อ ๒ ถึงข้อ ๕ ของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) ไปพิจารณาด้วย โดยให้พิจารณารวมกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งค้างอยู่ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๖ แล้วให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณา โดยมีผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานกิจการยุติธรรม กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม (สำนักวิชาการศาลยุติธรรม) ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.(คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐและคณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ) ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และผู้แทนมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

๑.๑ หลักการของร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยกร่างขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และโครงสร้างใหม่ของกระทรวงยุติธรรม กำหนดให้กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม ซึ่งหลักการสำคัญนำมาจากหมวด ๓ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ และเพิ่มหมวดใหม่ ได้แก่ หมวดคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน หมวดสำนักพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน หมวดศูนย์ฝึกอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิต หมวดการจำแนกเด็กและเยาวชน หมวดการฝึกอบรม และหมวดมาตรการพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) หมวด ๑ บททั่วไป กำหนดบทนิยามคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และบทนิยามคำว่า “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการ (ร่างมาตรา ๔)

(๒) หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน และหมวด ๓ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน มีหน้าที่ในการพัฒนามาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยมีสำนักพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการฯ (ร่างมาตรา ๖ ร่างมาตรา ๗ และร่างมาตรา ๑๔)

(๓) หมวด ๔ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กำหนดให้จัดตั้งสถานพินิจ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนขึ้นในทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา และมีคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจ และมีแพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่นตามที่จะมีกฎกระทรวงระบุตำแหน่ง เป็นผู้ช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจมีคณะทำงานสหวิชาชีพประจำสถานพินิจทำหน้าที่เสนอแนะในการจำแนกและฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และให้คณะทำงานสหวิชาชีพได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา ๑๕ ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๙ ร่างมาตรา ๒๐ และร่างมาตรา ๒๖)

(๔) หมวด ๕ ศูนย์ฝึกอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต กำหนดให้มีศูนย์ฝึกและอบรมเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ปกครองดูแลและฝึกอบรมเด็กและเยาวชน และให้อำนาจอธิบดีออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน และกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐ (ร่างมาตรา ๒๘ ร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๑)

(๕) หมวด ๖ การจำแนกเด็กและเยาวชน กำหนดให้สถานพินิจจำแนกเด็กและเยาวชนตามเพศ อายุ พฤติการณ์ และความร้ายแรงของการกระทำความผิด หรือลักษณะที่อาจเป็นภัยต่อเด็กและเยาวชนอื่น นอกจากนี้ให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจรับเด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมแบบเข้ามาเย็นกลับ (ร่างมาตรา ๓๒ และร่างมาตรา ๓๓)

(๖) หมวด ๗ การฝึกและอบรม กำหนดให้การฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษา กระทำโดยสถานพินิจ ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา หรือสถานแนะนำทางจิต และเพื่อป้องกันการถ่ายทอดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ในเด็กหรือเยาวชน ให้อำนาจอธิบดีวางระเบียบให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมโดยไม่ต้องพักแรมในสถานพินิจได้ นอกจากนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาอบรมวิชาสามัญหรือวิชาชีพ ให้อำนาจอธิบดีวางระเบียบเกี่ยวกับการอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกไปศึกษาหรือฝึกอบรมในสถานศึกษา สถานฝึกวิชาชีพ หรือสถานฝึกอบรมภายนอกด้วย (ร่างมาตรา ๔๑ ถึงร่างมาตรา ๔๓)

(๗) หมวด ๘ มาตรการพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน กำหนดให้มีมาตรการพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อใช้แทนการดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชน ในกรณีเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ไม่ประสงค์ให้นำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาล หรือในคดีที่ยังมิได้มีการยื่นฟ้องต่อศาล และเด็กหรือเยาวชนยอมรับให้นำมาตรการพิเศษมาใช้แทนการดำเนินคดี ซึ่งการใช้มาตรการดังกล่าวต้องใช้หลักการมีส่วนร่วมของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือผู้แทนของสังคมหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการสหวิชาชีพ และให้อำนาจรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนในการกำหนดระเบียบว่าด้วยวิธีการใช้มาตรการพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วให้ถือว่าสิทธิภาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ (ร่างมาตรา ๔๖ ถึงร่างมาตรา ๔๙)

(๘) หมวด ๙ บทเฉพาะกาล กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสถานพินิจ สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิต ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานสังคมสงเคราะห์ และพนักงานอื่นที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ร่างมาตรา ๕๐ ถึงร่างมาตรา ๕๒)

๑.๒ หลักการของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) แก้ไขบทนิยามคำว่า “สถานพินิจ” เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

(๒) ยกเลิกหมวด ๓ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ยกเลิกมาตรา ๓๒ ถึงมาตรา ๔๘)

(๓) แก้ไขเรื่องการจับกุม ห้ามมิให้จับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่กระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙)

(๔) กำหนดวิธีการแบบใหม่มาใช้แก้ไขความประพฤติหรือบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน แทนการดำเนินคดีอาญา ดังนี้

(ก) ในกรณีเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก และผู้เสียหายไม่ประสงค์จะดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชน หากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้คำรับรองว่าจะดูแลมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดซ้ำหรือให้กลับตนเป็นคนดี และมีแผนแก้ไขความประพฤติหรือแผนบำบัดฟื้นฟูที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว และเด็กหรือเยาวชนยินยอมปฏิบัติตาม ซึ่งหากเด็กหรือเยาวชนได้ปฏิบัติตามแผนครบถ้วนแล้ว ให้ถือว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ เพิ่มมาตรา ๕๐/๑ และมาตรา ๕๐/๒ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง)

(ข) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปี หากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่า เด็กหรือเยาวชนอาจประพฤติตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ พร้อมทั้งเสนอข้อกำหนดและเงื่อนไขในการดูแลและฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนนั้น ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบก็สั่งดำเนินการภายในระยะเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสองปี ทั้งนี้ เงื่อนไขต้องไม่เป็นการส่งเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมยังสถานพินิจ หากเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว ให้พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖๓)

(ค) ในกรณีเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาในคดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงจำคุกเกินกว่าห้าปีขึ้นไป หรือพนักงานอัยการไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจตามมาตรา ๖๓ และได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว หากศาลเห็นว่าจำเลยอาจประพฤติตนเป็นคนดีได้ยิ่งกว่าการที่จะพิพากษาลงโทษ และจำเลยยินยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรแต่ไม่เกินสามปี และเงื่อนไขดังกล่าวต้องไม่เป็นการส่งเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมในสถานพินิจ หากเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติได้ครบถ้วน ให้ศาลจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (เพิ่มมาตรา ๖๗/๑)

(ง) แก้ไขเรื่องศาลที่มีอำนาจพิจารณา กรณีที่ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติหรือในท้องที่ที่กระทำความผิด โดยกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดใกล้เคียงกับท้องที่ที่เกิดเหตุที่สุดเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๘ (๓))

๑.๓ หลักการของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

(๑) กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญและเจ้าพนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือคู่ความและประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก รวมทั้งทำหน้าที่บังคับให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำสั่งบังคับของศาลในการให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพ (เพิ่มมาตรา ๓๑/๑ ถึงมาตรา ๓๑/๑๑)

(๒) กำหนดให้มีการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กที่กระทำความผิด โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานตำรวจจับเด็กที่กระทำความผิดได้ต่อเมื่อเด็กกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีหมายจับ หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยให้อำนาจพนักงานสอบสวนมอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่หรือจะมอบตัวเด็กไว้กับบุคคลหรือองค์กรที่เห็นสมควรก็ได้ หลังจากได้ถามปากคำเด็กแล้ว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐)

(๓) กำหนดให้มีกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวเพื่อจัดทำแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีแทนการดำเนินการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (เพิ่มมาตรา ๔๙/๑ ถึงมาตรา ๔๙/๓)

(๔) กำหนดให้นำแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหรือแผนแก้ไขฟื้นฟูเด็กและวิธีการว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมาใช้ เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลที่ได้รับความรุนแรงหรือได้รับการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมจากบุคคลในครอบครัว (เพิ่มมาตรา ๔๙/๔ ถึงมาตรา ๔๙/๗ และมาตรา ๑๒๐/๑ ถึงมาตรา ๑๒๐/๒๖)

(๕) กำหนดให้การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวสามารถทำได้โดยง่าย โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลและค่าฤชาธรรมเนียม และกำหนดให้มีผู้ไกล่เกลี่ยคดีครอบครัวเข้ามาช่วยเหลือศาลในการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว ตลอดจนการใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวในคดีครอบครัว และการบังคับให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเกี่ยวกับตัวผู้เยาว์ ค่าอุปการะเลี้ยงดู และค่าเลี้ยงชีพ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๘ ถึงมาตรา ๑๑๔/๑๑)

(๖) กำหนดให้มีการปกป้องคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี หรือบุคคลที่ได้รับความรุนแรง หรือได้รับการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมจากบุคคลในครอบครัวและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพแก่เด็ก เยาวชนที่กระทำความผิดอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน (เพิ่มหมวด ๑๑/๑ การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ มาตรา ๑๒๐/๑ ถึงมาตรา ๑๒๐/๒๖)

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

๒.๑ ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๒๐ ไม่ควรกำหนดให้แพทย์ จิตแพทย์ และพนักงานสังคมสงเคราะห์ มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มพิเศษ เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวเป็นข้าราชการพลเรือน การให้ค่าตอบแทนจึงควรเป็นไปตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

(ข) มาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๙ ที่กำหนดให้พนักงานคุมประพฤติและพนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ไม่น่าจะเหมาะสม

(๒) สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๙ เรื่องคณะกรรมการการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ควรแยกองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ออกจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ อย่างชัดเจน และควรกำหนดคุณสมบัติของกรรมการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนให้สูงกว่าคุณสมบัติของกรรมการทั่วไป

(ข) มาตรา ๑๖ ไม่ควรกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของผู้อำนวยการสถานพินิจ ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนให้แตกต่างจากที่ ก.พ. กำหนด

(ค) มาตรา ๑๗ การจัดตั้งสถานพินิจขึ้นทุกจังหวัด จะทำให้มีการเพิ่มขึ้นของข้าราชการเป็นจำนวนมาก จึงควรให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณา และการจัดตั้งสถานพินิจควรกำหนดโดยกฎกระทรวง

(ง) มาตรา ๒๐ การกำหนดให้แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่น เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ควรมีความรอบคอบเพราะเป็นเรื่องสำคัญ

(จ) ควรกำหนดให้พนักงานของสถานพินิจมีคุณสมบัติขั้นต่ำตามที่ ก.พ. กำหนด

(๓) คณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ มีข้อสังเกตว่า การจัดตั้งสถานพินิจขึ้นในทุกจังหวัดทำให้มีการเพิ่มขึ้นของข้าราชการและลูกจ้างซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรการกำหนดขนาดกำลังคนภาครัฐ จึงควรกระทำโดยกฎกระทรวงเพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาถึงนโยบาย ความจำเป็น ปริมาณ คุณภาพของงานและความพร้อมในด้านสถานที่และงบประมาณ

(๔) สำนักงานประมาณ มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู พนักงานอื่น และคณะทำงานสหวิชาชีพประจำสถานพินิจได้รับเงินเพิ่มพิเศษและค่าตอบแทนตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ควรกำหนดเป็นเงินค่าตอบแทนเฉพาะผู้ที่มิได้มีตำแหน่งประจำในหน่วยงาน

(๕) สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๖ ควรกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนด้วย

(ข) มาตรา ๒๑ วรรคสอง การกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังผู้อำนวยการสถานพินิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง อาจผิดหลักในการดำเนินคดีต่อเด็กและเยาวชน ควรให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการเลือกใช้วิธีการที่เป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กและเยาวชนได้

(ค) มาตรา ๒๓ (๖) และ (๗) การส่งตัวหรือย้ายเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วไปที่อื่น ควรขออนุญาตจากศาลก่อน เพราะศาลจะต้องติดตามผลการฝึกอบรม และศาลอาจเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาได้ และเป็นหน้าที่ของสถานพินิจจะต้องรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และยังขัดแย้งกับมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

(ง) มาตรา ๒๗ การกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจส่งเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วไปยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน อาจขัดแย้งกับดุลยพินิจของศาลที่มีคำพิพากษาได้ ดังนั้นการส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมยังสถานที่อื่นจึงควรต้องขออนุญาตจากศาลก่อน

(จ) มาตรา ๔๒ ถึงมาตรา ๔๕ อาจขัดกับหลักการของศาลเยาวชนและครอบครัว เพราะการดำเนินการหรือมีคำสั่งเกี่ยวกับเด็กที่แตกต่างจากคำพิพากษาจะต้องขออนุญาตจากศาลก่อน

(ฉ) มาตรา ๔๖ ถึงมาตรา ๔๙ ควรให้ศาลเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบความโปร่งใสในการใช้มาตรการพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชน

(๖) กระทรวงการคลัง มีข้อสังเกตว่า ไม่ควรกำหนดเรื่องการจ่ายเงินเพิ่มพิเศษให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่น เพราะมีกำหนดในระเบียบ ก.พ. และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อยู่แล้ว

(๗) คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า ค่าตอบแทนของคณะทำงานสหวิชาชีพ ควรกำหนดให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยกำหนดให้คณะทำงานสหวิชาชีพเป็นคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อให้สามารถรับค่าตอบแทนที่เป็นเบี้ยประชุมได้ ส่วนการกำหนดเงินเพิ่มพิเศษให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ ครู และพนักงานอื่น ควรเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เพราะเป็นข้าราชการพลเรือน ไม่ควรให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้กำหนด

(๘) สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า

(ก) ในส่วนของผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน มิได้มีการบัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนไว้

(ข) การให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจส่งเด็กและเยาวชนซึ่งมีความประพฤติเลวชวไปกักขังไว้ในสถานที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำ น่าจะขัดกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่กำหนดให้เด็กหรือเยาวชนที่ถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก

(ค) มาตรา ๓๖ การกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการเข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ เมื่อมีคำสั่งของผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นการใช้อำนาจภายในองค์กรซึ่งขาดการถ่วงดุลขาดการตรวจสอบการใช้อำนาจจากองค์กรภายนอก อีกทั้งการกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติและพนักงานสังคมสงเคราะห์มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน เป็นอำนาจที่มากเกินไป

(ง) การให้ผู้อำนวยการสถานพินิจแต่เพียงผู้เดียวใช้ดุลยพินิจนำเด็กหรือเยาวชนออกจากการควบคุมหรือปล่อยก่อนกำหนด อาจเกิดความไม่โปร่งใสและเลือกปฏิบัติได้

(จ) การให้อำนาจพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือผู้อำนวยการสถานพินิจใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนเป็นมาตรการที่ไม่มีการตรวจสอบการใช้อำนาจอย่างรัดกุม และหากการใช้อำนาจดังกล่าวไม่สอดคล้องกันจะมีปัญหา อีกทั้งเป็นมาตรการที่ไม่ได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเป็นมาตรการที่เบียดเบียนเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดให้ออกจากกระบวนการยุติธรรม

(ฉ) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นชอบโดยไม่มีข้อสังเกตใด ๆ

๒.๒ ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย)

มีข้อสังเกตว่า

(ก) ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนฯ ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุงในหลายประการ เช่น การตรวจสอบการใช้อำนาจให้เป็นไปอย่างเหมาะสม การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของเด็กและเยาวชน ปัญหาข้อขัดข้องในการฟ้องคดีและกระบวนการพิจารณาในศาล

(ข) ในการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ควรเชิญองค์กรที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนมาร่วมพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวด้วย หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเห็นว่า มีร่างกฎหมายที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันและสมควรพิจารณาในคราวเดียวกัน ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาในคราวเดียวกัน

(๒) สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๕๐ ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจเมื่อสอบปากคำเสร็จ และให้อำนาจผู้อำนวยการสถานพินิจสั่งควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ในสถานพินิจหรือส่งปล่อยชั่วคราวนั้น การควบคุมตัวไว้ในสถานพินิจ ควรได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญ

(ข) มาตรา ๖๓ ควรให้ศาลมีอำนาจตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจและให้ความเห็นชอบกับเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการสถานพินิจเสนอในการดูแลและฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

(ค) มาตรา ๖๗/๑ การกำหนดให้ข้อกำหนดและเงื่อนไขในแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ถือได้ว่าเป็นการจำกัดการใช้ดุลยพินิจของศาล

(ง) มาตรา ๕๘ (๓) ในกรณีที่ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กและเยาวชนมีถิ่นที่อยู่หรือในท้องที่ที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดหรือมีแต่อยู่ห่างไกล ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่ที่ใกล้เคียงกับท้องที่ที่เกิดเหตุที่สุดเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีและได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเด็กและเยาวชนมีอำนาจประกาศกำหนดศาลใกล้เคียงนั้น เรื่องดังกล่าวไม่ใช่อำนาจของคณะกรรมการฯ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่จะเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลจึงต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ

(๓) สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๔๙ กรณีการจับกุมเด็กและเยาวชน ควรแก้ไขให้สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ข) มาตรา ๕๐/๑ วรรคสอง และมาตรา ๖๓ วรรคสาม คำว่า “คณะกรรมการ” ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าหมายถึงคณะกรรมการใด เพราะไม่มีคำนิยามกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติ

(ค) มาตรา ๕๐/๑ และมาตรา ๕๐/๒ การให้อำนาจของพนักงานสอบสวนในการมอบเด็กที่กระทำความผิดให้บิดามารดาไปเพื่อแก้ไขความประพฤติ เป็นมาตรการที่ไม่มีการตรวจสอบจากองค์กรภายนอก จึงอาจมีการใช้อำนาจโดยมิชอบได้

(ง) มาตรา ๕๑ การกำหนดให้พนักงานอัยการต้องยื่นฟ้องเด็กและเยาวชนภายในสามสิบวันนับแต่วันจับกุม ในคดีที่ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนอาจทำให้เด็กและเยาวชนไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพราะพนักงานสอบสวนอาจประวิงเวลาหรือดำเนินการล่าช้าในการส่งมอบสำนวนมาให้พนักงานอัยการ เห็นควรแก้ไขโดยกรณีความผิดเล็กน้อยเด็กและเยาวชนอาจฟ้องด้วยวาจาได้เช่นเดียวกับศาลแขวง เพื่อเบี่ยงเบนเด็กออกนอกระบบ และมีให้อยู่ในสถานพินิจนานเกินควร

(จ) มาตรา ๖๓ ที่กำหนดให้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดูแลและฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน และการใช้ดุลยพินิจของพนักงานอัยการ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด เป็นมาตรการที่ขัดกับหลักการของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉ) มาตรา ๖๗/๑ ควรให้อำนาจพนักงานอัยการมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลว่าเด็กและเยาวชนมีความประพฤติไม่เสียหาย ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๖๓

(๔) กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานประมาณ และสำนักงาน ก.พ. (คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ และคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ) เห็นชอบโดยไม่มีข้อสังเกต

๒.๓ ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ

(๑) คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) มีข้อสังเกตตามประเด็นการอภิปรายดังนี้

(ก) ในการแยกศาลยุติธรรมออกจากกระทรวงยุติธรรมได้มีการจัดระบบและกำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงยุติธรรมไว้อย่างชัดเจน และเมื่อได้มีการจัดตั้งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในสังกัดกระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนโดยตรง การให้สำนักงานศาลยุติธรรมทำหน้าที่ในเรื่องดังกล่าวอีกจะเป็นการซ้ำซ้อน ส่วนกรณีการกำหนดให้มีการจดทะเบียนผู้เสียหาย และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับแล้ว โดยได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งการปฏิบัติงานที่ผ่านมาได้ผลดีอยู่แล้วไม่ว่าการคุ้มครองเด็กก่อนหรือหลังจากมีคำพิพากษาแล้ว

(ข) หลักการบางเรื่องมีความใกล้เคียงและซ้ำซ้อนกับงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร เช่น การกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดี การจดทะเบียนผู้เชี่ยวชาญ การปฏิบัติต่อเด็ก หรือการตรวจสถานพินิจ จึงไม่ควรให้มีการดำเนินงานที่มีความซ้ำซ้อนกัน

(ค) ไม่ควรกำหนดให้มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นในทุกจังหวัดภายในสามปี เพราะควรจัดตั้งตามความเหมาะสมของงบประมาณแผ่นดิน และไม่ควรถูกกำหนดให้จัดตั้งสถานพินิจในทุกจังหวัด แต่ควรกำหนดให้แต่ละจังหวัดสามารถใช้สถานพินิจร่วมกันได้

(๒) กระทรวงศึกษาธิการ มีข้อสังเกตว่า

(ก) ร่างมาตรา ๓๑/๑๐ คำว่า “ประธานฎีกา” น่าจะเป็น “ประธานศาลฎีกา”

(ข) ร่างมาตรา ๑๒๐/๘ (๔) น่าจะใช้คำว่า “สารเสพติด” แทน “ยาเสพติด” เพราะมีความหมายที่กว้างมากกว่า

(๓) สำนักงานงบประมาณ มีข้อสังเกตว่า มาตรา ๓๖ ที่กำหนดให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นทุกจังหวัดภายในเวลาสามปี จะทำให้เกิดภาระผูกพันด้านสถานที่และงบประมาณ เกิดปัญหาด้านความพร้อมของอัตรากำลังของผู้พิพากษา ก่อให้เกิดเป็นข้อผูกพันให้ฝ่ายบริหารต้องปฏิบัติตาม และไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารพิจารณาตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางการเงินการคลังของประเทศ

(๔) กระทรวงสาธารณสุข มีข้อสังเกตว่า ควรเพิ่มเรื่องคุณภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กที่กระทำความผิดแทนการดำเนินคดีอาญา โดยให้มีการกำกับให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือด้วย และให้มีมาตรการติดตามพฤติกรรมหรือกระบวนการดูแลช่วยเหลือภายหลังการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

(๕) สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๓๖ ควรเสนอจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดในทุกจังหวัด สำหรับการเปิดทำการควรให้ดำเนินการเมื่อทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมแล้ว

(ข) ควรปรับปรุงข้อกำหนดที่ให้ศาลยุติธรรมและพนักงานของศาลยุติธรรมดำเนินงานในกรณีที่เหมาะสมเป็นงานของฝ่ายบริหารหรือของหน่วยงานเอกชนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายตุลาการตามมาตรา ๒๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

๑) มาตรา ๓๑/๓ และมาตรา ๓๑/๔ ที่กำหนดให้มีตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว เป็นเจ้าพนักงานของศาลยุติธรรม ควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ

๒) มาตรา ๓๑/๖ ถึงมาตรา ๓๑/๑๑ กรณีที่กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่รับจดทะเบียนและลบชื่อออกจากทะเบียนของผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานในศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น ควรแก้ไขโดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) มาตรา ๑๒๐/๑ ถึงมาตรา ๑๒๐/๒๔ ที่ให้ศาลสั่งตามคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือถูกคุกคามจากบุคคลอื่นเป็นการกำหนดให้ศาลสั่งตามคำร้องขอโดยยังไม่เป็นคดี ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานอื่นในฝ่ายบริหารดำเนินการ

(ค) มาตรา ๔๙/๑ ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อประมวลข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาของเด็กและครอบครัว ประกอบความเห็นของบิดามารดา ผู้เกี่ยวข้อง ผู้เสียหายและผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถานพินิจ และในส่วนของเจ้าพนักงานอื่นที่รับผิดชอบงานตามมาตรานี้ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเป็นตำแหน่งใด มิฉะนั้นแล้วจะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ร่างกฎหมายนี้กำหนด

(๖) กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖) ที่กำหนดให้นำบทบัญญัติกฎหมายต่างๆ มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาที่ออกตามมาตรา ๗ นั้น เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเพราะเป็นการกำหนดให้ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองมีศักดิ์เท่ากับพระราชบัญญัติ

(ข) มาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้ผู้พิพากษานายเดี่ยวนี้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีโทษจำคุกไม่เกินสิบปี โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้พิพากษาสมทบหนึ่งเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน

(ค) มาตรา ๑๔ (เพิ่มมาตรา ๓๑/๓ และมาตรา ๓๑/๔) กรณีอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวบางประการซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจตามร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. อาจทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างสองหน่วยงานได้ ประกอบกับการกำหนดให้มีตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีเป็นการเฉพาะจะทำให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีกับเจ้าหน้าที่อื่นในระบบศาลยุติธรรมได้

(ง) มาตรา ๑๔ (เพิ่มมาตรา ๓๑/๕ ถึงมาตรา ๓๑/๑๑) กำหนดให้ศาลมีหน้าที่รับจดทะเบียนที่ปรึกษากฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ ผู้ไกล่เกลี่ย และองค์การด้านเด็กและสตรี เป็นการสร้างภาระให้กับศาล และไม่สอดคล้องกับภารกิจหลักของศาลในการอำนวยความยุติธรรม

(จ) มาตรา ๔๙ และมาตรา ๔๙/๑ เป็นมาตรการของฝ่ายบริหารที่จะหันเหคดีออกจากศาลเพื่อมิให้คดีที่ไม่จำเป็นขึ้นสู่ศาล อย่างไรก็ตามเพื่อให้การใช้อำนาจยุติคดีดังกล่าวมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ จึงอาจมีการจัดตั้งองค์กรทางฝ่ายบริหารหรือองค์กรศาล เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้ทบทุนการใช้อำนาจหันเหคดีได้ แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ศาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบก่อนใช้มาตรการหันเหคดีในทุกกรณี จึงไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว นอกจากนี้การที่มาตรา ๕๐ กำหนดวิธีการดำเนินคดีเยาวชนแยกต่างหากออกไป โดยไม่มีมาตรการในการหันเหคดีเช่นเดียวกับเด็ก จะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

(ฉ) มาตรา ๒๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๓) กำหนดให้ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบมีอำนาจตรวจสอบสถานพินิจนั้น ควรให้ตรวจสอบเฉพาะมาตรฐานในการปฏิบัติงานเท่านั้น เพราะสถานพินิจเป็นหน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร และควรกำหนดให้บุคคลภายนอกที่มีส่วนได้เสียมีอำนาจในการตรวจสอบมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสถานพินิจด้วย และควรกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนฯ น่าจะเหมาะสมกว่า

(ช) ร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. บัญญัติให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่คุ้มครองและบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนทั้งก่อนและหลังที่ศาลมีคำพิพากษา และเปลี่ยนแปลงโทษหลังมีคำพิพากษาได้ แต่มาตรา ๒๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๔ และมาตรา ๑๐๕) กำหนดให้ศาลมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยส่งเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรม หรือเปลี่ยนโทษปรับเป็นคุมความประพฤติ อำนาจของศาลดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนฯ

(ซ) มาตรา ๒๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๓) กระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยความสมัครใจของคู่ความ การบังคับให้คู่ความต้องเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนเริ่มพิจารณาคดี จึงเท่ากับเป็นการปฏิเสธมิให้คู่ความเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งอาจทำให้คู่ความหันไประงับข้อพิพาทด้วยวิธีการอื่นโดยไม่ฟังพยานกระบวนการยุติธรรมได้ อย่างไรก็ตาม หากร่างกฎหมายนี้ประสงค์จะบังคับให้คู่ความต้องเข้าสู่การไกล่เกลี่ยก่อนทุกกรณี ก็จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาที่คู่ความจะอยู่ในกระบวนการไกล่เกลี่ยให้ชัดเจน เพื่อให้กระบวนการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลมีความแน่นอนและคาดหมายได้

(ฅ) สำนักงาน ก.พ.ร. มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้มีตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญและเจ้าพนักงานคดีเยาวชนและครอบครัวนั้น เป็นการกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจหน้าที่ซ้ำซ้อนกับภารกิจของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และไม่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาระบบราชการที่ไม่ต้องการให้หน่วยงานปฏิบัติภารกิจซ้ำซ้อนกัน

(๘) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า

(ก) มาตรา ๔๙/๑ และมาตรา ๔๙/๕ ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่า ให้นำหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการประชุมเพื่อจัดทำแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และบุคคลใดบ้าง ต้องเข้าร่วมประชุม เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

(ข) มาตรา ๔๙/๑ ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่า หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

(๙) คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า มาตรา ๓๖ การกำหนดให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นทุกจังหวัดภายในสามปี นับแต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ อาจมีปัญหาในเรื่องความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑๐) กระทรวงการคลัง มีข้อสังเกตว่า การดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด อาจทำให้เด็กและเยาวชนต้องถูกกักขังปะปนกับผู้ใหญ่และไม่ได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดไว้

(๑๑) สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า

(ก) การกำหนดให้ผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวชั้นต้น นายเดี๋ยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับคดีที่อยู่ในอำนาจ เว้นแต่ในความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุกเกินกว่าสิบปีขึ้นไปนั้น ทำให้อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษานายเดี๋ยในศาลเยาวชนและครอบครัวชั้นต้นแตกต่างจากอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษานายเดี๋ยในศาลอื่น ๆ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมและเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและหลักเกณฑ์การพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนฯ ที่เป็นอยู่ตามกฎหมายปัจจุบันที่กำหนดให้ต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่าสองคนและผู้พิพากษาสมทบอีกสองคน ซึ่งอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้

(ข) การกำหนดให้ยกเลิกแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ที่มีอยู่ทั้งหมดและจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นแทน และสำหรับจังหวัดที่ยังไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ก็ให้จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขึ้นให้ครบทุกจังหวัดภายในสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ถือเป็นการบังคับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติ โดยไม่มีการตรวจสอบความพร้อมของหน่วยงานให้แน่ชัด

(ค) อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีเยาวชนฯ ตามร่างกฎหมายนี้ ขัดซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติตามมาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนฯ ส่วนงานช่วยเหลือผู้พิพากษาในขณะนั่งพิจารณาคดีก็เป็นเรื่องที่สำนักงานศาลยุติธรรมจะจัดหาเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานได้เองโดยไม่จำเป็นต้องกำหนดให้มีเจ้าพนักงานชั้นใหม่ จึงเป็นเรื่องที่น่าจะขัดต่อวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งให้ศาลทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี โดยเฉพาะ และไม่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการที่มุ่งให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน นอกจากนี้ยังอาจเกิดความสับสนเพราะศาลเยาวชนฯ อาจเลือกสั่งให้เจ้าพนักงานคดีเยาวชนฯ ปฏิบัติงานแทนพนักงานคุมประพฤติ

(ง) การกำหนดให้พนักงานอัยการที่เห็นชอบด้วยกับแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาแผนเท่ากับเป็นการบังคับให้พนักงานอัยการต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล และทำให้คดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมากแม้จะเป็นคดีเล็กน้อย ซึ่งขัดกับหลักการบริหารกระบวนการยุติธรรมที่ดีที่จะต้องมีการจำแนกและกลั่นกรองระดับความร้ายแรงของคดี

(จ) มาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนฯ ที่กำหนดให้ความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปีนั้น ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจอาจแจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ ถ้าเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ซึ่งเป็นกลไกในฝ่ายบริหารที่ให้แก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนควบคู่ไปกับการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาลซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ดังนั้นร่างพระราชบัญญัตินี้จึงมีส่วนที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและอาจเกิดความล้าหลังและสับสนในการบังคับใช้

(ฉ) แม้ร่างกฎหมายฉบับนี้จะกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนซึ่งปฏิบัติตามแผนคุ้มครองสวัสดิภาพแล้ว ให้ศาลสั่งยุติคดีและให้ถือว่าไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าวมาก่อนคดีตามแต่การกำหนดให้นำเด็กและเยาวชนไปสู่การพิจารณาของศาลย่อมทำให้เป็นตราบาปติดตัวเด็กและเยาวชนนั้นโดยเฉพาะในกรณีความผิดที่ไม่ร้ายแรง ซึ่งขัดแย้งกับหลักที่ว่าผลประโยชน์ของเด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างดีที่สุด

(ช) ตามนโยบายของรัฐบาลที่ผลักดันการนำมาตรการชะลอการฟ้องมาใช้บังคับกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อลดปริมาณคดีที่จะสู่ศาล แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นด้วยกับแผนคุ้มครองสวัสดิภาพจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้พิจารณาแผนดังกล่าวทุกคดี ย่อมทำให้เกิดความล้าหลังกับร่างพระราชบัญญัติชะลอการฟ้องฯ

(ซ) มาตรา ๕๐ กำหนดให้การสอบสวนและสืบพยานเยาวชนซึ่งเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้มือนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการเข้าร่วมในการถามปากคำ ฯลฯ ย่อมมีผลให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองที่แตกต่างกัน ให้เยาวชนได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งกำหนดว่าเด็กหมายถึงมนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี ซึ่งตามร่างกฎหมายนี้ ก็ควรอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของอนุสัญญาดังกล่าว

(ฌ) กรณีที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดประเภทของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพไว้ แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนโดยมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้นแม้จะเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น แต่ก็อาจมีหลักเกณฑ์บางส่วนซ้ำซ้อนกัน และกระทบต่อเอกภาพของการบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกัน จึงควรนำประเด็นนี้ไปเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กต่อไป

(ญ) กรณีกำหนดให้ผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือถูกคุกคามจากบุคคลใดมีสิทธิร้องขอความคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาล แต่การกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นอาจเกิดขึ้นได้หลายครั้งและหลายระดับซึ่งอาจมีความผิดอาญาร้ายแรงอยู่ด้วย จึงทำให้มีการดำเนินคดีอาญาในศาลอาญาซึ่งมิใช่ศาลคดีเยาวชนและครอบครัว และอาจมีการกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือเงื่อนไขหรือคำสั่งอื่น ๆ ที่ซับซ้อนหรือแย้งกับคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลเยาวชนและครอบครัว และเกิดการขัดกันของคำสั่งของศาลในมูลเหตุเรื่องเดียวกัน

๓. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอแล้ว ได้รวมการพิจารณาเป็นฉบับเดียวกัน โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑ แก้ไขชื่อร่างเป็น “ร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.” เนื่องจากปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นครบทุกจังหวัดแล้ว การจัดตั้งศาลจึงไม่ใช่สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้

๓.๒ แก้ไขบทนิยามดังต่อไปนี้ (ร่างมาตรา ๔)

(๑) บทนิยามคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” แก้ไขให้สอดคล้องกับการแก้ไขอายุเด็กในกรณีที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้แก้ไขใหม่

(๒) บทนิยามคำว่า “ผู้อำนวยการสถานพินิจ” กำหนดให้หมายความรวมถึงผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมให้ปฏิบัติราชการแทนหรือทำหน้าที่แทน เพื่อให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

(๓) บทนิยามคำว่า “พนักงานคุมประพฤติ” กำหนดให้หมายความรวมถึงพนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายอื่น เพื่อรองรับอำนาจพนักงานคุมประพฤติของกรมคุมประพฤติในส่วนที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

(๔) เพิ่มบทนิยามคำว่า “คดีครอบครัว” “ศูนย์ฝึกและอบรม” “ฝึกอบรม” “ผู้รับใบอนุญาต” “คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม” “อธิบดี” และ “รัฐมนตรี” เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า คำว่า “คณะกรรมการ” ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าหมายถึงคณะกรรมการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว ได้เพิ่มเติมตามข้อสังเกตแล้ว

(๕) ตัดบทนิยามคำว่า “พนักงานสังคมสงเคราะห์” ออก เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่ ก.พ. กำหนด และแก้ไขการใช้ถ้อยคำในเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติจากคำว่า “พนักงานสังคมสงเคราะห์” เป็น “นักสังคมสงเคราะห์” เพื่อให้เป็นตำแหน่งที่ถูกต้องตามบัญชีระบุตำแหน่งของ ก.พ.

๓.๓ กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ เพื่อรองรับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กที่กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาความผิดตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งรวมถึงกรณีผู้ใหญ่กระทำความผิดด้วย (ร่างมาตรา ๖)

๓.๔ ตัดคำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข” ออกจากการเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย และกำหนดให้ “ประธานศาลฎีกา” เป็นผู้รักษาการร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการปฏิบัติกรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้เป็นผู้รักษาการ (ร่างมาตรา ๗)

๓.๕ หมวด ๒ ศาลเยาวชนและครอบครัว มีการแก้ไข ดังนี้

(๑) กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีอื่นที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อรองรับอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีขึ้นตามกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก (ร่างมาตรา ๑๐)

(๒) กำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดกรณีมีปัญหาคืออยู่ในอำนาจของศาลใด โดยกำหนดระยะเวลาในการร้องขอ ซึ่งแยกเป็นกรณีคู่ความร้องขอควรให้กระทำก่อนวันสืบพยาน และกรณีที่ศาลเห็นสมควรให้กระทำก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น เพื่อมิให้คดีล่าช้าหรือเป็นช่องทางให้มีการประวิงคดี (ร่างมาตรา ๑๑)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเป็นผู้กำหนดจำนวนผู้พิพากษา และผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาล (ร่างมาตรา ๑๕) และในกรณีที่ได้รับความเห็นชอบจากประธานศาลฎีกาอาจกำหนดจำนวนรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนได้ เนื่องจากได้มีการแยกศาลออกจากกระทรวงยุติธรรมแล้ว ซึ่งเดิมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้กำหนด และกำหนดให้ประธานศาลฎีกาสั่งให้ผู้พิพากษาศาลใดศาลหนึ่งเป็นผู้ทำการแทน (ร่างมาตรา ๑๗) ในกรณีตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวว่างลง หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ (ร่างมาตรา ๑๘)

(๔) กำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาสมทบ จาก “อายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปี” เป็น “อายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี” และแก้ไขประสบการณ์ทำงาน จาก “ไม่น้อยกว่าสองปี” เป็น “ไม่น้อยกว่าสามปี” และกำหนดให้ได้รับการอบรมความรู้และผ่านการทดสอบในเรื่องเจตนาธรรมณ์และการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษา แนะนำ และการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนหน้าที่ของตุลาการ เพื่อให้มีวุฒิภาวะและความสามารถในการทำงานมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๒๕) และแก้ไขเรื่องการกำหนดค่าป่วยการของผู้พิพากษาสมทบจากที่กำหนด “ในพระราชกฤษฎีกา” เป็น “ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง” เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน (ร่างมาตรา ๒๙)

(๕) กำหนดให้ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือคู่ความร้องขอ ให้ศาลเรียกผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เข้ามาในระหว่างพิจารณาคดี เพื่อให้สามารถค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนได้อย่างรอบคอบ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด (ร่างมาตรา ๓๑)

(๖) กำหนดให้หน่วยงานหรือองค์การที่ศาลสั่งให้เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว หรือคู่ความ เข้ารับการตรวจรักษา รับคำปรึกษาแนะนำ รับการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู หรือรับการสงเคราะห์ ได้รับค่าตอบแทนเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายเบื้องต้น (ร่างมาตรา ๓๒)

(๗) กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่รับจดทะเบียนองค์การด้านเด็ก เยาวชน สตรีหรือครอบครัวที่ประสงค์จะปฏิบัติงานด้านแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ด้านการสังคมสงเคราะห์ หรือด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง (ร่างมาตรา ๓๓)

๓.๖ หมวด ๓ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการแก้ไขดังนี้

(๑) แก้ไขอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจโดยตัดอำนาจในการสอดส่องความประพฤติของเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล ออก เนื่องจากอำนาจดังกล่าวปัจจุบันเป็นของกรมคุมประพฤติ และเพิ่มอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลซึ่งสั่งตามกฎหมายอื่นและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด เพื่อให้มีความครอบคลุมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๓๖)

(๒) แก้ไขหน้าที่ของคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน โดยเพิ่มให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด และกำหนดให้คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด (ร่างมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสาม)

(๓) กำหนดให้เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปอยู่ในความดูแลของสถานพินิจ ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว แต่ไม่ใช่บทบังคับให้ศาลต้องส่งไปสถานพินิจเท่านั้น ศาลอาจจะส่งไปที่อื่นตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๔๐)

(๔) แกไขอำนาจของผู้อำนวยการสถานพินิจ โดยกำหนดให้การส่งบุคคลที่อยู่ในความควบคุมซึ่งมิใช่เด็กที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงอันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่นไปควบคุมไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งอันจะเป็นภัยต่อบุคคลอื่นจะส่งไปยังเรือนจำก่อนก็ได้ แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๔๑ (๔))

(๕) แกไขเรื่องการอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้งคราวจาก “ออกเป็นกฎกระทรวง” เป็น “ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด” และกำหนดเรื่องการอนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถานพินิจ การย้ายเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมหรือฝึกอบรมในสถานพินิจหรือสถานอื่น ต้องรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้อำนาจศาลสั่งตามที่เห็นสมควรถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๔๑ (๕) (๖) และ (๗))

(๖) แกไขทัศนที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ โดยตัดเรื่องการเขียนออก และแกไขจาก “ทำงานหนัก” เป็น “เข้าแผนฟื้นฟูพิเศษเพื่อปรับพฤติกรรม” ซึ่งจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๔๒)

(๗) กำหนดให้มีคณะกรรมการสหวิชาชีพประจำสถานพินิจ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาชีพจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ สาธารณสุข และการศึกษา อย่างละหนึ่งคน มีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการสถานพินิจในการจำแนกเด็กและเยาวชน การฝึกอบรมเด็กหรือเยาวชนในแต่ละราย และหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมีส่วนในการแกไขปัญหาเด็กและเยาวชน (ร่างมาตรา ๔๓)

(๘) แกไขอำนาจของพนักงานคุมประพฤติ และนักสังคมสงเคราะห์ โดยตัดอำนาจอย่างพนักงานสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาออก เนื่องจากเป็นการให้อำนาจที่กว้างเกินไป และตัดอำนาจของนักสังคมสงเคราะห์ในการสอดส่องให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามที่ศาลกำหนด เนื่องจากอำนาจในการสอดส่องเป็นของพนักงานคุมประพฤติของกรมคุมประพฤติ (ร่างมาตรา ๔๗ ร่างมาตรา ๔๘ ร่างมาตรา ๕๐ และร่างมาตรา ๕๑)

(๙) แกไขผู้มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ จาก “ปลัดกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงยุติธรรม” เป็น “อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน” ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติ (ร่างมาตรา ๔๙)

๓.๗ เพิ่มหมวด ๔ ศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิต โดยกำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมเป็นส่วนราชการในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเป็นผู้บังคับบัญชา (ร่างมาตรา ๕๕) โดยอำนาจหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมและผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจและผู้อำนวยการสถานพินิจมาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๕๖) และให้อำนาจอธิบดีกรมพินิจและ

คุ้มครองเด็กและเยาวชนออกใบอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิตเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๕๗) โดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตได้เงินอุดหนุนจากรัฐ (ร่างมาตรา ๕๘)

๓.๘ เพิ่มหมวด ๕ การฝึกอบรม โดยกำหนดให้การฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้กระทำโดยศูนย์ฝึกและอบรม สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม สถานแนะนำทางจิต หรือสถานที่อื่นตามที่ศาลเห็นสมควร (ร่างมาตรา ๕๙) โดยให้คณะกรรมการสิทธิฯ เป็นผู้เสนอแนะในการพิจารณาให้ประโยชน์และตัดประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๖๐ และร่างมาตรา ๖๒) เมื่อเด็กหรือเยาวชนผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมแล้ว หรือเมื่อเด็กหรือเยาวชนประพฤติดีและไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมตัวไว้ฝึกอบรมอีกต่อไป ศาลอาจปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งได้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมนั้นหรือปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนก่อนครบกำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมขั้นต่ำตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี ได้ และในระหว่างการฝึกอบรมหากปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนสมควรได้รับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับกระบวนการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเสนอรายงานต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิจารณาเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ นอกจากนี้ยังให้สิทธิแก่เด็กหรือเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรมแล้วเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือฝึกอาชีพต่อจนจบหลักสูตรได้ หากมีความประสงค์ เพื่อประโยชน์ของเด็กและเยาวชนดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖๓)

๓.๙ หมวด ๖ การสอบสวนคดีอาญา มีการแก้ไข ดังนี้

(๑) แก้ไขเรื่องการจับกุมเด็ก โดยห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือเป็นกรณีที่จะต้องเร่งด่วนตามร่างมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง หรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล เพื่อให้เด็กได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๖๕)

(๒) กำหนดให้การพิจารณาออกหมายจับเด็กหรือเยาวชน ให้ศาลคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญโดยเฉพาะในเรื่องอายุ เพศ และอนาคตของเด็กหรือเยาวชนที่พึงได้รับการพัฒนาและปกป้องคุ้มครอง และให้พยายามเลี่ยงการออกหมายจับโดยใช้วิธีติดตามตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยวิธีอื่นก่อน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๖๖)

(๓) กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้จับ แจ้งแก่เด็กหรือเยาวชนว่าเขาต้องถูกจับ หากมีหมายให้แสดงหมายต่อผู้ถูกจับ นำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับทันที เพื่อเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชน และถ่ายทอดการติดตามสอบถามของผู้ปกครองในกรณีไม่ได้อยู่ด้วยในขณะถูกจับ (ร่างมาตรา ๖๗)

(๔) กำหนดให้เมื่อพนักงานสอบสวนสอบถามเบื้องต้นและแจ้งข้อกล่าวหาแล้ว ให้นำเด็กหรือเยาวชนที่ถูกจับไปศาลทันที ไม่ช้ากว่าสี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เด็กหรือเยาวชนไปถึงหรือปรากฏตัวยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่ไม่นับเวลาเดินทาง เนื่องจากประสงค์ที่จะให้ศาลคุ้มครองดูแลเด็กหรือเยาวชนตั้งแต่เบื้องต้น (ร่างมาตรา ๖๘) โดยศาลจะพิจารณาว่า

กระทำความผิดจริงหรือไม่ การจับหรือการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนชอบหรือไม่ หากไม่ชอบให้ปล่อยตัว หรือในกรณีที่ยังมีที่ปรึกษากฎหมายศาลจะเป็นผู้แต่งตั้งให้ (ร่างมาตรา ๗๐)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า แม้จะกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนซึ่งปฏิบัติตามแผนคุ้มครองสวัสดิภาพแล้ว ให้ศาลสั่งยุติคดีและให้ถือว่าไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าวมาก่อนก็ตาม แต่การกำหนดให้นำเด็กและเยาวชนไปสู่การพิจารณาของศาลย่อมทำให้เป็นตราบาปติดตัวเด็กและเยาวชนนั้นโดยเฉพาะในกรณีความผิดที่ไม่ร้ายแรง ซึ่งขัดแย้งกับหลักที่ว่าผลประโยชน์ของเด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างดีที่สุด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้นำเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไปศาล เนื่องจากประสงค์ที่จะให้ศาลคุ้มครองดูแลเด็กหรือเยาวชนตั้งแต่เบื้องต้นโดยศาลจะพิจารณาว่ากระทำความผิดจริงหรือไม่ การจับหรือการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนชอบหรือไม่ หากจับไม่ชอบให้ปล่อยตัว และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ให้เป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี (ร่างมาตรา ๖๙ และร่างมาตรา ๗๐)

(๕) กำหนดให้ก่อนมีคำสั่งควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือซึ่งเป็นจำเลยทุกครั้ง ให้ศาลสอบถามเด็กหรือเยาวชนหรือที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนนั้นว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และการควบคุมหรือคุมขังเด็กหรือเยาวชนให้กระทำเป็นทางเลือกสุดท้าย เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ร่างมาตรา ๗๑)

(๖) กำหนดให้ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชน ต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง และให้สิทธิบิดา มารดา ผู้ปกครอง เข้าร่วมฟังการสอบปากคำด้วย และในกรณีจำเป็นเพื่อคุ้มครองเด็กหรือเยาวชนให้สอบปากคำผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๗๒)

(๗) กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจซึ่งได้รับแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนต้องดำเนินการสืบเสาะข้อเท็จจริงเพื่อทราบสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนเนื่องจากในทางปฏิบัติไม่ได้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมาควบคุมที่สถานพินิจทุกกรณี (ร่างมาตรา ๗๔)

(๘) กำหนดให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจหรือเรือนจำหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน (ร่างมาตรา ๗๕)

๓.๑๐ เพิ่มหมวด ๗ มาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งแบ่งแยกออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

(๑) มาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในขั้นตอนก่อนฟ้องคดี กำหนดให้มีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติแทนการฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล หากเข้าเงื่อนไขว่า คดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญามีอัตราโทษอย่างสูงตามกฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี เด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด

ให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และเด็กหรือเยาวชน
 รับสารภาพก่อนฟ้องคดี โดยเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายต้องให้ความยินยอมกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู
 ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๘๒) ซึ่งการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้จัดทำ
 และอาจเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายเด็กหรือเยาวชน ฝ่ายผู้เสียหาย ชุมชน หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่
 เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือพนักงานอัยการ มาร่วมประชุมใน
 การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วยตามความเหมาะสมแก่กรณี และต้องจัดทำให้แล้วเสร็จและเสนอให้
 พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนรับสารภาพ (ร่างมาตรา ๘๓)
 หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป ถ้ามีการปฏิบัติ
 ตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนแล้วและพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยให้พนักงานอัยการมีอำนาจ
 สั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น คำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการให้เป็นที่สุดและสิทธินำคดีอาญามาฟ้อง
 เป็นอันระงับ (ร่างมาตรา ๘๔)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า

(๑) การกำหนดให้หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดูแลและฟื้นฟูเด็ก
 หรือเยาวชน และการใช้ดุลยพินิจของพนักงานอัยการ ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
 เป็นมาตรการที่ขัดกับหลักการของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และควรให้อำนาจพนักงาน
 อัยการมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลว่าเด็กและเยาวชนมีความประพฤติไม่เสียหาย ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจ
 หน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและ
 วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว ได้กำหนดให้พนักงาน
 อัยการเป็นผู้ตรวจสอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ผู้อำนวยการสถานพินิจส่งมา และมีอำนาจที่จะให้ความ
 เห็นชอบหรือไม่ก็ได้ จึงไม่ขัดกับหลักการใช้ดุลยพินิจของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความอาญา และให้พนักงานอัยการเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร
 โดยอาจจะสั่งให้ปรับปรุงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใหม่ หากเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม
 ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดี
 กำหนด และกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเสนอแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้พนักงานอัยการพิจารณา
 ซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจสั่งแก้ไขแผนได้ หรือหากไม่เห็นชอบกับแผนอาจจะสั่งดำเนินคดีต่อไป
 ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการแล้ว (ร่างมาตรา ๘๒ และร่างมาตรา ๘๓)

(๒) ตามนโยบายของรัฐบาลที่ผลักดันการนำมาตรการชะลอการฟ้องมาใช้บังคับ
 กับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่เพื่อลดปริมาณคดีที่จะสู่ศาล แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ในกรณีที่
 พนักงานอัยการเห็นด้วยกับแผนคุ้มครองสวัสดิภาพจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้พิจารณา
 แผนดังกล่าวทุกคดี ย่อมทำให้เกิดความล้าล้นกับร่างกฎหมายชะลอการฟ้อง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว เห็นว่ากระบวนการ
 ตรวจสอบเป็นการถ่วงดุลอำนาจ ประกอบกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามหมวด ๗
 เป็นเรื่องใหม่ การกำหนดให้ศาลมาร่วมพิจารณาตั้งแต่เบื้องต้นจะทำให้กระบวนการเป็นไปด้วยความ

ถูกต้องเป็นธรรม อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๘๒ และร่างมาตรา ๘๓)

กระทรวงสาธารณสุข มีข้อสังเกตว่าควรเพิ่มเรื่องคุณภาพการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กที่กระทำความผิดแทนการดำเนินคดีอาญา โดยให้มีการกำกับให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือด้วย และกำหนดมาตรการติดตามพฤติกรรมหรือกระบวนการดูแลช่วยเหลือภายหลัง การแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว เห็นควรกำหนดให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งชุมชนและภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ด้วย (ร่างมาตรา ๘๒ และร่างมาตรา ๘๓)

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตว่ามาตรการของฝ่ายบริหารที่จะหันเหคดีออกจาก ศาลเพื่อมิให้คดีที่ไม่จำเป็นขึ้นสู่ศาล อย่างไรก็ตามเพื่อให้การใช้อำนาจยุติคดีดังกล่าวมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงอาจมีการจัดตั้งองค์กรทางฝ่ายบริหารหรือองค์กรศาล เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ ขอบทวนการใช้อำนาจหันเหคดีได้ แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ศาลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบก่อนใช้ มาตรการหันเหคดีในทุกกรณี จึงไม่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว นอกจากนี้ การกำหนดวิธีการ ดำเนินคดีเยาวชนแยกต่างหากออกไป โดยไม่มีมาตรการในการหันเหคดีเช่นเดียวกับเด็ก จะทำให้เด็ก และเยาวชนได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว ได้แก้ไขโดยกำหนดให้ พนักงานอัยการเป็นผู้ตรวจสอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่ผู้อำนวยการสถานพินิจส่งมา และมีอำนาจที่จะ ให้ความเห็นชอบหรือไม่ก็ได้ และหากเห็นชอบกับแผนให้พนักงานอัยการรายงานให้ศาลทราบ ซึ่งศาลมี อำนาจพิจารณาสิ่งที่เห็นสมควร หรืออาจจะสั่งให้ปรับปรุงแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูใหม่ หากเป็นไป เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู ต้องเป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด (ร่างมาตรา ๘๒ และร่างมาตรา ๘๓)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่าควรบัญญัติให้ชัดเจนว่า หน่วยงานใด เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว ได้แก้ไขโดยให้ ผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้จัดทำแผนดังกล่าว (ร่างมาตรา ๘๒ และร่างมาตรา ๘๓)

(๒) มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในขั้นตอนภายหลังฟ้องคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อ จัดทำข้อตกลงระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหากเข้าเงื่อนไขว่าคดีที่ฟ้องต่อศาลมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปีไม่ว่าจะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม เด็กหรือเยาวชนไม่เคย ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ โดยศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการ ชดเชยเยียวยาตามสมควร ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัด ให้มีการจัดทำข้อตกลง โดยให้เป็นผู้ประสานการประชุมและในการประชุมจะต้องประกอบด้วยบุคคล

ไม่น้อยกว่าสามฝ่าย คือ ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควร แล้วแต่กรณี ฝ่ายเด็กหรือเยาวชน ผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด และฝ่ายผู้เสียหาย หากศาลเห็นชอบกับข้อตกลงให้สิ่งปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น และงดการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว หากไม่เห็นชอบให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (ร่างมาตรา ๘๖ และร่างมาตรา ๘๗) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ศาลเห็นชอบ ฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามหรือมีเหตุจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลงนั้น ให้ศาลพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควรหรือยกคดีขึ้นพิจารณาต่อไป ถ้าปฏิบัติตามข้อตกลงครบถ้วนแล้วและศาลเห็นชอบด้วย ให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับ (ร่างมาตรา ๘๘)

๓.๑๑ หมวด ๘ อำนาจศาลเกี่ยวกับคดีอาญา กำหนดให้คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติมีอำนาจพิจารณา แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้ เนื่องจากในปัจจุบันมีศาลเยาวชนและครอบครัวครบทุกจังหวัดแล้ว (ร่างมาตรา ๙๐)

๓.๑๒ หมวด ๙ การฟ้องคดีอาญา เป็นไปตามหลักการเดิมตามของหมวด ๖ การฟ้องคดีอาญา แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ ยกเว้นได้ตัดมาตรา ๖๓ ออกไป (กรณีผู้อำนวยการสถานพินิจเสนอความเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตัวเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง และพนักงานอัยการเห็นชอบจึงมีคำสั่งไม่ฟ้อง ซึ่งคำสั่งไม่ฟ้องเป็นที่สุด) เนื่องจากปรับเปลี่ยนไปเป็นหมวดใหม่ คือ หมวด ๗ มาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา แล้ว (ร่างมาตรา ๙๔ ถึงร่างมาตรา ๙๖)

๓.๑๓ หมวด ๑๐ การพิจารณาคดีอาญา มีการแก้ไข ดังนี้

(๑) กำหนดให้อำนาจผู้พิพากษาสมทบกระทำการแทนผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนในการเรียกจำเลยไปสอบถามเป็นการเฉพาะตัวเพื่อทราบข้อเท็จจริงก่อนชี้ขาดตัดสินคดี (ร่างมาตรา ๑๐๑)

(๒) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งถอนอำนาจปกครองหรือความเป็นผู้ปกครองบางส่วนเป็นการชั่วคราว และตั้งบุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะ ครอบครัวอุปถัมภ์ ผู้แทนองค์การด้านเด็กหรือผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นผู้ปกครองชั่วคราว หรือสั่งให้เด็กหรือเยาวชนไปรับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก ในกรณีที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน กระทำทารุณกรรม หรือกระทำการอันมีลักษณะก้ำกึ่งให้เด็กหรือเยาวชนประพฤตินเสียหาย หรือปล่อยปละละเลยให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด (ร่างมาตรา ๑๐๗) ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเมื่อเหตุดังกล่าวสิ้นไปแล้วให้อำนาจศาลสั่งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอำนาจดังเดิม (ร่างมาตรา ๑๐๘)

(๓) แก้ไขเรื่องที่ปรึกษากฎหมาย โดยกำหนดให้คดีเยาวชนและครอบครัวต้องมีที่ปรึกษากฎหมายในทุกกรณี (ร่างมาตรา ๑๑๕) กำหนดคุณสมบัติที่ปรึกษากฎหมายให้สูงขึ้น โดยให้ผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๑๑๖) แก้ไขกฎหมายลำดับรองในเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการ

การจดทะเบียนที่ปรึกษากฎหมายและการลบชื่อออกจากทะเบียน จากที่ให้ออกเป็น “กฎกระทรวง” เป็น “ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” (ร่างมาตรา ๑๑๗) แก้ไขเรื่องการกำหนดการจ่ายค่าป่วยการ จากให้ “กระทรวงยุติธรรมกำหนด” เป็น “คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง” (ร่างมาตรา ๑๑๘) และเปลี่ยนผู้มีอำนาจระเบียบปฏิบัติ ของที่ปรึกษากฎหมาย จาก “อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง” เป็น “ประธานศาลฎีกา” (ร่างมาตรา ๑๑๙) เพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่ รับจดทะเบียนและลบชื่อออกจากทะเบียนของผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับงานในศาลเยาวชนและ ครอบครัว ควรแก้ไขโดยกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม สำนักงาน ส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือสมาคมวิชาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัว มีหน้าที่รับจดทะเบียนที่ปรึกษากฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ จิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ ผู้ไกล่เกลี่ย และองค์การด้านเด็กและสตรี เป็นการสร้างภาระให้กับศาล และไม่สอดคล้องกับภารกิจ หลักของศาลในการอำนวยความยุติธรรม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า เนื่องจากการ ปฏิบัติงานตามปกติของศาลจะมีบัญชีรายชื่อบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ เพื่อศาลจะได้สั่งหรือขอความร่วมมือให้มาช่วยเหลืองานศาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดี ดังนั้น ในส่วน ของที่ปรึกษากฎหมายและผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว ก็ควรให้ศาลมีอำนาจในการรับจดทะเบียนและ ลบชื่อออกจากทะเบียนได้ (ร่างมาตรา ๑๑๗ และร่างมาตรา ๑๔๔)

(๔) แก้ไขเรื่องการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนที่ห้ามบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด โดยกำหนดห้าม รวมไปถึงของบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะอาจเป็นช่องทางทำให้ทราบข้อมูลของเด็กหรือเยาวชนได้ (ร่างมาตรา ๑๒๕)

๓.๑๔ หมวด ๑๑ การพิพากษาคดีอาญา มีการแก้ไข ดังนี้

(๑) กำหนดกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมี คำพิพากษา โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าพนักงานอื่นหรือบุคคลใดหรือองค์การด้านเด็ก ที่เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู รับคำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมกิจกรรมบำบัดหรือกิจกรรมทางเลือก หรือวิธีการ เพื่อความปลอดภัย ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่จำเลยนั้นมีอายุครบ ยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ และให้อำนาจศาลสั่งให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วย เข้าร่วมกิจกรรมหรือรับคำปรึกษาแนะนำด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒๗) และเมื่อจำเลยได้ปฏิบัติตาม เงื่อนไขแล้ว ให้ศาลสั่งยุติคดี (ร่างมาตรา ๑๒๘)

(๒) กรณีที่ศาลพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลยไม่มีความผิดและปล่อยตัวไป กำหนดให้ศาลมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนได้ หากเป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน ให้อำนาจศาลกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติเพิ่มเติม โดยให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือบุคคล หรือองค์การที่รับเลี้ยงดูเด็กหรือเยาวชนนั้น กระทำหรือห้ามมิให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการอบรม ส่งเสริมความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน (ร่างมาตรา ๑๓๓)

๓.๑๕ หมวด ๑๒ การเปลี่ยนโทษและการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน มีการแก้ไข ดังนี้

(๑) เปลี่ยน “มาตรการกักและอบรม” เป็น “ฝึกและอบรม” และกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและผู้ปกครองสถานศึกษาฯ ที่รับเด็กและเยาวชนไว้ควบคุมต้องรายงานให้ศาลทราบถึงสภาวะของเด็กและเยาวชน (ร่างมาตรา ๑๓๗)

(๒) กำหนดให้สามารถนำเรื่องการบริการสาธารณะ (Community Service) มาใช้กับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องโทษปรับแต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับได้ และให้หักระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวออกจากค่าปรับในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนได้ถูกควบคุมตัวมาบ้างแล้ว (ร่างมาตรา ๑๔๐)

๓.๑๖ หมวด ๑๓ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัว มีการแก้ไข ดังนี้

(๑) กำหนดให้การพิจารณาคดีครอบครัว ให้อำนาจศาลเรียก “ผู้เชี่ยวชาญ” ในแต่ละด้านมาให้ความเห็นหรือร่วมหารือได้ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปโดยรอบคอบยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๔๒)

(๒) กำหนดในคดีครอบครัวที่มีข้อพิพาท ก่อนเริ่มพิจารณา ให้ศาลตั้งผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวเพื่อไกล่เกลี่ยคดี โดยให้อำนาจศาลกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้คู่ความทดลองปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความก่อนได้ โดยเฉพาะในเรื่องการใช้อำนาจปกครองหรือการอุปการะเลี้ยงดูผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ (ร่างมาตรา ๑๔๓) ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีหน้าที่รับจดทะเบียนผู้ประนีประนอมคดีครอบครัว (ร่างมาตรา ๑๔๔) โดยให้ผู้ประนีประนอมคดีครอบครัวมีสิทธิได้รับค่าป่วยการ (ร่างมาตรา ๑๔๕) กำหนดเพิ่มผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ที่ศาลอาจมอบให้สืบเสาะภาวะความเป็นอยู่ของครอบครัวได้ด้วยเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบให้คู่ความประนีประนอมกัน (ร่างมาตรา ๑๔๗) ห้ามมิให้นำบันทึกหรือถ้อยคำสำนวนในชั้นไกล่เกลี่ยมารับฟังในชั้นพิจารณา (ร่างมาตรา ๑๔๖) และให้คู่ความมีสิทธิขอให้การไกล่เกลี่ยเป็นการลับได้ (ร่างมาตรา ๑๔๘)

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตว่า กระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการระงับข้อพิพาทด้วยความสมัครใจของคู่ความ การบังคับให้คู่ความต้องเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนเริ่มพิจารณาคดี จึงเท่ากับเป็นการปฏิเสธมิให้คู่ความเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งอาจทำให้คู่ความระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการอื่นโดยไม่ฟังพยานการยุติธรรมได้ อย่างไรก็ตาม หากร่างกฎหมายนี้ประสงค์จะบังคับให้คู่ความต้องเข้าสู่การไกล่เกลี่ยก่อนทุกกรณี ก็จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาที่คู่ความจะอยู่ใน

กระบวนการใกล้เคียงให้ชัดเจน เพื่อให้กระบวนการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลมีความแน่นอนและคาดหมายได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นควรนำหลักการเกี่ยวกับการใกล้เคียงในคดีแพ่งตามมาตรา ๒๐ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับเนื่องจากคดีครอบครัวถือเป็นส่วนหนึ่งของคดีแพ่ง จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติหลักการใหม่เป็นการเฉพาะ (ร่างมาตรา ๑๔๓)

(๓) กำหนดให้ศาลมีอำนาจตั้งเจ้าหน้าที่หรือบุคคล เพื่อดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเพื่อชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ และให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมในการบังคับคดี (ร่างมาตรา ๑๔๙) และในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีครอบครัวเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือค่าเลี้ยงชีพ ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขึ้นศาล และค่าฤชาธรรมเนียม (ร่างมาตรา ๑๕๐)

(๔) กำหนดให้การฟ้องคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือมีส่วนได้เสียหรือฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู โจทก์หรือผู้ร้องอาจยื่นคำฟ้องหรือคำร้องเป็นหนังสือหรือมาแถลงข้อหาด้วยวาจาต่อหน้าศาลก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๕๒)

(๕) กำหนดให้สิทธิคู่ความขอให้ศาลแต่งตั้งทนายความให้ได้ (ร่างมาตรา ๑๕๓)

(๖) กำหนดให้ในคดีครอบครัวให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการหรือมาตรการคุ้มครองชั่วคราวในเรื่องสินสมรส ที่พักอาศัย การอุปการะเลี้ยงดูสามีภริยาและการพิทักษ์อุปการะเลี้ยงดูบุตรหรือวิธีการใด ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์ของคู่ความได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติการณ์แห่งคดี (ร่างมาตรา ๑๕๔)

(๗) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไปให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลเห็นสมควรตรวจร่างกาย เก็บตัวอย่างเลือด สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่สำคัญแห่งคดีได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องอาศัยหลักความยินยอม (ร่างมาตรา ๑๕๕)

(๘) กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกหรือหมายจับคู่ความหรือผู้ที่ถูกคำสั่งบังคับมาไต่สวนและตักเตือนให้ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับของศาล กรณีที่คู่ความหรือผู้ที่ถูกคำสั่งบังคับฝ่าฝืนคำสั่งหรือคำบังคับที่ไม่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว หากยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับอีกโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือมีพฤติการณ์จงใจหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติ ให้ศาลมีอำนาจกักขังจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับคดีมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๑๕๖)

(๙) กำหนดให้ศาลมีอำนาจศาลสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษานำเงินมาวางศาลหรือสั่งอายัดเงิน แล้วให้ผู้มีหน้าที่จ่ายนำเงินมาวางศาลแทนลูกหนี้ตามคำพิพากษา ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพ เพื่อให้การบังคับมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๑๕๗)

(๑๐) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์หรือจิตแพทย์ตรวจพิเคราะห์ทางกายหรือทางจิตบุคคลที่ขอให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาหรือเจ้าพนักงานอื่นจัดทำรายงานสภาพครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ หรือสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ไร้ความสามารถกับผู้ขอเป็นผู้อนุบาลแล้วรายงานศาลเพื่อประกอบการพิจารณาคดี หรือสั่งให้ทำหน้าที่กำกับดูแลการใช้อำนาจของผู้อนุบาล เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ที่ถูกขอให้เป็นคนไร้ความสามารถอย่างครบถ้วน และการคุ้มครองบุคคลไร้ความสามารถอย่างแท้จริง (ร่างมาตรา ๑๕๘)

(๑๑) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งหรือกำหนดเงื่อนไขเป็นการชั่วคราวให้ผู้ที่จะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ที่จะเป็นผู้ปกครองทดลองปกครองเลี้ยงดูผู้เยาว์นั้นเป็นการชั่วคราวได้ และสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เจ้าพนักงานอื่น หรือผู้อำนวยการสถานพินิจที่มีเขตอำนาจเป็นผู้กำกับการทดลองปกครองเลี้ยงดูผู้เยาว์แล้วรายงานให้ศาลทราบ เพื่อกำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองผู้เยาว์อย่างแท้จริง (ร่างมาตรา ๑๕๙)

๓.๑๗ หมวด ๑๕ การพิจารณาพิพากษาคดีครอบครัวที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย มีการแก้ไขโดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจหรือครอบครัวอุปถัมภ์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก หรือบุคคลอื่นใดเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์หรือผู้จัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่มีผู้เหมาะสมปกครองผู้เยาว์หรือจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ (ร่างมาตรา ๑๖๕)

๓.๑๘ เพิ่มหมวด ๑๕ การพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ดังนี้

(๑) กำหนดให้อำนาจประธานศาลฎีกาออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเพื่อให้กระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็วและเที่ยงธรรม (ร่างมาตรา ๑๖๖)

(๒) กำหนดให้ผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สตรี หรือครอบครัว มีสิทธิร้องขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ได้ (ร่างมาตรา ๑๖๗)

(๓) การดำเนินการของศาล กำหนดให้ศาลที่ได้รับคำร้องขอทำการไต่สวนโดยมิชักช้า และไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด โดยในการพิจารณาให้กระทำเป็นการลับ และให้อำนาจศาลเรียกพยานบุคคลมาเป็นพยานเพื่อสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๖๘)

(๔) มาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ กำหนดให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยห้ามผู้ถูกกล่าวหาเสพสุราหรือสิ่งมีนเมา เข้าใกล้ที่อยู่อาศัยหรือที่ทำงานของผู้ร้อง ใช้หรือครอบครองทรัพย์สิน หรือกระทำการใดอันอาจนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัว ไม่เกินหกเดือน และศาลอาจกำหนดให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับคำปรึกษาแนะนำ หรือเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษาตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด และอาจสั่งให้นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือ

เจ้าพนักงานอื่นติดตามกำกับให้ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามคำสั่งและรายงานให้ศาลทราบตามระยะเวลาที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๑๖๙) โดยศาลต้องแจ้งคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพไปยังเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ถูกกล่าวหาที่มีถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาในเขตอำนาจเพื่อทราบ (ร่างมาตรา ๑๗๑) ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้ร้องมีส่วนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวและจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือบำบัดรักษา ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องเข้ารับคำปรึกษาแนะนำหรือเข้ารับการอบรมหรือบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดได้ (ร่างมาตรา ๑๗๐)

(๕) เมื่อมีการแจ้งคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพไปให้เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบทราบแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลมีอำนาจออกหมายจับมาซึ่งจนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่ง แต่ไม่เกินกว่าหนึ่งเดือน ถ้าผู้ถูกกล่าวหาถูกปล่อยชั่วคราวศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติ (ร่างมาตรา ๑๗๑) เมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพครบถ้วนแล้ว ผู้ร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยุติการคุ้มครองสวัสดิภาพได้ (ร่างมาตรา ๑๗๒) และในระหว่างมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพศาลจะกำหนดให้ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือค่าช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควรได้ (ร่างมาตรา ๑๗๓)

สำนักงาน ก.พ. มีข้อสังเกตว่า การให้ศาลสั่งตามคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือถูกคุกคามจากบุคคลอื่น เป็นการกำหนดให้ศาลสั่งตามคำร้องขอโดยยังไม่เป็นคดี ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือหน่วยงานอื่นในฝ่ายบริหารดำเนินการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จะกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจหน้าที่หลัก แต่ก็ยังขาดในส่วนของวิธีพิจารณาคดี เช่น วิธีการรับฟังพยาน วิธีการไต่สวน การเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นนอกจากผู้เสียหายสามารถขอความคุ้มครองสวัสดิภาพก่อนฟ้องคดีได้ และการให้ศาลเข้าไปคุ้มครองสวัสดิภาพ จึงเห็นควรให้คงหลักการเดิมไว้เพราะเป็นแนวทางที่ให้ความคุ้มครองเด็กและผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงได้มากกว่า อีกทั้งยังสอดคล้องกับกฎหมายของต่างประเทศ

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า

(๑) กรณีที่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดประเภทของเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพไว้ แต่ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนโดยมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้นแม้จะเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น แต่ก็อาจมีหลักเกณฑ์บางส่วนซ้ำซ้อนกัน และกระทบต่อเอกภาพของการบัญญัติกฎหมายเรื่องเดียวกัน จึงควรนำประเด็นนี้ไปเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้ว ได้กำหนดหลักการดังกล่าวแต่เพียงในส่วนวิธีสบัญญัติเท่านั้น (ร่างมาตรา ๑๖๖ ถึงร่างมาตรา ๑๗๔)

(๒) กรณีกำหนดให้ผู้ที่ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือถูกคุกคามจากบุคคลใดมีสิทธิร้องขอความคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาล แต่การกระทำรุนแรงในครอบครัวนั้นอาจเกิดขึ้นได้หลายครั้งและหลายระดับซึ่งอาจมีความผิดอาญาร้ายแรงอยู่ด้วย จึงทำให้มีการดำเนินคดีอาญาในศาลอาญาซึ่งมิใช่ศาลคดีเยาวชนและครอบครัว และอาจมีการกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือเงื่อนไขหรือคำสั่งอื่น ๆ ที่ซ้ำซ้อนหรือแย้งกับคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพของศาลเยาวชนและครอบครัว และเกิดการขัดกันของคำสั่งของศาลในมูลเหตุเรื่องเดียวกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นบทบัญญัติในส่วนของสารบัญญัติ แต่ตามร่างกฎหมายฉบับนี้กำหนดในส่วนวิธีสบัญญัติ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องการขัดกันของคำสั่งศาล (ร่างมาตรา ๑๖๖ ถึงร่างมาตรา ๑๗๔)

๓.๑๙ หมวด ๑๖ อุทธรณ์ แก้ไขโดยกำหนดให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจใช้ดุลยพินิจอนุญาตให้อุทธรณ์ในคดีซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๗๖)

๓.๒๐ หมวด ๑๘ บทกำหนดโทษ ปรับปรุงอัตราโทษจำคุกและโทษปรับให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน (ร่างมาตรา ๑๘๐ ถึงร่างมาตรา ๑๘๗)

๓.๒๑ บทเฉพาะกาล กำหนดเพื่อรองรับศาลเยาวชนและครอบครัว อำนาจหน้าที่คดีที่ค้างพิจารณา บรรดาผู้พิพากษาในตำแหน่งต่าง ๆ บรรดาอัยการ ททรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลเยาวชนและครอบครัว สถานพินิจ อำนาจหน้าที่ บรรดาอัยการ ททรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้างและเงินงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานพินิจ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่อ้างถึงศาลเยาวชนและครอบครัวและสถานพินิจ กฎหมายลำดับรอง กรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสถานพินิจ พนักงานคุมประพฤติ พนักงานสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติ สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม และสถานแนะนำทางจิตเดิม (ร่างมาตรา ๑๘๘ ถึงร่างมาตรา ๒๐๐)

๓.๒๒ แก้ไขการใช้ถ้อยคำในพระราชบัญญัติ ดังนี้

(๑) “พนักงานสังคมสงเคราะห์” เป็น “นักสังคมสงเคราะห์” เพื่อให้เป็นไปตามบัญญัติระบุตำแหน่งของ ก.พ. (ร่างมาตรา ๓๗ ร่างมาตรา ๓๙ ร่างมาตรา ๕๐ ร่างมาตรา ๕๑ ร่างมาตรา ๕๒ ร่างมาตรา ๕๓ ร่างมาตรา ๗๒ ร่างมาตรา ๘๓ ร่างมาตรา ๘๗ ร่างมาตรา ๑๓๓ ร่างมาตรา ๑๓๔ ร่างมาตรา ๑๔๓ ร่างมาตรา ๑๔๗ ร่างมาตรา ๑๕๔ ร่างมาตรา ๑๕๙ ร่างมาตรา ๑๖๙ ร่างมาตรา ๑๘๒ ร่างมาตรา ๑๘๓ ร่างมาตรา ๑๘๖ และร่างมาตรา ๑๙๙)

(๒) “ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว” เป็น “ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว” เพื่อให้ชื่อตำแหน่งสอดคล้องกับการยกฐานะแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลจังหวัด (ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๘ ร่างมาตรา ๒๔ ร่างมาตรา ๒๕ ร่างมาตรา ๒๙ ร่างมาตรา ๑๐๐ และร่างมาตรา ๑๗๖)

(๓) “อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์” เป็น “ประธานศาลอุทธรณ์” และ “อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค” เป็น “ประธานศาลอุทธรณ์ภาค” เพื่อให้ตรงกับตำแหน่งปัจจุบัน (ร่างมาตรา ๑๗๗)

(๔) “กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ” เป็น “กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม” (ร่างมาตรา ๑๖ ร่างมาตรา ๒๕ ร่างมาตรา ๒๗ ร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๑๔๔) และ “คณะกรรมการตุลาการ” เป็น “คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม” เพื่อให้ตรงตามกฎหมายปัจจุบัน (ร่างมาตรา ๒๕ ร่างมาตรา ๒๗ และร่างมาตรา ๒๘)

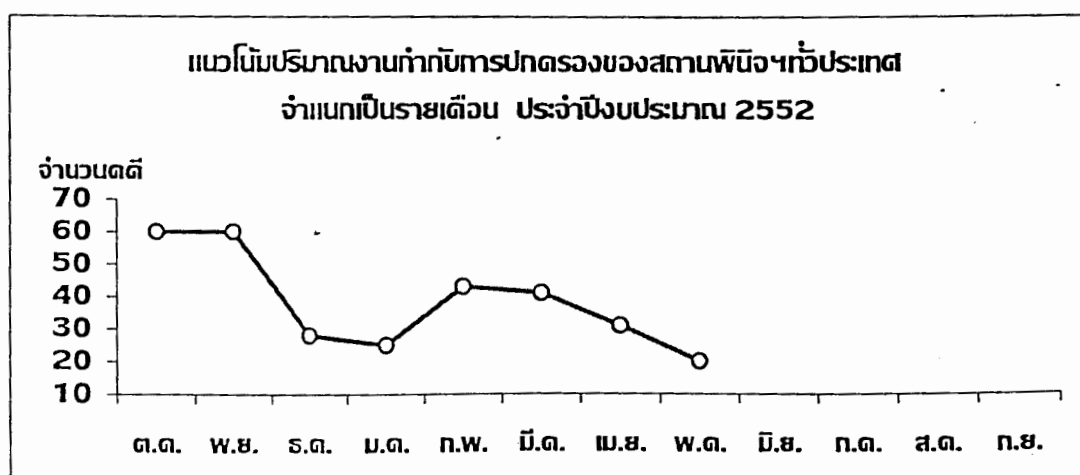
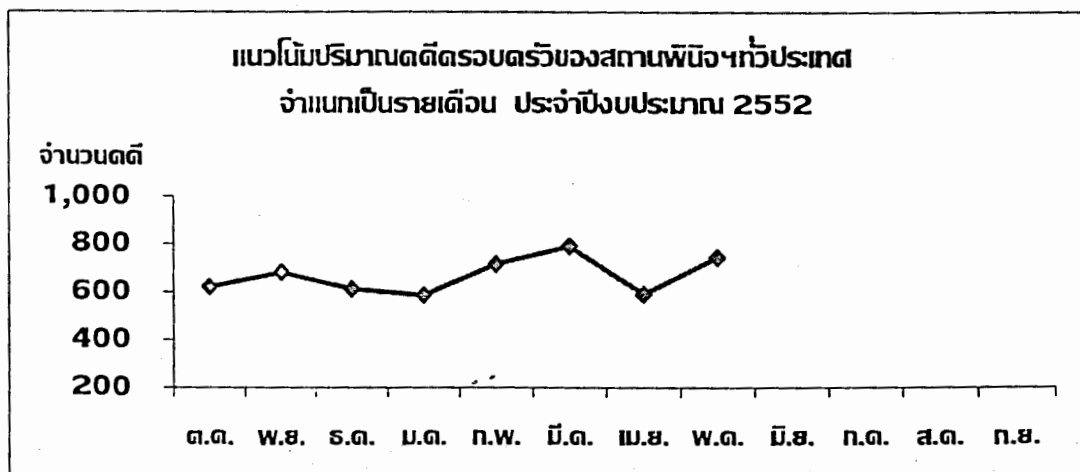
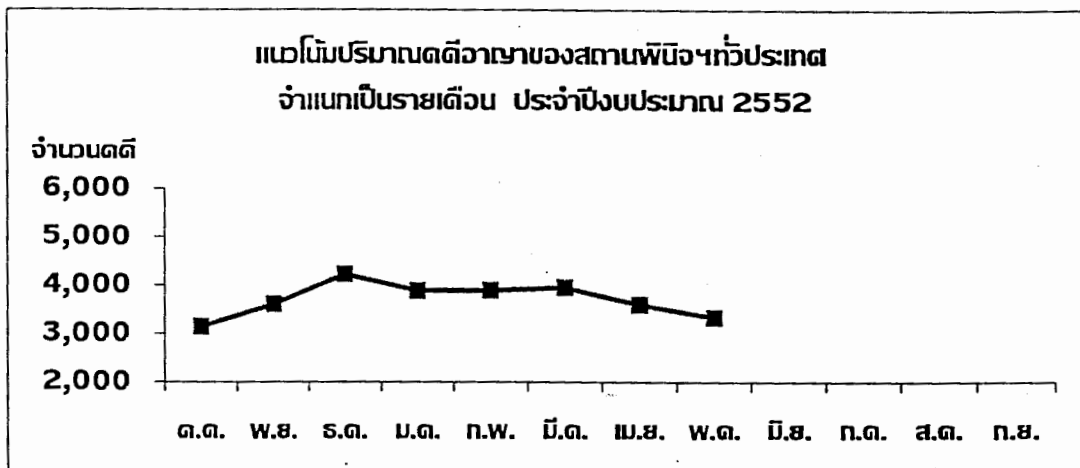
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๒

สถิติคดีประจำปี พ.ศ. 2552 โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ*

ตารางที่ 1 ปริมาณคดีรับใหม่ของสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกเป็นรายเดือน ประจำปีงบประมาณ 2552

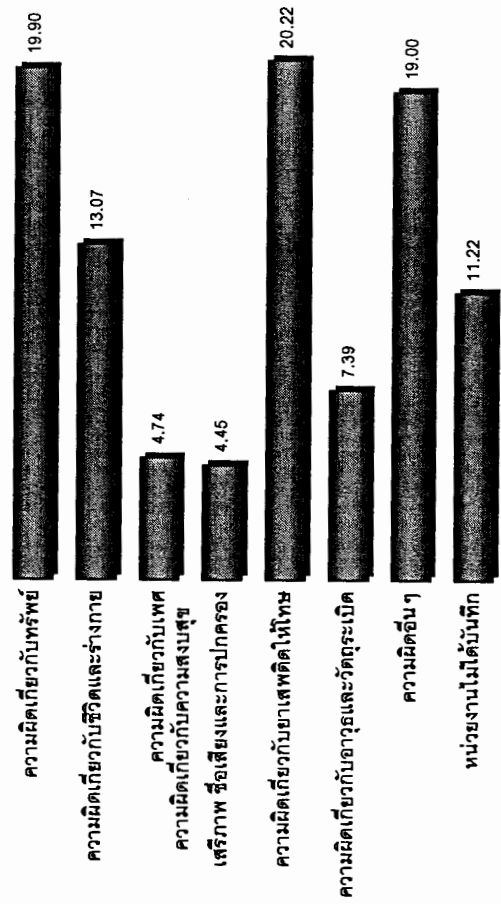
รายการ	รวม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
คดีอาญา	29,626	3,146	3,606	4,215	3,881	3,890	3,948	3,601	3,339				
- ชาย	27,168	2,876	3,300	3,878	3,608	3,586	3,606	3,309	3,005				
- หญิง	2,458	270	306	337	273	304	342	292	334				
คดีครอบครัว	5,336	619	681	612	586	715	790	590	743				
งานทำกับการปกครอง													
- เรื่อง	308	60	60	28	25	43	41	31	20				
- จำนวนผู้เยาว์	384	73	84	31	30	51	61	31	23				

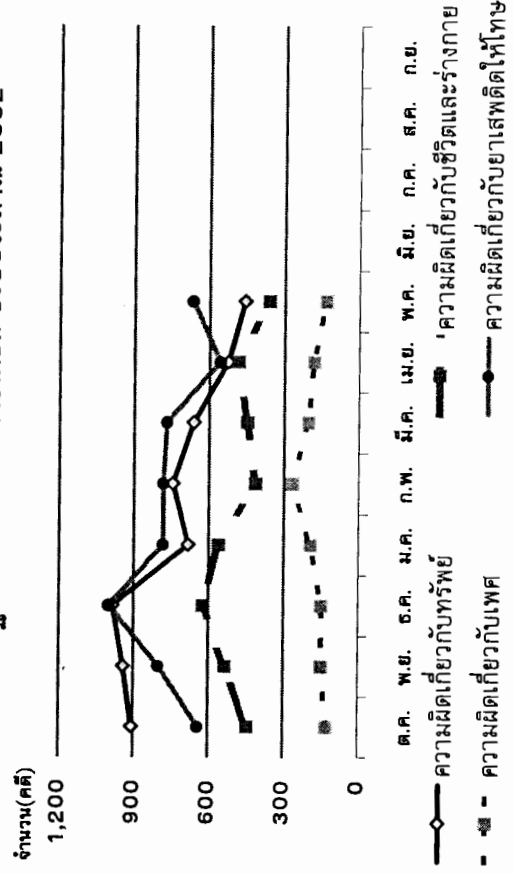
ตารางที่ 2 จำนวนคดีที่ถูกดำเนินคดีของสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิดเป็นรายเดือน ประจำปีงบประมาณ 2552

ฐานความผิด	ปีงบประมาณ 2552													
	จำนวน	ร้อยละ	จ.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
รวม	29,626	100.00	3,146	3,606	4,215	3,881	3,890	3,948	3,601	3,339	-	-	-	-
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	5,897	19.90	907	940	985	680	743	661	523	458				
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	3,873	13.07	446	535	623	561	414	448	484	362				
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,403	4.74	128	148	149	193	267	203	182	133				
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,319	4.45	223	252	229	136	132	141	122	84				
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	5,991	20.22	640	799	999	782	782	768	556	665				
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	2,190	7.39	239	343	378	271	299	317	194	149				
ความผิดอื่นๆ	5,630	19.00	563	589	852	797	739	675	888	527				
หน่วยงานไม่ได้บันทึก	3,323	11.22	-	-	-	461	514	735	652	961				

ร้อยละของคดีที่ถูกดำเนินคดีของสถานพินิจทั่วประเทศ
จำแนกตามฐานความผิด ประจำปีงบประมาณ 2552

แนวโน้มคดีที่ถูกดำเนินคดีของสถานพินิจทั่วประเทศ
จำแนกตามฐานความผิด เป็นรายเดือน ปีงบประมาณ 2552

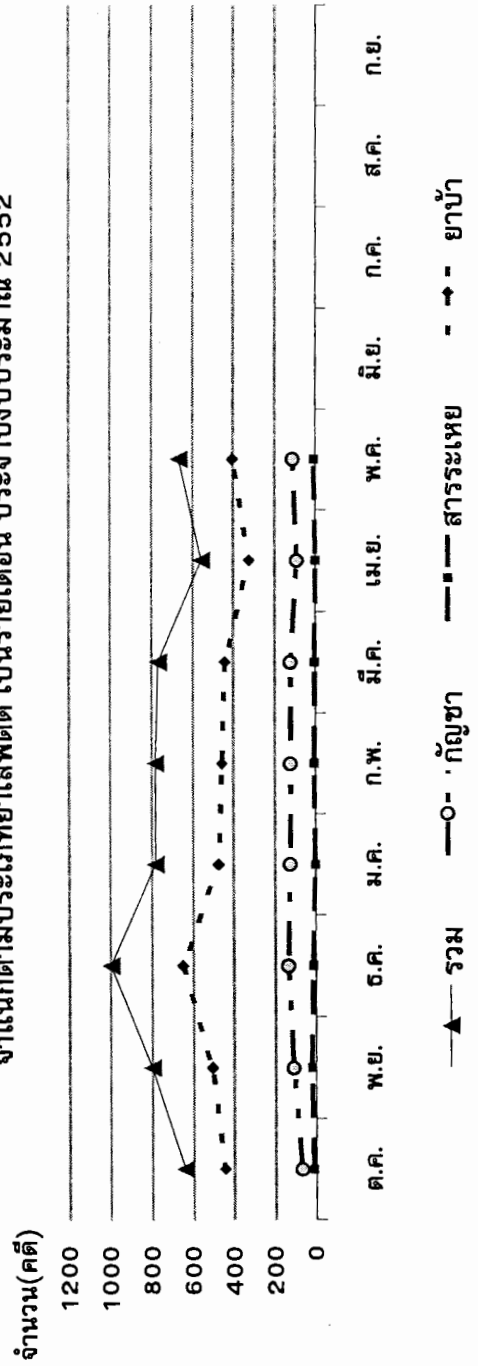

ตารางที่ 3 จำนวนคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของสถานพินิจทั่วประเทศ จำนวนตามประเภทของยาเสพติด เป็นรายเดือน ประจำปีงบประมาณ 2552

ประเภทของยาเสพติด	รวม		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
	จำนวน	ร้อยละ												
รวม	5,991	100.00	640	799	999	782	782	768	556	665	-	-	-	-
กัญชา	882	14.72	68	110	135	124	122	123	90	110				
กระท่อม	1,160	19.36	97	147	182	150	162	179	116	127				
ฝิ่น	4	0.07	-	-	-	-	1	1	1	1				
เฮโรอีน	8	0.13	-	-	4	1	2	-	1	-				
สารระเหย	66	1.10	12	21	14	1	6	5	-	7				
ยาบ้า	3,706	61.86	445	506	649	475	458	443	325	405				
ยาอี	12	0.20	1	6	1	1	2	-	1	-				
ยาเค	12	0.20	-	-	-	1	-	-	-	11				
โคคาอีน	2	0.03	1	-	1	-	-	-	-	-				
เวเลียม	7	0.12	4	2	1	-	-	-	-	-				
มอร์ฟีน	6	0.10	2	1	-	1	-	-	-	2				
ยานกัเอ	29	0.48	-	-	2	15	5	4	1	2				
สารเคมีอื่น	2	0.03	-	-	-	-	1	1	-	-				
กาว	34	0.57	1	1	1	3	10	7	11	-				
อื่นๆ	61	1.02	9	5	9	10	13	5	10	-				

แนวโน้มคดียาเสพติดของสถานพินิจทั่วประเทศ

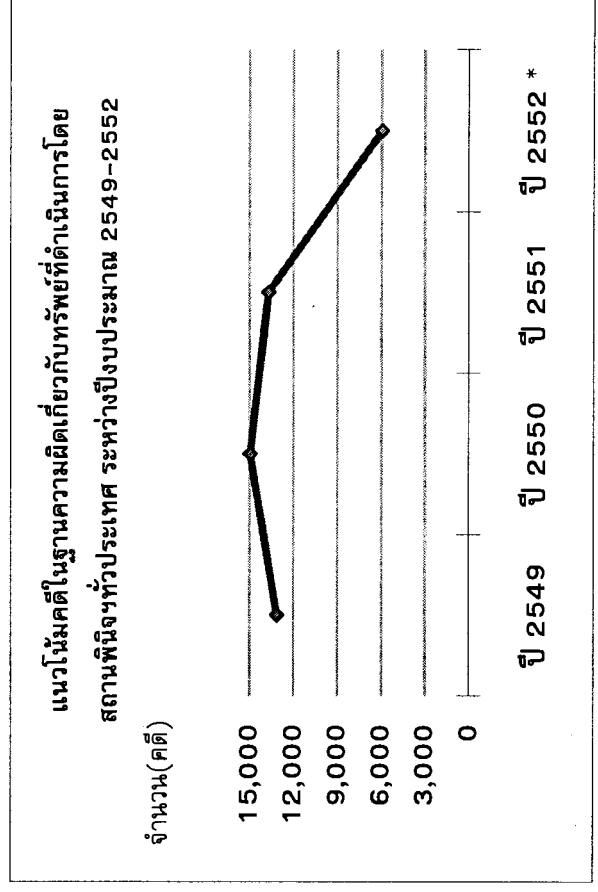
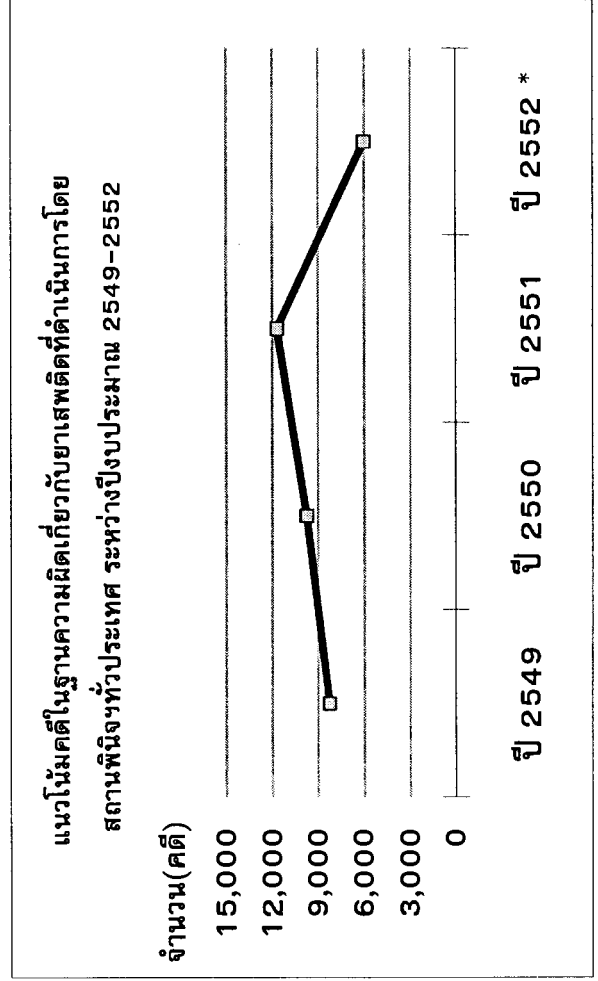
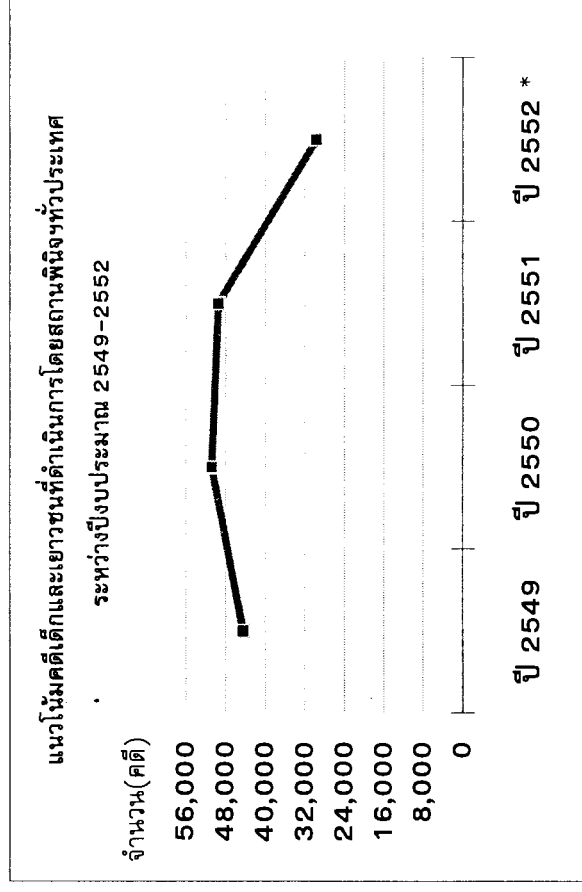
จำนวนคดียาเสพติดเป็นรายเดือน ประจำปีงบประมาณ 2552

ตารางที่ 4 จำนวนคดีที่ถูกดำเนินคดีของสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด ระหว่างปีงบประมาณ 2549-2552

ฐานความผิด	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552 *
รวม	44,440	50,767	49,417	29,626
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	13,116	14,923	13,660	5,897
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	7,673	8,049	6,982	3,873
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	3,333	2,557	2,025	1,403
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,560	2,921	3,094	1,319
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	8,227	9,733	11,671	5,991
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	3,075	3,594	3,396	2,190
ความผิดอื่นๆ	7,456	8,990	8,589	5,630
หน่วยงานไม่ได้บันทึก	-	-	-	3,323

หมายเหตุ : * เป็นข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม - พฤษภาคม 2552

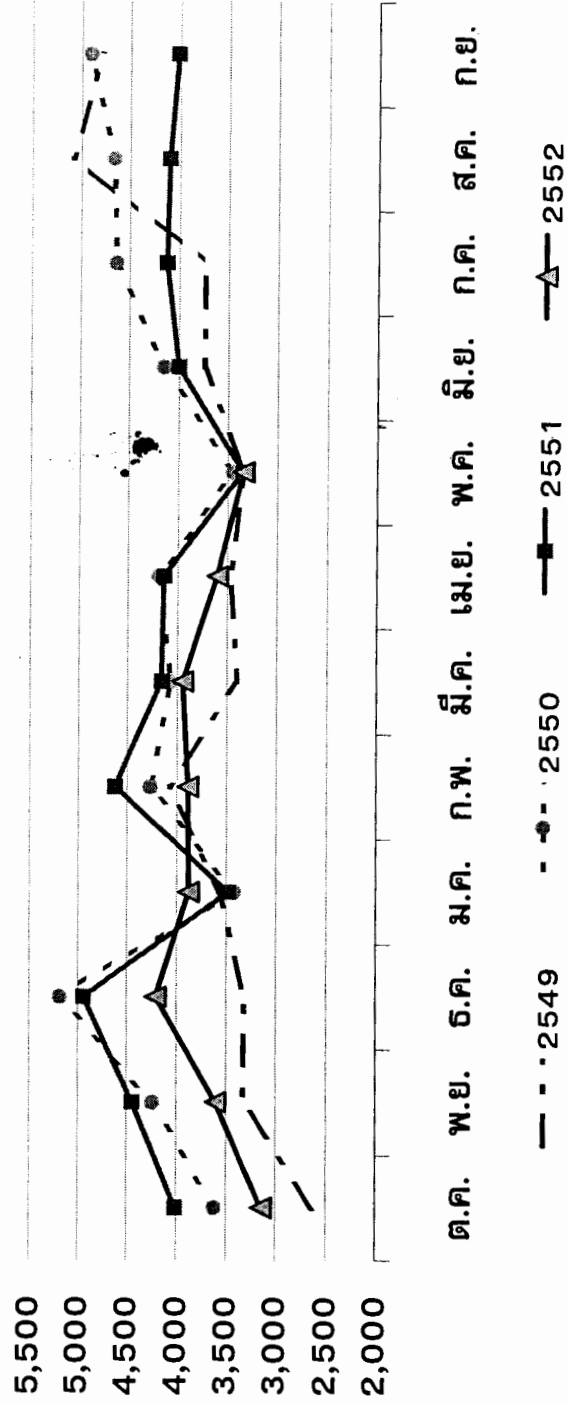
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบจำนวนคดีอาญาของสถานพินิจทั่วประเทศ เป็นรายเดือน ระหว่างปีงบประมาณ 2549-2552

ปี	รวม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2549	44,440	2,625	3,326	3,313	3,566	4,083	3,396	3,466	3,333	3,741	3,735	5,078	4,778
2550	50,767	3,614	4,242	5,186	3,419	4,268	4,068	4,188	3,442	4,151	4,631	4,657	4,901
2551	49,417	4,018	4,447	4,938	3,482	4,621	4,160	4,143	3,344	4,005	4,129	4,107	4,023
2552	29,626	3,146	3,606	4,215	3,881	3,890	3,948	3,601	3,339				

หน่วย : คดี

เปรียบเทียบแนวโน้มคดีอาญาของสถานพินิจทั่วประเทศ
เป็นรายเดือน ระหว่างปีงบประมาณ 2549-2552

จำนวน(คดี)

ต.ค. พ.ย. ธ.ค. ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย. พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค. ก.ย.

--- 2549 - - - 2550 — 2551 — 2552

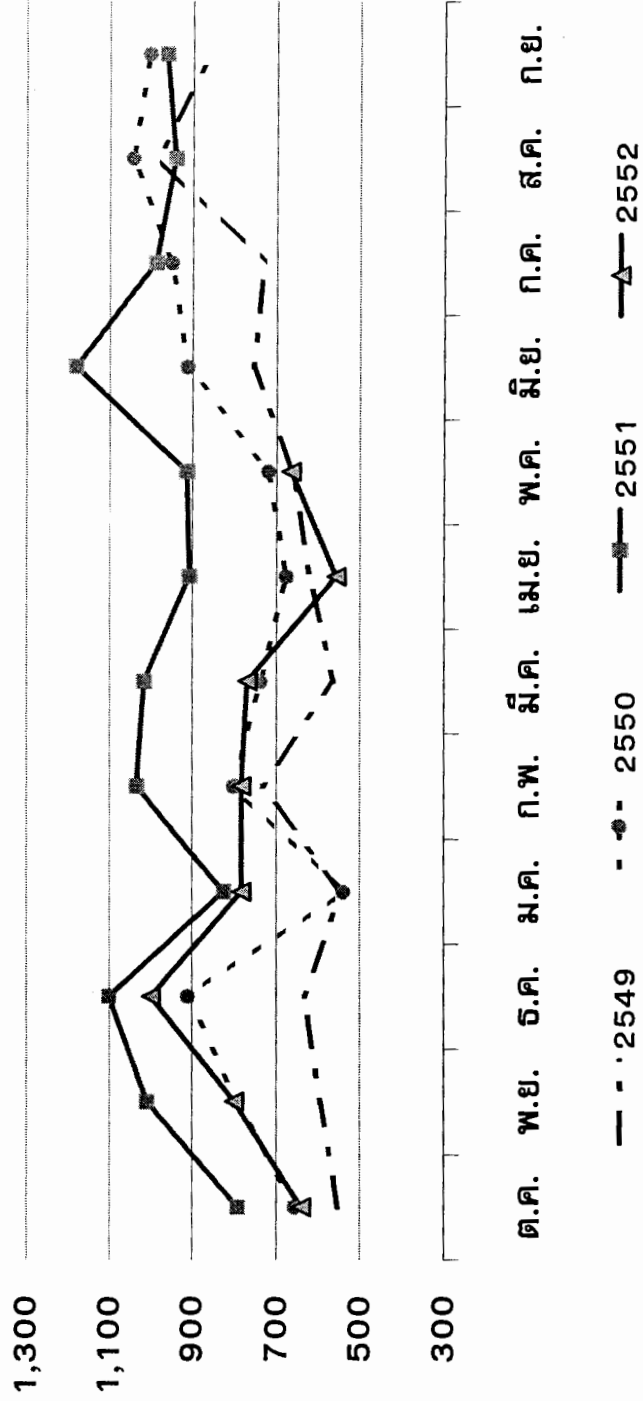
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบจำนวนคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของสถานพินิจทั่วยุทธศาสตร์ เป็นรายเดือน ระหว่างปีงบประมาณ 2549 - 2552

หน่วย : คดี

ปี	รวม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2549	8,227	552	595	633	544	733	563	620	660	755	729	986	857
2550	9,733	655	791	910	539	801	737	675	718	912	949	1,043	1,003
2551	11,671	792	1,009	1,101	825	1,034	1,016	908	914	1,181	988	941	962
2552	5,991	640	799	999	782	782	768	556	665				

เปรียบเทียบแนวโน้มคดียาเสพติดของสถานพินิจทั่วยุทธศาสตร์
เป็นรายเดือน ระหว่าง ปีงบประมาณ 2549-2552

จำนวน(คดี)

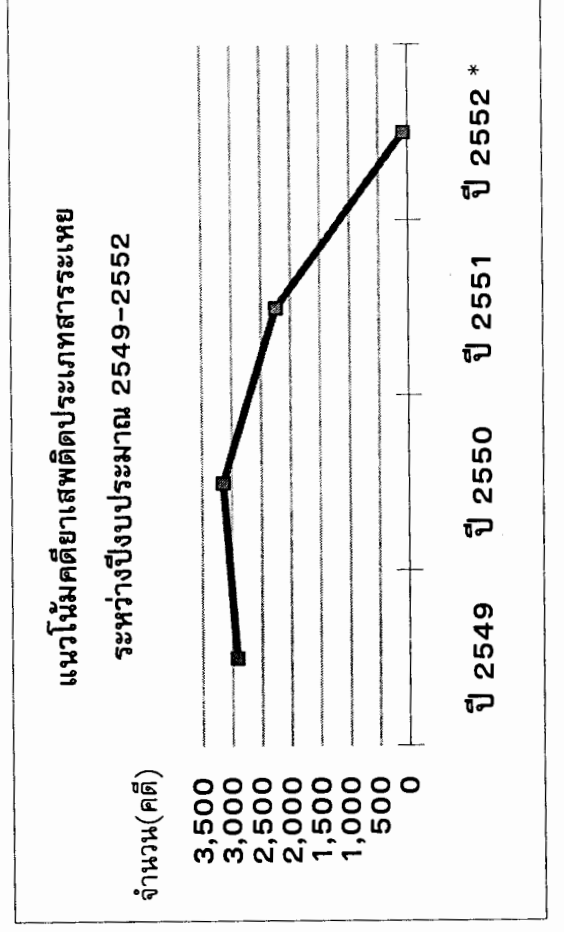
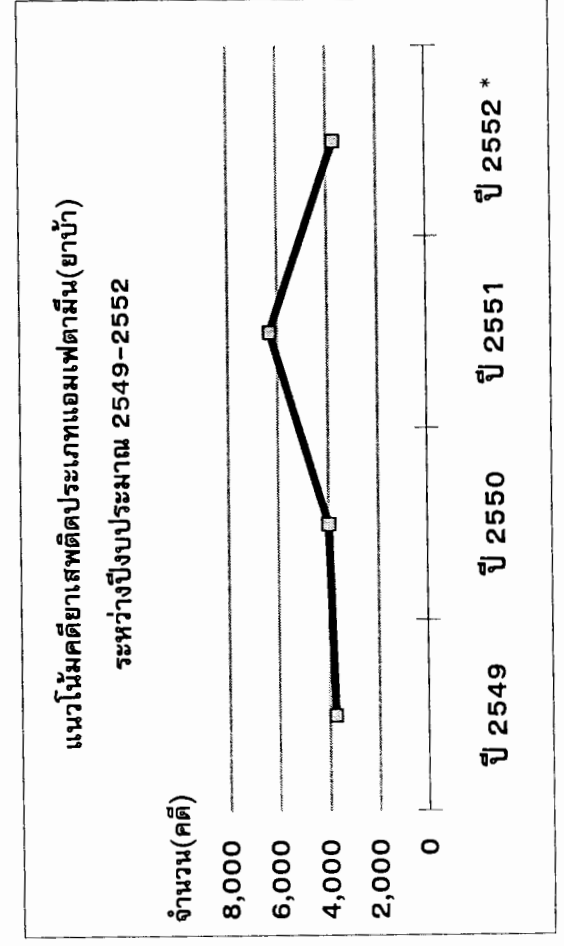
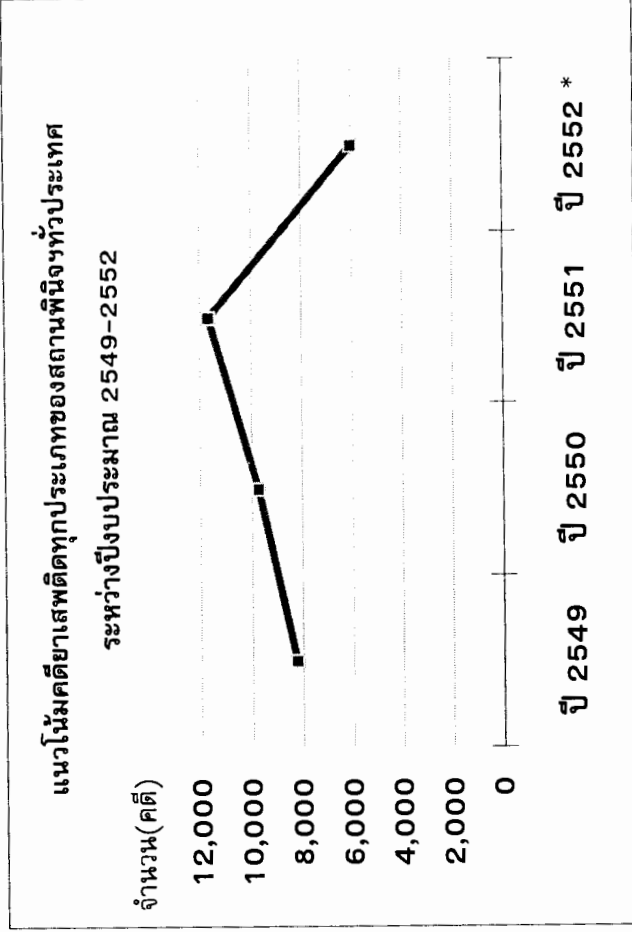
ต.ค. พ.ย. ธ.ค. ม.ค. ก.พ. มี.ค. เม.ย. พ.ค. มิ.ย. ก.ค. ส.ค. ก.ย.

--- 2549 -●- 2550 -■- 2551 -▲- 2552

ตารางที่ 7 จำนวนคดีในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของสถานพินิจทั่วประเทศ จำนวนตามประเภทของยาเสพติด ระหว่างปีประมาณ 2549-2552

ประเภทของยาเสพติด	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552 *
รวม	8,227	9,733	11,671	5,991
ฝิ่น	3	3	1	4
มอร์ฟีน	1	1	-	6
เฮโรอีน	18	10	15	8
แอมเฟตามีน (ยาบ้า)	3,748	3,981	6,303	3,706
กัญชา	1,044	1,425	1,454	882
กระท่อม	219	674	1,164	1,160
สารระเหย	2,910	3,142	2,238	66
ยาแก้ไอ	15	3	8	29
กาว	215	370	382	34
อื่น ๆ	54	124	106	96

หมายเหตุ : * เป็นข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม - พฤษภาคม 2552

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามอายุ เป็นรายสถานพินิจฯ

ตั้งแต่วันที่

01 ม.ค. 2552

ถึงวันที่

31 พ.ค. 2552

ประมวลผล ณ

23 มิถุนายน 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	กลุ่มอายุ (ปี)		
		รวม	เด็ก (10 ปีบริบูรณ์ - ไม่ถึง 14 ปี)	เยาวชน (14 ปีบริบูรณ์ - ไม่ถึง 18 ปี)
กรุงเทพฯและปริมณฑล				
1010	กรุงเทพ	1,721	77	1,644
2410	ฉะเชิงเทรา	149	9	140
2610	นครนายก	81	4	77
1210	นนทบุรี	274	10	264
1310	ปทุมธานี	414	13	401
1110	สมุทรปราการ	419	32	387
เขต 1				
2210	จันทบุรี	146	9	137
2010	ชลบุรี	578	29	549
2310	ตราด	73	10	63
2510	ปราจีนบุรี	99	5	94
2110	ระยอง	189	13	176
2710	สระแก้ว	127	8	119
เขต 2				
7110	กาญจนบุรี	254	17	237
7310	นครปฐม	424	20	404
7710	ประจวบคีรีขันธ์	166	14	152
7610	เพชรบุรี	130	3	127
7010	ราชบุรี	241	10	231
7510	สมุทรสงคราม	33	2	31
7410	สมุทรสาคร	203	14	189
7210	สุพรรณบุรี	181	10	171
เขต 3				
3610	ชัยภูมิ	283	11	272
3010	นครราชสีมา	649	53	596
3110	บุรีรัมย์	527	25	502
1910	สระบุรี	234	11	223
3210	สุรินทร์	396	18	378
เขต 4				
4610	กาฬสินธุ์	290	7	283
4010	ขอนแก่น	495	34	461
4410	มหาสารคาม	180	10	170
4510	ร้อยเอ็ด	377	31	346
4210	เลย	233	12	221
4710	สกลนคร	305	4	301
4310	หนองคาย	260	22	238
3910	หนองบัวลำภู	128	5	123

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯทั่วประเทศ จำแนกตามอายุ เป็นรายสถานพินิจฯ

ตั้งแต่วันที่

01 ม.ค. 2552

ถึงวันที่

31 พ.ค. 2552

ประมวลผล ณ

23 มิถุนายน 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	กลุ่มอายุ (ปี)		
		รวม	เด็ก (10 ปีบริบูรณ์ - ไม่ถึง 14 ปี)	เยาวชน (14 ปีบริบูรณ์ - ไม่ถึง 18 ปี)
4110	อุตรธานี	427	22	405
เขต 5				
4810	นครพนม	258	16	242
4910	มุกดาหาร	141	10	131
3510	ยโสธร	136	17	119
3310	ศรีสะเกษ	439	30	409
3710	อำนาจเจริญ	159	11	148
3410	อุบลราชธานี	500	34	466
เขต 6				
6210	กำแพงเพชร	190	10	180
1810	ชัยนาท	78	3	75
6310	ตาก	98	8	90
6010	นครสวรรค์	329	13	316
1410	พระนครศรีอยุธยา	244	13	231
6610	พิจิตร	127	4	123
6510	พิจนุโลก	193	18	175
6710	เพชรบูรณ์	235	14	221
1610	ลพบุรี	189	12	177
1710	สิงห์บุรี	78	2	76
6410	สุโขทัย	100	7	93
1510	อ่างทอง	72	4	68
6110	อุทัยธานี	86	7	79
เขต 7				
5710	เข็ยงราย	204	13	191
5010	เข็ยงใหม่	378	27	351
5510	น่าน	50	1	49
5610	พะเยา	91	5	86
5410	แพร่	48	3	45
5810	แม่ฮ่องสอน	37	1	36
5210	ลำปาง	176	5	171
5110	ลำพูน	84	1	83
5310	อุตรดิตถ์	120	2	118
เขต 8				
8110	กระบี่	143	10	133
8610	ชุมพร	120	8	112
8010	นครศรีธรรมราช	567	25	542
8210	พังงา	117	8	109
8310	ภูเก็ต	202	20	182

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯทั่วประเทศ จำแนกตามอายุ เป็นรายสถานพินิจฯ

ตั้งแต่วันที่

01 ม.ค. 2552

ถึงวันที่

31 พ.ค. 2552

ประมวลผล ณ

23 มิถุนายน 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	กลุ่มอายุ (ปี)		
		รวม	เด็ก (10 ปีบริบูรณ์ - ไม่ถึง 14 ปี)	เยาวชน (14 ปีบริบูรณ์ - ไม่ถึง 18 ปี)
8510	ระนอง	123	16	107
8410	สุราษฎร์ธานี	433	16	417
เขต 9				
9210	ตรัง	189	6	183
9610	นราธิวาส	115	2	113
9410	ปัตตานี	170	7	163
9310	พัทลุง	122	3	119
9510	ยะลา	145	7	138
9010	สงขลา	545	29	516
9110	สตูล	141	6	135
รวม		18,658	1,028	17,630

หมายเหตุ : ข้อมูลที่นำเสนออาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากการปรับปรุงฐานข้อมูลโดยหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจฯ

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำนวนตามสาเหตุของการกระทำผิด เป็นรายสถานพินิจ

ประมวล พ 23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่ 01 ม.ค. 2552

ถึงวันที่ 31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	สาเหตุของการกระทำผิด											หน่วยงานไม่บันทึก
		รวม	ปวท.จกค	ทะเลาะวิวาท	สภาพทางเศรษฐกิจ	ผู้เลี้ยงดู/บังคับ	สภาพครอบครัว	การยกเว้น	ความรู้ไม่เพียงพอ	ความ	ศึกษาค้นคว้า	ปฏิศรัย	
เขต 1													
1010	กรุงเทพมหานคร	1,721	-	17	63	10	39	401	51	88	29	36	987
2410	ฉะเชิงเทรา	149	-	3	4	13	6	63	8	17	29	5	1
2610	นครนายก	81	-	1	6	15	-	9	8	27	13	2	-
1210	นนทบุรี	274	-	1	22	2	14	63	21	55	19	8	69
1310	ปทุมธานี	414	-	3	26	5	7	78	31	23	29	5	207
1110	สมุทรปราการ	419	-	14	19	21	39	116	7	60	25	3	115
เขต 2													
2210	จันทบุรี	146	-	1	2	3	12	21	10	12	9	2	74
2010	ชลบุรี	578	1	12	43	17	5	197	42	85	37	36	103
2310	ตราด	73	-	3	13	1	1	18	5	15	3	10	4
2510	ปราจีนบุรี	99	-	-	1	2	3	25	5	14	12	5	32
2110	ระยอง	189	-	-	2	4	48	50	3	22	6	2	52
2710	สระแก้ว	127	-	1	6	2	16	43	8	40	4	5	2
เขต 3													
7110	กาญจนบุรี	254	-	14	-	-	2	82	10	48	27	9	62
7310	นครปฐม	424	-	6	21	23	19	167	16	84	38	18	32
7710	ประจวบคีรีขันธ์	166	-	2	-	1	7	28	4	67	5	2	50
7610	เพชรบุรี	130	1	5	4	5	2	37	9	3	20	10	34
7010	ราชบุรี	241	1	9	4	3	22	96	16	17	30	9	34
7510	สมุทรสงคราม	33	-	-	-	-	-	11	11	3	-	1	7
7410	สมุทรสาคร	203	-	4	27	14	2	64	15	45	7	2	23
7210	สุพรรณบุรี	181	-	5	6	8	4	54	26	20	12	32	14
เขต 3													
3610	ชัยภูมิ	283	-	10	-	-	4	73	59	79	35	6	17
3010	นครราชสีมา	649	-	14	13	4	17	154	39	89	23	7	289
3110	บุรีรัมย์	527	-	20	3	11	6	101	17	178	70	37	84
1910	สระบุรี	234	-	11	10	8	5	88	22	29	24	18	19

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำนวนตามสาเหตุของกรการกระทำผิด เป็นรายสถานพินิจ

ประมวล พ 23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่

01 ม.ค. 2552

ถึงวันที่

31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	จังหวัด	สาเหตุของการกระทำผิด											รวม	ทนายความไม่ บันทึก
		ปวช.จำกัด	ทะเลาะวิวาท	สภาพทางเศรษฐกิจ	ผู้ชักจูงบังคับ	สภาพครอบครัว	การพบเห็น	ความไม่ใส่ใจการดูแล	ศึกษาระดับต่ำกว่า	อื่นๆ				
3210	สุรินทร์	-	6	7	9	6	92	13	61	28	-	174		
เขต 4														
4610	กาฬสินธุ์	-	8	9	1	10	120	29	34	38	33	8		
4010	ขอนแก่น	-	15	5	-	17	125	26	117	79	27	84		
4410	มหาสารคาม	-	9	1	6	5	27	23	81	6	12	10		
4510	ร้อยเอ็ด	-	41	1	14	15	83	34	106	45	38	-		
4210	เลย	1	1	11	-	1	37	36	48	12	7	79		
4710	สกลนคร	3	9	5	1	14	120	11	60	39	6	37		
4310	หนองคาย	-	7	2	3	4	50	42	30	53	5	64		
3910	หนองบัวลำภู	1	1	1	-	-	28	1	71	7	5	13		
4110	อุดรธานี	-	11	7	3	14	98	83	144	61	5	1		
เขต 5														
4810	นครพนม	-	5	9	-	24	98	6	86	1	3	26		
4910	มุกดาหาร	-	22	15	1	6	29	6	39	3	-	26		
3510	ยโสธร	-	-	3	-	4	10	10	17	5	1	86		
3310	ศรีสะเกษ	-	9	5	8	35	122	38	54	33	9	126		
3710	อำนาจเจริญ	-	3	4	2	10	48	36	42	1	1	12		
3410	อุบลราชธานี	-	23	10	5	28	245	23	31	31	56	48		
เขต 6														
6210	กำแพงเพชร	1	30	5	2	5	33	19	36	21	9	29		
1810	ชัยนาท	-	-	-	1	1	20	12	15	16	11	2		
6310	ตาก	-	-	3	3	3	20	3	10	-	-	56		
6010	นครสวรรค์	-	17	4	3	7	115	22	31	45	13	72		
1410	พระนครศรีอยุธยา	-	8	16	6	29	87	35	11	21	2	29		
6610	พิจิตร	-	14	6	-	2	17	2	46	12	23	5		
6510	พินบุรี	-	13	4	1	3	54	24	38	34	19	3		
6710	เพชรบูรณ์	-	3	-	-	6	59	9	9	9	3	137		
1610	ลพบุรี	-	2	5	4	5	29	2	24	18	-	100		

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยศาลเยาวชนคดีพิเศษทั่วประเทศ จำแนกตามสาเหตุของอาชญากรรม เป็นรายสถานพินิจฯ

ประมวล ณ 23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่ 01 ม.ค. 2552 ถึงวันที่ 31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	สาเหตุของอาชญากรรม										รวม	หน่วยงานไม่บันทึก
		ปวศ.ภ.จ.พ.	ทะเลาะวิวาท	สภาพทางเศรษฐกิจ	ผู้อื่นชักชวน	สภาพครอบครัว	การคบเพื่อน	ความไม่เต็มใจ	คิดคะนอง	ปฏิเสธข้อกล่าวหา	อื่นๆ		
1710	สิงห์บุรี	-	7	2	1	1	1	34	3	15	13	2	-
6410	สุโขทัย	-	3	12	6	1	30	13	17	2	5	11	-
1510	อ่างทอง	-	1	1	4	6	17	14	8	3	-	18	-
6110	อุทัยธานี	-	-	-	1	1	11	1	2	6	2	62	-
เขต 7													
5710	เชียงราย	-	8	15	7	4	49	21	46	10	2	42	-
5010	เชียงใหม่	1	2	22	10	26	91	25	98	31	5	67	-
5510	น่าน	-	2	1	2	9	11	1	13	9	-	2	-
5610	พะเยา	-	2	1	-	4	36	4	8	1	3	32	-
5410	แพร่	-	1	4	-	2	13	11	3	5	7	2	-
5810	แม่ฮ่องสอน	-	1	1	3	-	2	2	7	-	2	19	-
5210	ลำปาง	-	-	-	-	-	-	6	133	11	-	26	-
5110	ลำพูน	-	3	3	2	2	19	7	22	12	1	13	-
5310	อุดรธานี	-	2	3	1	3	29	5	38	10	2	27	-
เขต 8													
8110	กระบี่	-	1	4	4	1	60	17	25	21	4	6	-
8610	ชุมพร	-	5	1	3	-	18	6	39	18	7	23	-
8010	นครศรีธรรมราช	-	13	5	4	16	147	19	38	33	8	284	-
8210	พังงา	-	4	5	2	23	48	11	9	5	4	6	-
8310	ภูเก็ต	-	4	3	-	13	109	11	11	1	3	47	-
8510	ระนอง	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	121	-
8410	สุราษฎร์ธานี	-	11	10	7	6	152	20	46	51	22	108	-
เขต 9													
9210	ตรัง	-	10	-	1	4	102	16	15	18	1	22	-
9610	นราธิวาส	-	-	1	4	20	62	7	13	4	-	4	-
9410	ปัตตานี	-	1	5	5	-	94	2	5	2	1	55	-
9310	พัทลุง	-	8	1	1	1	34	7	36	15	-	19	-
9510	ยะลา	-	-	3	-	12	99	12	10	8	-	1	-

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามสาเหตุของการกระทำผิด เป็นรายสถานพินิจฯ

ประมวล ณ 23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่ 01 ม.ค. 2552 ถึงวันที่ 31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	จังหวัด	สาเหตุของการกระทำผิด													หน่วยงานไม่ บันทึก
		รวม	ปวยทางจิต	ทะเลาะ วิวาท	สภาพทาง เศรษฐกิจ	ผู้อื่นชักจูง/ บังคับ	สภาพ ครอบครัว	การดบ เพื่อน	ความ รู้เท่าไม่ถึงการณ์	ติดคะนอง	ปฏิเสธข้อ กล่าวหา	อื่นๆ			
9010	สงขลา	545	-	7	10	1	3	132	10	158	77	5	142		
9110	สตูล	141	-	6	-	1	2	41	11	16	11	1	52		
รวมทั่วประเทศ		18,658	10	515	546	315	694	5,241	1,250	3,192	1,501	645	4,749		

หมายเหตุ : ข้อมูลที่นำเสนออาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากการปรับปรุงฐานข้อมูล โดยหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจฯ

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนากระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด เป็นรายสถานพินิจฯ

ประมวลผล ณ

23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่ 01 ม.ค. 2552

ถึงวันที่

31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	ฐานความผิด								หน่วยงานไม่บันทึก
		รวม	1	2	3	4	5	6	7	
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล										
1010	กรุงเทพ	1,721	198	57	33	8	336	19	117	953
2410	ฉะเชิงเทรา	149	34	29	29	1	36	11	8	1
2610	นครนายก	81	24	4	6	2	34	1	10	-
1210	นนทบุรี	274	70	20	10	2	76	13	68	15
1310	ปทุมธานี	414	106	34	37	8	118	18	93	-
1110	สมุทรปราการ	419	66	44	22	5	98	20	85	79
เขต 1										
2210	จันทบุรี	146	46	19	17	10	24	7	10	13
2010	ชลบุรี	578	180	42	35	10	139	16	78	78
2310	ตราด	73	19	14	4	8	6	2	20	-
2510	ปราจีนบุรี	99	16	5	4	3	28	4	18	21
2110	ระยอง	189	57	8	15	7	36	10	8	48
2710	สระแก้ว	127	21	20	13	5	43	5	18	2
เขต 2										
7110	กาญจนบุรี	254	52	49	20	12	90	14	16	1
7310	นครปฐม	424	53	24	23	6	115	16	159	28
7710	ประจวบคีรีขันธ์	166	29	18	41	16	47	10	5	-
7610	เพชรบุรี	130	31	24	6	7	45	5	11	1
7010	ราชบุรี	241	45	32	15	15	58	20	27	29
7510	สมุทรสงคราม	33	4	4	4	-	13	-	8	-
7410	สมุทรสาคร	203	34	4	9	4	60	9	60	23
7210	สุพรรณบุรี	181	29	16	22	2	67	15	29	1
เขต 3										
3610	ชัยภูมิ	283	44	67	18	15	16	34	87	2
3010	นครราชสีมา	649	81	58	28	6	27	45	158	246
3110	บุรีรัมย์	527	55	99	29	16	15	42	214	57
1910	สระบุรี	234	71	29	27	8	51	10	38	-
3210	สุรินทร์	396	61	86	71	22	4	42	108	2
เขต 4										
4610	กาฬสินธุ์	290	49	50	6	14	48	49	74	-
4010	ขอนแก่น	495	170	77	21	18	38	70	101	-
4410	มหาสารคาม	180	25	28	7	11	15	23	68	3
4510	ร้อยเอ็ด	377	59	69	13	35	18	39	143	1
4210	เลย	233	26	24	4	2	16	16	90	55
4710	สกลนคร	305	40	39	8	16	20	44	112	26
4310	หนองคาย	260	32	73	7	16	34	43	55	-
3910	หนองบัวลำภู	128	14	17	5	4	14	15	59	-
4110	อุดรธานี	427	75	53	21	25	36	58	159	-
เขต 5										

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด เป็นรายสถานพินิจฯ

ประมวลผล ณ

23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่ 01 ม.ค. 2552 ถึงวันที่

31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	ฐานความผิด								หน่วยงานไม่
		รวม	1	2	3	4	5	6	7	บันทึก
4810	นครพนม	258	26	22	18	11	39	22	120	-
4910	มุกดาหาร	141	13	23	4	8	7	13	48	25
3510	ยโสธร	136	29	48	8	5	11	12	23	-
3310	ศรีสะเกษ	439	61	59	23	8	12	48	117	111
3710	อำนาจเจริญ	159	13	15	-	3	42	13	73	-
3410	อุบลราชธานี	500	69	90	18	37	56	59	169	2
เขต 6										
6210	กำแพงเพชร	190	21	54	9	7	23	32	25	19
1810	ชัยนาท	78	18	7	-	4	21	8	20	-
6310	ตาก	98	2	21	5	3	20	5	18	24
6010	นครสวรรค์	329	62	64	22	11	76	36	58	-
1410	พระนครศรีอยุธยา	244	54	34	15	11	72	5	40	13
6610	พิจิตร	127	16	36	15	13	15	15	17	-
6510	พิจนุโลก	193	40	43	27	8	23	11	41	-
6710	เพชรบูรณ์	235	27	24	14	5	26	19	28	92
1610	ลพบุรี	189	34	28	9	11	57	10	40	-
1710	สิงห์บุรี	78	13	14	3	4	25	-	19	-
6410	สุโขทัย	100	15	22	7	5	17	7	25	2
1510	อ่างทอง	72	17	10	3	4	25	2	10	1
6110	อุทัยธานี	86	22	20	8	2	8	3	23	-
เขต 7										
5710	เขียงราย	204	29	32	18	12	62	7	44	-
5010	เขียงใหม่	378	127	35	10	3	78	8	61	56
5510	น่าน	50	7	13	2	4	10	2	12	-
5610	พะเยา	91	16	14	2	1	24	3	19	12
5410	แพร่	48	8	8	5	7	7	5	7	1
5810	แม่ฮ่องสอน	37	8	5	1	1	3	3	6	10
5210	ลำปาง	176	37	23	10	15	16	13	62	-
5110	ลำพูน	84	27	23	2	1	17	4	9	1
5310	อุตรดิตถ์	120	23	36	11	9	9	15	9	8
เขต 8										
8110	กระบี่	143	42	15	5	4	47	7	20	3
8610	ชุมพร	120	35	21	5	5	29	12	11	2
8010	นครศรีธรรมราช	567	55	68	28	11	233	25	25	122
8210	พังงา	117	13	17	5	2	61	6	7	6
8310	ภูเก็ต	202	81	24	2	5	63	7	20	-
8510	ระนอง	123	16	10	1	-	68	9	15	4
8410	สุราษฎร์ธานี	433	71	57	26	23	181	37	38	-
เขต 9										
9210	ตรัง	189	28	27	9	11	86	14	14	-

จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด เป็นรายสถานพินิจฯ

ประมวลผล ณ 23 มิถุนายน 2552

ตั้งแต่วันที่ 01 ม.ค. 2552 ถึงวันที่ 31 พ.ค. 2552

รหัสจังหวัด	ชื่อจังหวัด	ฐานความผิด								หน่วยงานไม่บันทึก
		รวม	1	2	3	4	5	6	7	
9610	นราธิวาส	115	42	10	3	1	47	3	8	1
9410	ปัตตานี	170	49	8	5	-	102	2	4	-
9310	พัทลุง	122	14	16	14	2	45	8	9	14
9510	ยะลา	145	31	7	6	3	78	6	13	1
9010	สงขลา	545	75	38	21	14	123	3	143	128
9110	สตูล	141	23	20	9	2	54	21	9	3
	รวม	18,658	3,325	2,397	1,038	635	3,839	1,285	3,793	2,346

หมายเหตุ : ข้อมูลที่นำเสนออาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากการปรับปรุงฐานข้อมูลโดยหน่วยงานในสังกัดกรมพินิจฯ

ฐานความผิด 1 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ฐานความผิด 5 ความผิดเกี่ยวกับขายเสพติดให้โทษ

ฐานความผิด 2 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ฐานความผิด 6 ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ฐานความผิด 3 ความผิดเกี่ยวกับเพศ

ฐานความผิด 7 ความผิดอื่น ๆ

ฐานความผิด 4 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง

มติใหม่ในการพัฒนาวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว¹

พิพัฒน์ นรัจฉริยวงกูร

วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ในส่วนของคดีอาญานั้น ในการพิจารณาและพิพากษา ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีวัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับ การฝึกอบรมสั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 เช่น ในมาตรา 63 ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาโดยคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดีแล้ว เห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง พนักงานอัยการก็มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นได้ หรือเช่นในมาตรา 106 ซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวสามารถพิพากษาให้รอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาได้แม้ว่า

(1) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว

(2) โทษจะลงแก่เด็กและเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก

(3) ศาลจำกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสองปี

หากแต่ในปัจจุบันนี้ มีปัญหาข้อขัดข้องที่พบที่ทำให้การบรรลุวัตถุประสงค์หลักดังกล่าวเป็นไปได้ยาก คือ ในคดีอาญาซึ่งมีความผิดอันยอมความไม่ได้ เช่น คดีลักทรัพย์ ปรากฏผู้เยาว์ ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น ในคดีดังกล่าวเมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวไกล่เกลี่ยหรือคู่ความตกลงกันเองโดยผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความใด ๆ กับเด็กหรือเยาวชนที่ตกเป็นจำเลยต่อไปแล้ว ทั้งพร้อมที่จะให้โอกาสเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวได้กลับตัวเป็นพลเมืองดีก็ตาม เมื่อเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็จำเป็นต้องมีคำพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนมีความหรือไม่ต่อไปอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น ดังต่อไปนี้

¹ที่มา : วารสารยุติธรรมปริทัศน์ พฤษภาคม 2550 (www.library.coj.go.th ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม)

1. ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนให้การสารภาพ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็จำต้องพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีความผิดทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมีความผิดติดตัว กล่าวคือ มีประวัติการกระทำความผิดคดีอาญา อันจะทำให้การกลับตัวเป็นพลเมืองดีของเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำได้อาก เพราะสังคมอาจจะไม่ยอมรับ ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนนั้นอาจหวนกลับไปกระทำความผิดอีกได้โดยง่าย

2. ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพ และเป็นคดีที่ต้องสืบพยานโจทก์ประกอบคำรับสารภาพ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็จำต้องทำการสืบพยานดังกล่าวไป ซึ่งก็ต้องใช้เวลาคดีก็ยังไม่ระงับ และในบางครั้ง เช่น ในคดีที่เกี่ยวกับเพศ ผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงหรือเป็นเด็กก็ต้องมาเบิกความถึงเหตุการณ์ที่ถูกกระทำทางเพศ อันเป็นการดอกย้ำและกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจของผู้เสียหายด้วย

3. ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความใด ๆ กับเด็กหรือเยาวชนต่อไปแล้ว ทั้งพร้อมที่จะให้ออกาสเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวได้กลับตนเป็นพลเมืองดี ในลักษณะของคดีดังกล่าว เด็กหรือเยาวชนย่อมคาดหวังได้ว่าหากสู้คดี แม้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณาพยานหลักฐานแล้วพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดจริงก็ตาม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็จะให้ออกาสเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยการคุมความประพฤติอยู่แล้ว ทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมักหลงสู้คดี กล่าวคือ ให้การปฏิเสธเพื่อให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายกฟ้องเพื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นจะไม่มี ความผิดติดตัว ซึ่งในทางกลับกันหากเด็กหรือเยาวชนไม่ลองสู้คดีไป กล่าวคือ ให้การรับสารภาพ เด็กหรือเยาวชนนั้นก็ต้องถูกศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษาว่ามีความผิดอย่างแน่นอน แม้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะให้ออกาสเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยการคุมความประพฤติก็ตาม แต่ก็ทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นก็ต้องถูกศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษาว่ามีความผิดอย่างแน่นอน แม้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะให้ออกาสเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยการคุมความประพฤติก็ตาม แต่ก็ทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นมีความผิดติดตัวไป ดังนั้นเมื่อคดีเป็นคดีความผิดอันยอมความไม่ได้ คดีก็จึงต้องดำเนินต่อไป และด้วยเหตุดังกล่าวที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนมักหลงสู้คดีไป ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็จำต้องทำการสืบพยานไปโดยต้องใช้เวลา คดีก็ยังไม่ระงับ และในบางครั้งเช่นในคดีที่เกี่ยวกับเพศ ผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงหรือเด็กก็ต้องมาเบิกความถึงเหตุการณ์เหตุการณ์ที่ถูกกระทำทางเพศอันเป็นการดอกย้ำและกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจของผู้เสียหายด้วยดังได้กล่าวมาแล้ว

ปัญหาดังกล่าวน่าจะเกิดจากการที่กฎหมายบัญญัติว่าความผิดใดเป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดอันยอมความไม่ได้นั้นมีลักษณะที่แข็งกระด้างเกินไป ซึ่งในบางคราวอาจจะไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคแรก ที่มีได้เกิดต่อหน้าธารกำนัลและไม่เป็นมูลเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ในความผิดฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กหญิงนั้นยินยอม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 วรรคแรก แม้ผู้ที่กระทำชำเราจะเป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีเช่นเดียวกันกับผู้เสียหาย ความผิดดังกล่าวก็กลับไม่อาจที่จะยอมความกันได้ ดังนั้นในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องว่ากระทำความผิดคดีอาญาควรที่จะให้เป็นดุลยพินิจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวในแต่ละคดี ๆ ไปว่าจะให้คดีดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่ และสำหรับเด็กหรือเยาวชนคนใด โดยคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพและภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป เพื่อให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน การที่ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะใช้ดุลยพินิจกระทำดังกล่าวได้คงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติพิเศษขึ้นใหม่ในลักษณะทำนองเดียวกันกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ความผิดตั้งระบุนานี้ถ้าเป็นการกระทำที่ผู้บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้บุพการี หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้...” ทั้งนี้ เพราะตามบทบัญญัติดังกล่าวน่าจะมาจากหลักการคุ้มครองความมั่นคงแห่งสถาบันครอบครัวมิให้เสียไป ซึ่งย่อมน่าจะนำมาปรับใช้ในการคุ้มครองสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ได้แต่อย่างไรก็ดี ก็ไม่ควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมในลักษณะที่ให้ความผิดอันยอมความไม่ได้ทุกคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเป็นความผิดอันยอมความได้โดยอัตโนมัติ เหตุเพราะอาจเกิดกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด และเด็กหรือเยาวชนนั้นมีฐานะดี เด็กหรือเยาวชนนั้นก็อาจที่จะใช้เงินทำให้ผู้เสียหายยอมความหรือถอนคำร้องทุกข์ได้ทุกคดี อันจะทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป โดยเด็กหรือเยาวชนนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาจากศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเลย จึงควรที่จะให้เป็นดุลยพินิจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวในแต่ละคดี ๆ ไปว่าจะให้คดีดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่ และสำหรับเด็กหรือเยาวชนคนใด การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวอาจเพิ่มเติมเป็นมาตราใหม่ในหมวด 9 ว่าด้วยการเปลี่ยนโทษ และการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ดังนี้

“มาตรา 106/1 คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น หากศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรมสั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่า การที่จะลงโทษ โดยคำนึงถึงลักษณะ สุขภาพและภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป เพื่อให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกันแล้ว เห็นว่าคดีดังกล่าวควรเป็นความผิดอันยอมความได้สำหรับเด็กหรือเยาวชนคนใด แม้กฎหมายมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ให้เป็นความผิดอันยอมความได้สำหรับเด็กหรือเยาวชนคนนั้น”

หากมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ในคดีซึ่งเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ เมื่อผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความในทางอาญากับเด็กหรือเยาวชน และศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพิจารณาเห็นว่าไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนและครอบครัวพิจารณาเห็นว่าไม่ว่าเด็กหรือเยาวชนจะกระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจะให้โอกาสเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยไม่รับตัวไว้ฝึกและอบรมอยู่แล้ว ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็สามารถกำหนดให้คดีดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้ และเมื่อเด็กหรือเยาวชนกับผู้เสียหายยอมความกันหรือผู้เสียหายถอนคำร้องทุกข์หรือโจทก์ถอนฟ้องแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวก็จะจำหน่ายคดีดังกล่าวออกเสียจากสารบบความ อันมารณแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ประการ ดังกล่าวมาข้างต้นได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวจำหน่ายคดีดังกล่าวออกเสียจากสารบบความแล้ว ย่อมไม่มีการพิจารณาสืบพยานใด ๆ อีกต่อไป ทั้งยอมไม่มีการพิพากษาว่าเด็กหรือเยาวชนมีความผิดอีกด้วย ทำให้เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่มีประวัติการกระทำความผิดคดีอาญา อันเป็นการช่วยให้การกลับตัวเป็นพลเมืองดีของเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำได้ง่าย สังคมก็จะยอมรับ ส่งผลให้เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ต้องหวนกลับไปกระทำความผิดใด ๆ อีก ซึ่งยอมเป็นการพัฒนาวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์หลักตรงตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ที่มีจุดมุ่งหมายในการทำให้ผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดได้กลับคืนมา มีความสัมพันธ์ใหม่ที่ติดต่อกันอีกด้วย

การพัฒนาวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวที่กล่าวมานี้ เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวสามารถที่จะกำหนดให้ความผิดอันยอมความไม่ได้ เป็นความผิดอันยอมความได้ การพัฒนาดังกล่าวอาจนับได้ว่าเป็นมติใหม่ซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในศาลอื่นหรือศาลผู้ใหญ่ได้หรือไม่เพียงใดนั้น คงต้องพิจารณาศึกษา กันต่อไป

กระบวนทัศน์ใหม่ของศาลเยาวชนและครอบครัว^๑

ประกอบ สันะเปสนันท์^๒

ความเป็นมา

ในปัจจุบันเด็กหรือเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและกระทำความผิดกฎหมายมากขึ้นและรุนแรงขึ้น บางกรณีเด็กหรือเยาวชนก็ตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำผิด ปัญหาของเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อไม่ให้เป็นปัญหาที่เรื้อรังของสังคมต่อไป การพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดนั้น ตามกฎหมายมิได้มุ่งที่จะลงโทษเด็กหรือเยาวชน แต่มุ่งเน้นที่จะฝึกอบรมสั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี และจากการศึกษาพบว่า ปัญหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดเด็กหรือเยาวชนกระทำผิด มีปัญหาสาเหตุใหญ่ ๓ ประการ คือ ปัญหาจากครอบครัว ปัญหาจากตัวเด็กหรือเยาวชนเอง และปัญหาจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากได้มีการจำแนกปัญหาการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนให้ชัดเจนแล้วก็สามารถที่จะดำเนินการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนนั้น ๆ ให้ตรงตามสาเหตุและได้ผลอันเปรียบเสมือนการให้การรักษาที่ตรงตามสาเหตุของโรค ซึ่งจะเป็นผลให้การฝึกอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ผลยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ลืมคำนึงถึงความรู้สึกของผู้เสียหาย ในกรณีที่มีการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนนั้นผู้ได้รับความเสียหาย จึงต้องนำกระบวนการยุติธรรมเชิงเยียวยาแก้ไข (Restorative Justice) มาใช้ด้วย เมื่อเด็กหรือเยาวชนได้รับการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟูแล้วจะต้องมีมาตรการสงเคราะห์ช่วยเหลือ สอดส่องดูแลเพื่อไม่ให้เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดซ้ำ ขณะเดียวกันก็ต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะกระทำผิดอันเป็นมาตรการเชิงรุก ศาลเยาวชนและครอบครัวจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบงานและปรับบทบาทอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรใหม่ โดยมุ่งเน้นในเชิงป้องกัน ดูแลพิทักษ์ครอบครัวอันเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด ดูแล พิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน โดยร่วมมือกับชุมชน และเมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาล ศาลเยาวชนและครอบครัวก็มุ่งเน้นในการค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิดและหาแนวทางแก้ไขเด็กและเยาวชนนั้นเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้เสียหาย จึงเป็นที่มาของกระบวนทัศน์ใหม่ในศาลเยาวชนและครอบครัว โดยมีจุดมุ่งหมายป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด และเมื่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดแล้วก็มุ่งแก้ไข บำบัดและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนนั้น ๆ ให้ตรงตามสาเหตุ เพิ่มให้เด็กและเยาวชนนั้นกระทำความผิดซ้ำอีก และมีมาตรการให้เด็กและเยาวชนที่พ้นกระบวนการยุติธรรมไปแล้วนั้นกลับคืนสู่สังคมได้โดยปกติ โดยร่วมมือกับชุมชน

^๑ วารสารยุติธรรมปริทัศน์ มกราคม ๒๕๕๐

^๒ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ อธิบดีรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง (ฝ่ายวิชาการ)

แนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาระบบงานในศาลเยาวชนและครอบครัว หรือกระบวนการ
ทัศน์ใหม่ในศาลเยาวชนและครอบครัว สามารถแบ่งได้เป็น ๓ กระบวนการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑. กระบวนการป้องกัน

กระบวนการป้องกันนี้เป็นกระบวนการในการสร้างเครือข่ายพิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชนและ
ครอบครัว โดยศาลเยาวชนและครอบครัวได้เล็งเห็นความสำคัญของชุมชนและการสร้างเครือข่าย
ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน (Community-Based Program)
และให้เครือข่ายนี้ทำงานร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวในการป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำ
ผิดหรือตกเป็นเหยื่อ โดยศาลเยาวชนและครอบครัวจะร่วมกับสมาชิกเครือข่ายพิทักษ์สิทธิ
เยาวชน และครอบครัวจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนให้รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง
และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนต่อสังคม และเผยแพร่ความรู้ทาง
กฎหมายคุ้มครองเด็ก กฎหมายอาญาให้แก่เด็กและเยาวชน ครู อาจารย์ และผู้ปกครอง เพื่อให้
ทุกคนตระหนักรู้ว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดต่อกฎบัญญัติของกฎหมายที่จะส่งผลกระทบต่อ
ตนเองและครอบครัวและสังคม นอกจากนี้ยังรณรงค์เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลา
ว่างให้เป็นประโยชน์ และเครือข่ายดังกล่าวจะมีส่วนร่วมทำงานกับศาลเยาวชนและครอบครัวในชั้น
พิจารณาคดี โดยเข้ามามีส่วนในการสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติ
และเข้ามามีส่วนในการประชุมกลุ่มเยี่ยมยาของศาล นอกจากนี้ยังทำงานเชื่อมโยงระหว่างศาลกับ
ชุมชน โดยส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยให้ชุมชนยอมรับเด็กที่ผ่านกระบวนการของศาลเยาวชน
และครอบครัว และกลับตัวเป็นคนดีแล้วกลับเข้าสู่สังคมโดยสังคมไม่รังเกียจ เพราะหากสังคม
ไม่ยอมรับเด็กและเยาวชนดังกล่าวกลับสู่สังคมแล้วเท่ากับเป็นการผลักเด็กและเยาวชนออกจาก
สังคมและชุมชน อันจะเป็นผลให้เด็กและเยาวชนนั้นหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก นอกจากนี้
เครือข่ายดังกล่าวจะทำงานร่วมกับศาลโดยแนะนำให้คู่พิพาทในครอบครัวเข้าถึงการบริการของศาล
เยาวชนและครอบครัว ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในครอบครัวก่อนฟ้อง
คดีต่อศาล เพื่อให้คู่พิพาทมาใช้บริการไกล่เกลี่ย มิให้ข้อพิพาทลุกลามใหญ่โตขึ้นถึงชั้นฟ้องร้อง
นอกจากนี้ในกระบวนการดังกล่าวจะร่วมกับชุมชนและสังคมพิจารณาคัดเลือกแต่งตั้งคณะบุคคล
ผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ให้เป็นคณะกรรมการ
สหวิชาชีพประจำศาล เพื่อวิเคราะห์เด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคลและเสนอโปรแกรมบำบัดหรือ
แนวทางในการแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมรุนแรงเฉพาะรายแก่ผู้พิพากษา
เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาและพิพากษาคดี

๒. กระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู

กระบวนการนี้เป็นกระบวนการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาแล้วมีคดีสู่
ศาล โดยศาลเยาวชนและครอบครัวจะมุ่งเน้นในการแก้ไข ปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กและ
เยาวชนให้กลับตนเป็นคนดี และสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ อันเป็นกระบวนการแก้ไข บำบัด

ฟื้นฟู โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในระบบเปิด โดยศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าเด็กและเยาวชนควรเติบโตในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ ในครอบครัวของตนเองและสังคม มิใช่เติบโตในสถานที่อื่น ๆ เช่น ในสถานฝึกและอบรม ศาลเยาวชนและครอบครัวมีแนวทางในการที่จะแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามวิธีการใด วิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีการร่วมกันจนเด็กและเยาวชนสามารถกลับตนเป็นคนดีได้แล้วจึงจะมีคำพิพากษา ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่าเด็กและเยาวชนไม่สามารถดำเนินการแก้ไขในระบบเปิดได้แล้วจึงมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ส่งตัวเด็กและเยาวชนนั้นไปดำเนินการแก้ไขในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิด โดยถือว่าการที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้บำบัด แก้ไข และฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในระบบปิดนั้นเป็นทางเลือกสุดท้าย มาตรการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูดังกล่าว มีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ เมื่อเด็กและเยาวชนถูกฟ้องต่อศาลและให้การรับสารภาพ ผู้พิพากษาก็จะมีคำสั่งให้เลื่อนการพิพากษาออกไปตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๓๔ จากนั้นมีคำสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบทำการจำแนกสืบค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำผิดตามกระบวนการทางจิตวิทยา เพื่อจะได้ทราบสาเหตุในการกระทำผิดของเด็ก และจำแนกพฤติกรรมในการกระทำผิดของเด็กด้วยว่ามีพฤติกรรมรุนแรงหรือไม่รุนแรง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขเด็กและเยาวชนให้ตรงตามสาเหตุแห่งการกระทำผิดและตามพฤติกรรมในการทำความผิดต่อผู้พิพากษา เพื่อให้ผู้พิพากษาจะได้มีคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้ตรงตามสาเหตุแห่งการกระทำผิด และตรงตามพฤติกรรมในการกระทำผิด

๒.๒ ในกรณีจำแนกแล้วพบว่าลักษณะพฤติกรรมในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไม่รุนแรง เด็กและเยาวชนเรียนหนังสืออยู่และปัญหาการกระทำผิดมิได้เกิดจากครอบครัว ผู้พิพากษาสมทบอาจเสนอแนวทางแก้ไขเด็กและเยาวชนดังกล่าว โดยให้คุมประพฤติเด็กและเยาวชนก่อนพิพากษา โดยให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือเครือข่ายชุมชนเป็นผู้สอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กและเยาวชน โดยการคุมประพฤติดังกล่าวอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ด้วย หรือกำหนดเงื่อนไขให้ทำกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ด้วยก็ได้ ถ้าผู้พิพากษาเห็นชอบกับแนวทางแก้ไขที่ผู้พิพากษาสมทบเสนอนั้นผู้พิพากษาก็จะจดรายงานกระบวนการพิจารณาแจ้งให้เด็กและเยาวชนทราบว่าจะมีการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนก่อนพิพากษา โดยให้เด็กและเยาวชนพร้อมด้วยบิดามารดาหรือผู้ปกครองมารายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบเป็นระยะตามเงื่อนไขที่กำหนด ในการรายงานตัวดังกล่าวนี้ผู้พิพากษาสมทบจะสอบถามความเปลี่ยนแปลงกิจกรรมที่ผ่านมาจากตัวเด็กและเยาวชน บิดามารดาหรือผู้ปกครอง พร้อมทั้งแนะนำแนวทางในการปฏิบัติตนแก่เด็กและเยาวชน หรือแนะนำแนวทางในการประกอบอาชีพให้แก่บิดามารดา โดยผู้พิพากษาสมทบจะรายงานความคืบหน้าในการรับรายงานตัวเด็กและเยาวชนให้ผู้พิพากษาทราบเป็นระยะ เมื่อผลการคุมประพฤติเป็นที่น่าพอใจโดยเด็กและเยาวชนได้เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผู้พิพากษาอาจมีคำพิพากษาปล่อยตัวเด็กและเยาวชนไปโดยไม่มีเงื่อนไขหรือมีเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และอาจ

กำหนดให้เด็กและเยาวชนมารายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบอีกเป็นระยะเพื่อติดตามผลก็ได้ หากเด็กและเยาวชนไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นผู้พิพากษาสมทบอาจเสนอให้ผู้พิพากษามีคำสั่งให้เด็กและเยาวชนดังกล่าวเข้ากิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจัดขึ้นก็ได้

๒.๓ กรณีมีลักษณะพฤติกรรมไม่รุนแรง แต่มีความรุนแรงมากกว่าพฤติกรรมในข้อ ๒.๒ มาอีกระดับหนึ่ง ผู้พิพากษาสมทบอาจเสนอให้ส่งเด็กและเยาวชนนั้นไปเข้ากิจกรรมปรับเปลี่ยนพื้นฐานในโครงการที่ศาลจัดขึ้น หรือโครงการที่องค์กรเอกชนหรือเครือข่ายพิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชน และครอบครัวจัดขึ้นตามสาเหตุแห่งการกระทำผิด เช่น

เด็กและเยาวชนกระทำผิดเนื่องมาจากสาเหตุปัญหาครอบครัวให้เข้าโครงการครอบครัวสัมพันธ์พบนักจิตวิทยา โครงการฝึกอาชีพและจัดหางานให้ โดยให้ไปทำงานในสถานประกอบการของเครือข่าย

เด็กและเยาวชนกระทำผิดเนื่องมาจากสาเหตุปัญหาของตัวเด็กหรือเยาวชนเอง ให้เข้าโครงการค่ายเยาวชนเพื่ออนาคตของชาติ (ค่ายทหาร) โครงการเยาวชนสัมพันธ์ (องค์กรด้านเด็ก) โครงการฝึกอาชีพ โครงการบรรพชาสามเณร โครงการค่ายธรรมะหรือบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวินัย รู้จักยังคิดและมองเห็นประโยชน์ของส่วนรวม

เด็กและเยาวชนกระทำผิดเนื่องมาจากสาเหตุปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้เข้าค่ายโครงการเยาวชนสัมพันธ์ (องค์กรด้านเด็ก) โครงการฝึกอาชีพ โครงการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โครงการบรรพชาสามเณร ค่ายธรรมะ หรือส่งเข้าสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น โรงเรียนฟ้าใส โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์

หากผู้พิพากษาเห็นชอบกับแนวทางแก้ไขดังกล่าว ก็จะสอบถามเด็กและเยาวชน หากเด็กและเยาวชนทราบแล้วยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานดังกล่าวแล้ว ผู้พิพากษาอาจจดรายงานกระบวนการพิจารณาให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว โดยอาจสั่งให้มีการคุมประพฤติตามวิธีการในข้อ ๒.๒ ร่วมด้วยก็ได้ เนื่องจากขณะที่มีคำสั่งดังกล่าว กิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานดังกล่าวยังไม่ถึงกำหนดที่จะจัดขึ้น ในระหว่างนี้อาจให้มีการคุมประพฤติเด็กและเยาวชนโดยบิดามารดา โดยให้มารายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบไปพลางก่อน เมื่อถึงเวลาที่จะเข้ากิจกรรมจึงให้เด็กและเยาวชนมารายงานตัวเพื่อเข้ากิจกรรมดังกล่าว ในกรณีที่เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการประกันตัวโดยอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้สถานพินิจ ส่งเด็กและเยาวชนดังกล่าวไปเข้ากิจกรรมตามที่เห็นสมควรได้ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานแล้ว เด็กหรือเยาวชนมีพฤติกรรมดีขึ้น เช่น อารู้สำนึกผิด มีการปรับปรุงตัวดีขึ้น ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้ใช้วิธีการคุมประพฤติตามวิธีการในข้อ ๒.๒ อีกระยะหนึ่ง เมื่อผลการคุมประพฤติเป็นที่น่าพอใจ ผู้พิพากษาก็อาจมีคำพิพากษาปล่อยตัวเด็กและเยาวชนไป โดยอาจจะกำหนดเงื่อนไขให้เด็กและเยาวชนมารายงานตัวกับผู้พิพากษาสมทบอีกเป็นระยะ ๆ เพื่อติดตามผลก็ได้ ในกรณีที่เด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยชั่วคราว หากเสร็จสิ้นกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานแล้วเด็กหรือเยาวชนมีพฤติกรรมดีขึ้น เช่น อารู้สำนึก

ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีหลักประกันก็ได้ และจากนั้นก็อาจใช้วิธีการคุมประพฤติดังกล่าวตามข้อ ๒.๒ อีกระยะหนึ่ง เมื่อผลการคุมประพฤติเป็นที่น่าพอใจก็อาจจะมีคำพิพากษาปล่อยตัวไปได้ โดยอาจกำหนดเงื่อนไขหรือไม่กำหนดก็ได้ หากเสร็จสิ้นกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานแล้วเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ผู้พิพากษาอาจส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิดต่อไป โดยกำหนดโปรแกรมร่วมกับสถานพินิจ เพื่อให้ตรงตามสาเหตุในการกระทำผิด

๒.๔ กรณีมีลักษณะพฤติกรรมไม่รุนแรงและมีผู้เสียหาย และเป็นคดีที่จำเลยไม่เคยกระทำผิดมาก่อน เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการกระทำความผิดเล็กน้อยไม่มีผลร้ายแรงต่อผู้เสียหาย ชุมชน และการกระทำผิดของจำเลยครั้งนี้ต้องไม่กระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องและสังคมมากเกินไปจนกว่าจะยอมรับได้ ง่าย ๆ คือเป็นคดีที่ปกติศาลจะให้โอกาสจำเลยอยู่แล้ว ผู้พิพากษาสมทบอาจเสนอให้ส่งเด็กและเยาวชนไปเข้ากระบวนการประชุมกลุ่มเยียวยา (Healing conference) ซึ่งเป็นการประชุมครอบครัวและชุมชนผสมผสานกัน โดยผู้ที่เข้าประชุมกลุ่มเอี้ยวยานั้นประกอบด้วย เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ผู้เสียหาย บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เสียหาย เครือข่ายชุมชนที่เด็กและเยาวชนและผู้เสียหายอยู่ใกล้เคียง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด และเกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย เช่น ครู นายจ้าง โดยมีผู้พิพากษาสมทบเป็นผู้ดำเนินการประชุม หากผู้พิพากษาเห็นชอบกับแนวทางดังกล่าวอาจจตรายงานกระบวนการพิจารณาให้คำสั่งให้ดำเนินการประชุมกลุ่มเยียวยา เมื่อที่ประชุมกลุ่มเอี้ยวยายได้ข้อสรุปแผนแก้ไขเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งแผนเอี้ยวยายผู้เสียหายแล้ว ให้เสนอแผนแก้ไขเอี้ยวยายต่อผู้พิพากษา ถ้าผู้พิพากษาเห็นชอบกับแผนดังกล่าวก็จะมีคำสั่งให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามแผนนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนปฏิบัติตามแผนเอี้ยวยายเสร็จสิ้นแล้ว มีความประพฤติดีขึ้นจนเป็นที่พอใจ ผู้พิพากษาสมทบที่บริหารแผนก็จะเสนอผู้พิพากษาเพื่อมีคำพิพากษาต่อไป ผู้พิพากษาอาจมีคำพิพากษาปล่อยตัวไปโดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ หรือไม่กำหนดเงื่อนไขก็ได้ เช่น หากกำหนดเงื่อนไขให้มารายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบอีกเป็นระยะหนึ่งหรืออาจมีคำสั่งให้เข้ากิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานก่อนก็ได้ หากเด็กหรือเยาวชนไม่ยอมทำตามแผนแก้ไขดังกล่าวหรือไม่อาจสามารถแก้ไขเด็ก เยาวชนตามเงื่อนไขนี้ได้ ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้ส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิดต่อไป เมื่อผลการอบรมเป็นที่น่าพอใจแล้ว จึงค่อยมีคำพิพากษาก็ได้

ในกรณีให้ดำเนินการประชุมกลุ่มเอี้ยวยาย หากผู้เสียหายไม่ยินยอมเข้าประชุมกลุ่มเอี้ยวยาย อันเป็นผลให้ไม่สามารถดำเนินการประชุมกลุ่มเอี้ยวยายได้ ก็อาจดำเนินการให้ประชุมครอบครัวเพื่อหาทางแก้ไขเด็กและเยาวชน โดยให้ครอบครัวบำบัดเด็กและเยาวชนนั้นอย่างมีรูปแบบชัดเจน จากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้น

๒.๕ กรณีมีลักษณะพฤติกรรมรุนแรง เช่น กระทำผิดหลายครั้ง ไม่หลบจำ ไม่สำนึกในการกระทำผิด จิตบกพร่อง กระทำผิดอย่างรุนแรง ไม่สนใจในผลเสียหาย ผลกระทบจากการกระทำมีผลต่อตัวเด็กหรือเยาวชน ครอบครัว สังคมมาก เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มหรือ

โอกาสในการพัฒนาพฤติกรรมของตนเองน้อยมาก ผู้พิพากษาสมทบอาจเสนอผู้พิพากษาให้มีคำสั่งให้ส่งเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยคณะกรรมการสหวิชาชีพ ถ้าผู้พิพากษาเห็นชอบกับแนวทางดังกล่าวอาจจตรางานกระบวนการพิจารณา มีคำสั่งให้ส่งเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยคณะกรรมการสหวิชาชีพที่ศาลตั้งขึ้น เมื่อที่ประชุมสหวิชาชีพได้ข้อสรุปแล้วก็ให้จัดทำรายงานเสนอโปรแกรมบำบัดเด็กและเยาวชนเฉพาะรายต่อผู้พิพากษาเพื่อมีคำสั่ง ถ้าผู้พิพากษาเห็นชอบกับแนวทางแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยคณะกรรมการสหวิชาชีพดังกล่าวแล้วก็จะให้คำสั่งให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติต่อไป เมื่อได้ผลเป็นที่น่าพอใจผู้พิพากษาก็อาจมีคำพิพากษาปล่อยตัวไปโดยกำหนดเงื่อนไขหรือไม่กำหนดเงื่อนไขก็ได้ เช่น อาจให้ทำการคุมประพฤติ โดยให้เด็กและเยาวชนมารายงานตัวต่อผู้พิพากษาสมทบอีกเป็นระยะเพื่อติดตามผลก็ได้ ในกรณีที่ดำเนินการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนตามโปรแกรมดังกล่าวแล้วไม่สามารถที่จะแก้ไขเด็กและเยาวชนได้ ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งหรือคำพิพากษาส่งตัวเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิดต่อไป

๒.๖ กรณีมีลักษณะพฤติกรรมรุนแรงมาก ผู้พิพากษาสมทบอาจเสนอให้มีการประชุมสหวิชาชีพ เมื่อได้ผลจากการประชุมสหวิชาชีพแล้ว และผู้พิพากษาเห็นว่าไม่สามารถจะทำการแก้ไขในระบบข้างต้นได้ ก็อาจมีคำสั่งให้ส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิด โดยมีเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการสหวิชาชีพแนะนำแผนการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู จำเลย และคอยติดตามผลการฝึกอบรมดังกล่าว หากเปลี่ยนแปลงจนเป็นที่พอใจก็อาจจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรได้ หรืออาจมีคำพิพากษาส่งตัวเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมทันทีเลยก็ได้ โดยมีเงื่อนไขให้สถานฝึกปฏิบัติตามที่คณะกรรมการสหวิชาชีพแนะนำ หรือในกรณีที่ผู้พิพากษาเห็นว่าไม่อาจแก้ไขและฟื้นฟูแบบเด็กและเยาวชนได้ เห็นควรที่จะลงโทษก็อาจจะมีคำพิพากษาจำคุกแล้วแต่กรณี โดยมีเงื่อนไขให้เรือนจำปฏิบัติตามที่คณะกรรมการสหวิชาชีพแนะนำ

๒.๗ ในกรณีที่ผู้พิพากษามีคำสั่งให้ส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิดก่อนที่จะมีคำพิพากษาหรือหลังมีคำพิพากษา ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจะศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรจะร่วมมือกับสถานฝึกและอบรมเพื่อกำหนดโปรแกรมการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนให้ตรงกับสาเหตุแห่งการกระทำผิด เพื่อให้ผู้พิพากษามีคำสั่งหรือคำพิพากษาได้ถูกต้องว่าจะให้เด็กและเยาวชนนั้นฝึกอบรมอะไร ใช้เป็นเวลานานเท่าใด ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นได้รับการอบรมจนครบหลักสูตรที่เห็นสมควร และจะให้สถานฝึกและอบรมรายงานผลการฝึกอบรมให้แก่ผู้พิพากษาทราบทุกระยะ ๓ เดือน เพื่อติดตามผล หรืออาจมีคำสั่งให้เบิกตัวเด็กและเยาวชนจากสถานฝึกมาพบผู้พิพากษาสมทบเพื่อพูดคุยสอบถามความคืบหน้าเป็นระยะเพื่อติดตามผลร่วมด้วยก็ได้ หรืออาจให้ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบเข้าไปเยี่ยมเยียนเด็กและเยาวชนเพื่อติดตามผลก็ได้

การดำเนินการที่จะแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนดังกล่าวนี้ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนหากดำเนินการทางใดทางหนึ่งแล้วไม่ประสบผลก็อาจมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงให้ดำเนินการในทางอื่นได้ โดยถือเป็นหลักว่าจะดำเนินการแก้ไขเด็กและเยาวชนให้ได้จนถึงที่สุด เมื่อเห็นว่าแก้ไขได้แล้วจึงจะมีคำพิพากษา หรือเห็นว่ามีอาจแก้ไขได้เนื่องจากดำเนินการจนถึงที่สุดแล้วจึงจะส่งไปฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมซึ่งเป็นระบบปิด โดยถือว่าการส่งไปฝึกและอบรมในสถานฝึกและอบรมดังกล่าวนี้เป็นทางเลือกสุดท้าย ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าคดีจะค้างพิจารณาอยู่ในศาลเป็นจำนวนมากหรือไม่ โดยศาลเยาวชนและครอบครัวจะดำเนินการมุ่งแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงปริมาณคดีที่ค้างอยู่ในศาล โดยยึดหลักว่า แม้ไม่มีคดีค้างอยู่ในศาล แต่ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่สามารถแก้ไขเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีได้ ก็ไม่ถือว่าประสบความสำเร็จ

กล่าวโดยสรุปก็คือ กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ก็คือ ให้มีการดำเนินการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจนเด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นพลเมืองดีแล้ว จึงจะมีคำพิพากษาโดยคำพิพากษานี้จะรับรองว่าเด็กและเยาวชนนี้กลับตัวเป็นพลเมืองดีแล้ว หรือดำเนินการจนถึงที่สุดแล้วแต่เด็กหรือเยาวชนไม่กลับตัวเป็นพลเมืองดี จึงมีคำพิพากษาส่งเด็กและเยาวชนไปฝึกอบรมในระบบปิด

๓. กระบวนการพัฒนาระบบงานในด้านการส่งเสริมและพิทักษ์สถาบันครอบครัวและการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในครอบครัว

กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการในคดีแพ่งอันเป็นคดีครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัวเล็งเห็นว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลัก จึงมุ่งที่จะระงับหรือยุติความขัดแย้งในครอบครัวอันจะนำไปสู่การแตกแยกและหย่าร้างของครอบครัว ซึ่งจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

๓.๑ ศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคจะจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในครอบครัวขึ้น โดยศูนย์ดังกล่าวนี้จะรับปรึกษาปัญหาครอบครัวและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในครอบครัวที่ยังไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล โดยให้ผู้พิพากษาสมทบที่มีประสบการณ์ในการพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเป็นผู้ให้คำปรึกษาและไกล่เกลี่ย โดยมุ่งเน้นที่จะยุติความขัดแย้งในครอบครัวก่อนที่ปัญหาข้อพิพาทจะลุกลามต่อเนื่องจนถึงขั้นฟ้องร้อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะกลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่กระตุ้นหรือก่อให้เกิดเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา

๓.๒ ศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะประสานงานร่วมมือกับสมาชิกเครือข่ายพิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชนและครอบครัวที่จัดตั้งขึ้น ประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ชุมชน และแนะนำ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้คู่พิพาทในครอบครัวทราบถึงประโยชน์ของการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดีต่อศาล และเชิญชวนให้คู่พิพาทไปใช้บริการศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในครอบครัวของศาล ทั้งนี้ ถ้าการไกล่เกลี่ยประสบผลสำเร็จ สามารถยุติข้อพิพาทได้ ย่อมนำไปสู่ความปรองดองในครอบครัว

หากไม่สามารถยุติข้อพิพาทได้ ผู้ไกล่เกลี่ยก็สามารถแนะนำคู่พิพาทให้ไปฟ้องคดีต่อศาล และแนะนำให้คำนึงถึงประโยชน์ของบุตรเป็นสำคัญ

๓.๓ มาตรการการไกล่เกลี่ยในชั้นพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาคมีมาตรการที่จะให้คดีครอบครัวที่ฟ้องต่อศาลแล้วเข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยทุกคดี ซึ่งการไกล่เกลี่ยจะดำเนินการโดยผู้พิพากษาสมทบเป็นหลัก โดยมีผู้พิพากษาเป็นที่ปรึกษาเท่านั้น โดยมุ่งเน้นที่จะยุติความขัดแย้งในครอบครัวโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว หากไม่อาจรักษาสถานภาพของครอบครัวไว้ได้ การหย่าต้องเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยให้คู่พิพาทคำนึงถึงอนาคตและสวัสดิภาพของบุตรเป็นสำคัญ หากการไกล่เกลี่ยสามารถบรรลุข้อตกลง ผู้พิพากษาสมทบซึ่งเป็นผู้ประนีประนอมจะทำรายงานเสนอผู้พิพากษาเพื่อให้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และมีคำพิพากษาดมยยอม แต่หากการไกล่เกลี่ยไม่สามารถตกลงกันได้ ผู้ประนีประนอมอาจทำรายงานเสนอผู้พิพากษาเพื่อให้มีคำสั่งส่งคดีเข้าสู่การพิจารณาต่อไป

การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นพิจารณาคดีนี้จะดำเนินการโดยผู้พิพากษาสมทบเป็นหลัก โดยมีผู้พิพากษาเป็นที่ปรึกษา

กระบวนการยุติธรรมกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน*

สมพร อมรชัยนพคุณ

เด็กและเยาวชนในสายตาของประชาชนทั่วไป จัดได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่อ่อนด้อย ประสพการณ์ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีต่าง ๆ และขาดความรู้เท่าทันในด้านต่าง ๆ การเรียนรู้ และการอบรมจากผู้ใหญ่รอบข้างจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นทั้ง ทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา และความประพฤติเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เพื่อช่วยพัฒนาและนำพา สังคม ประเทศชาติไปสู่ความรุ่งเรืองต่อไป สมกับคำกล่าวที่ว่า “เด็กคืออนาคตของชาติ” เมื่อเด็ก และเยาวชนกระทำความผิดมักจะได้รับ การอภัยโดยเหตุที่ว่ายังไร้เดียงสา ไม่รู้สิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ประกอบกับความคิดที่ว่า การที่เด็กและเยาวชนมีความประพฤติที่ไม่ดี เนื่องจากผู้ใหญ่รอบข้าง บกพร่องในเรื่องการอบรม ความผิดจึงอยู่ที่ผู้ใหญ่เหล่านั้น ซึ่งมีหน้าที่ที่จะต้องอบรมสั่งสอนเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในความปกครอง แต่ในภาวะการณ์ปัจจุบัน การกระทำความผิดของเด็กและ เยาวชนมิได้อยู่ในขอบเขตของการกระทำความผิดทางศีลธรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น แต่ก้าว ล่วงถึงขั้นการกระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง โดยจะเห็นได้จากข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทาง สื่อมวลชนหลากหลายแขนง มักปรากฏข่าวคราวเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กและเยาวชน ในทางที่เสียหาย ไม่สมควรและผิดกฎหมายเสมอ เช่น การเสพและค้า หรือลักลอบขนยาเสพติด การยกพวกตีกันของกลุ่มนักเรียนระหว่างสถาบัน การก่อคดีข่มขืน เรื่อยไปจนถึงกระทั่งการก่อ คดีฆาตกรรม หลายต่อหลายครั้งที่การกระทำของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ มักเป็นที่วิจารณ์ทั่วไป ในหมู่ของประชาชนถึงพฤติกรรมโหดเหี้ยมผิดวิสัยของเด็กและเยาวชน แต่ในขณะที่เดียวกัน เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด ก็กระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ถึงผลที่จะตามมา แต่ใน บางครั้งก็เกิดจากการบังคับ ชูเชื้อ ชักจูง หลอกให้กระทำจากบุคคลอื่น

หากโดยภาพรวมแล้ว ผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด แม้ในลักษณะเดียวกับเด็กและ เยาวชน แต่ความคิดรู้ผิดชอบชั่วดี ประสพการณ์ การควบคุมยับยั้งตนมิให้กระทำความผิดย่อมมี มากกว่าเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่ควรจะได้รับ การปฏิบัติที่นุ่มนวลกว่า ผู้ใหญ่ แม้จะมีความประพฤติที่เสียหายจนถึงการกระทำความผิดกฎหมายบ้านเมืองก็ตาม การ ใช้มาตรการทางกระบวนการยุติธรรมเฉกเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด ถือว่าเป็นการไม่ สมควร ไม่ยุติธรรม และอาจจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตัวเด็กและเยาวชนเหล่านั้นมากกว่าผลดี ประเทศบางประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น รวมทั้งประเทศไทย จึงได้กำหนดกระบวนการ ยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ทำผิดกฎหมายแตกต่างจากที่ปฏิบัติกับผู้ใหญ่ในบางเรื่องตาม ที่กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

*ที่มา : www.powerjustice.com (สืบค้นที่ "บทความ") สืบค้น ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553

ในบทความนี้จะขอเสนอกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในทางกฎหมายอาญา โดยจะเน้นที่ขั้นตอนต่าง ๆ นับจากเด็กและเยาวชนถูกจับกุม เรื่อยไปจนถึงกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาลตามที่กำหนดเอาไว้เป็นพิเศษ แตกต่างจากที่ปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ โดยจะกล่าวแต่เฉพาะของประเทศไทยเท่านั้น เพราะแม้กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนนี้จะมีมานานในระบบกฎหมายไทย แต่ประชาชนส่วนใหญ่ รวมถึงผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องก็ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อเกิดกรณีที่เด็กและเยาวชนถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ทำให้สิทธิและเสรีภาพของเด็กและเยาวชนดังกล่าวถูกละเมิดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือโดยความไม่ตั้งใจ แต่ในบทความนี้จะขอเสนอในลักษณะกว้าง ไม่ลงลึกไปในรายละเอียดทั้งหมด เนื่องจากเนื้อหาบทความที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาได้จากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเพิ่มเติมได้เอง โดยบทความนี้จะแบ่งแยกเป็นหัวข้อและลำดับดังต่อไปนี้

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้น ตรงกับคำว่า “Juvenile Delinquency” ซึ่งในทางวิชาอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ไม่ถือว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นอาชญากรรม แต่จะเรียกการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่า “การกระทำความผิด” และไม่เรียกเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดว่าเป็นอาชญากร

แม้ในกฎหมายไทย จะมีได้นิยามศัพท์ที่ว่า “การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน” หมายความว่าอย่างไร แต่เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 11 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า

ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งในคดีต่อไปนี้

- (1) คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
- (2) คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามมาตรา 61

วรรคแรก ฯลฯ

(3) คดีที่ศาลจะต้องพิพากษาหรือสั่งเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลครอบครัว”

จากบทมาตราดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นหมายถึงการกระทำความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา และการกระทำความผิดต่อกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาหรือมีคำสั่ง

นอกจากนี้ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังได้นิยามของคำว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” ไว้ว่า

เด็ก หมายความว่า บุคคลที่มีอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์

เยาวชน หมายความว่า บุคคลที่มีอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปี

บริบูรณ์

เกณฑ์ที่ใช้ในการแยกเด็ก หรือ เยาวชน ก็คืออายุของบุคคลนั้น โดยจะพิจารณาว่าในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเป็นวันแรกนั้น ผู้กระทำความผิดอายุเท่าไร หากผู้กระทำความผิดอยู่ในช่วงตั้งแต่ 7 ปีเต็มแต่ยังไม่ถึง 14 ปีเต็ม ถือว่าบุคคลนั้นเป็น “เด็ก” แต่หากบุคคลนั้นมีอายุตั้งแต่ 14 ปีเต็มแต่ยังไม่ถึง 18 ปีเต็ม ถือว่าบุคคลนั้นเป็น “เยาวชน” ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะบรรลุนิติภาวะโดยการสมรสก่อนอายุครบ 18 ปี (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 20) หรือไม่ก็ตาม

สาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

สาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นสาเหตุเฉพาะบุคคล บางคนอาจมีเพียงสาเหตุเดียว ในขณะที่บางคนก็มีหลายสาเหตุประกอบกัน สาเหตุแห่งการกระทำความผิดมีอยู่หลายประการ และอาจแยกศึกษาเป็น 3 ด้านคือ

1. ด้านกฎหมาย

นักกฎหมายเน้นว่าสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกิดจากความเยาว์วัย การรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการถูกหลอกใช้จากผู้ใหญ่ จึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดในทางอาญา โดยถือว่าเป็นเพียงพฤติกรรมเบี่ยงเบน จึงไม่ลงโทษในทางอาญาแต่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทน เพื่อแก้ไขความประพฤติ

2. ด้านสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาอธิบายถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่ามาจากการที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับแบบอย่างความประพฤติที่ไม่ดี จากบุคคลที่อยู่รอบข้าง เด็กและเยาวชนยังขาดความหนักแน่นทางจิตใจ จึงอาจถูกครอบงำ ชักจูงได้ง่าย ทำให้พฤติกรรมเด็กและเยาวชนประพฤติดีไปจากบรรทัดฐานของสังคมและกลายเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายในที่สุด

3. ด้านจิตวิทยา

นักจิตวิทยาอธิบายสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเอาไว้หลายทฤษฎี กล่าวคือบางทฤษฎีเห็นว่า การกระทำความผิดนั้นอาจเกิดจากความผิดปกติของร่างกายหรือทางจิต ซึ่งอาจมีมาตั้งแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นภายหลังความเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะผลักดันให้อารมณ์ของบุคคลแปรปรวน ยิ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนก็อาจจะทำให้เกิดการขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และมีพฤติกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมและคนรอบข้างและกระทำความผิดได้ง่าย ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่รุนแรง

อย่างไรก็ตาม เราสามารถแยกแยะสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเป็น 2 สาเหตุใหญ่ ๆ ด้วยกัน

1. สาเหตุจากสิ่งที่อยู่รอบข้างตัวเด็กและเยาวชน เช่นครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย บุคคลรอบข้าง สถานเริงรมย์ สภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ การขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น หรือบังเกิดความวุ่นวายในสังคม

2. สาเหตุที่เกิดจากตัวของเด็กและเยาวชนเอง เช่นความผิดปกติทางร่างกาย หรือจิตใจหรือเกิดจากพันธุกรรมของเด็กและเยาวชน

ปรัชญาในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

แนวความคิดหรือปรัชญาในเชิงอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา สามารถแบ่งแยกได้ เป็น 2 แนวหลัก ๆ ได้แก่

ปรัชญาที่มุ่งต่อการลงโทษ เพื่อเป็นการแก้แค้นต่อผู้กระทำความผิด ป้องกันและปราบปรามมิให้มีการกระทำความผิด มักพบแนวความคิดเช่นนี้ในสังคมที่ประชาชนส่วนใหญ่ เป็นพวกอนุรักษนิยม แนวความคิดนี้ จะกำหนดโทษและลงโทษผู้กระทำความผิดเหมือนกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุของผู้กระทำความผิด ดังที่เคยพบว่า ในปี ค.ศ. ที่ประเทศอังกฤษ ศาลได้พิพากษาคัดสินและลงโทษเด็กอายุ 9 ขวบ ฐานลักทรัพย์ด้วยการแขวนคอ

ปรัชญาที่มุ่งเน้นต่อการแก้ไขฟื้นฟู เพื่อช่วยเหลือให้ผู้กระทำความผิดบางจำพวก ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่ายังพอที่จะเยียวยาได้โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขความประพฤติได้ แทนที่จะลงโทษ มักพบแนวความคิดเช่นนี้ในสังคมที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นพวกเสรีนิยม

ในนานอารยประเทศรวมทั้งประเทศไทย การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ดำเนินตามแนวปรัชญาที่มุ่งแก้ไขฟื้นฟู และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้สามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่า เด็กและเยาวชนยังสามารถที่จะเยียวยาแก้ไขเปลี่ยนแปลงความประพฤติได้ และการที่รัฐเข้ามาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดแทนพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นวิธีการที่ยอมรับโดยทั่วไป รัฐจึงต้องหามาตรการต่าง ๆ ที่จะมุ่งฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้สามารถกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ มากกว่าที่จะใช้อำนาจลงโทษอย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากที่ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่งถูกยกเลิกและเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว

กระบวนการยุติธรรมในกรณีที่เด็กและเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิด

แต่เดิมประเทศไทยมีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด ต่อมาได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดว่าในท้องที่ใดที่มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว หากผู้ถูกกล่าวหาเป็นคดีทางอาญา มีอายุตั้งแต่ 7 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี การนำคดีเสนอศาลนั้น จะต้องนำคดีเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัว และขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินคดีจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ดังต่อไปนี้

การจับกุมตัวเด็กและเยาวชนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

เมื่อเด็กและเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ไม่ว่าจะเป็นการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจประสบพบเห็นด้วยตนเอง หรือมีผู้ไปร้องทุกข์แจ้งความ หรือกล่าวโทษ ก็จะต้องมีการดำเนินการสืบสวน สอบสวน ตลอดจนจับกุมไปดำเนินคดี ซึ่งในขั้นตอนนี้จะขอแบ่งแยกออกเป็น 2 หัวข้อกล่าวคือ

- การจับกุมตัวเด็ก

กฎหมายได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวเด็กที่ต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ตั้งแต่

- เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า

- มีผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับ

- มีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์เอาไว้แล้ว

- มีหมายจับตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นอกจากใน 4 กรณีนี้แล้ว จะทำการจับกุมเด็กมิได้โดยเด็ดขาด

- การจับกุมตัวเยาวชน

ในการจับกุมตัวเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นจึงต้องดำเนินการตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดไว้ คือ จับกุมตัวเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด

แต่อย่างไรก็ดี ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้วว่า ในระบบกฎหมายไทยนั้น การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้น ต้องถือหลักมุ่งให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูและปรับปรุงแก้ไขให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีต่อไป การจับตัวควรจะทำโดยละมุนละม่อม และถ้าไม่จำเป็นก็ห้ามมิให้มีการใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กและเยาวชนนั้น และหากจะต้องทำการจับ และใช้เครื่องพันธนาการ ก็ควรจะเป็นไปในลักษณะที่มีใช่เป็นการประจานให้ได้รับความอับอายต่อหน้าสาธารณชน เพื่อมิให้เด็กหรือเยาวชนนั้นเกิดความกระด้างทางจิตใจและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนนั้นกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ง่ายขึ้น

ขั้นตอนการสอบสวน

เมื่อมีการจับกุมตัวเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดแล้ว คดีนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาในศาลเยาวชนและครอบครัว เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จะต้องดำเนินขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเคร่งครัด กล่าวคือ ทันทีที่ได้มีการจับกุมตัวเด็กและเยาวชน มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ผู้จับกุมหรือผู้ที่ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนนั้น จะต้องรีบแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจและบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กและเยาวชนนั้นอยู่อาศัยด้วยทันทีที่สามารถจะกระทำได้ และพนักงานสอบสวนจะต้องทำการถามปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นเพียงเพื่อที่จะทราบข้อมูลเบื้องต้น เช่น ชื่อ ที่อยู่ อายุ ให้เสร็จสิ้นภายใน 24 ชั่วโมง โดยระหว่างนี้ห้ามทำการควบคุม

ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพื่อมิให้เด็กและเยาวชนเห็น หรือได้รับการเสียมสอนในทางที่ผิดจากผู้ต้องหาเหล่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติจะให้เด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังสถานพินิจที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ เป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไป โดยที่พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจในการควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนเกินกว่านั้น (เกินกว่า 24 ชั่วโมง) และไม่มีอำนาจในการส่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปชั่วคราว หลังจากส่งตัวไปยังสถานพินิจแล้ว พนักงานสอบสวนก็ยังคงต้องดำเนินการสอบสวนคดีนั้นต่อไปให้เสร็จ และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อทำการยื่นฟ้องเด็กและเยาวชนนั้นต่อศาลให้ทันกำหนดเวลาต่อไปซึ่งเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ จึงไม่ขอนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

การรับตัวเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจ

ภายหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้ทำการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิด มายังสถานพินิจแล้ว ทางสถานพินิจจะดำเนินการควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไป ซึ่งในระหว่างการควบคุมตัวนี้ทางสถานพินิจจะจัดให้มีการสืบเสาะประวัติส่วนตัวของเด็กและเยาวชนนั้น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย เพื่อประกอบการพิจารณาในกรณีที่มีการยื่นคำร้องขอให้ปล่อยตัวเด็กและเยาวชนนั้นชั่วคราว ซึ่งทางผู้อำนวยการสถานพินิจจะเป็นผู้สั่งว่าจะอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ ถ้าอนุญาต ผู้ที่ขอให้ปล่อยตัวชั่วคราว ก็จะสามารถรับตัวเด็กและเยาวชนนั้นไปจากสถานพินิจได้ทันที แต่จะต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนมาให้เจ้าพนักงานทำการสอบสวนตามที่นัดไว้ แต่ถ้าทางผู้อำนวยการสถานพินิจไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว ทางผู้อำนวยการสถานพินิจจะต้องส่งสำนวนความเห็น ไปยังอธิบดีหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวหรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกศาลเยาวชนและครอบครัว แล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาและออกคำสั่งว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว

ในกรณีที่เด็กและเยาวชนนั้นมิได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว เด็กหรือเยาวชนนั้นจะอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสถานพินิจ เพื่อการสืบเสาะและพินิจประวัติส่วนตัวของเด็กหรือเยาวชนนั้นและของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย รวมทั้งสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น และสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อประมวลข้อเท็จจริงและจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการสถานพินิจและต่อพนักงานอัยการ ถ้ามีการฟ้องคดีต่อศาล ผู้อำนวยการสถานพินิจจะทำการส่งรายงานพินิจพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อศาลต่อไป

การฟ้องคดีอาญา

ในระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ที่สามารถฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้นั้น คือ พนักงานอัยการและผู้เสียหาย แต่ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดนั้น การฟ้องคดีจะมีขั้นตอนแตกต่างออกไปดังนี้

- พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง ภายหลังจากที่ได้รับสำนวนจากพนักงานสอบสวนและรายงานพินิจพร้อมความเห็นของทางผู้อำนวยการสถานพินิจว่าสมควรให้ฟ้องเป็นคดีอาญา พนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจเพื่อตัดสินว่าจะฟ้องเป็นคดีอาญาหรือไม่
- ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง โดยหลักตาม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ได้ห้ามมิให้ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีเว้นแต่จะได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นคดีอาญา โดยก่อนที่จะมีการสั่ง ทางสถานพินิจจะได้ทำการสืบสวนว่าข้อกล่าวหาอันมีมูลความผิดหรือไม่ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจอนุญาตให้ฟ้องคดีได้ ราษฎรจึงจะสามารถเป็นโจทก์ฟ้องคดีเองได้ แต่ถ้าไม่อนุญาต ทางผู้เสียหายสามารถยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลได้มีการสอบถามและมีคำสั่งว่าจะให้ฟ้องคดีหรือไม่

กระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล

เมื่อมีการยื่นฟ้องและศาลได้ประทับฟ้องเอาไว้แล้ว ขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนตกเป็นจำเลย จะเป็นไปดังต่อไปนี้

ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น ซึ่งมีฐานะเป็นจำเลย ไว้ในสถานพินิจ (เนื่องจากการไม่มีการยื่นขอประกันตัวในชั้นศาล หรือมีการยื่นขอประกันตัวในชั้นศาลแต่ศาลไม่อนุญาตให้ประกันตัว) หรืออาจสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยไปชั่วคราวก็ได้ นอกจากนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่รับฟ้องคดีไว้ จะต้องทำการแจ้งนัดพิจารณาคดีให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันและเวลาดำเนินการพิจารณาคดีล่วงหน้า และเตรียมตัวไปฟังการพิจารณาคดีหรือไปให้ข้อมูลแก่ทางศาลระหว่างการพิจารณา ทั้งนี้แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

ในระหว่างการพิจารณา ผู้อำนวยการสถานพินิจที่ศาลได้มอบหมายให้ควบคุมตัวจำเลย มีหน้าที่ที่จะต้องส่งตัวจำเลยไปตามคำสั่งของศาล โดยในการจัดส่งตัวจำเลยไปหรือมาจากศาลกับสถานพินิจ หรือที่พักอาศัยในกรณีที่ศาลอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการ (เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนด จึงจะใช้เครื่องพันธนาการได้ แต่จะต้องใช้ตามที่จำเป็นเท่านั้น) และห้ามมิให้ควบคุมตัวจำเลยปะปนกับจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ยังห้ามมิให้มีการถ่ายและเผยแพร่หรือตีพิมพ์รูปภาพ หรือบันทึก กระจายเสียง หรือโฆษณาเกี่ยวกับตัวจำเลยอันอาจจะทำให้สาธารณชนทราบได้ว่าตัวจำเลยเป็นใคร อันอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ปรับปรุงให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี และกลับเข้าไปอยู่ร่วมกับสังคมตามปกติ

การดำเนินการพิจารณาคดี จะต้องทำในห้องอื่นที่มีใช้ห้องพิจารณาคดีโดยทั่วไป และจะต้องดำเนินการพิจารณาคดีเป็นความลับ คือ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อป้องกันมิให้ จำเลยเป็นที่รู้จักของบุคคลอื่นที่มีเกี่ยวข้องในคดี แต่การพิจารณาคดีจะต้องกระทำต่อหน้า จำเลยและที่ปรึกษาทางด้านกฎหมายของจำเลยเสมอ แต่ถ้าศาลเห็นว่า จำเลยไม่สมควรได้รับ ฟังหรือรู้เห็นการพิจารณาคดีในช่วงใดช่วงหนึ่ง เช่น การสืบพยาน ก็อาจสั่งให้ตัวจำเลยออกไป นอกห้องชั่วคราว และเมื่อสั่งให้กลับเข้ามา ศาลจะต้องแจ้งข้อความที่เห็นสมควรที่จะแจ้งให้จำเลย ทราบหรือแม้แต่ในกรณีที่จำเลยไม่สามารถไปฟังการพิจารณาคดี ถ้าศาลเห็นว่าการพิจารณาคดี ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ประหารชีวิตว่าจำเลยกระทำผิดจริงตามที่ถูกฟ้องหรือไม่ ศาลก็อาจ ดำเนินการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยก็ได้ แต่จะต้องดำเนินการพิจารณาคดีต่อหน้าที่ปรึกษา ทางด้านกฎหมายของจำเลยเสมอ

ในการพิจารณาคดีลับหลังนั้น นอกจากบุคคลดังกล่าวนี้คือ

- จำเลย ที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย และผู้ควบคุมจำเลย
- บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ด้วย
- พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามที่ศาลเห็นสมควร
- โจทก์และทนายความโจทก์
- พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- พนักงานคุมความประพฤติ หรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- บุคคลอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

บุคคลอื่นที่ประสงค์จะเข้าฟังการพิจารณาคดี จะต้องขออนุญาตต่อศาลก่อน และ เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลแล้วจึงจะเข้าฟังการพิจารณาคดีได้

การพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนตกเป็นจำเลยนั้น ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามที่ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาวิธีไว้โดยเคร่งครัด ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน สามารถเรียก จำเลยไปสอบสวนเป็นการเฉพาะ ในเวลาใด ๆ ก่อนที่จะพิพากษาคดี เพื่อทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับจำเลยหรือในระหว่างการพิจารณาคดี ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควรที่จะพูดกับจำเลยเป็น การเฉพาะ ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลอื่นที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีขณะนั้นออกไปนอกห้อง พิจารณาคดีก่อนก็ได้ และการพิจารณาคดี ศาลจะต้องใช้ถ้อยคำที่ง่าย ๆ ให้จำเลยเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากจำเลยยังเป็นเด็กหรือเยาวชนอยู่ รวมทั้งให้โอกาสจำเลยและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ จำเลย ได้มีโอกาสแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด หรือเกี่ยวกับตัวจำเลยเอง รวมทั้งมี อำนาจในการระบุหรือซักถามพยานได้ ทั้งนี้เพราะการพิจารณาพิพากษาจะต้องพิจารณา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยเป็นรายบุคคลไป เพื่อที่จะได้ปรับปรุงแก้ไขได้ตรงกับสาเหตุ

ข้อสังเกต

ในการพิจารณาคดีนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ห้ามมิให้เด็กและเยาวชนที่ตกเป็นจำเลยมีทนายความช่วยว่าความแก้ต่างคดีแทน แต่จำเลยอาจจะมีหรือไม่มีที่ปรึกษาทางกฎหมายคอยให้คำแนะนำทางด้านกฎหมายแก่จำเลยได้ ทั้งนี้เพราะโดยส่วนใหญ่ทนายความจะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้จำเลยรอดพ้นจากกระบวนการยุติธรรม อันขัดต่อเจตนารมณ์ของการจัดให้มีวิธีพิจารณาคดีสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นกรณีพิเศษ ที่มุ่งจะแก้ไขพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนนั้นไม่ว่าจะได้กระทำความผิดจริงตามที่ฟ้องหรือไม่ก็ตาม

คำพิพากษาของศาล

เมื่อเสร็จสิ้นการพิจารณาคดี ศาลจะมีคำพิพากษาเกี่ยวกับคดี โดยที่ศาลจะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของจำเลย ซึ่งเป็นบุคคลที่ควรจะได้รับ的帮助เหลือ ฟื้นฟูและแก้ไขปรับปรุงให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีของชาติได้ ดังนั้น ศาลจึงต้องพิจารณาปัจจัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวจำเลยเป็นรายบุคคล ไม่ว่าในคดีนั้นเด็กหรือเยาวชนจะได้กระทำความผิดร่วมกันก็ตาม

ในกรณีที่มีการสืบเสาะและพินิจ ศาลจะพิพากษาจำเลยได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานพินิจและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว เนื่องจากผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นบุคคลที่รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นมากที่สุด ย่อมสามารถเสนอวิธีการที่ดีที่เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนนั้น ๆ ได้

เมื่อศาลมีคำพิพากษาและจะทำการอ่านคำพิพากษา ก็จะต้องทำการอ่านคำพิพากษาเป็นการลับ โดยบุคคลที่มีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีเท่านั้นที่จะมีสิทธิเข้าฟังการอ่านคำพิพากษาในคดีได้ และการเผยแพร่หรือตีพิมพ์คำพิพากษา ห้ามระบุชื่อ หรือข้อความ หรือการกระทำใด ๆ อันจะทำให้ผู้อ่านคำพิพากษานั้นรู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย เว้นแต่ศาลจะอนุญาต

การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น อาจแยกพิจารณาออกได้เป็น 2 ประเด็นคือ

1. กรณีที่มีได้กระทำความผิด

เมื่อปรากฏจากการพิจารณาคดีเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิดจริงตามที่ฟ้อง ศาลจะพิพากษาปล่อยตัวไป แต่ถ้าศาลเห็นว่ามีความผิดอันสมควรเกี่ยวกับสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนนั้นดังต่อไปนี้ก็ได้ กล่าวคือ

- ห้ามมิให้เข้าไปในสถานที่อันจะจูงใจให้ประพฤติดัง
- ห้ามออกนอกที่พักอาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือได้รับอนุญาตจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย

- ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทของบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่สมควร
- ห้ามกระทำการใดอันจูงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว
- ให้ไปรายงานตัวต่อศาลหรือพนักงานคุมประพฤติ พนักงานสงเคราะห์เป็น

ครั้งคราว

- ให้ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะ

โดยในทางปฏิบัติ ศาลมักจะกำหนดให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว เป็นเงื่อนไขหลัก และกำหนดเงื่อนไขอื่นประกอบ เพื่อติดตามผลของการปฏิบัติตัวของเด็กหรือเยาวชนว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนดหรือไม่ ซึ่งศาลจะต้องกำหนดระยะเวลาแห่งการปฏิบัติตามเงื่อนไขด้วย แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 24 ปี

2. กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดตามที่ฟ้อง ศาลอาจเลือกที่จะใช้มาตรการดังต่อไปนี้ก็ได้

ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรที่จะลงโทษ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ให้อำนาจศาลในการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยแทนการลงโทษดังต่อไปนี้

เปลี่ยนโทษจำคุก หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา คือ กักกัน ไปเป็นการกักและอบรมในสถานพินิจ แต่ในทางปฏิบัตินั้น สถานพินิจได้ยกเลิกสถานกักและอบรมไปแล้ว ศาลจึงมิได้ใช้วิธีการนี้

เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุม เพื่อฝึกอบรมยังสถานพินิจตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 24 ปี

เปลี่ยนโทษปรับเป็นคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไขเช่นเดียวกับกรณีที่มีได้กระทำผิดข้อเดียวหรือหลายข้อด้วยหรือไม่ก็ได้ โดยศาลจะต้องกำหนดระยะเวลาไว้แต่ห้ามเกินเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 24 ปี

ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งแบ่งแยกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ

- จำกัดอิสรภาพ ได้แก่ การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ 24 ปี

- ไม่จำกัดอิสรภาพ ได้แก่ การว่ากล่าวตักเตือน - การมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้ผู้ปกครองดูแล และวางข้อกำหนดผู้ปกครอง - คุมประพฤติ - มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้บุคคลหรือองค์กรอื่นดูแล อบรมสั่งสอน

- การรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา แม้ว่าเด็กหรือเยาวชนจะเคยต้องโทษจำคุกหรือโทษอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว หรือโทษที่จะลงเป็นโทษอย่างอื่นนอกเหนือจากโทษจำคุก หรือศาลได้กำหนดโทษจำคุกเกินกว่า 2 ปีก็ตาม

องค์กรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรมกรณีเด็กและเยาวชนกระทำผิด

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 ได้มีการจัดตั้งองค์กรของรัฐที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากขึ้นมา 2 องค์กร เพื่อดำเนินการในนามของรัฐเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในชั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งในบทความนี้จะขอกล่าวถึงการจัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ขององค์กรทั้งสองนี้อย่างคร่าว ๆ

ศาลเยาวชนและครอบครัว

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2434 ได้ให้นิยามของศาลเยาวชนและครอบครัวไว้ว่า

ศาลเยาวชนและครอบครัว หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด และแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวนั้นยังจัดว่าเป็นศาลชั้นต้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมด้วย

ศาลเยาวชนและครอบครัวในปัจจุบัน ก็คือ ศาลคดีเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนฯ พ.ศ. 2494 โดยเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 จึงได้มีการยกเลิกศาลคดีเด็กและเยาวชนไปและเปลี่ยนเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวแทน โดยให้บรรดาคดีที่อยู่ในศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นให้โอนมาพิจารณาคดีในศาลเยาวชนและครอบครัวแทน

อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

ในส่วนที่เกี่ยวกับการที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญานั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจดังต่อไปนี้

- อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำผิด หมายความว่ารวมถึงคดีอาญาทุกประเภททั้งตามประมวลกฎหมายอาญาและตามกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา
- คดีอาญาซึ่งศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 คือ คดีอาญาที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลธรรมดาที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี ซึ่งศาลเห็นว่าบุคคลนั้นมีสภาพทางร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกนึกคิด สุขภาพเช่นเดียวกับเด็กหรือเยาวชน ก็มีอำนาจที่จะโอนคดีนั้นไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวและถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน

เขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว จะพิจารณาจากท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ประจำเป็นปกติ ซึ่งอาจจะเป็นคนละท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสำมะโนครัวในระหว่างที่ได้กระทำความผิดนั้น ถ้าในท้องที่นั้นมีศาลเยาวชนและครอบครัว ก็ต้องนำคดีเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น แต่ในกรณีที่ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่เป็นปกติ ก็ให้พิจารณาว่าในท้องที่ที่การกระทำความผิดเกิดขึ้นมีศาลเยาวชน

และครอบครัวหรือไม่ ถ้ามีก็ต้องนำคดีเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่การกระทำ ความผิดเกิดขึ้น แต่ถ้ายังไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ ปกติและในท้องที่ที่การกระทำ ความผิดได้เกิดขึ้น คดีจะอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีอำนาจ พิจารณาคดีนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

แต่ถ้าในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและในท้องที่ที่การกระทำ ความผิด ได้เกิดขึ้น ต่างก็มีศาลเยาวชนและครอบครัว โดยหลักก็จะต้องนำคดีเสนอต่อศาลเยาวชนและ ครอบครัวในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีถิ่นที่อยู่ปกติ แต่ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าศาลเยาวชน และครอบครัวในท้องที่ที่การกระทำ ความผิดเกิด จะทำให้เด็กหรือเยาวชนได้รับความสะดวก มากกว่าก็อาจจะนำคดีเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัวในท้องที่ที่กระทำ ความผิดเกิดได้

เมื่อคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวแล้ว แม้ต่อมาจำเลยจะมี อายุครบ หรือเกินกว่า 18 ปี คดีก็ยังอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวต่อไป แม้จะ มีการอุทธรณ์หรือฎีกา คดีก็จะไปสู่ศาลอุทธรณ์ แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว หรือศาลฎีกา แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวต่อไป ซึ่งศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาเองก็ยังคงมีอำนาจใช้วิธีการ สำหรับเด็กและเยาวชนได้

แต่ศาลเยาวชนและครอบครัวก็มีอำนาจตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 ในการที่จะโอนคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำผิดไปยังศาลที่ มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดาได้ ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าในขณะที่กระทำ ความผิดหรือ ในระหว่างที่พิจารณาคดี เด็กหรือเยาวชนนั้น มีสภาพร่างกาย จิตใจ หรือมีพฤติกรรม เช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุครบ 18 ปีขึ้นไป

องค์คณะในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำผิด จะต้องมี ผู้พิพากษาอย่างน้อย 2 นาย และผู้พิพากษาสมทบอีก 2 นาย ซึ่งหนึ่งในสองของผู้พิพากษา สมทบจะต้องเป็นหญิงอย่างน้อย 1 นาย จึงจะรวมเป็นองค์คณะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังกล่าวได้

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 ได้ให้นิยาม ของสถานพินิจไว้ว่า

สถานพินิจ หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนก คดีเยาวชนและครอบครัวของศาลจังหวัด ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

สถานพินิจจึงเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงยุติธรรม อันมีผู้อำนวยการ สถานพินิจเป็นผู้รับผิดชอบดูแล เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิดไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าศาลเยาวชนและครอบครัว และมักจะถูกจัดตั้งเคียงข้างกับศาล เยาวชนและครอบครัวด้วย

อำนาจหน้าที่ของสถานพินิจ

แม้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 จะได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสถานพินิจไว้มากมาย แต่สามารถสรุปย่อได้เป็น 3 หน้าที่หลัก ได้แก่

1. สืบเสาะและพินิจ ตลอดจนทำรายงานเสนอต่อศาลเกี่ยวกับประวัติ สิ่งแวดล้อม และสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการสถานพินิจ และสอดส่องเด็กและเยาวชน ที่ศาลมีคำพิพากษาให้คุมประพฤติ หรือกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติตาม

2. ควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้ระหว่างการพิจารณาคดีตามคำสั่งศาลหรือควบคุมตัวเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาของศาล

3. ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

หน้าที่ดังกล่าวข้างต้นเป็นหน้าที่หลักและยังมีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 ได้กำหนดไว้ จัดได้ว่าเป็นหน้าที่เสริมให้การปฏิบัติหน้าที่หลัก 3 ประการข้างต้นให้สัมฤทธิ์ผล แต่เนื่องจากเป็นรายละเอียดปลีกย่อยจึงไม่ขอนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

การจัดองค์กรของสถานพินิจ

การจัดรูปแบบของสถานพินิจนี้ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณงานและความรับผิดชอบของสถานพินิจแต่ละแห่ง แต่ที่มีรูปแบบขององค์กรที่สมบูรณ์ที่สุด ได้แก่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จึงขอยกมาเป็นตัวอย่างดังนี้

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง แบ่งออกเป็น 4 กองย่อย ได้แก่

กองอำนาจการ จะทำหน้าที่ดูแลและบริหารงานสถานพินิจ ตลอดจนการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษา ซึ่งมีสถานฝึกและอบรมอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ บ้านกรุณา บ้านมุกดา และบ้านปราณี

กองแรกรับ จะมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนในระหว่างการสอบสวนการพิจารณาคดี

กองคุมประพฤติ จะเป็นกองที่มีบทบาทสำคัญ นับจากรับตัวเด็กหรือเยาวชนจากพนักงานสอบสวนแล้ว จะทำการสอบปากคำเบื้องต้น ทำทะเบียนประวัติ สืบเสาะ และพินิจและจัดทำรายงานประมวลข้อเท็จจริงซึ่งจะมีผลในการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอันมาก ตลอดจนรับรายงานตัวเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้คุมประพฤติ ซึ่งภายในกองจะแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

1. ฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา
2. ฝ่ายควบคุมและสอดส่อง
3. ฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีครอบครัว

กองแพทย์ จะทำหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจร่างกาย จิตใจของเด็กและเยาวชนเพื่อประกอบในรายงานประมวลข้อเท็จจริง ตรวจหาสารเสพติดในปีสภาวะตามที่ศาลมีคำสั่ง ตลอดจนให้การรักษาพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในความควบคุมดูแลของสถานพินิจที่เจ็บป่วย

บุคลากรหลักในสถานพินิจจะมีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. ผู้อำนวยการสถานพินิจ จะเป็นผู้ดูแลและรับผิดชอบงานต่าง ๆ ในสถานพินิจ และมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในความควบคุมของสถานพินิจตามที่ได้กำหนดไว้มากมายหลายประการในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 นอกจากนี้ ยังมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานคุมประพฤติและพนักงานสังคมสงเคราะห์อีกด้วย
2. พนักงานคุมประพฤติ เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ควบคุมและสอดส่องความประพฤติเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาของศาล
3. พนักงานสังคมสงเคราะห์ เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมตัว ส่งฝึกอบรมในสถานพินิจ หรือคุมประพฤติ และทำหน้าที่ควบคุมสอดส่องเด็กและเยาวชนที่พ้นการส่งฝึกอบรม แต่ศาลได้กำหนดเงื่อนไขภายหลังปล่อยพ้นจากการฝึกอบรม

บทสรุป

เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่สมควรได้รับความรัก ความเอาใจใส่ การอบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่ในสังคม มิใช่จำกัดเฉพาะผู้ใหญ่ที่อยู่รอบข้างตัวเด็กและเยาวชนเท่านั้น เนื่องจากยังเยาว์วัยทางความคิด การตัดสินใจ และการควบคุมตนเอง จึงง่ายต่อการที่จะถูกชักจูงไปในทางที่เสียหายจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดีต่อเด็กและเยาวชน หากปล่อยปละละเลยไม่ให้ความสนใจ เด็กและเยาวชนเหล่านี้เมื่อเติบโตใหญ่ย่อมนำพาสังคม และประเทศชาติไปในทางที่เสื่อมแม้กับเด็กและเยาวชนที่หลงเดินทางผิด มีความประพฤติเบี่ยงเบนและทำผิดกฎหมายบ้านเมืองก็สมควรที่จะได้รับโอกาสและความช่วยเหลือให้สามารถกลับตัวเป็นคนดี หากใช้วิธีและกระบวนการยุติธรรมเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ย่อมรังแต่จะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นไม่มีแม้แต่โอกาสที่จะได้กลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีได้ รัฐจึงต้องมีการกำหนดระบบกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความประพฤติเสียหายเป็นการเฉพาะ โดยมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีโอกาสกลับตัวเป็นพลเมืองที่ดีและเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปได้ อีกทั้งจัดตั้งองค์กรขึ้นมาช่วยรัฐดูแลงานทางด้านนี้เป็นการเฉพาะ แต่เนื่องจากจำนวนบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ มีไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่มีความประพฤติเสียหายเหล่านี้ได้โดยลำพัง ดังนั้นจึงต้องได้รับความร่วมมือจากตัวเด็กและเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่รอบข้างและสังคมด้วย

แต่การที่เด็กและเยาวชนแม่จะได้รับโอกาสจากสังคมในการกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ แต่ก็คงสร้างรอยต่างในหัวใจและความทรงจำในเชิงที่ไม่ดีของเขาเหล่านี้ แม้กาลเวลาจะผ่านไปยาวนานแค่ไหนก็ตาม ดังนั้น บิดามารดา ผู้ปกครองควรที่จะให้การดูแล เอาใจใส่ อบรมให้เด็กและเยาวชนในความปกครองให้ประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้อง ย่อมเป็นการดีกว่าที่จะตามแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาแล้ว

การดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชน^{*}

รศ.ณรงค์ ใจหาญ

โดยทั่วไปแล้วเป้าหมายของการดำเนินคดีแก่บุคคลที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด คือ การนำตัวผู้กระทำความผิดนั้นมาฟ้องลงโทษ ดังนั้นกระบวนการทุกขั้นตอนในวิธีพิจารณาความอาญาไม่ว่าจะเป็น การจับ ควบคุม สอบสวน ฟ้องคดี และการพิจารณาพิพากษาของศาล ย่อมมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความจริงจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยาน หลักฐานต่างๆ ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ และควรจะได้รับโทษอย่างไร ส่วนในการดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชนซึ่งกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดนั้น มิได้มีเป้าหมายจำกัดเพียงวัตถุประสงค์ของการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไปข้างต้น แต่รวมถึงการค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำความผิด สภาพแวดล้อมและสภาพของ เด็กและเยาวชน อันเป็นเหตุให้เขาเหล่านั้นกระทำความผิด ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าพนักงานหรือศาลทราบถึงข้อเท็จจริงเหล่านี้ และหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชนเหล่านั้นเพื่อเปลี่ยนแปลงเขาให้กลับตัวเป็นคนดี เนื่องจากการที่บุคคลแต่ละคนกระทำความผิดย่อมมีสาเหตุที่แตกต่างกันไป ดังนั้นวิธีการแก้ไขจึงต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดเฉพาะรายซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการที่เหมือนกัน หรือต้องใช้การลงโทษเสมอไป ด้วยเหตุนี้กฎหมายเกี่ยวกับความผิดเด็กและเยาวชนของไทยจึงมีบทบัญญัติให้ศาลใช้วิธีการสำหรับเด็กแทนการลงโทษได้

เนื่องจากเด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองที่จะต้องเติบโตเป็นกำลังของสังคมในอนาคต การดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชนจึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้เป็นพิเศษเพื่อปกป้องและคุ้มครองความเสียหายจากการที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกดำเนินคดีอาญาในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในกฎหมายหลัก 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 กฎหมายทั้งสองฉบับนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา ต่อมาได้มีกฎหมายฉบับใหม่ออกมายกเลิกกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ และบัญญัติหลักเกณฑ์ของวิธีพิจารณาและศาลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญาใหม่ โดยรวมหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ทั้งสองฉบับที่ยกเลิกและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ กฎหมายฉบับนี้มีชื่อเรียกว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534

^{*}ที่มา : www.law.tu.ac.th (คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) เข้าถึงข้อมูลที่ http://law.tu.ac.th/law_center/law_document/book2/b2-5.html สืบค้น ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553

หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นพิเศษสำหรับการดำเนินคดีอาญาแก่เด็ก และเยาวชนนั้นปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินคดี ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน มิให้ต้องเสียชื่อเสียง หรือถูกจำกัดเสรีภาพโดยไม่จำเป็น ดังนั้นการจับจึงมีข้อจำกัดต่างจากการจับบุคคลในคดีอาญาโดยทั่วไป ส่วนการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำโดย ผู้อำนวยการสถานพินิจในสถานที่อื่นอันมิใช่เรือนจำเพื่อมิให้ปะปนกับผู้กระทำผิดอื่น การสอบสวนเด็กหรือเยาวชนจะต้องกระทำโดยเร็ว พร้อมทั้งการรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวและสภาพแวดล้อมของเด็กและสาเหตุของการกระทำผิดด้วย ส่วนการฟ้องคดีต่อศาลนั้น ไม่จำเป็นต้องกระทำเสมอไปในทุกคดีที่ปรากฏหลักฐานว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นผู้กระทำผิด สำหรับการพิจารณาคดีต้องกระทำโดยลับ และกระทำในห้องพิจารณาที่จัดไว้เป็นพิเศษให้มีลักษณะที่เป็นกันเองกับเด็กหรือเยาวชน ในการพิพากษาคดีของศาล ศาลจะลงโทษเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และศาลอาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษ หรือจะใช้การรอการลงโทษ หรือการคุมประพฤติเด็กหรือเยาวชนก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่าได้กระทำผิด มิให้ต้องกระทำผิดซ้ำขึ้นอีกในอนาคต

หลักเกณฑ์ในกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชน

1. ความหมายของ "เด็ก" และ "เยาวชน"

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า พ.ร.บ. เยาวชนฯ) ให้นิยามของคำว่า "เด็ก" และ "เยาวชน" ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

"เด็ก" หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ "เยาวชน" หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

ความหมายของ "เยาวชน" ใน พ.ร.บ. เยาวชนฯ เปลี่ยนแปลงจากความหมายในกฎหมายเด็กและเยาวชนเดิม เพราะตามกฎหมายเดิมไม่ให้หมายรวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส ซึ่งกฎหมายแพ่งกำหนดว่าบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบเจ็ดปีบริบูรณ์สามารถทำการสมรสได้และถือว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส หรือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ทำการสมรสโดยได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งบุคคลเหล่านี้ถ้าได้กระทำการอันเป็นความผิดแม้อายุยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ กฎหมายเดิมไม่ถือว่าเป็นเยาวชนและต้องถูกฟ้องยังศาลธรรมดา แต่ในกฎหมายใหม่เห็นว่าบุคคลที่บรรลุนิติภาวะโดยการสมรสนั้นยังมีสภาพจิตใจ และสภาพร่างกายที่ควรต้องได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับบุคคลที่ยังไม่ได้สมรส จึงไม่บัญญัติยกเว้นมิให้อยู่ในความหมายของเยาวชน ดังนั้น บุคคลที่อายุยังไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ แม้ว่าจะบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส แล้วจึงอยู่ในความหมายของเยาวชนตาม พ.ร.บ. เยาวชนฯ นี้

การที่กฎหมายมิได้รวมเด็กที่มีอายุไม่เกิน 7 ปีบริบูรณ์เข้าไว้ในความหมายของ "เด็ก" ด้วยนั้น เพราะเหตุว่าหลักในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 บัญญัติว่า เด็กที่มีอายุไม่เกิน 7 ปี กระทำการอัน กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ และศาลจะใช้วิธีการสำหรับเด็กไม่ได้ ซึ่งต่างจากเด็กที่มีอายุกว่า 7 ปีแต่ไม่เกิน 14 ปีบริบูรณ์ แม้ประมวล

กฎหมายอาญามาตรา 74 จะบัญญัติว่าผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ศาลอาจใช้วิธีการสำหรับเด็กได้ ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะมาดำเนินกระบวนการพิจารณาแก่เด็กที่มีอายุยังไม่เกินเจ็ดปี บริบูรณ์ พ.ร.บ.เยาวชนฯ จึงมิได้รวมเด็กอายุยังไม่เกิน 7 ปีบริบูรณ์ไว้ด้วย

2. องค์กรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องและอำนาจหน้าที่

2.1 ศาลเยาวชนและครอบครัว เป็นศาลที่จัดขึ้นมาพิเศษ เพื่อดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนตาม พ.ร.บ. เยาวชนฯ ศาลนี้ เดิมมีชื่อเรียกว่า "ศาลคดีเด็กและเยาวชน" ก่อตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่งมีทั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชน ประจำจังหวัด โดยจัดตั้งขึ้นแล้ว 29 จังหวัด คือ สมุทรปราการ นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สระบุรี ลพบุรี ระยอง ชลบุรี จันทบุรี นครราชสีมา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ บุรีรัมย์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด อุดรธานี เชียงใหม่ ลำปาง นครสวรรค์ พิษณุโลก นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต สงขลา ตรัง และนราธิวาส ส่วนในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค จัดตั้งเป็นแผนกคดีเด็ก และเยาวชน และในศาลฎีกาจัดตั้งเป็นแผนกคดีเด็กและเยาวชนเพื่อพิจารณา พิพากษาคดีที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ต่อมา พ.ร.บ. เยาวชนฯ ได้เปลี่ยนศาลคดีเด็ก และเยาวชนดังกล่าวมาจัดตั้งเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว และโอนบรรดาคดีทั้งหลายของศาลคดีเด็กและเยาวชนมาพิจารณาพิพากษา ในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง หรือศาลเยาวชน และครอบครัวประจำจังหวัดต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น (พ.ร.บ.เยาวชนฯ มาตรา 8, 9)

ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด มีถิ่นที่อยู่ปกติในเขตศาลนั้น แต่ถ้าในเขตที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ไม่มี ศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่ แต่ศาลที่เด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็น ความผิดเป็นศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ศาลซึ่งความผิดได้เกิดในเขตนั้นมีอำนาจชำระคดี ถ้ามีศาลคดีเยาวชนและครอบครัวทั้งในเขตที่เด็กและเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติและมีความผิดเกิด และเพื่อประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน ให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีอำนาจพิจารณาคดี ได้ด้วย แต่ถ้าทั้งเขตที่เด็กหรือเยาวชนมีที่อยู่ปกติและที่ความผิดเกิดไม่เป็นศาลเยาวชนและ ครอบครัวให้ฟ้องคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาธรรมดา ซึ่งปกติจะเป็นศาลที่ความผิดเกิด เชื้อหรืออ้างว่าได้เกิดในเขตศาลนั้น

องค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งกระทำความผิดต่อ กฎหมายอาญานี้จะต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาอย่างน้อย 2 คน และผู้พิพากษาสมทบอีก 2 คนอย่างน้อยคนหนึ่งต้องเป็นสตรี ผู้พิพากษาสมทบนี้เป็นผู้ที่คณะกรรมการตุลาการคัดเลือก จากบุคคลที่มี อายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ เคยมีบุตรหรือเคยทำงานเกี่ยวกับการ สงเคราะห์หรือการอบรมเด็กมาไม่น้อยกว่า 2 ปี ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาล เยาวชนและครอบครัวและหน้าที่ตุลาการมาแล้ว มีคุณสมบัติที่เป็นข้าราชการตุลาการได้แต่ไม่ใช่ ข้าราชการประจำ ข้าราชการ การเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ มีอริยาคัยและความ

ประพุดิเหมาะสมแก่การพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และหลังจากได้รับคัดเลือกแล้วจะได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 3 ปี

ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจในการวินิจฉัยคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดและฟ้องต่อศาล โดยจะพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นผู้กระทำผิดจริงตามฟ้องหรือไม่ และควรจะใช้วิธีการอย่างไรเพื่อปรับ ปรุ่งหรือป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนนั้นกลายเป็นผู้กระทำผิดอีก ศาลเยาวชนและครอบครัวจึงมีอำนาจพิพากษาลงโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือสั่งให้คุมประพุดิเด็กหรือเยาวชนได้ตามแต่จะเห็นสมควรว่าเป็น วิธีที่เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นรายบุคคล

2.2 สถานพินิจ เป็นองค์กรที่สำคัญองค์กรหนึ่งในการรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชน ผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำผิดเพื่อเสนอต่อศาลเยาวชนและครอบครัว และมีหน้าที่สำคัญในการควบคุม ดูแลเด็กและเยาวชนนั้นตั้งแต่เริ่มดำเนินคดีและหลังจากมีคำพิพากษาให้ใช้วิธีการสำหรับเด็ก เพราะองค์กรนี้จะทำหน้าที่อบรมฝึกฝนและดูแลให้การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนนั้นจนกว่าจะกลับตัวเป็นคนดี สถานพินิจเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง มีผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน คือ ผู้อำนวยการสถานพินิจ เจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีอาญา คือ พนักงานคุมประพุดิ ผู้ช่วยพนักงานคุมประพุดิ พนักงานสังคมสงเคราะห์ แพทย์ จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครู ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการสถานพินิจ

สถานพินิจมีอำนาจที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาดังต่อไปนี้

1) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพุดิ สถิติปัญญา การศึกษา อบรมสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำ ความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการทำความผิดเพื่อรายงานต่อศาล

2) สอดส่องความประพุดิของเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาล

3) ควบคุมเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่าทำความผิดไว้ในระหว่างการสอบสวน หรือพิจารณาคดี หรือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

4) สงเคราะห์หรือบำบัดแก้ไขเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุม หรือภายหลังปล่อย

5) จัดให้มีการตรวจรักษาและพยาบาลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี หรือในระหว่างการควบคุมตัวในสถานพินิจ

6) จัดการศึกษา ฝึกและอบรม ดูแลและอบรมสั่งสอนเด็ก และเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

7) ศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุแห่งการกระทำของเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดโดยทั่วไป จัดทำสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชน และเผยแพร่วิธีการป้องกันหรือทำให้ลดน้อยลงซึ่งการกระทำความผิดนั้น

8) ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาลหรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการสงเคราะห์เด็กและเยาวชนสำหรับสถานพินิจ ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีวาระ คราวละ 3 ปี คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้อำนวยการ สถานพินิจ และช่วยเหลือกิจการสถานพินิจ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน

สำหรับอำนาจของผู้อำนวยการสถานพินิจในการควบคุมดูแลเด็ก หรือเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจมีดังนี้

1) จัดให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาสามัญอย่างน้อยพออ่านออกเขียนได้ ฝึกอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือให้ปฏิบัติการงานอื่นใด เพื่อมิให้มีเวลาว่างโดยไม่จำเป็น ให้เหมาะสมกับจิตใจและสุขภาพของเด็กหรือเยาวชนนั้น

2) ออกกฎข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยของเด็ก และเยาวชนซึ่งอยู่ในความควบคุม

3) ลงทัณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. เยาวชนฯ (เขียนไม่เกิน 12 ที, ทำงานหนัก, ดัดประโยชน์และความสะอาดที่สถานพินิจอำนาจให้บางประการ) แก่เด็กที่ละเมิดกฎหมาย ประพฤติชั่วหรือกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4) ส่งเด็กหรือเยาวชนซึ่งมีความประพฤติเลวร้ายอันจะเป็นภัยต่อเด็กหรือเยาวชนอื่น ไปกักไว้ในสถานที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะหรือเรือนจำ โดยได้รับอนุญาตจากศาลก่อน เว้นแต่กรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งจะส่งเด็กหรือเยาวชนไปยังเรือนจำก่อนก็ได้แล้วรายงานให้ศาลทราบโดยเร็ว

5) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานพินิจเป็นครั้ง คราว

6) อนุญาตให้เด็กหรือเยาวชนในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาด แล้วออกไปศึกษาในสถานศึกษาประเภทไปมานอกสถาน พินิจ นอกจากนี้ ผู้อำนวยการสถานพินิจมีอำนาจรับเด็กหรือเยาวชนเข้าไปฝึกอบรมในสถานพินิจแบบเข้ามาเย็นกลับตามคำสั่งศาล

2.3 พนักงานสอบสวน โดยปกติ คือ ตำรวจซึ่งอยู่ในสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่สืบสวน สอบสวนคดี อาญาโดยทั่วไป การสอบสวนกระทำขึ้นโดยการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายที่เกี่ยวข้องเพื่อรู้ตัวผู้กระทำผิด เพื่อพิสูจน์ความผิดว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ ตำรวจมีบทบาททั้งเป็นผู้จับ ควบคุม และสอบสวนเด็กหรือเยาวชน ผู้ต้องหาว่าได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด และเป็นผู้รวบรวมสำนวนการสอบสวน พร้อมทั้งรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ (ถ้าส่งมาให้แก่ตำรวจ) แล้วนำส่งให้แก่พนักงานอัยการเพื่อสั่งคดี

2.4 พนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งทำหน้าที่ฟ้องคดีอาญา โดยทั่วไปต่อศาลและดำเนินคดีในฐานะโจทก์ หน่วยงานของอัยการ เดิมเรียกว่า กรมอัยการ สังกัดกระทรวงมหาดไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ได้แยกออกมาเป็นหน่วยงานอิสระอยู่ภายใต้ การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี มีชื่อเรียกว่า สำนักงานอัยการสูงสุด และมีอัยการสูงสุด (อธิบดีกรมอัยการเดิม) เป็นผู้บังคับบัญชา

อำนาจของพนักงานอัยการในคดีเด็กและเยาวชนกระทำผิดนั้น ก็เหมือนเช่น ในคดีทั่วไป คือ มีอำนาจสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีต่อศาล และถ้าฟ้องศาล พนักงานอัยการจะนำ คำฟ้องไปยื่นต่อศาลเยาวชนและครอบครัว หลังจากนั้นก็จะทำหน้าที่ในฐานะเป็นโจทก์และ ดำเนินการทั้งหลายตามที่กฎหมายบัญญัติในการพิจารณาคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชน

3. การดำเนินการในชั้นสอบสวน กระบวนการในชั้นสอบสวน

แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ การจับ ควบคุมและปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชน และ การสอบสวนและสืบเสาะ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น

3.1 การจับ ควบคุม และปล่อยชั่วคราวเด็กและเยาวชน

1) การจับ ตาม พ.ร.บ. เยาวชนฯ ห้ามมิให้จับเด็กซึ่งต้องหว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แต่มีข้อยกเว้นไว้เป็นพิเศษ 4 กรณี ดังนี้

1.1 เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หมายความว่า ตำรวจพบ เด็กกำลังลักทรัพย์ของคนอื่นต่อหน้า เป็นต้น

1.2 มีผู้เสียหายชี้ตัวหรือยืนยันให้จับ เช่น เจ้าของทรัพย์ที่ถูกลัก ชี้ตัวเด็กคนนั้นว่าเป็นผู้ลักเอาไปและยืนยันขอให้ตำรวจจับ เป็นต้น

1.3 มีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์ไว้แล้ว

1.4 มีหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนการจับเยาวชน พ.ร.บ. เยาวชนฯ กำหนดให้เป็นไปตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งให้ตำรวจมีอำนาจจับได้ดังนี้

1.1 พบผู้ต้องหาที่กำลังกระทำความผิดซึ่งหน้า

1.2 พบผู้ต้องหาที่กำลังพยายามกระทำความผิด เช่น ตำรวจพบ เยาวชนกำลังเข้าไปในบ้านของคนอื่นเพื่อลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

1.3 สงสัยว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและกำลังจะหลบหนี เช่น ตำรวจ สงสัยว่าเยาวชนคนนี้เป็นคนร้ายที่ฆ่าคน และกำลังจะหลบหนีออกไปเขมร เป็นต้น

1.4 มีผู้ร้องขอให้จับโดยแจ้งว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตามระเบียบแล้ว

1.5 มีหมายจับบุคคลนั้น

หลังจากจับเด็กหรือเยาวชนแล้ว ตำรวจมีหน้าที่แจ้งให้บุคคล ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ทราบ คือ ผู้อำนวยการสถานพินิจ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ บุคคลดังกล่าว เข้ามาดูแลเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับในทันที

แต่ถ้าคดีที่จับนั้นสามารถเปรียบเทียบปรับได้ คือคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตำรวจอาจกำหนดค่าปรับให้เด็ก หรือเยาวชนเสียค่าปรับ ถ้าผู้เสียหายและผู้ต้องหายินยอม คดีเป็นอันเลิกกัน และตำรวจจะต้องปล่อยเด็กหรือเยาวชนนั้นทันทีที่ได้รับค่าปรับ

2) การควบคุม หลังจากจับเด็กหรือเยาวชนมาแล้ว ถ้ามีความจำเป็นต้องควบคุมตัวไว้ก็มีอำนาจควบคุมไว้เป็นเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อการสอบปากคำ ส่วนสถานที่ควบคุมนั้นตามกฎหมายเดิมและกฎหมายใหม่จะต้องไม่ปะปนกับผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้ใหญ่ และมีใช้เป็นห้องขังที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่

หลังจากพ้นกำหนดเวลา 24 ชั่วโมงแล้ว พนักงานสอบสวน จะต้องส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจ ผู้อำนวยการสถานพินิจจะเป็นผู้ควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้เอง หรือจะมอบให้บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยไปดูแล หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชน ไว้กับองค์การที่เห็นสมควรก็ได้

3) การปล่อยชั่วคราว กระทำได้ทั้งในการควบคุมของตำรวจและผู้อำนวยการสถานพินิจ ถ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องควบคุม เด็กหรือเยาวชนไว้ การปล่อยชั่วคราวกระทำได้ 4 วิธีดังนี้

- (1) ปล่อยโดยไม่มีประกัน
- (2) ปล่อยโดยมีประกัน
- (3) ปล่อยโดยมีประกันและหลักประกัน
- (4) ปล่อยโดยไม่มีประกันแต่มอบตัวเด็กหรือเยาวชน ให้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือองค์การฯ ที่เห็นสมควร

ใน พ.ร.บ. เยาวชนฯ ได้กำหนดหลักการใหม่ที่ใช้ควบคุมการใช้ดุลพินิจสั่งปล่อยชั่วคราวของผู้อำนวยการสถานพินิจไว้ โดยให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเข้าไปตรวจสอบการใช้ดุลพินิจได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวมากกว่าการถูกควบคุมอยู่ในระหว่างสอบสวน ทั้งนี้โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาส่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนโดยพลัน และ ถ้าเห็นไม่สมควรปล่อยให้รีบส่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว พร้อมทั้งความเห็นไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษา หัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่ง คำสั่งของบุคคลดังกล่าวที่ให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ให้ปล่อยชั่วคราวให้เป็นที่สุด แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวใหม่

3.2 การสอบสวนและสืบเสาะข้อเท็จจริง การรวบรวมข้อเท็จจริงในชั้นเจ้าพนักงานนั้นมีอยู่ 2 เรื่องใหญ่ๆ คือ ประการแรกเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อพิสูจน์ว่าเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดจริงหรือไม่ ส่วนประการหลังเป็นการสืบเสาะข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำ สภาพ แวดล้อม และสาเหตุ

ของการกระทำผิด ผู้มีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงในประการแรก คือ พนักงานสอบสวนและในประการหลัง คือ ผู้อำนวยการสถานพินิจ

1) การสอบสวนคดีอาญา ดำรวจซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนในคดีเด็กและเยาวชนนั้น มีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้องทั้งพยานวัตถุ พยานเอกสาร และสอบปากคำพยานบุคคล ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดเหมือนเช่นในคดีอาญาโดยทั่วไป แต่ พ.ร.บ. เยาวชนฯ กำหนดถึงวิธีการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนไว้เป็นพิเศษ กล่าวคือ พนักงานสอบสวนจะต้องสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายในยี่สิบสี่ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชน นั้นมาถึงสถานีตำรวจ ซึ่งก็เท่ากับว่าต้องสอบปากคำให้เสร็จภายในเวลาที่ตนมีอำนาจควบคุมนั่นเอง

เดิมกฎหมายเด็กและเยาวชนให้อำนาจตำรวจสอบสวนปากคำเด็กและเยาวชนเพิ่มเติมได้ภายหลังจากที่ส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังสถานพินิจแล้ว โดยตำรวจจะไปสอบสวนเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจเองหรือขอรับตัวมาสอบสวน ณ สถานีตำรวจแล้วส่งคืนภายในวันเดียวกัน ก็ได้ แต่ในปัจจุบันนี้มิได้มีบทบัญญัติเรื่องนี้ไว้ ตำรวจจึงไม่มีอำนาจสอบสวนในกรณีดังกล่าว ดังนั้นจึงต้องรีบสอบสวนให้เสร็จภายในเวลา 24 ชั่วโมงข้างต้น

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้า เพราะพนักงานสอบสวนจะต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชน นั้นถูกจับกุม หลักเกณฑ์ที่กำหนดใหม่นี้เท่ากับเป็นการเร่งให้ตำรวจดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว และเร่งให้พนักงานอัยการฟ้องคดีโดยเร็วเพื่อให้เด็ก หรือเยาวชนไม่ต้องตกอยู่ในสภาพผู้ต้องหาจนเกินสมควร

2) การสืบเสาะข้อเท็จจริง เมื่อสถานพินิจรับตัวเด็กหรือเยาวชนมาจากตำรวจแล้ว กฎหมายกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานพินิจมีหน้าที่ในการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.1 สั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะของเด็กและบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวง เกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น และสาเหตุแห่งการกระทำผิด

แต่การสืบเสาะนี้ไม่จำเป็นต้องทำทุกคดี ถ้าเป็นคดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงตามกฎหมายให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นว่าไม่มีความ จำเป็นแก่คดี จะสั่งงดการสืบเสาะก็ได้ แล้วแจ้งให้พนักงานสอบสวนที่เกี่ยวข้องทราบ

2.2 ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริง และ แสดงความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนแล้ว ส่งรายงาน และความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือ

เขาวชนต่อศาลให้เสนอรายงาน และความเห็นนั้นต่อศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเขาวชนด้วย

2.3 ในกรณีที่มิได้ปล่อยตัวเด็กหรือเขาวชนชั่วคราว ให้เด็กหรือ เขาวชนได้รับการปฏิบัติดังนี้

- (ก) ทำความสะอาดร่างกายและเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย
- (ข) ให้แพทย์ตรวจร่างกายและถ้าเห็นสมควรให้จิตแพทย์ตรวจ

จิตใจด้วย

(ค) ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเขาวชนเจ็บป่วย ซึ่งควรจะได้รับการ รักษาพยาบาลก่อนดำเนินคดี ให้มีอำนาจสั่งให้ได้รับการรักษาพยาบาลในสถานพินิจ หรือ สถานพยาบาลอื่นตามที่เห็นสมควร ใน กรณีเช่นว่านี้ให้แจ้งไปยังพนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการที่เกี่ยวข้อง ด้วย

การดำเนินการใน 2 กรณีแรก มีความสำคัญมากต่อการพิจารณา ของศาลในการหาวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กหรือเขาวชนเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กหรือ เขาวชนนั้นในอนาคต ส่วนการดำเนินการในข้อ 3 เป็นสิทธิของเด็กหรือเขาวชนที่รัฐควรต้อง ดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจในระหว่างที่อยู่ในความควบคุมของรัฐ

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ การสืบเสาะไม่จำเป็นต้องดำเนินการ ในทุกคดี แต่การทำรายงานในข้อ 2) นี้ จำต้องทำทุกคดีแม้ว่าคดีนั้นเด็กหรือเขาวชนจะให้ การปฏิเสชว่ามีได้กระทำผิดก็ตาม (ฎีกาที่ 316/2496)

4. การดำเนินการในชั้นสั่งคดีและฟ้องคดีต่อศาล

กระบวนการชั้นนี้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการเป็นหลัก เพราะผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดที่เด็กหรือเขาวชนกระทำผิดไม่มีอำนาจฟ้องคดีโดยลำพังตั้งเช่น คดีอาญาโดยทั่วไป การฟ้องคดีของ ผู้เสียหายจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ สถานพินิจก่อน อย่างไรก็ตามกฎหมายใหม่แม้จะไม่ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจ ผู้เสียหายยังสามารถขออนุญาตฟ้องต่อศาลได้ และถ้าศาลอนุญาต หลังจากที่เรียกผู้อำนวยการ สถานพินิจมาสอบถามแล้วและเห็นควรอนุญาต ผู้เสียหายจะมีอำนาจฟ้องเด็กหรือเขาวชน ผู้กระทำผิดได้

4.1 การสั่งคดี การสั่งคดีเริ่มต้นภายหลังจากที่พนักงานอัยการได้รับสำนวน การสอบสวนจากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ และ โดยปกติพนักงานอัยการจะพิจารณาว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ ถ้าเชื่อว่าเป็นผู้กระทำผิดจะทำความเห็นสั่งฟ้องคดี แต่ถ้า ไม่เชื่อว่าเป็นผู้กระทำผิดก็จะออกคำสั่งไม่ฟ้องคดี

อย่างไรก็ตาม การสั่งไม่ฟ้องคดีเด็กหรือเยาวชนอาจทำได้อีกวิธีหนึ่ง ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 5 ปี และอาจกลับตัวเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง และเด็กหรือเยาวชนนั้นยินยอมจะอยู่ในความควบคุม ของสถานพินิจด้วยแล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจจะแจ้งความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องไปยังพนักงานอัยการและถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วย พนักงาน อัยการจะออกคำสั่งไม่ฟ้องคดี ซึ่งคำสั่งนี้กฎหมายถือเป็นที่สุด ผลก็คือเด็กหรือเยาวชนจะถูกควบคุมในสถานพินิจแทนการถูกฟ้องคดีต่อศาล

การควบคุมเด็กหรือเยาวชนในสถานพินิจแทนการฟ้องคดีนี้ ผู้อำนวยการสถานพินิจกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกิน 2 ปี

4.2 การฟ้องคดีต่อศาล

หลังจากที่พนักงานอัยการออกคำสั่งฟ้องแล้ว จะต้องทำคำฟ้องซึ่งมีรายการตามแบบที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 กำหนดซึ่งเป็นแบบคำฟ้องที่ใช้กับคดีอาญาโดยทั่วไป และต้องเพิ่มเติมรายการอีก 5 ประการ ดังนี้

- 1) การควบคุมตัวเด็กและเยาวชน
- 2) อายุเด็กและเยาวชน
- 3) ชื่อและที่อยู่ของบิดามารดา
- 4) การงดสืบเสาะข้อเท็จจริงของสถานพินิจในคดีเล็กน้อย
- 5) การได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุดให้ฟ้องคดีได้ ในกรณี ที่ฟ้องไม่ทัน

หรือฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาผิดฟ้องตามกฎหมายแล้ว

กฎหมายกำหนดเวลาให้พนักงานอัยการซึ่งฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล เพื่อให้การดำเนินคดีกระทำได้รวดเร็ว ทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการต้องฟ้องภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ยึดเด็กหรือเยาวชน แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นที่ทำให้ฟ้องคดีไม่ทันภายในกำหนด เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในกรณีที่สำนวนการสอบสวนยังอยู่กับพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ในกรณีที่สำนวนนั้นได้ส่งมาให้อัยการแล้ว จะต้องขอผิดฟ้องต่อศาลดังนี้

1) ในคดีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินหก เดือน แต่ไม่เกินห้าปียื่นขอผิดฟ้องได้ครั้งละไม่เกิน 15 วัน ขอผิดฟ้องได้ไม่เกินสองครั้ง

2) ในคดีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินห้าปี สามารถขอผิดฟ้องเกินกว่า 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 15 วัน แต่ขอได้ไม่เกิน 2 ครั้ง โดยต้องแสดงเหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความจนกว่าศาลจะพอใจ

ถ้าเด็กหรือเยาวชนหลบหนีกฎหมายไม่ให้นำเวลาที่หลบหนีมาคำนวณเข้ากับระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อฟ้องข้างต้น ถ้าพ้นกำหนดเวลาให้ยื่นฟ้องแล้ว พนักงานอัยการไม่ฟ้องคดีต่อ ศาล พนักงานอัยการจะฟ้องคดีนั้นไม่ได้ เว้นแต่อัยการสูงสุดจะอนุญาตให้ฟ้องได้

ตามกฎหมายเดิมเด็กหรือเยาวชนที่ถูกฟ้อง จะต้องมิอายุไม่เกิน 18 ปี บริบูรณ์ในวันที่ยื่นฟ้อง แต่ตาม พ.ร.บ. เยาวชนฯ มาตรา 5 เปลี่ยนหลักใหม่ว่าให้พิจารณาอายุ เด็กหรือเยาวชนในวันที่การกระทำผิดได้เกิดขึ้น ดังนั้นถ้าขณะกระทำผิดเยาวชนมีอายุยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ แม้จะยื่นฟ้องหลังจากที่มีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์แล้ว ก็ต้องยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชน และครอบครัว

4.3 การถอนฟ้อง พนักงานอัยการมีอำนาจถอนฟ้องได้ โดย ยื่นคำร้องขอ ถอนฟ้องต่อศาล แต่ก่อนที่ศาลจะสั่งอนุญาตหรือไม่ จะต้องแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบ ซึ่งผู้อำนวยการสถานพินิจอาจให้ความเห็นต่อศาลว่าควรคุมประพฤติแทนการดำเนินคดีต่อไป เพื่อสวัสดิภาพ และอนาคตของเด็กหรือเยาวชน และเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลมีอำนาจกำหนด เงื่อนไขการคุมประพฤติและอนุญาตให้ถอนฟ้องได้

5. การพิจารณา

5.1 การควบคุมและการปล่อยชั่วคราวในระหว่างพิจารณา

หลังจากที่รับฟ้องแล้ว ถ้าศาลเห็นว่ามีความจำเป็นต้องควบคุมเด็ก หรือ เยาวชนไว้ในระหว่างการพิจารณา ศาลจะสั่งให้ควบคุมเด็กหรือเยาวชน ไว้ในสถานพินิจหรือ สถานอื่นที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครองสถานที่ที่ศาล มอบหมายให้ควบคุมตัวเด็ก มีหน้าที่จัดส่งตัวเด็กหรือเยาวชนมายังศาลตามคำสั่งศาล

วิธีการควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นกฎหมายห้ามมิให้ใช้เครื่องพันธนาการ เช่น โซ่ตรวน เป็นต้น

การควบคุมเด็กหรือเยาวชนมาศาล หรือนำจากศาลไปยังสถานพินิจนั้น กฎหมายกำหนดว่า ห้ามมิให้ควบคุมปะปนกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากศาล

ส่วนการปล่อยชั่วคราวนั้น ศาลมีอำนาจสั่งปล่อยเด็กหรือเยาวชน ได้ถ้าเห็น ว่าไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมไว้ ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งได้ 4 กรณี ดังนี้

- 1) ปล่อยโดยไม่มีประกัน
- 2) ปล่อยโดยมีประกัน
- 3) ปล่อยโดยมีประกันและหลักประกัน

4) มอบตัวเด็กหรือเยาวชนไว้แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็ก หรือเยาวชนอาศัยอยู่ หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ แต่ศาลต้องเรียก ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือผู้ปกครองสถานที่ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน แล้วแต่กรณี มาสอบถามความเห็นก่อนที่จะมอบให้บุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรรับเด็ก หรือเยาวชนไปดูแล (พ.ร.บ. เยาวชนฯ มาตรา 86)

5.2 การแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เมื่อศาลรับฟ้องแล้วจะต้องแจ้งให้ ผู้อำนวยการสถานพินิจที่เด็กหรือ เยาวชนนั้นอยู่ในเขตอำนาจ บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลที่

เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบ ถึงวันและเวลานั่งพิจารณาของศาลโดยไม่ชักช้า และถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้บุคคลดังกล่าวมานั่งฟังการพิจารณาดำเนินการก็ได้

5.3 เรียกเด็กหรือเยาวชนมาสอบถาม ผู้พิพากษาซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนเห็นว่าควรเรียกเด็กหรือเยาวชน มาสอบถามเป็นการเฉพาะตัว ก็สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาใดก่อนที่ศาลจะชี้ขาดตัดสิน ทั้งนี้เพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อหาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิด บุคลิกลักษณะ ท่วงทีวาจา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น แต่ต้องกระทำในห้องซึ่งมีไซ้ห้องพิจารณา เดิมศาลจะต้องสอบถามก่อนอ่านคำฟ้องให้จำเลยฟัง (พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 37)

5.4 ห้องพิจารณาจะต้องจัดไว้เป็นพิเศษ

กฎหมายกำหนดว่า การพิจารณาคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้กระทำในห้องที่มีไซ้ห้องพิจารณาคดีอาญา แต่ถ้าไม่อยู่ในวิสัยที่จะ กระทำได้ ให้นำคดีพิจารณาคดีดังกล่าวในห้องสำหรับพิจารณาคดีธรรมดา แต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดา

บรรยากาศในห้องพิจารณาเป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญ ดังนั้น การจัดที่นั่งผู้พิพากษา โจทก์ จำเลย และพยานจะมีความแตกต่างจากคดีธรรมดา กล่าวคือ จะไม่มีบัลลังก์ศาล แต่จะนั่งกันบนโต๊ะ และเก้าอี้ธรรมดา ผู้พิพากษา โจทก์ จำเลย นั่งอยู่ในที่ระดับเท่ากัน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกที่เป็นกันเอง

5.5 การพิจารณาคดีต้องกระทำโดยลับ และอาจจะกระทำลับหลังจำเลยก็ได้

ในคดีธรรมดา กฎหมายกำหนดให้ต้องพิจารณาโดยเปิดเผย ซึ่งปกติจะกระทำในห้องพิจารณาของศาล มีผู้เกี่ยวข้องและประชาชนเข้าฟังได้และจะต้องพิจารณาคดีต่อหน้าจำเลย คือ จำเลยจะต้องอยู่ในห้องพิจารณา ทุกครั้งที่มีการดำเนินการพิจารณาในคดีที่ตนถูกกล่าวหา ทั้งนี้เพื่อให้จำเลยทราบว่าได้ถูกกล่าวหาว่าอย่างไร จะได้มีโอกาสแก้ข้อกล่าวหาได้สำหรับคดีเด็กหรือเยาวชนนี้ กฎหมายให้ทำการพิจารณาโดยลับ ทั้งนี้เพราะถ้าพิจารณาโดยเปิดเผยแล้วจะทำให้เด็กหรือเยาวชนต้องเสียชื่อเสียง ต่อไปในอนาคต ดังนั้นในการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชน ผู้ที่จะอยู่ในห้องพิจารณาได้ จะมีเพียงบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับคดีดังต่อไปนี้เท่านั้น ซึ่งได้ แก่

- 1) จำเลย ที่ปรึกษากฎหมายของจำเลย และผู้ควบคุมตัวจำเลย
- 2) บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่
- 3) พนักงานศาล และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร
- 4) โจทก์และทนายโจทก์
- 5) พยาน ผู้ชำนาญการพิเศษ และล่าม
- 6) พนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานอื่นของสถานพินิจ
- 7) บุคคลอื่นที่ศาลเห็นสมควรอนุญาต

อย่างไรก็ตาม ถ้าศาลเห็นว่าสมควรพบกับจำเลยโดยเฉพาะ หรือ เห็นว่าบางคนไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณา ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลทั้งหมด หรือบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่ควรอยู่ในห้องพิจารณาออกไปนอกห้องพิจารณา ได้

ส่วนการพิจารณาคดีเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยหลักต้องกระทำต่อหน้าจำเลย แต่กฎหมายบัญญัติข้อยกเว้นให้กระทำลับหลังจำเลยได้ 2 กรณี คือ

กรณีแรก ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยไม่ควรฟังคำให้การพยานในตอนหนึ่งตอนใด ศาลมีอำนาจสั่งให้จำเลยออกนอกห้องพิจารณาได้ แต่เมื่อศาลสั่งให้จำเลยกลับเข้ามาฟังการพิจารณา ให้ศาลแจ้งข้อความที่พยานเบิกความ ไปแล้วให้จำเลยทราบเท่าที่ศาลเห็นสมควร กรณีที่สอง ถ้าจำเลยไม่สามารถมาฟังการพิจารณา และศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ดำเนินการสืบพยานในข้อที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นที่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ลับหลังจำเลยได้ แต่จะต้องกระทำต่อหน้า ที่ปรึกษากฎหมายของจำเลย

5.6 การดำเนินกระบวนการพิจารณากระทำโดยไม่เคร่งครัด

ในการดำเนินคดีอาญาธรรมดาการพิสูจน์ความผิดของจำเลยจะต้องกระทำโดยเคร่งครัดตามหลักกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ พยานทุกชนิดต้องนำเสนอต่อศาล ถ้าเป็นความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ พยานผู้นั้นจะต้องมาเบิกความประกอบความเห็นต่อศาลด้วย แต่สำหรับการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนนั้นกฎหมายไม่ดำเนินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาโดยเคร่งครัด ดังปรากฏในหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1) ให้ใช้ถ้อยคำที่จำเลยสามารถเข้าใจได้ง่าย และ

2) ให้โอกาสจำเลย รวมทั้งบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษา หรือให้ทำการงานหรือมีความเกี่ยวข้องกับตัว แถลงข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็น ตลอด จนระบุและซักถามพยานได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ ในระหว่างที่มีการพิจารณา คดีนั้น

3) นอกเหนือจากข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ ข้อที่เกี่ยวข้องกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจน สิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือ บุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษาหรือให้ทำการงาน หรือมีความเกี่ยวข้องกับนั้น ศาลมีอำนาจกำหนดเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา ซึ่งข้อเท็จจริงข้อนี้พนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ดำเนินการสืบเสาะ และเสนอผู้อำนวยการสถานพินิจ และผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้ทำรายงาน เสนอต่อศาล แต่ถ้าศาลเห็นว่าควรสืบเสาะเพิ่มเติม ก็มีอำนาจสั่งผู้อำนวยการสถานพินิจให้ดำเนินการได้

ในการนำเสนอรายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงข้างต้น ศาลมีอำนาจรับฟังรายงานโดยไม่ต้องนำพยานบุคคลมาสืบประกอบได้ แต่ถ้าศาลรับฟังรายงานให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยแล้ว ศาลต้องแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้จำเลยทราบ และจำเลยมีสิทธิที่จะแถลงคัดค้านและสืบพยานหักล้างได้

4) จำเลยไม่มีสิทธิมีทนาย แต่จะมีที่ปรึกษากฎหมาย

เนื่องจากการดำเนินคดีแก่เด็กหรือเยาวชนไม่มีลักษณะที่เป็น การต่อสู้กันระหว่างคู่ความสองฝ่าย แต่เป็นการที่ศาลพยายามจะหาทางแก้ไขหรือสงเคราะห์เด็กหรือเยาวชนนั้น ด้วยเหตุนี้ กฎหมายจึงไม่ยอมให้จำเลยมีทนายความแก้คดีแทน แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ซึ่งบุคคลที่จะเป็นที่ปรึกษากฎหมายให้แก่จำเลยนี้ต้องมีคุณสมบัติที่จะเป็นทนายได้ตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ และได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายต่อศาลเยาวชน และครอบครัวแล้ว

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ศาลต้องตั้ง ที่ปรึกษากฎหมายให้ เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะแจ้งแก่ศาลว่าไม่ต้อง การที่ปรึกษา หรือศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นแก้คดีที่จะต้องตั้ง ศาลจะ ไม่ตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แก่เด็ก

5.7 การห้ามบันทึกภาพ เสียงและโฆษณาข้อความ เป็นการทราบกันอยู่ว่าบุคคลผู้ต้องคดีอาญาและปรากฏแก่สื่อมวลชนจะต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์จากคนโดยทั่วไป อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและไม่เป็นที่นับถือในสังคม ดังนั้นเพื่อปกป้องผลกระทบต่อสถาน-ภาพของเด็กและเยาวชนจากการดำเนินคดีอาญา กฎหมายจึงมีข้อห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว ชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงานหรือสถานการศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

แต่มีข้อยกเว้นว่า ถ้าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้น กระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และศาลอนุญาต หรือกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อ ประโยชน์ของทางราชการ ผู้กระทำมีสิทธิกระทำได้

5.8 ข้อที่ศาลจะต้องคำนึงถึงในการพิจารณา และพิพากษา กฎหมายกำหนดแนวทางที่ศาลจะต้องคำนึงถึงในการดำเนินการพิจารณาและพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนนี้ว่า ศาลต้องคำนึงถึง สวัสดิภาพ และอนาคตของเด็ก หรือเยาวชน ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรมสั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษและในการพิพากษาคดีนั้น ศาลจะต้องคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคนๆ ไป และ ลงโทษหรือเปลี่ยนโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสม สมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกัน

แนวความคิดตามหลักกฎหมายข้างต้นเป็นรากฐานของการดำเนิน คดีอาญาแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งมีบัญญัติไว้ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนมาจนถึงศาลเยาวชนและครอบครัว โดยการมุ่งที่แก้ไข เยียวยา และให้การสงเคราะห์เด็กมากกว่าการลงโทษ และ

การแก้ไขนั้น ถ้าจะให้ได้ผลจะต้องกระทำหรือใช้วิธีการที่เหมาะสมแก่เด็กหรือเยาวชนเฉพาะรายไป

6. การพิพากษา

หลักเกณฑ์ที่ศาลจะทำคำพิพากษาในคดีเด็กและเยาวชนนี้ นอกจากข้อที่ศาลจะต้องคำนึงถึงตามหลักการพิจารณาข้างต้นแล้ว ศาลต้องดำเนินการตามหลักกฎหมายต่อไปนี้

ก. ในคดีที่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริง ศาลจะมีอำนาจพิพากษาลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็น จากผู้อำนวยการสถานพินิจแล้ว

ข. ศาลมีอำนาจออกคำสั่งชั่วคราวก่อนพิพากษาได้ ถ้าศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดีไม่สมควรจะมีคำพิพากษา ศาลมีอำนาจสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1) ให้ปล่อยจำเลยไปชั่วคราว

2) ส่งตัวจำเลยไปควบคุมยังสถานพินิจแห่งใดแห่งหนึ่งชั่วคราว

3) ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อน

ค. การประชุมปรึกษาเพื่อทำคำพิพากษาหรือคำสั่ง ผู้พิพากษา อาวุโสเป็นประธานและให้ประธานถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน

ง. เมื่อทำคำพิพากษาเสร็จแล้ว จะต้องอ่านคำพิพากษาโดยลับ ซึ่งบุคคลที่อยู่ในห้องพิจารณาคดีอ่านคำพิพากษาจะมีแต่เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และถ้าเป็นไปได้ให้ศาลเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่มาฟังคำพิพากษาด้วย

ส่วนการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวนั้น กฎหมายห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันจะทำให้รู้จักตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

จ. คำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้โดยปกติแล้วคำพิพากษาของศาลเมื่อตัดสินไปแล้วจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขไม่ได้ เว้นแต่ศาลสูงจะพิพากษากลับหรือแก้ไข แต่สำหรับคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว กฎหมายให้อำนาจศาล แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาที่เกี่ยวกับโทษ หรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงแก่ศาลเอง หรือรายงานจากผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือผู้ปกครอง โรงเรียน หรือสถานกักและอบรม หรือสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจ หรือคำร้องของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งเด็กอาศัยอยู่หรือสถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับสภาวะและสภาพแวดล้อมของ เด็ก หรือเยาวชนนั้นเปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลง ศาลเมื่อพิจารณาแล้วมีอำนาจใช้ดุลพินิจ แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาและคำสั่ง ที่เกี่ยวกับโทษ และวิธีการสำหรับเด็กได้ แล้วแจ้งให้ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งทราบ ถ้าศาลที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ใช่ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

การแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงที่กำหนดภายหลัง ถ้าทำให้จำเลยได้รับโทษหนักขึ้น เด็กหรือเยาวชนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกา คำพิพากษาหรือคำสั่งที่เปลี่ยนแปลงได้

การแก้ไขนี้ขยายไปถึงคำพิพากษาของศาลธรรมดาที่ได้พิพากษาให้เด็กหรือเยาวชน ไปกักและอบรมหรือฝึกและอบรมยังสถานพินิจด้วยโดยให้ศาลเยาวชนและครอบครัวที่มีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชน ซึ่งจำเลยถูกควบคุมตัวผู้มีอำนาจแก้ไข

จ. ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่า จำเลยไม่มีความผิด และปล่อยจำเลยไป ศาลอาจออกคำสั่งกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับความประพฤติของ เด็กหรือเยาวชนนั้นด้วยก็ได้ เงื่อนไขนี้ ได้แก่

1) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว เช่น ห้ามเข้าไปในบาร์ เป็นต้น

2) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็น หรือได้รับอนุญาตจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

3) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร เช่น ห้ามคบหากับนายดำ ซึ่งเป็นนักเล่นการพนัน เป็นต้น

4) ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำการใดอันจะจงใจให้เด็ก หรือเยาวชนนั้นประพฤติชั่ว

5) ให้เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อศาล หรือพนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย เป็นครั้งคราว

6) ให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษา เข้ารับการฝึกอบรม หรือประกอบอาชีพ เป็นกิจจะลักษณะ

ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัตินี้จะต้องไม่เกินกว่าเวลาที่ผู้นั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ และศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข หรือเพิกถอนข้อกำหนดเหล่านี้ได้ เมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมประพฤติได้เปลี่ยนแปลงไป

เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลสอดส่องและรายงานต่อศาลถึงความประพฤติของ เด็กหรือเยาวชนให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข การคุมประพฤติของศาลข้างต้น ได้แก่ พนักงานคุมประพฤติหรือ พนักงานสังคมสงเคราะห์ที่ผู้อำนวยการสถานพินิจมอบหมาย

ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ศาลกำหนดข้างต้น ศาลมีอำนาจออกหมายเรียกผู้นั้นมาตักเตือน หรือส่งตัวไปกักและอบรม หรือ ฝึกอบรมในสถานพินิจ หรือสถานฝึกและอบรมในสถานพินิจ หรือสถานฝึกและอบรมที่ได้รับใบอนุญาต เป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องไม่เกิน กว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

ข. ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่า จำเลยกระทำความผิด ศาลอาจไม่ลงโทษ หรือใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น แต่ใช้วิธีการสำหรับเด็กแทนได้ วิธีการดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1) เปลี่ยนโทษจำคุก หรือกักกัน ซึ่งเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นการกักและอบรมในสถานที่กักและอบรมของสถานพินิจตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเวลาที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

2) เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมยังสถานพินิจ สถานศึกษาหรือสถานฝึกอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

3) เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมความประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไขข้อเดียว หรือหลายข้อตามข้อ 6 ก็ได้

การควบคุมตัวเด็กและเยาวชนตามข้อ 1) และ 2) นั้น ถ้าศาลพิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่า ควรจะกักตัวหรือควบคุมเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไป ภายหลังจาก ที่ผู้นั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์ ศาลต้องระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด

ถ้าศาลกำหนดระยะเวลาของการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปกักและ อบรมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ หรือส่งตัวไปยังสถานศึกษา หรือสถานฝึกอบรมที่ได้รับใบอนุญาต โดยกำหนดเป็นเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ ศาลจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างเวลานั้น โดยไม่มีเงื่อนไข หรือ ปล่อยโดยมีเงื่อนไขการคุมประพฤติ ตามข้อ 6 ก็ได้

ข. ศาลมีอำนาจรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนได้ในคดีธรรมดา การที่ศาลจะรอกการ กำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษ และให้ใช้วิธีการคุมประพฤติแทนนั้น จะต้องเป็นคดีที่ศาลจะลงโทษจำคุก 2 ปี ไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน และจำกัดเฉพาะการรอกการลงโทษจำคุกเท่านั้น ไม่รวมกับโทษอย่างอื่น แต่ในคดีเด็กและเยาวชน กำหนดไว้เป็นพิเศษโดยให้ศาลรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเด็กหรือเยาวชนได้ แม้ว่าจะปรากฏเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1) เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่น ตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว

2) โทษที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่น นอกจากโทษจำคุก เช่น โทษ ปรับ เป็นต้น 3) ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสองปี

ฅ. ในคดีธรรมดาบุคคลผู้ต้องคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับ แต่ไม่ ยอมชำระค่าปรับ ศาลมีอำนาจกักขัง แทนค่าปรับได้ โดยคิดอัตรา 70 บาท ต่อการกักขัง 1 วัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30 แต่ในคดีเด็กและเยาวชน ถ้าต้องโทษปรับและไม่ยอมเสียค่าปรับ กฎหมายห้ามมิให้ศาลกักขัง เด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ศาลส่งตัวไปควบคุม

เพื่อฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษา หรือสถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิต ตามเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี

7. การอุทธรณ์ ฎีกา

การอุทธรณ์และฎีกานั้นสามารถดำเนินการได้ นับแต่วันที่ศาลเยาวชนและครอบครัวมีคำพิพากษา ดังเช่นคดีธรรมดาโดยทั่วไป ซึ่งจะต้องทำเป็นคำฟ้อง อุทธรณ์ยื่นต่อศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา และคำฟ้องฎีกายื่นต่อศาลฎีกา ภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษา ในการพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนนั้น ทั้งศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา จะมีแผนกคดีเด็กและเยาวชนไว้เพื่อพิจารณาและพิพากษาไว้เป็นการเฉพาะ

7.1 ข้อจำกัดในการอุทธรณ์ กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้

1) ห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งมีอัตราโทษ อย่างสูง ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่จำเลยสามารถอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ แม้อัตราโทษจำคุกคดีนั้นจะไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ถ้าเข้ากรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก หรือให้ลงโทษกักขัง แทนโทษจำคุก

(2) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาล รอกการลงโทษไว้

(3) ศาลพิพากษาให้จำเลยมีความผิด แต่รอกการกำหนดโทษไว้

(4) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินกว่าหนึ่งพันบาท

(ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ) 2) แม้คดีจะต้องห้าม ตาม 1) อาจจะอุทธรณ์ได้ ถ้าโจทก์หรือจำเลยขออนุญาตอุทธรณ์และ

(1) ผู้พิพากษาคนใดที่พิจารณาหรือลงชื่อในคำ พิพากษา หรือทำ ความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ข้อ ความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรที่ ศาลอุทธรณ์ และอนุญาตให้อุทธรณ์ หรือ

(2) อัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการ สูงสุดมอบหมาย ลงลายมือชื่อรับรองในอุทธรณ์ว่า มีเหตุอันควรที่ศาลอุทธรณ์จะได้วินิจฉัย (ประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา 193 ตรี)

(3) การอุทธรณ์ ในข้อกฎหมายอุทธรณ์ได้ทุกคดี ถ้าเป็นข้อที่ยก ว่ากล่าวกันมาแล้วในศาลชั้นต้น แต่ถ้าเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือ เกี่ยวกับการที่ไม่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติ ว่าด้วยการอุทธรณ์ สามารถอุทธรณ์ได้ทันที แม้ว่าจะ ไม่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วในศาลชั้นต้น (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195)

3) ห้ามมิให้อุทธรณ์ ในกรณีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ได้พิพากษา หรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการ สำหรับเด็กและเยาวชนอย่างใดดัง ต่อไปนี้

(1) กำหนดให้ใช้วิธีการตามมาตรา 74 (1) และ (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(2) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน เว้นแต่ในกรณีที่ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน นั้นเป็นการพิพากษา หรือมีคำสั่งให้ส่งเด็กหรือเยาวชนไปเพื่อกักและอบรม มีกำหนดระยะเวลาเกินสามปี

(3) กำหนดให้ใช้วิธีการสำหรับเด็ก เว้นแต่การกัก และอบรมนั้นมีกำหนดระยะเวลาขั้นสูงเกินสามปี

(4) แม้คดีจะต้องห้ามอุทธรณ์ตาม 3) คู่ความอาจอุทธรณ์ได้ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัว เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคและอนุญาตให้อุทธรณ์

7.2 ข้อจำกัดในเรื่องการฎีกา

1) ห้ามมิให้ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์กำหนด วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่ระบุข้อ 6 3) ข้างต้น

2) ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปีหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคแรก)

3) ห้ามโจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง (แต่ไม่ห้ามจำเลย) ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่าง หรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษอย่างอื่นด้วยหรือไม่ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 218 วรรคสอง)

4) ห้ามคู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้ ข้อห้ามข้างต้นไม่จำกัดสิทธิของจำเลยที่จะฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ถ้าศาลอุทธรณ์แก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 219)

5) ห้ามมิให้คู่ความฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งในข้อเท็จจริงในปัญหาเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยแต่เพียงอย่างเดียว แม้คดีนั้นจะไม่ต้องห้ามฎีกาก็ตาม (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 219 ทวิ)

6) ห้ามคู่ความฎีกาทันทีข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายถ้าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาฟ้องโจทก์ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220)

7) ในคดีที่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามข้อ 2) - 6) ข้างต้น โจทก์หรือจำเลยอาจฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ถ้ายื่นขอ อนุญาตฎีกาและ

(1) ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์ เห็นว่าข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด และอนุญาตให้ฎีกา หรือ

(2) อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย

8) การฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายสามารถฎีกาได้ แต่ต้องเป็นข้อกฎหมายที่ยกขึ้นว่ากล่าวไว้ในศาลล่าง เว้นแต่ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย หรือ การที่มีได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เรื่องฎีกา ให้ฎีกาได้ทันที แม้ว่าจะไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวไว้ในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์

บทสรุป

ความมุ่งหมายที่สำคัญของการดำเนินคดีอาญา แก่เด็กและเยาวชน นั้น มีอยู่ 2 ประการคือ ประการแรกเพื่อพิสูจน์ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายหรือไม่ และประการที่สอง เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมต่อการแก้ไข บำบัด และปกป้องสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนผู้ที่ถูกดำเนินคดีมิให้เป็นผู้กระทำผิดในอนาคต ซึ่งความมุ่งหมาย ในประการที่สองนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของการลงโทษเพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูผู้กระทำผิด (reformation or rehabilitation) และนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำการอันเป็นความผิดเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมเป็น การเฉพาะตัวโดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการลงโทษ หรือวิธีการ เพื่อความปลอดภัย ดังเช่นผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้ใหญ่เสมอไป ด้วยเหตุนี้บทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 จึงมีมาตรการที่จะหลีกเลี่ยง การฟ้องคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาดังเช่นคดีธรรมดา แต่เปลี่ยนมาเป็นการคุมประพฤติแทนการฟ้องคดี การลงโทษจำคุก หรือใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย หรือ การใช้วิธีการสำหรับเด็กให้เหมาะสมเฉพาะรายแทนการลงโทษ เป็นต้น ส่วนการดำเนินกระบวนการพิจารณาก็มุ่งจะปกป้องผลเสียจากการถูกดำเนินคดี ดังนั้นเด็กหรือเยาวชนจึงต้องมีเจ้าพนักงานหรือศาล พิเคราะห์เป็นพิเศษ โดยรูปแบบของการพิจารณามีลักษณะไม่เป็นทางการและเป็นการพิจารณาลับโดยมุ่งหมายที่การคุ้มครองสวัสดิภาพและให้การสงเคราะห์เด็ก หรือเยาวชนมากกว่าการค้นหาความจริงเพื่อมุ่งผลในการลงโทษ

จะเห็นได้ว่ามาตรการในกฎหมายและความประสงค์ของการจัดตั้ง ศาลคดีเด็กและเยาวชน หรือในปัจจุบันเรียกว่า ศาลเยาวชนและครอบครัว นั้น เพื่อ กำหนดศาลและวิธีพิจารณาเป็นพิเศษให้เหมาะสมกับการดำเนินการต่อเด็กหรือเยาวชน โดยมุ่งหมายที่การสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้กระทำมากกว่าการลงโทษ แต่ข้อที่พึงตระหนักก็คือ มาตรการทั้งหลายนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้จะต้องอาศัยบุคลากรของรัฐที่ทำหน้าที่ตั้งแต่สืบเสาะข้อเท็จจริง การสอบสวน การคุมประพฤติ และการกำหนดเงื่อนไขในการใช้วิธีการสำหรับเด็ก ซึ่งบุคลากร

เหล่านี้จะต้องมีความเข้าใจและรู้จักวิธีการที่จะปรับปรุงแก้ไขเด็กหรือเยาวชนให้เป็นคนดีต่อไป ดังนั้นถ้าบุคลากรเหล่านี้ขาดความดูแลเอาใจใส่หรือไม่เข้าใจในความประสงค์ของกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนก็จะขาดประสิทธิภาพไป นอกจากนี้บทบาทของ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุมดูแล พฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนให้อยู่ในกรอบจารีตประเพณีและกฎหมาย หากท่านเหล่านี้ ละเลยหน้าที่อันสำคัญจนเป็นเหตุให้เด็กหรือเยาวชนตกอยู่ในสภาวะหรือสภาพที่โน้มนำไปในการ ดำเนินพฤติกรรมแบบอาชญากรแล้ว การแก้ไขเยียวยาในทางกฎหมายอาจช้าเกินกว่าจะ แก้ไขได้ ดังนั้น ความ ร่วมมือของทั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองและการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ของเจ้าพนักงาน และศาลเยาวชนและครอบครัวจะเป็นปัจจัยสำคัญๆ ต่อการ ป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนตกอยู่ในสภาวะที่จะกระทำการอันฝ่าฝืนต่อกฎหมายอาญา

อัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด¹

ดวงกมล สังสกุลณีย์²

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนถือเป็นปัญหาสำคัญที่หลายฝ่ายให้การตระหนักและเร่งป้องกันแก้ไข โดยการให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างจากผู้ใหญ่เนื่องด้วยการตระหนักถึงความเยาว์วัย การขาดวุฒิภาวะและประสบการณ์ของเด็กและเยาวชน วิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนจึงคำนึงถึงการพัฒนา แก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม รวมถึงการเล็งเห็นความสำคัญของการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก เยาวชน และครอบครัว จึงมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 ขึ้น ซึ่งมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดใน 4 วิธีการหลัก คือ

1) วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งมีทั้งวิธีการที่ไม่ตัดอิสรภาพ เช่น การว่ากล่าวตักเตือน การมอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาระวังมิให้เด็กและเยาวชนนั้นก่อเหตุร้าย สำหรับวิธีการตัดอิสรภาพ เช่น การส่งตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังโรงเรียนหรือสถานฝึกและอบรม

2) การลงโทษทางอาญา โดยปกติศาลเยาวชนและครอบครัวมักจะเปลี่ยนโทษจำคุกหรือปรับเป็นวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

3) การคุมประพฤติ เป็นวิธีการแก้ไขผู้กระทำผิดด้วยการปล่อยตัวไป และให้ความไว้วางใจว่าจะประพฤติตัวดีและเป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลฯ วางไว้ โดยอยู่ภายใต้การดูแลแนะนำของพนักงานคุมประพฤติ

4) การฝึกอบรม เป็นวิธีจำกัดอิสรภาพของเด็กและเยาวชน ซึ่งภายในศูนย์ฝึกและอบรมจะมีการฝึกอบรมความรู้ ทักษะแขนงวิชาการต่าง ๆ รวมถึงการฝึกอบรมทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่เหมาะสม

แม้ว่าจะมีการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน แต่ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาต่อจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศพบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 33,308 คน ในขณะที่ปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 มีจำนวน 36,080 คน และ 48,218 คน

¹ ที่มา : วารสารกระบวนการยุติธรรม เล่มที่ 3 ปีที่ 2 กรกฎาคม - กันยายน 2552

² นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ กรมราชทัณฑ์

ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2549 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึง 12,138 คน หรือก็คือเพิ่มขึ้นร้อยละ 33 สำหรับปี พ.ศ. 2550 มีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีทั้งสิ้น 51,128 คน เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดจะพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขเสรีภาพ ชื่อเสียง และการปกครอง รวมถึงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2550

**จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ
ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2550**

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.					
	2545	2546	2547	2548	2549	2550
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	7,949	8,886	10,496	10,733	14,314	14,764
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	3,054	4,843	5,969	6,112	8,284	7,784
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,479	1,735	2,416	2,608	3,652	2,154
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการ ปกครอง	681	1,016	1,149	1,271	1,731	3,247
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษ	16,723	5,897	5,310	6,542	8,803	10,279
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ และวัตถุ ระเบิด	1,380	1,957	2,031	2,404	3,414	3,650
ความผิดอื่นๆ	4,019	5,581	5,937	6,338	8,020	9,250
รวม	35,285	29,915	33,308	36,080	48,218	51,128

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน

ด้วยเหตุนี้การศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการนำมาปรับใช้เพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยและผลการศึกษาต่าง ๆ จะพบว่ามิได้มีสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียวที่จะสามารถอธิบายถึงพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำสาเหตุและปัจจัยต่างๆ มาใช้ในการอธิบายการกระทำผิดทั้งในทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยา โดยสาเหตุส่วนใหญ่ที่ถูกนำมาอธิบาย คือ การคบเพื่อน สัมพันธภาพในครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม บริเวณที่อยู่อาศัย ตลอดจนความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งนอกจากปัจจัยต่าง ๆ

ที่กล่าวถึงแล้ว ยังมีปัจจัยอีกประการหนึ่ง คือ การพิจารณาถึงอัตมโนทัศน์หรือความคิดเห็นที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง

อัตมโนทัศน์ (Self-concept) คือ การรับรู้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะความสามารถ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตน ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมทั้งด้านดีและไม่ดีที่บุคคลมีต่อตนเอง อัตมโนทัศน์นี้สามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปได้ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสภาพแวดล้อมทางสังคม ตามความหมายของอัตมโนทัศน์ข้างต้นนี้ อัตมโนทัศน์จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองอย่างไรนั้น ความรู้สึกเหล่านี้จะส่งผลต่อการกระทำและการแสดงออกดังที่ Combs and Snygg (1959, p. 171) กล่าวว่าไว้ว่าสิ่งที่บุคคลคิดและพฤติกรรมของแต่บุคคลนั้น ถูกกำหนดโดยแนวความคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นรับรู้เกี่ยวกับตนเองอย่างไร การรับรู้เกี่ยวกับตนเองจึงมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดพฤติกรรม ด้วยเหตุนี้อัตมโนทัศน์จึงถูกหยิบยกขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคล จากการศึกษาพบความแตกต่างระหว่างอัตมโนทัศน์ของบุคคลที่กระทำผิดและบุคคลทั่วไป ดังเช่น Moon (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญยศิริ, 25489, น.2) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของเยาวชนที่กระทำความผิดและเยาวชนทั่วไป พบว่าเยาวชนที่กระทำความผิดและเยาวชนทั่วไป พบว่าเยาวชนที่กระทำความผิดมีอัตมโนทัศน์ต่ำกว่าเยาวชนทั่วไปในทุกด้าน เช่นเดียวกับ Welzeins (อ้างถึงใน วราวุธ หิรัญยศิริ, 2548, น.3) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า อัตมโนทัศน์และพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคลมีสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ บุคคลที่มีระบบอัตมโนทัศน์สูงหรือการมองตนเองในแง่บวกจะมีพฤติกรรมการกระทำผิดต่ำ ในทางกลับกันบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ในระดับต่ำจะมีแนวโน้มของพฤติกรรมการกระทำผิดสูง

อัตมโนทัศน์เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดของบุคคลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและน่าหาคำตอบว่าอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร อัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความแตกต่างจากอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและอยู่ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยหรือไม่ อย่างไร โดยการใช้แบบทดสอบอัตมโนทัศน์เป็นเครื่องมือในการศึกษา ตลอดจนการหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดอัตมโนทัศน์เหล่านี้ ซึ่งผลที่ได้รับจากการศึกษาจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนได้เข้าใจความรู้สึกและการมองตนเองของเด็ก และเยาวชนเหล่านี้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถที่จะนำไปปรับใช้กับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในจิตใจและการปรับเปลี่ยนความรู้สึกและการมองตนเองในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อตัวเด็กและเยาวชนที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ

ตนเองได้ และยังเป็นสิ่งที่ช่วยลดปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เป็นปัญหาสำคัญในขณะนี้อีกด้วย

การศึกษาอัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

การศึกษาอัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รวมถึงเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและการสำรวจภาคสนาม ซึ่งมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ จำนวน 235 คน และเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ จำนวน 100 คน รวมถึงการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลเพื่อรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากเด็กและเยาวชนที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

การเปรียบเทียบอัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบอัฒมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ มีความคิดความรู้สึกต่อตนเองในทางบวกหรือมีอัฒมโนทัศน์ที่สูงกว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ สอดคล้องกับการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ คิดว่าเมื่อตนเองเข้ามาอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ตนเองดีขึ้นกว่าเดิม มีความรับผิดชอบมากขึ้น ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และทำตามระเบียบ ตอนนี้รู้สึกดีใจที่จะได้ออกไปแล้ว คิดว่าจะไปทำงานหรือไปเรียนต่อ และจะไม่กระทำผิดอีกแล้ว

ความรู้สึกต่อตนเองที่เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเสริมสร้างพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยการจัดอบรมให้ความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ตลอดจนการอบรมกลุ่มเกลาจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และการจัดนันทนาการเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต (ธนวรรณ อัครพาณิชย์, 2550, น.50) การได้เรียนรู้และทำกิจกรรมต่าง ๆ และการได้รับคำปรึกษาที่ถูกต้องเหมาะสมจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ ล้วนแต่ส่งผลต่อความคิดความรู้สึกที่เด็กและเยาวชนมีต่อตนเอง ดังที่สุชา จันทร์เอม (2536, น.82) กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่มีทัศนคติที่ดี และทำให้เด็กสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติบางอย่างได้

ปัจจัยทางครอบครัวและสังคมที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดพบว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวสัมพันธ์ภาพในครอบครัว สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และปัจจัยทางครอบครัวและสังคมในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีในความควบคุมดูแลของสถานพินิจฯ ในทุกด้าน โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพครอบครัวและสังคมที่ดีจะมีอัตมโนทัศน์ทุกด้านอยู่ในระดับสูง หรืออาจกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างเหมาะสม สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกันและมีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการที่เด็กและเยาวชนอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ล้วนแต่ส่งผลให้พวกเขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและมองตนเองในแง่บวก

สำหรับเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกและอบรมฯ พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนและปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ในแต่ละด้านมากที่สุด โดยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพครอบครัวและสังคมที่ดีจะมีอัตมโนทัศน์ในด้านต่าง ๆ ระดับสูง หรืออาจกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนที่มีความรักความอบอุ่นในครอบครัวและอยู่ภายในโรงเรียนที่อบรมสั่งสอนทั้งวิชาการและคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กและเยาวชนรับรู้ว่าคุณค่า มองตนเองในแง่ดี ทำให้บุคลิกภาพและพฤติกรรมมีความสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม

ปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

สำหรับปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่าการบังคับใช้กฎระเบียบ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูเบื้องต้น และปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนในทุกด้าน โดยเด็กและเยาวชนที่เห็นด้วยกับสภาพแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ หรือเห็นว่าสภาพแวดล้อมภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ มีความเหมาะสมนั้น จะมีอัตมโนทัศน์ทุกด้านในระดับสูง กล่าวคือหากกฎระเบียบที่มีอยู่ภายในศูนย์/สถานแรกรับฯ สอดคล้องกับช่วงวัยของเด็กและเยาวชน และสามารถชี้แจงให้เด็กและเยาวชนเข้าใจถึงเหตุผลในการปฏิบัติตามกฎระเบียบดังกล่าว รวมถึงเจ้าหน้าที่มีความเป็นกันเอง ให้คำแนะนำปรึกษา และมีรูปแบบกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูเบื้องต้นที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีฯ

มีความคิดความรู้สึกต่อตนเองที่ดีขึ้น ไม่เป็นการตีตราหรือตอกย้ำการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถพัฒนาตนเองและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ส่วนเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของศูนย์ฝึกอบรมฯ พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกอบรมและปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์แต่ละด้านมากที่สุด โดยเด็กและเยาวชนที่เห็นด้วยกับปัจจัยแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมฯ จะมีอัตมโนทัศน์ด้านต่าง ๆ ในระดับสูง กล่าวได้ว่า หากเจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและเยาวชน ให้การอบรมตักเตือนและดูแลให้คำแนะนำ รวมถึงการที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มุ่งเน้นการขัดเกลา ปรับเปลี่ยนแก้ไขทัศนคติและค่านิยม ตลอดจนการเพิ่มพูนทักษะ การเรียนรู้ การพัฒนาบุคลิกภาพ การปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความประพฤติให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม (Peter C. Katcoski and Lucille D. Krateoski อ้างถึงใน ทศนีย์ ลักษณะนิชนัช และคณะ, 2549, น.25) ย่อมทำให้เด็กและเยาวชนคิดว่าตนเองยังมีคุณค่าและได้รับโอกาสในการปรับปรุงตัว ซึ่งจะให้อัตมโนทัศน์ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเพิ่มมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งปัจจัยด้านครอบครัวและสังคมก่อนที่เด็กและเยาวชนจะถูกจับกุมดำเนินคดี รวมถึงปัจจัยแวดล้อมภายในสถานที่ที่ใช้ในการดูแลและแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ดังนั้นจึงขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ดังนี้

1. โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสร้างเสริมศักยภาพที่เหมาะสม
2. ศูนย์/สถานแรกรับฯ ควรคำนึงถึงกฎระเบียบและข้อบังคับที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กและเยาวชนที่อยู่ภายในความควบคุมดูแล รวมถึงควรมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายและให้เด็กและเยาวชนสามารถเลือกเรียนหรือทำได้ตามความสนใจและความถนัด
3. เจ้าหน้าที่ที่ดูแลเด็กและเยาวชนควรมีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กและเยาวชน
4. สื่อมวลชนควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นตัวอย่างที่ดี นำยกย่องชื่นชมพร้อมการดูแลและให้คำแนะนำในการรับสื่อจากพ่อแม่/ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด

5. ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ควรให้ความสำคัญกับปัญหาหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในระหว่างการฝึกอบรม โดยการให้คำแนะนำเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยส่งเสริมอัธมโนทัศน์ทางบวกหรือความรู้สึกที่ดีต่อตนเองของเด็กและเยาวชน ซึ่งความรู้สึกที่ดีเหล่านี้จะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคมต่อไป
